

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА ГРАДСКА ТАРИФА

Част 27 от „Анастасия Каменская“

Превод от руски: Здравка Петрова, 2012

chitanka.info

ГЛАВА 1.

Да се живее с чувство на вина е непоносимо, но Павел Седов не се досещаше за това. В неговия живот, както и в живота на всички останали, имаше обстоятелства, при мисълта за които би трябвало да те загриже съвестта, но също като повечето хора, той ловко се измъкваше от неприятните мисли и те сякаш изобщо не се раждаха в главата му. Нямахше ги там. Ето защо в отношенията си със своята седемнайсетгодишна дъщеря Соня той следваше педагогически утвърдена, както му се струваше, линия на строгост, без излишни глезотии.

Виждаше се със Соня редовно, веднъж на две-три седмици. Водеше я на вечеря в ресторант, по бащински най-подробно я разпитваше как върви училището и изслушваше всичко, което дъщеря му смяташе за нужно да разкаже за майка си, бившата съпруга на Павел. Правеше ѝ подаръци, не много скъпи, предназначени изключително да демонстрират бащина грижа. А на опитите на Соня да повиши нивото на претенциите си упорито се противопоставяше.

— Тате, а как смяташ да прекараш Нова година?

Седов още не бе мислил за това, рано беше, едва началото на ноември. Пък и още не бе наясно дали няма да му се падне да дежури. Графикът на дежурствата до края на годината вече бе изготвен, но знае ли човек, може някой да се разболе и тогава ще започнат размествания и замени.

— Не знам — отговори равнодушно.

— Защо не вземем да отидем в Дубай, а? Хайде де, тате, всички нормални хора отиват за Нова година някъде на топло. Разправят, че там било страхотно! Нашите момичета до едно са ходили...

— И как си представяш това? — строго и недоволно попита Седов.

— Ами как... Никак. Ще заминем двамата с теб, това е. Можем да резервираме хотел по интернет, а и с билетите ще е безпроблемно. Какво има да си представям?

— Ами майка ти? Сама ли ще я оставиш на Нова година?

— Е, какво толкова, тя и без това ще я посрещне с Иля, да не мислиш, че съм им притрябвала? И изобщо нямам намерение да стоя с тях през цялата нощ, как не!

— Добре де, ами Милена? За нея помисли ли?

— Е, ама и ти, тате! Длъжна ли съм да мисля за твоята Милена? Аз съм ти дъщеря и имам право да замина с теб, където поискам.

— Но Милена е моя съпруга... И тя има право да прекара празника с мен. Искаш ли да отидем тримата?

Естествено, и дума не можеше да става за някакво пътуване със Соня до Дубай. Седов смяташе, че децата не бива да се разглезват до такава степен, но беше по-добре момичето само да се откаже. А то определено щеше да се откаже, защото не можеше да понася Милена.

— Тя не ти е никаква съпруга, нали нямате склучен брак! — тросна се Соня. — Просто така, живеете заедно... Не тръгвам с Милена. Нали знаеш.

— А защо не предложиш същото на майка си и Иля? Може те да поискат да отидете?

— Да бе, веднага! — На хубавичкото ѝ лице се изписа презрение. — Завтекоха се... Те нямат толкова пари. И изобщо този Иля е отвратителна скръндза, стиска се за всяка копейка, дава само за най-необходимото.

— Е, защото сигурно няма излишни пари — застъпи се Павел за любовника на бившата си съпруга. — Нали не е милионер.

— И аз това казвам... — неопределено въздъхна тя. — Не е милионер. Хем не се жени за нея, хем няма пари, изобщо никаква полза от него. Защо ли мама се занимава с този човек? На нейно място веднага бих го зарязала.

— И да остане сама? — скептично вдигна вежди Павел.

Той отдавна беше свикнал с демонстрираната от дъщеря му липса на всякакво уважение към родителите ѝ. Това, естествено, не му харесваше. Опитваше се да ѝ прави забележки, че нали, не бива да говори за по-възрастните с подобно пренебрежение, но полза никаква, така че трябваше да се примири. Вече не можеше да я превъзпита.

— Нищо, няма да остане сама. Нали не остана, когато те заряза.

Нещо твърде уверено прозвуча гласчето ѝ. Дали просто така го изтърси, или имаше предвид нещо конкретно? Павел ѝ зададе още

един-два подвеждащи въпроса и ситуацията се изясни. Наталия имала вече нов ухажор, някакъв заможен тип, постоянно живеещ в Австрия. В момента създавал в Русия поредния (трети ли, а дали не вече и пети) филиал на своята фирма. И на Сонечка май й се струвало, че намеренията му са напълно сериозни. Във всеки случай, вече ги поканил на гости в Австрия. Засега на гости, а по-нататък...

— Е, и майка ти какво? Съгласи ли се? — вяло се поинтересува Седов.

— Хайде де, ще се съгласи тя — болезнено изкриви лице Соня. — Тя не може да зареже скъпия си Иля. Какво щял да каже той, пък как щял да го приеме, неприлично било... Глупости. Защо не вземеш да си поговориш с нея? Теб ще те послуша.

— Сонка, не си измисляй — разсмя се той. — Как ще си поговоря с майка ти? За какво? Че трябва да зареже човека, когото обича, и да замине с някакъв, дето почти не познава? Какви ги приказваш?

— Ама каква ти любов?! — отчаяно възкликна Соня. — Тоя неин Иля е жалко същество, никаква полза от него. А можем да живеем в Австрия като нормални хора.

Никак не му хареса изречената вече за втори път дума „полза“. Съвършено очевидно беше, че неговото момиче измерва ценността на мъжете изключително според тяхната платежоспособност. От Иля няма файда, защото той не ги води с Наталия в чужбина и не им прави разкошни подаръци, а от австрийския бизнесмен несъмнено ще има. Ох, Сонка, Сонка! Кога я изпусна толкова? Откъде се насади у нея подобно отношение към живота?

В този момент у него едва не се обади чувството за вина — нали Седов се бе развел с жена си преди пет години, сега можеше да се зачекне темата за бащиното невнимание към детето и така нататък... Но Павел, който не подозираше за това опасно усещане, ловко го избегна. Направи го абсолютно инстинктивно и затова безпогрешно.

— Така де — замислено продума той, — защо майка ти и Иля още не се женят? Майка ти ли не иска?

— Ха, не искала! Ще й се и още как...

— Каква е причината тогава? Нали той, доколкото знам, е свободен.

— И какво от това? Той е лъжец, само че мама не го разбира. Твоята Милена сигурно също си мечтае да се омъжи за теб, ама ти не ѝ предлагаш, макар че и ти си свободен. Всички мъже лъжат...

— Соня!

— Добре де, добре, тате, извинявай. Ще ми поръчаш ли десерт?

— Разбира се — усмихна се Седов и повика сервитьора.

От всички ресторанти, в които водеше Соня, този ѝ беше любимият, защото неговото момиче си умираше за сладкиши, а тук менюто гъмжеше от разкошен избор на десерти с бита сметана, която тя обожаваше.

* * *

— Лельо Ира, ти звезда ли си?

Осемгодишният Гриша Стасов гледаше Ирина Савенич сериозно и замислено. Впрочем всичко в своя детски живот той правеше замислено и сериозно.

— Не, котенце, не съм истинска звезда, просто съм второстепенна актриса — също тъй сериозно отговори Ирина. — Но съм много добра.

Коротков прихна в шепа и се извърна.

— Сигурно ме поднасяш — сериозно разсъждаваше на глас Гриша. — Защо чичо Юра се смее? Ако ми казваше истината, той нямаше да се смее. Смее се, защото ме будалкаш.

Стигнало до този безспорен извод, момчето удовлетворено замълча и се замисли за нещо. Докато то мислеше, Ирина продължи бързо да реже зеленчуците, а съпругът ѝ с пресилено сериозен вид начукваше с кулинарно чукче пържолите върху дървената дъска. В кухнята надникна Татяна, майката на Гриша.

— Синко, не пречи на чичо Юра и леля Ира, иди в стаята си да играеш.

— Той не ни пречи, Танюша — отвърна Коротков. — Малкият работи като следовател. Целият се е метнал на теб. Здравата ни разпита тук.

— Сериозно ли?

— Да — потвърди той. — Детето иска да знае какви са мащабите на Иркината слава. Тоест — звезда ли е тя или не.

— Е, и какво установи, сине? — попита Татяна.

— Не съм установил още — делово съобщи Гриша. — Леля Ира не отговаря на поставения въпрос, измъква се. Тя смята, че съм още малък и с мен не може да се разговаря сериозно.

— Господи, какъв ужас! — Ира захвърли ножа и се хвана за главата. — Таня, как възпитавате детето със Стасов? Та то няма детство. Чуй го само как говори! Сякаш е на четирийсет години, а не на осем.

— Мамо — внезапно се обади Гриша, — аз се сетих. Леля Ира е истинска звезда и всички го знаят, само аз не го знаех, затова въпросът ми се стори смешен на чичо Юра. Прав ли съм?

— Прав си, слънчице — засмя се Татяна. — Върви си в стаята, сега леля Ира ще реже лук и ще ти потекат сълзички.

Гриша с достойнство излезе от кухнята. Дори заплахата, че лукът ще го разплаче, не го накара да се движи по-бързо. Стасов винаги казваше, че жена му е родила тризнаци: първо сериозността на Гришка, после бавните му реакции и чак накрая самия Гриша.

Празнуваха Деня на милицията. Вярно, 10 ноември тази година се падна в делничен ден, затова се разбраха да се съберат у Татяна и Стасов в най-близката до празника събота. Поделиха си задълженията: Коротков обеща с помощта на жена си да сготви някакво месо по абсолютно невероятен начин, Каменская и Чистяков трябваше да донесат десерта, на домакините се паднаха алкохолът и мезетата. А пък млиновете, както обикновено, се очакваха от Миша Доценко, защото никой не умееше да ги приготвя по-добре от неговата благоверна.

Коротков и Ирина пристигнаха по-рано, понеже „абсолютно невероятната“ рецепта изискваше време, а гостите трябваше да дойдат чак след един час. Татяна още веднъж провери подредената маса, убеди се, че всичко необходимо е направено и тя може да си почине малко, така че си наля чай.

— Това е то силата на навика — замислено каза тя. — Празнуваме Деня на милицията, а милиционерите сред нас се броят на пръсти. Ти, Юрик, и Настя. Стасов отдавна е в оставка, аз — отскоро, Доценко вече не работи в милицията.

— И Настюха всеки момент ще напусне — отговори Коротков. — Тогава ще остана само аз. И нашите ежегодни сбирки с хапване и пийване ще бъдат посветени само на мен. А аз ще се чувствам герой и страшно ще се надувам. Таня, трябва ми една купа, по-голяма и по-дълбока.

Татяна му даде дълбока и широка купа, в която Коротков започна да реди начуканото месо.

— Сериозно ли говориш за Настя? — попита тя. — Наистина ли се кани да напусне?

— А къде ще върви? Навърши четирийсет и пет. И не може да се сработи с нашия Афоня, той непрекъснато я гризе. Дисертацията на Каменская е почти готова, предлагат ѝ да работи в катедрата, на длъжност за полковник, така че ще получи чина. А докато е при Афоня, няма надежда, той категорично отказва да я повиши в длъжност. При нас почти целият личен състав се разбяга, само най-дебелокожите като мен могат да понасят глупостите му. Вярно, Афоня скоро ще го повишават, всеки момент ще ни представят нов началник, но се страхувам, че той ще е още по-лош.

— Знае ли се кой ще е?

— Знае се. Млад и чевръст, от централния апарат. Настя все някак търпеше простотиите на Афоня, добре че поне са връстници. Но представяш ли си как ще се чувства, ако някакъв си сополанко я нагруби? Ами че тя само след минута ще си грабне шапката.

— Но защо мислиш, че той непременно ще я нагруби? — укорително рече Ира. — Може да се окаже нормален, здравомислещ, възпитан човек.

— О, не ме разсмивай — махна с ръка Юра. — Къде си виждала такива? Дори във вашето прехвалено кино отдавна ги няма, в милицията пък още по-малко. Ако Настюха напусне, изобщо няма да остане човек за работа, само Серьога Зарубин го бива, всички други са необучени момчета.

В кухнята отново дойде Гриша и по неговата съсредоточена муцунка личеше, че в главата му се е родил поредният животрептящ въпрос.

— Мамо, ами когато дойде Ира, как ще ги различаваме?

— Кои „тях“?

— Ами нашата Ира и леля Ира — кимна той към Ирина Савенич.
— Нали имат еднакви имена, как ще ги различаваме?

Под „нашата Ира“ момчето имаше предвид съпругата на Миша Доценко — Ирочка.

— По лицата — даде практичен съвет Коротков.

— Чичо Юра, питам сериозно. Трябва да им измислим отделни имена, та никой да не ги бърка. Нека нашата Ира да бъде Нашата Ира, а вашата Ира — просто Ира.

— Интересно — възмути се Коротков, — значи моята Ира не е наша, така ли? Не, не съм съгласен.

— Тогава да бъдат Ира Голямата и Ира Малката — даде ново предложение Гриша. — Защото леля Ира е висока, а нашата Ира е дребничка.

— Остава да кажеш, че аз съм дебела, а вашата Ира е слабичка — обади се Ирина, която бъркаше в стъклена салатиера някакъв сложен сос.

— Но... — подзе Гриша и се сепна, уловил възпиращия поглед на Татяна.

За всички беше очевидно, че той щеше да каже: „Но ти наистина си дебела, а нашата Ира е слабичка“. Проблемът с теглото бе за Ирина Савенич болезнен и постоянен. Тоест, за една просто красива трийсет и пет годишна жена тя изглеждаше прекрасно, но за актриса беше доста едра и от години се бореше с килограмите, които постоянно напиреха да се трупат и да остават навеки по талията и бедрата ѝ. Татяна се опасяваше, че нейното дейно отроче, без да иска, ще обиди гостенката, и се постара да смени темата на разговора с нещо побезопасно, но педантичният Гришенка не искаше да се примири с неразрешения проблем и предлагаше нови и нови варианти. Дискусията бе прекратена от обаждането на Миша Доценко, който притеснено съобщи, че майка му не е добре и не може да се грижи за осеммесечната си внучка, затова жена му, Ирочка, ще трябва да си остане къщи с детето. А той вече е сложил млиновете в кутия и след десет минути тръгва.

— Ира няма да дойде, така ли? — уточни Гриша. — Значи, засега можем да не измисляме имена.

И гордо се оттегли.

* * *

— Е, Виктор Алексеевич, хайде да отидем у Стасов, а? Там Коротков мъдри някаква необикновена гозба с месо, а ние с Льошка мъкнем пълна кола сладкиши. Ще се видим, ще хапнем, ще пийнем. А, Виктор Алексеевич? — придумваше Настя Каменская своя бивш началник.

Беше отишла у Гордеев да му честити професионалния празник и да му поднесе подаръка, купен колективно от всички, които бяха работили някога под негово ръководство. Съпругът ѝ — Чистяков, трябваше след петнайсет минути да я чака навън, в колата, и тя се надяваше през оставащия четвърт час все пак да придума Колобок и да го закара там, където се събираше компанията.

— Не мога, Настася, ей богу, не мога! — кълнеше се полковникът в оставка. — Трябва да ме разбереш: внукът е нещо свято.

Най-големият внук на Виктор Алексеевич успешно тренираше джудо в клуб „Динамо“ и именно днес щеше да участва в отговорно състезание. Естествено, и дума не можеше да става да не присъства и да не подкрепи момчето. Инак щеше да му нанесе смъртна обида.

— Вие просто вече не ни обичате — тъжно въздишаше Настя. — Откак излязохте в оставка, ни забравихте. Далеч от очите — далеч от сърцето...

— Абе никого не съм забравил — гневеше се Гордеев. — Обичам ви и тъгувам за вас. Ама и теб ще те видя, когато напуснеш — как ще избираш между бившите си колеги и настоящите си съпруг или брат. Ще те видя аз тогава...

Тези думи вече съвсем огорчиха Настя. Перспективата да напусне я плашеше, ужасно не ѝ се искаше да изостави работата си, но също така ѝ се струваше невъзможно да я продължи. С Афанасиев, който дойде да ръководи отдела след Гордеев, все някак се примири, но Афоня скоро щеше да се издигне в йерархията и още в понеделник щяха да им представят новия началник, с когото — Настя беше стопроцентова сигурна — нямаше да се сработи. Новият шеф, както ѝ казаха, бил доста млад, а кой млад ръководител би търпял като

подчинени стари опитни служители, които по-добре от него знаят какво и как трябва да се прави?

— Ама защо се притесняваш, Стасенка? — гальовно попита Виктор Алексеевич, като забеляза нейното огорчение. — Изобщо не е страшно да напуснеш, повярвай ми. Ето, аз излязох в оставка, поседях половин година вкъщи, отспах си, начетох се на книжки, нагледах се на телевизия, начесах си крастата да дундуркам внуци, а после започнах работа. И се чувствам прекрасно!

— Ха, и това ми било сравнение! — жално се усмихна тя. — Работите при собствения си син, организирате службата за безопасност в неговата фирма. Вашият шеф не само не може да ви уволни, но дори и не смее да ви повиши тон. А къде ще намеря аз такава работа? На кого съм притрябвала? На четирийсет и пет години съм, хем и жена. Дори за секретарка никой няма да ме вземе.

— Я не ми говори глупости — строго подвижна Гордеев. — Каква ти секретарка? Ами че теб те канят в катедра, дават ти място на доцент. По мое време без кандидатска степен не назначаваха за доценти, човек можеше да разчита най-много да е старши преподавател. А теб — гледаш ли! — какъв късмет те споходи, пък ти се цупиш.

— Това не е късмет, а обикновен глад за кадри. Няма кой да преподава, затова примамват хората с длъжности. И после, след седмица ще ме обсъждат в катедрата, във всеки случай е ясно, че някъде след половин година ще защитавам. Но аз не искам да преподавам!

Такова отчаяние обзе Настя, че тя едва не се разплака. Разбира се, след този разговор настроението ѝ се скапа и тя се качи в колата при мъжа си мрачна и мълчалива. Алексей отдавна вече бе престанал в подобни ситуации да ѝ задава въпроса „Какво е станало?“. Защо да пита, когато и без това беше ясно. От деня, когато Настя навърши четирийсет и пет, тоест през последните пет месеца, причината за лошото ѝ настроение беше само една, но пък постоянна: необходимостта да вземе решение дали да напусне криминалния отдел на милицията. Преди година и половина тя реши, че трябва да напише и защити дисертация, та в критична ситуация да има къде да отиде, без да сваля пагоните. Но тогава ѝ се струваше, че има още много време, цяла година, а тази година, кой знае защо, се изниза страшно бързо и

ето че моментът за вземане на решение настъпи, а тя се оказа неподготвена... Не можеше да зарече тази работа, толкова тежка, неблагоприятна, съсипваща, но толкова любима! Нямаше как... Но беше и невъзможно да остане.

— Колобок заяви, че не било страшно да напуснеш — тихо продума тя, без да поглежда Льоша.

Това беше първата фраза, която Настя произнесе по пътя към дома на Стасов. До този момент те с Льоша сякаш разговаряха мълчаливо, взаимно четейки мислите си и отговаряйки на неизречени на глас въпроси, така че думите ѝ прозвучаха просто като продължение на отдавна воден разговор.

— Асенка, всъщност страшно е единствено да изгубиш близките си... С всичко останало човек може лесно да се справи. Погледни Стасов: вече десет години, откак е свалил униформата — и си живее прекрасно. Ами Мишка Доценко? И той не се оплаква.

— А защо да се оплаква — тъжно се усмихна тя. — Той работи при Стасов. Пък и двамата са мъже...

— Добре де, ами Татяна? — не отстъпваше Чистяков. — Тя нали не е мъж. Ето, сега ще отидем и вземи да си поговориш с нея — ще се убедиш, че е напълно щастлива. А тя, между другото, изобщо не работи, седи си вкъщи, гледа си детето, домакинства. Ася, аз разбирам, при теб основният проблем са отношенията ти с началството, беше ти хубаво само с Гордеев, с всеки друг шеф на всяка работа ще се чувстваш зле, дори да останеш в любимата си милиция. Втори Гордеев никога няма да има, това е очевидно, затова, където и да работиш, винаги ще ти липсва онзи комфорт. Напусни работа, стой си у дома, чети книги, наслаждавай се на живота. Татяна ще потвърди, че съм прав.

— Таня работи вкъщи, пише книги. А аз какво ще правя? Ще ти готвя супички ли? Или ще ти пера чорапите?

— В това, между другото, няма нищо лошо.

Настя се умълча. Безсмислен разговор, хиляди пъти повтаряни думи, многократно използвани аргументи — и всичко това не водеше до нищо. А тя не можеше да вземе решение. Не можеше...

* * *

Не бяха се виждали с Татяна почти половин година. Редовно си говореха по телефона, но все не намираха време да се срещнат. Татяна се стори на Настя леко напълняла, но това можеше да е илюзия, създавана от светлата рокля със свободна кройка.

— Цъфтиш, млада пенсионерке — бодро забеляза Настя и целуна домакинята.

Беше решила да се стегне и да не показва лошото си настроение. Все пак беше празник!

— Цъфтя — с усмивка се съгласи Татяна.

Доценко вече бе пристигнал с млиновете, чакаха само Стасов, на когото в съботния ден бяха изникнали някакви служебни ангажименти. Настя издебна удобен момент, за да си поговори насаме с Татяна.

— Таня, как се чувстваш като пенсионерка? Нормално ли?

Татяна я погледна съсредоточено и кимна, сякаш съгласявайки се с някакви свои мисли. Сетне внимателно притвори вратата на кухнята, където се намираха двете в момента.

— Значи, Коротков не греши? Смяташ да напускаш?

— Не знам. Страх ме е — призна Настя. — Колобок заяви, че не бива да се страхувам, че изобщо не е страшно и всичко ще бъде прекрасно. Мишаня, струва ми се, също е доволен. А ти какво ще кажеш?

— Аз ли? — Татяна взе цигара от пакета, запали, дръпна няколко пъти. — Ти какво, не виждаш ли?

— Какво трябва да виждам? Изглеждаш прекрасно...

— Да бе... Не забелязваш ли как съм се издула? За половин година съм качила десет килограма.

— Как така десет? — ахна Настя.

Значи не й се бе сторило, Татяна наистина беше напълняла.

— Само не се преструвай, че не си забелязала — тъжно се усмихна домакинята.

— Е, съвсем мъничко...

— Съвсем мъничко... защото роклята е такава, скрива формите. А всъщност е един тих ужас. Зле съм, Настюша, много... А изглеждам добре, защото два часа се гримирах и специално за гостите си повдигах настроението. Да можеше да ме видиш измита. Ходещ труп.

— Какво намекваш, че си болна ли? — уплаши се Настя.

— Аха, болестта се казва „откачане“. Или депресия. Знаеш ли, когато напусках работа, толкова се радвах! Мислех си — ето, най-сетне ще се наспя, ще се заема с детето, време колкото ти душа иска, ще си пиша книжка след книжка, ще спечеля сума ти пари. А какво излезе? По цели дни седя на дивана и плача. Понякога дори с глас. За половин година не написах нито ред, от издателството постоянно ми звънят, а аз дори нямам какво да им отговоря. С нищо не се справям, нищо не ми се подхваща, искам само да се свия на кълбо на дивана и да рева. Стасов не знае какво да ме прави, май си измисля разни ангажименти в работата, за да не се прибира твърде рано и да не гледа цяла вечер подпухналата ми физиономия. Да, от вечните сълзи подпухвам. Сега разбирам защо хората, когато се пенсионираат, започват да боледуват и бързо да се състаряват.

Тя говореше спокойно, почти весело, сякаш шегувайки се със себе си, но Настя виждаше, че всъщност Татяна прави усилие, за да не ревне.

— Наистина ли е толкова тежко? — попита тя със съчувствие.

— Много.

Татяна помълча, загледана в прозореца, после бързо избърса бликналите сълзи.

— Не бива толкова рязко... Цял живот си прекарала под диктата на думата „трябва“. Трябва сутрин да станеш, да се измиеш, да тръгнеш. За детската градина, за училището, за университета, за работа. Вечно трябва, трябва, трябва... Имах чувството, че тази дума ще ме задуши, ще ме смачка, толкова ми се искаше да се отърва от нея, да я отхвърля, да се събудя сутрин в делничен ден и да разбере, че НЕ Е НУЖНО. Че мога да не ставам, да не се обличам и за никъде да не тръгвам. Мислех, че това ще ми бъде достатъчно, за да съм напълно щастлива, защото всичко останало вече си го имам: любим съпруг, любим син, приятели, работа, която ми носи добри доходи. А излезе, че всичко е различно. Аз нямам нито един повод да се чувствам нещастна, но точно така се усещам. И няма обяснение за това. Няма обяснение, разбираш ли? — Тя повиши глас и в него зазвучаха истерични нотки. — Има само сълзи... Подлудява ме мисълта, че вече няма къде да отида, че животът е свършил и в него вече няма да има нищо радостно и светло. Именно това се нарича депресия.

Настя седеше прегърбена, вперила неподвижен поглед в ярката кутия с бонбони, и не знаеше какво да каже.

— Така че, ако ти е нужен моят съвет — продължи Татяна след паузата, — не напускай работа. Не знам защо, но мъжете преживяват това по-лесно. Дали са другояче устроени, дали нас, жените, усещането за свършек на живота ни спохожда по-рано... Не знам. Но ако ти още можеш да работиш — не напускай. Седенето между четири стени, въпреки цялата си илюзорна привлекателност, няма да те направи щастлива — със сигурност.

Настя понечи да спомене, че са ѝ предложили да започне преподавателска работа, но вратата рязко се отвори и в кухнята нахълта негодуващият Коротков.

— Момичета, каква е тая разхайтеност! Месото след десет минути ще е готово, а ние още не сме пийнали първа чашка и не сме опитали мезетата. Таня, хайде да сядаме на масата без Стасов, докога ще го чакаме.

— Добре де — съгласи се тя. — Да вървим, да сядаме.

На масата Татяна живна. Смееше се, грижеше се за гостите и Настя, която тайничко я наблюдаваше, си мислеше, че чуждият опит не може да замести собствения. Според Колобок не било страшно да напуснеш работа, според Татяна — че е по-добре да не го прави. Кой от тях беше прав? Не можеш да разбереш, докато не опиташ сам. Трябваше да вземе решение. Но, боже мой, как не ѝ се искаше!

* * *

Той смяташе, че напоследък нещо не му върви. Не, не така — поправяше се, — не напоследък, а доскоро. Защото, когато реши да сложи край на ужасното вечно безпаричие, той измисли как може да спечели пари, а щом започна да осъществява своя хитър замисъл, внесе в него някои поправки и разбра, че всичко трябва да се получи още по-лесно от планираното...

Радиаторът беше приятно топъл, бяха пуснали парното и Чигрик, седнал на перваза, изпадна в някакво подобие на блаженство. Скоро трябваше да дойде оня темерут, а след това — и неговата женска. Днес Чигрик беше още с празни ръце, още се оглеждаше, преценяваше едно-

друго, съставяше и уточняваше разписанието на чуждия живот, но следващия път щеше да заработи с пълна сила.

Наслаждаваше се на себе си, на собствения си здрав разум и на предвидливостта си, гордееше се, че не е припрян и действа търпеливо и без суетене, но и без излишно мотаене. В някаква умна книжка беше прочел, че човек по природа се стреми към постигането на максимален резултат, тоест иска да получи колкото може по-голяма печалба при минимална инвестиция. Ето защо човекът по природа е крадец: понеже, вместо дълго и упорито да печели, преценява, че много по-лесно и по-бързо е да откраднеш. Това се хареса на Чигрик, тъй като дъртите съвсем го бяха изтормозили с наставленията си на тема „Работи и учи, усвоявай професия“. За какво му е потрябвало всичко това?

Самият той вече не си спомняше откъде се бе взел този негов прякор — Чигрик. Дали от „чирик“, както са наричали някога, много отдавна, червените банкноти от по десет рубли, или пък от циреите, които го измъчваха, откак се помнеше — редовно изникваха ту на врата, ту на гърба, ту по слабините му. А може да беше и от онези незапомнени времена, когато като шестокласник, изправен на дъската, пишеше с тебешир думи, диктувани от учителя, и вместо „чего“ написа „чиго“. Много години минаха оттогава, сега той вече е на двайсет и пет...

Чигрик ловко свали капачката от бутилката с бира и отпи две големи глътки. Хубаво нещо! И первазът е удобен, широк, и етажът е последният от населените, отгоре е само таванът, така че никой не минава покрай него, а пък той от мястото си прекрасно вижда вратите на апартаментите. Може да седи тук колкото си иска, ако ще, и до утре...

В дълбоките джобове на якето му има още две бутилки бира, пакетчета с чипс и цигари, така че всичко му е наред. И тоалетна не е нужно да търси — качваш се до площадката на тавана и си готов.

Чигрик чакаше търпеливо и най-сетне дочака. Асансьорът спря на последния етаж, вратите започнаха да се отварят. Той моментално скочи от перваза и направи крачка настрани, за да остане незабелязан и същевременно да вижда кой е дошъл и в кой апартамент.

Видяното доста го озадачи...

* * *

Наталия Максимовна Седова, която след развода не смени фамилното си име, слушаше дъщеря си, докато гладеше пола. Една плоха, кой знае защо, постоянно се заглаждаше не както трябва и Наталия се ядосваше на полата заради прекалено сложната ѝ кройка, на себе си — заради своята несръчност, и на дъщеря си — заради това, което тя говореше. Соня току-що се бе върнала от ресторанта, където се бе видяла с баща си.

— Не разбирам защо да не може да отидем някъде двамата с него — възмущаваше се момичето. — Ходи къде ли не със своята Милена, а аз? Защо трябва да заминаваме тримата? Някаква си уличница му е по-скъпа от мен, така ли?

— Сонечка, баща ти няма пари за такива разходки — търпеливо обясняваше Наталия.

— Но нали ходи с Милена!

— Пътуват с нейни пари, разбираш ли? Милена печели добре, а заплатата на баща ти е съвсем малка, такива разходи не са му по джоба.

— Хайде де, добре печелела — тросна се Соня. — Нали учи, забрави ли?

— Тя учи едва първа година, а преди това работеше, така че сега живеят с тези пари. Ти не можеш да настояваш баща ти да те води в чужбина с парите на съвсем чужда за теб жена. Това е просто неприлично.

Наталия обърна полата от другата страна и ядосано се убеди, че плохата пак не е огладена правилно. Ама какво става тук, нали в магазина я пробва... Преди да я купи, стисна плата силно и ѝ се стори, че полата не се мачка, затова многото плохи не я смутиха. Но след като само два пъти я облече за работа — ето на, вече трябва да се глади.

— Добре де — не мирясваше Соня, — тогава кажи на Иля той да ни заведе на някое шикозно място за Нова година. Всички момичета от нашия клас са ходили някъде, само аз си стоя тук като не знам каква... Или ще кажеш, че и Иля е чужд човек за теб и не е прилично да пътуваме с неговите пари?

Наталия въздъхна и отново взе да разглажда непокорните плохи. Какво да отговориш на такъв въпрос? Иля не е чужд човек, тя го обича, заедно са вече над пет години, но това „заедно“ е някак условно... Не живеят в общ дом, просто се срещат, ходят на театър, на ресторант, на екскурзии, два-три пъти седмично правят любов. И толкоз. Иля дори не остава при нея за през нощта и не кани Наталия да ношува при него. Отношенията им, които от самото начало се развиваха бързо и бурно, в един момент сякаш замръзнаха в една точка — без да водят нито към брак, нито към скъсване...

По едно време Наталия заподозря, че Иля има друга жена, може би дори съпруга или постоянна любовница, с която по някакви причини не иска или не може да се раздели. И в моментите, когато я канеше в дома си, тя подробно и придирчиво оглеждаше всяко кътче на неговото малко жилище, търсейки признаци за присъствието на някаква друга жена. Но не намери нищо.

Иля беше нежен, внимателен, грижовен, правеше ѝ подаръци, прекрасно се отнасяше към Соня, не даваше явни поводи за ревност, но не продумваше за женитба. И изобщо в техните отношения нямаше и най-бегъл намек за онова, което е прието да се нарича „поддържане на съвместно домакинство“. Наталия не переше и не гладеше неговите ризи, в кухнята ѝ нямаше негова любима чаша, в банята — негова самобръсначка. А в жилището му нямаше неин пенъоар, гребен и четка за зъби. Тя дори не беше наясно колко печели Иля. Знаеше само, че е програмист и не е беден, но дали едно пътуване, каквото искаше Соня, е по джоба му?

— Мисля, че трябва да го зарежеш — заяви дъщеря ѝ. — Я по-добре да отидем в Австрия при оня твоя... Как беше... Андреас. Нали ни покани.

Соня подхващаше разговор за Австрия вече не за пръв път и Наталия винаги изтръпваше от това. Вярно, Андреас ѝ харесваше, беше много симпатичен, много умен и обаятелен, беше ѝ приятно, когато той отначало проявяваше дребни, а после и по-сериозни знаци на внимание към нея. И ресторантът, в който той веднъж я покани на обяд, беше много по-скъп от тези, в които бе ходила с Иля. Наталия вече съжеляваше, задето разказа за този обяд на дъщеря си: Сонка знаеше отнякъде за тузарското заведение и веднага направи извод.

— Супер! — възторжено закрепця тогава тя. — Сигурно е възшил с пари. Давай, майче, не изпускай шанса си. Ще отидем в Австрия, ще живеем като нормални хора.

— Престани — пресече я Наталия, — никъде няма да отидем.

— Ама какво, тук ли ще кукуваме? С твоите жалки копейки? Иля няма да се ожени за теб и така ще си останем двете, като някакви глупачки.

Тогава Наталия страшно се разкреця на Соня, опита се да ѝ обясни, че е лошо не само да говори така, отвратително е дори да разсъждава по този начин, но явно без полза. Момичето не се бе уплашило от виковете на майка си и упорито си знаеше своето. Трябвало веднага да зареже Иля, да заминат на гости при Андреас и тя да положи максимални усилия, за да го ожени за себе си и двете да останат да живеят в чужбина. Ето, и сега Соня подхвана същото:

— Щом ти не можеш да си поговориш с твоя Иля, аз ще му кажа.

— Интересно, какво ще му кажеш? — позасмя се Наталия.

— Или да ни заведе някъде за Нова година, или ние с теб заминаваме за Австрия при Андреас. Да не сме някакви глупачки, да стоим по празниците в Москва? Всички нормални хора заминават за чужбина.

Наталия погледна дъщеря си уморено, тъжно и някак отнесено, като че тя беше чужд човек. Красиво момиче. Стройно, с фино лице, модерно подстригана тъмна коса, добре облечено — благодарение на Павел и Иля, те и двамата редовно подаряват на Соня модерни дрешки, самата Наталия не може да си позволи да попълва така гардероба ѝ. Пак добре, че от време на време успява да припечели допълнително като преводач, нали специалността ѝ е немски език. Но парите пак не стигат.

И ето, пред нея е застанала красива, модерно облечена седемнайсетгодишна тийнейджърка, и очите ѝ са уж умни, а какво безобразие цари в главата ѝ! Откъде ли у нея са се зародили такива отвратителни представи за живота? Кой ѝ насади тези прекомерни изисквания към околните, които сякаш са длъжни „да ѝ доставят удоволствие“, така че тя непременно да „не е по-зле от другите“? А по възможност дори да е по-добре. Тя май изобщо не слага в сметките си понятие като любов, а мисли само за пари, които на това отгоре не е спечелила сама. Нима цялото нейно поколение е такова? Или тя,

Наталия, е изтървала в някакъв смисъл своето дете, нещо не е догледала, на нещо не го е доучила, на нещо не е обърнала внимание навреме? И може ли това някак да се поправи, или вече е късно?

Тя изключи ютията и мълчаливо окачи непокорната пола в гардероба. Ще трябва да я даде на химическо чистене, специалистите да се мъчат с нея.

— Е, защо мълчиш, мамо? — не мирясваше Соня. — Ти ли ще поговориш с Иля?

— С никого за нищо няма да говоря — тихо и отсечено изрече Наталия. — И не желая повече да слушам такива приказки. Освен това хиляди пъти съм те молила да не наричаш Милена уличница. Нямах право да говориш така за нея.

— Защо пък? — яростно засвяткаха очите на Соня. — Заради тая Милена татко ни изостави, а аз трябва да ходя на пръсти около нея и да я гледам в очите, така ли?

— Прекрасно знаеш, че Милена няма никакво отношение към нашия развод. Баща ти дори не я познаваше тогава.

— Откъде си сигурна? Какво изобщо си знаела за него, когато си се развеждала? Че ти е изневерявал? Между другото, изневерявал ти е точно с Милена.

— Не е вярно. Баща ти наистина ми изневеряваше и ти прекрасно го знаеш. Но Милена няма абсолютно нищо общо с това. Край, не желая повече да обсъждам този въпрос с теб.

— Аз пък искам да го обсъждам! — избухна Соня. — Защо сте се развели тогава, щом не е заради нея? Да не би заради Иля?

Наталия мълчаливо разглеждаше окачените в гардероба дрехи. Добре де, стига с тази пола, макар че много ѝ се искаше да я облече днес. Трябва да избере нещо друго, но такова, което ѝ харесва. За повдигане на настроението.

— Излизаш ли? — попита дъщеря ѝ, когато видя, че Наталия извади панталон и сако.

— Да.

— При Иля ли отиваш?

— Да.

— Значи ще му кажеш?

— Вече ти отговорих.

— Ами добре тогава! — през сълзи изкрещя Соня. — Щом не искаш, недей, стой си в Москва. А аз ще намеря с кого да замина оттук! Ще придумам татко! Ако ще и с Милена, ако ще и да сме тримата, пак ще замина! Напук на теб!

Тя изскочи от стаята и с всички сили тресна вратата.

Наталия няколко пъти дълбоко въздъхна, отиде при огледалото и се усмихна на отражението си. „Не — рече си тя, — на никого няма да позволя да ми развали съботната вечер“...

* * *

Наталия много се стараеше да бъде весела, но Иля, разбира се, забеляза, че е разстроена. Той безпогрешно усещаше настроенятията ѝ.

— Какво се е случило? — загрижено я попита само пет минути след като тя се качи в колата му.

— Ами Сонка... — въздъхна Наталия и вяло махна с ръка. — Не мога и не мога да разбера защо израсна такава. В главата ѝ се въртят само пари и стремеж да не изостане от другите.

— И какво има този път?

— Настоява за Нова година да отидем в чужбина. Хем тази неблагодарница прекрасно знае колко печеля, разбира, че не можем да си го позволим, но пак: искам, та искам в чужбина. Днес е врънкала Павел за това, после и мен.

— Теб? — учуди се Иля. — С твоята заплата?

Наталия се умълча. Искаше ѝ се да сподели с него, да му разкаже подробно разговора с дъщеря си, да се оплаче. Иля ще я изслуша, ще ѝ съчувства, а може би ще ѝ даде добър съвет. Но нали темата е толкова деликатна... Нито веднъж през годините, откак се познаваха, Наталия не бе му поискала нито рубла, просто не бе имало нужда: Иля винаги точно усещаше кога тя остро се нуждае от пари и под един или друг претекст я подпомагаше финансово. Разбира се, в разумни граници, но и Наталия не бе имала неразумни потребности.

— Разбираш ли, Илюша, Соня смята, че това пътуване би могъл да платиш ти — най-сетне се реши тя. — Струва ѝ се, че имаш достатъчно пари за това. Откъде, откъде се взе този отвратителен навик да разчита на чужди пари?

Точно така. Без никакви намеци и недомлъвки. В края на краищата тя няма по-близък човек от Иля и разните увъртания са абсолютно неуместни тук.

— Мила, аз не разполагам с толкова пари — меко каза Иля.

— Да, разбирам, Илюша — припряно заговори тя, — не исках това да кажа... И през ум не ми е минало ти да... Просто не знам какво да правя със Сонка.

— Може би не е зле да поговориш с Павел? — предложи той.

— За какво? Как се възпитава дете ли? — горчиво се усмихна Наталия.

— Той да й осигури такова пътуване.

— Какво говориш? Павел няма да тръгне без Милена.

— Ами да отидат тримата. Какво лошо има?

— Нищо лошо, прав си, само че Сонка не може да я понася. Тя няма да тръгне с Милена. Иска да заминат само двамата с баща й, представяш ли си? Но с парите на Милена. Павел е опитал да й обясни, че така няма да стане, но тя не ще и да чуе. Не се съобразява, че родителите й са държавни служители и заплатата им няма да издържи такова пътуване. Втълпила си е, че щом баща й има Милена, която печели много, а аз — теб, тя има право на твоите пари и парите на Милена. И никакви мои увещания не помагат, нищо не е в състояние да избие тези нейни идеи... Знаеш ли — внезапно се усмихна Наталия, — тя дори започна да ми говори за Андреас... Онзи бизнесмен от Австрия. Спомняш ли си, бях ти разказвала?

— Сещам се... — кимна Иля.

— Нали той ме канеше да отида при него, предлагаше ми работа в своята фирма, а аз, глупачката, имах непредпазливостта да споделя това със Соня. И сега си го е навила на пръста: хайде, та хайде да заминем при него за Нова година. Иска да се опитам да му завъртя главата, за да се ожени за мен, и тогава с нея да отидем да живеем в Австрия. Харесва ли ти това, а?

— Никак...

Гласът на Иля прозвуча неочаквано рязко и Наталия изведнъж си помисли, че ето, сега ще започне онзи най-важен разговор, който тя очаква отдавна. Е, докога „просто ще се срещат“? Да не са никакви ученици? След толкова години интимно общуване хората или заживяват заедно, или се разделят.

Но очакванията ѝ не се оправдаха. Иля заговори за нещо съвсем странично и в един момент Наталия почти физически усети как той се отдалечава от нея. Само преди няколко минути беше сигурна, че Иля е нейният най-близък човек, а сега се почувства ужасно самотна. Дори ѝ стана студено, макар че парното в колата работеше много добре.

* * *

Наталия Максимовна беше възпитана с твърдите принципи, че е неприлично не само да броиш чуждите пари, а и дори да мислиш за тях. Особено човек, който иска поне малко от малко да уважава себе си. Това ѝ внушаваха още от детството нейните родители, с тази мисъл тя продължаваше да живее и до днес. Трябва да кажем, че в тези години, които са доста сложни за държавните служители, навикът да не мисли за чуждите пари и съответно да не се сравнява с по-заможните, беше спасителен за Наталия. Тя на никого не завиждаше и с никого не се сравняваше, просто искрено смяташе, че хората живеят различно — кой по-богато, кой по-скромно, това е нормално и не е нужно да се ядосва за тези неща. През всичките години, откакто се познаваше с Иля Бабицки, и през ум не ѝ минаваше да се поинтересува колко печели той и изобщо колко пари има. Струваше ѝ се, че това изобщо не я засяга. Беше му искрено благодарна за своевременните и полезни подаръци, но никога не ги очакваше специално, камо ли пък да го помоли за тях. Именно затова обстоятелството, че възпитаната от нея дъщеря Соня се държи съвсем различно от майка си, много я огорчаваше...

Втората максима, внушена ѝ още от детските години, беше необходимостта да се омъжи и роди дете навреме. Неприлично е да си стара мома. Трябва да създадеш семейство, да имаш съпруг и деца. Наташа беше красиво момиче, но родителите ѝ, привърженици на строгостта и аскетизма във всичко, включително в емоциите, бяха успели да ѝ внушат, че е най-обикновена и съдбата ѝ трябва да бъде стандартна: гимназия с добра диплома, институт, работа по професията, по възможност в една и съща организация, но с умерен ръст в кариерата, брак с един и същ мъж, а на петдесет и пет години — достойно пенсиониране...

Ето защо тя се омъжи за първия, който ѝ направи предложение. Харесваше Павел Седов, намираще го за приятно момче, още повече че родителите ѝ одобриха кандидатурата му за съпруг: образованието му хубаво, работата му престижна за онези времена, заплатата — съответно прилична. Наталия се сети, че не обича съпруга си, след около три години, когато вече се бе появила Сонечка. С времето, отдалечавайки се от родителите си и освобождавайки се от техния консерватизъм, мисълта за развод все по-често я спохождаше... Ала колкото по-дълго живееше с Павел, толкова по-трудно бе на тази мисъл да пусне корени и тя я пропъждаше с усилие на волята, не я оставяше да я завладява. Така де, как да кажеш на човека, че вече не искаш да живееш с него, след като не ти е сторил нищо лошо. Не те е обидил, не ти изневерява, не пие прекалено много, не те бие... Какво не ти допада, щом по-рано всичко ти е харесвало? Нали нищо не се е променило. Би могла да се заяде за редовното пиене, но Наталия беше жена разумна и разбираше, че в службата на Павел това не може да се избегне, всички негови колеги посрѣбват — кой повече, кой по-малко, но пийват до един. Той нито веднъж не се бе прибирал неприлично пиян, не се бе търкалял в антрето, огласяйки жилището с гръмовно хъркане, камо ли пък да бе изпадал в запои и тежък махмурлук. Да, скучно ѝ беше с Павел, който изобщо не четеше книги, а по телевизията гледаше само новини и екшъни, но нима това е повод за развод, още повече, когато имаш дете? Смешно е дори да го кажеш.

Всъщност много ѝ се искаше да се разведе, но Наталия беше сигурна, че това е абсолютно невъзможно. Авторитетът на родителите ѝ беше отслабнал, но полученото възпитание и трупаният в съветско време манталитет я бяха вързали здраво за ненужния ѝ брак. И дори появяването на Иля Бабицки в живота ѝ не повлия на нейната решимост да напусне мъжа си.

Иля я ухажва дълго и красиво. Не беше прекалено настойчив, водеше я на театри, на концерти и на изложби и Наталия се осмели да се сближи с него едва половин година след запознанството им. Веднага започна да я гризе чувството на вина пред Павел, когото никога не бе обичала. Мина се още един месец в мъки и угризения, а после стана това, което стана...

Същата вечер бяха ходили с Иля в театър „Съвременник“. Павел беше на дежурство, Соня беше на тридневна екскурзия с класа си и

вкъщи никой не очакваше Наталия, така че можеше да не бърза. След спектакъла влязоха да пият кафе в симпатично заведение на „Чистие Пруди“, после Иля я закара до къщи. Дълго седяха в колата, сетне излязоха и застанаха пред входа. Не им се разделяше, но не смееха и да се прегръщат — можеше да ги видят съседи. Просто стояха и разговаряха, когато до тях спря младеж с найлонова торбичка в ръцете.

— Извинете, вие ли сте Наталия Максимовна? — учтиво попита той.

— Да... Защо, какво има?

— Помолиха ме да ви предам това.

Младежът пхна в ръцете ѝ торбичката и бързо се отдалечи.

— Почакайте! — извика след него Наталия. — Какво е това? От кого е?

Но младежът само ускори крачка и се скри зад ъгъла. Иля също стоеше като вкаменен и не сваляше от нея въпросителен поглед.

Торбичката беше най-обикновена, полиетиленова, с отпечатани върху нея име и лого на известна мрежа супермаркети, такива торбички се дават безплатно на всички купувачи в неограничено количество. В нея имаше нещо завито в амбалажна хартия, като форма наподобяваше книга. Наталия извади пакета и понечи да го разгъне, но Иля я хвана за ръката.

— Недей!

— Защо?

— Ти да не би да забрави къде работи съпругът ти?

— Но какво общо има тук Павел? Предадоха този пакет на мен, а не на него — не разбра тя.

— Наташа, моля ти се... Мъжът ти е служител в отдела за борба с наркотиците, а ти си му жена. Какво, нима нищо не проумяваш? Не се ли досещаш какви пари може да стоят зад всичко това?

— Смяташ, че това е подкуп ли? — уплаши се Наталия.

— Може да е и подкуп, и взривно устройство, и какво ли не. Не разгъвай пакета сама.

— Ами какво да правя? Да изчакам Павел ли?

— Наташенка... — Той внимателно взе пакета от ръцете ѝ. — Не бива изобщо да го внасяш в дома си. Представи си само: влизаш, отваряш го, а вътре — пари, и то много. Ти ги пипаш, разглеждаш ги, броиш ги и в този момент се звъни на вратата и на прага застават

служители от службата за вътрешна сигурност или някой друг, от службата за борба с корупцията. Тогава край, Наташенка. Ти никога и на никого нищо няма да докажеш. Парите са в дома, където живее Павел, по тях има следи от ръцете на жена му, тоест пачките са вече в семейството... И тогава на твоя Павел лошо му се пише, направо е за затвора. Това може да е скроено нарочно, за да му подлеят вода. Ами ако е взривно устройство, ако някой иска да сплаши мъжа ти, да си разчисти сметките с него?

— Какво да правя тогава? Да го хвърля ли?

— Не бива. Ако това са пари, както и да е, но ако е бомба? Някой ще я намери, ще я задейства случайно, може да загинат хора. Трябва да се обърнеш към специалист.

— Какъв специалист? Откъде ще го намеря? Слушай, Илюша, сега ще се обадя на Павел...

— Прекрасно — кисело се позасмя той. — И как си представяш това? Ние стоим тук и чакаме мъжа ти, той идва, запознаваш ни и му обясняваш при какви обстоятелства си получила пакета. Така ли? И какво ще стане после?

— Но нали не е задължително ти да чакаш с мен, можеш да си тръгнеш...

— И да те оставя до бомбата? Късно вечерта на улицата? За какъв ме вземаш? Наташа, овладей се. Сега аз ще се обадя на един приятел, той разбира от такива неща. Ще дойде и ще види. Но дотогава няма да държим това нещо в ръце, че знае ли човек...

— Хайде просто да го хвърлим и толкоз — решително заяви Наталия. — Да го метнем в някое кошче или казан за боклук, а аз ще се прибера.

— Ами ако избухне? И пострадат хора? Някой може да го намери, някой клошар или — не дай си боже — дете, ще го разгъне и... Аз ще го прибера в колата, а ние с теб ще се отдалечим.

— Ами ако колата ти се взриви? Хайде просто да го оставим на тротоара.

— Та да го вдигне някой случаен минувач? Не, не, по-добре в колата, там поне никой няма да го вземе. Като ще избухва, да избухва, по дяволите — решително каза Иля.

Той извади телефона си, обади се на някого, след това внимателно сложи пакета в автомобила си, после здраво стисна

Наташа под ръка и я преведе до отсрещния тротоар. След половин час пристигна микробус, от който слезе солиден мъж с униформа с надпис „Спасителна служба“.

— Дайте пакета — каза той, след като се здрависа с Иля, — в колата имаме подвижна апаратура, сега ще го проверим. Вие засега останете навън.

От напрежение Наталия я тресеше, тя зиморничаво се увиваше в кашмирения шал и едва се удържаше да не се притисне до Иля. Проверката трая кратко. Скоро вратата на микробуса отново се отвори.

— Лъжлива тревога — с усмивка каза познатият на Илюша. — Касета е.

— Каква касета? — тъпо попита Наталия.

— Обикновена видеокасета. Там няма никаква бомба. Така че — гледайте си я със здраве. Желая ви приятно прекарване. Илюха, ще черпиш един коняк — весело намигна спасителят.

— Имаш го. Благодаря, че помогна — усмихна му се Иля.

Спасителите си тръгнаха.

— Е, какво, Наташенка? — тихо продума Иля. — Сега смяташ ли, че съм страхливец и се презастраховам?

— Нищо подобно — разпалено възрази тя. — Ти постъпи съвсем правилно. Благодаря ти, Илюша.

Едва сега тя осъзна, че бе прекарала половин час в кошмар, всяка секунда очаквайки мощен взрив. Цялата пламна, краката ѝ затрепериха и се подкосиха. И тя се притисна до Иля, напълно забравила за прозорците на съседските апартаменти.

Иля нежно я целуна по бузата.

— Я да те изпратя до входа. Вкъщи ще видиш какво има на касетата. Сигурно учениците ти са измислили някаква мръсна шегичка.

Разбира се, те са, кой друг. Ах, мизерници такива! Да накарат нея, учителката си по немски, да трепери от страх! И това ми било гимназия. Талантливи деца, задълбочено изучаване на хуманитарни предмети... Същите безмозъчни хулигани са, както навсякъде, единствената разлика е, че родителите им са паралии. Неслучайно хората казват, че децата на богати родители са по-лоши от бедните, че са по-нагли, по-злобни. Сигурно наистина е така.

Те стигнаха до вратата на входа, когато Наталия внезапно разбра, че не може сама да гледа тази щуротия. И изобщо се бои да остане без Иля.

— Илюша, защо не влезеш с мен? — плахо предложи тя. — Не искам да гледам касетата сама.

Той завъртя глава:

— Не.

— Нужен си ми сега, много си ми нужен, Илюша, моля ти се — зашепна тя. — Паша е на дежурство до сутринта, Соня я няма, ще се върне чак вдругиден. Моля те!

— Не — твърдо повтори той. — Никога няма да престъпя прага на жилището ти, вече съм ти казвал.

Да, разбира се, заявявал ѝ го беше, и то неведнъж. „Не може да водиш любовник в дома, където живееш със съпруга си. В това има нещо мръсно, оскверняващо и семейството, и самия дом. После няма да си го простиш, ще ти бъде неприятно и ще насочиш тази неприязън именно към мен“ — обясняваше ѝ той. Тя нямаше голям опит в съпругеските изневери и тогава това ѝ се струваше правилно, но сега изобщо не я интересуваха нито принципи, нито оскверняване...

Искаше само едно: да не остане сама.

— Изчакай до сутринта — предложи Иля. — Мъжът ти ще се прибере от дежурство, ще я видите заедно.

— Тогава аз ще съм тръгнала за работа. А и щом са пратили касетата на мен, а не на него, значи, тя е предназначена да я гледам сама. Не ти ли хрумна, че може да е за нас с теб? Да е шантаж. Първо касетата, после искане на пари. Павел не бива да я види. Иля, моля ти се... Трябва да съм наясно какво има на тази касета, а не мога сама... Ела вкъщи.

— Не — отново отказа той.

— Тогава хайде да отидем у вас. — Наталия решително се извърна и пое към колата му. — Ще я изгледаме, сетне ще ме върнеш обратно.

Пътищата бяха вече опустели и пътуването до дома на Иля не отне много време. Само след дващест минути те влизаха в жилището му, а след още пет на екрана на телевизора се замяркаха кадри, на които в някакво помещение някакви доста разсъблечени мъже и жени се веселяха. Ама много се забавляваха. И дори, може да се каже,

разюздано. Кадрите не трепкаха, явно бе снимано не от подвижна, а от монтирана в тавана видеокамера.

Наталия почти веднага разпозна съпруга си. Той правеше секс едновременно с три мадами, при това други двама мъже и една абсолютно гола хубавица обикаляха около тях, говореха си нещо и весело се кискаха.

— Какво е това? — с недоумение попита Иля. — Домашно порно ли? Твоите ученици са решили да те развеселят? Или да те наскърбят?

— Това е мъжът ми — кратко отговори Наталия и натисна копчето „стоп“ на дистанционното. — Можем да не гледаме по-нататък. И без това всичко е ясно.

Тя сама се учуди, че не се разплака, не изпадна в истерия. Върху ѝ се стовари някакво тъпо безразличие, примесено с отвращение. Толкова години се бе страхувала да напусне Павел, когото не обичаше, защото смяташе, че няма право да го обиди, тъй като той добре се отнася с нея и всъщност изобщо не е виновен, че тя не го обича. А той се е забавлявал с някакви уличници и е мъкнел цялата тази мръсотия вкъщи...

Наташа се вслуша в себе си. Опита се да долови в душата си поне признаци за отчаяние и ужас, които според нея трябваше да изпита всяка почтена жена, видяла, че нейният любим съпруг, в чиято вярност толкова години не се е съмнявала, ѝ изневерява по такъв примитивен и груб начин, и то в групов секс... Ала мъжът ѝ всъщност не ѝ беше любим, отдавна не беше... А може би и никога не го беше обичала, затова главата ѝ се изпълваше с нещо съвсем друго: с усещане за задушлива тъпа скука, която я преследваше през всичките тринайсет години съпругески живот. Беше я изпитвала особено остро в почивните дни, както и нощем. Тя нямаше за какво да разговаря с Павел, на него не му бяха интересни нито книгите, които тя четеше, нито нейните мисли, нито училищният ѝ живот, а пък за своята работа той още по-малко искаше да ѝ разказва. На него му трябваше обилна топла храна, чиста къща и изгладени дрехи, както и редовен секс, изтънчен, разнообразен и продължителен, който абсолютно не интересуваше самата Наталия. Тя далеч не беше студена или несръчна лицемерка, просто по природа не можеше да изпитва радост в прегръдките на мъж, който ѝ е скучен и всъщност изобщо не ѝ е нужен.

И всеки път тя старателно изпълняваше това, което е прието да се нарича съпружески дълг, като криеше онази задушлива тъпа скука и се преструваше, защото смяташе, че щом самата тя е направила грешка, пак тя трябва и да си плаща за нея. Никой не бе я принуждавал да се омъжва за Павел Седов, никой, тя сама прибързано прие неговите ухажвания и поощряваше „сериозните му намерения“, защото се страхуваше, че може да остане стара мома, което според нейните представи би било абсолютно неприлично. И през ум не ѝ бе минавало, че красиво момиче като нея ще има безброй кандидати и сред тях някой ден ще се намери онзи, без когото тя не би могла да живее. Ала тя се уплаши и побърза да се омъжи за първия, „който я поиска“, а сега трябва да плаща за моминската си страхливост...

Изведнъж се разбра, че Павел не се е нуждаел кой знае колко от нейните жертви, живял е някакъв свой весел мъжки живот, спял е с уличници — и от това Наталия се чувстваше особено унижена. Никога не се бе замисляла, че мъжете и жените са същества, устроени принципино различно. Жената по правило не може да желае мъж, когото не обича, макар че има и изключения; мъжът пък точно обратното — не умее да обича жена, ако не я желае. Защото в генетичната памет на мъжете хилядолетия наред се е утвърждавал моделът на победителя, завоевателя и притежателя: ако не победиш мамута, ако не го убиеш и не донесеш плячката до своето огнище — твоята жена и потомството ти ще останат без препитание; не завоюваш ли съседното племе, не му ли отнемеш горите за лов — резултатът ще е същият. А жената, за да отгледа потомството си, трябва да избере именно победител, който редовно ще доставя месо за семейното огнище. Да го приласкае и да му принадлежи. Тоест да направи така, че той да я поиска. Да бъде привлекателна, съблазнителна. Пожелае ли я — после, току-виж, я и обикнал. Тъй да се каже, останал завинаги край нейното огнище. Докато мъжът, открил обекта на желанията си, се старае да изглежда като победител, така че този обект да го поиска и в еротичен аспект. За първобитния и дори за робовладелския строй този модел изглежда напълно хармоничен и макар че самият строй на обществото отдавна е силно променен, генетичната памет почти не е отслабнала... Страшно е да си помислиш дори колко хилядолетия тя се е формирала и укрепвала, мигар можем да се надяваме толкова бързо да се изпари. И не се е изпарила. Затова и днес жената първо трябва да

признае, че мъжът с нещо я превъзхожда — с ума ли, с душевните качества ли, с ловкостта, таланта или богатството си, или с нещо друго, а чак след това тя пожелава да му принадлежи и сексуално... Виж, мъжът може да иска и с удоволствие да си ляга с огромен брой жени, независимо от другите им качества, защото за тях, меко казано, не му пука. Сексуалното влечение при него е първично, а душевната привързаност се поражда чак след това. Или изобщо не се поражда.

Наташа не разбираше тези неща и свято вярваше, че щом законният ѝ съпруг — Павел Седов — със завидна редовност, въпреки преживените заедно години, прави с нея любов, и то не как да е, а творчески, с интерес и ентузиазъм, значи я обича. И то предано и нежно. Е, как е възможно да вземеш и ей така, без причина, да зарежеш човек, който толкова те обича? Как ще живее той след това? Нали няма да може да диша без нея. Самата тя ни най-малко не желаше Павел, но търпеше неговите еротични еквилибристики, и то ги търпеше старателно, артистично, с всички сили криеше суката си и се опитваше да направи така, че той нищо да не забележи и за нищо да не се досети.

И изведнъж се оказва, че всичко е било напразно, безсмислено. На него му е било безразлично с коя прави любов — с нея или с онези разпуснати момичета, или с какви ли не други... И неговият креватен ентузиазъм изобщо не е говорел за пламенна, нежна и предана любов към съпругата му, а просто за неутолим сексуален апетит и огромна мъжка сила. Нищо повече. В един миг Павел се превърна в очите на Наташа от любящ съпруг в сексуално вманиачен непридирчив нерез. И точно него ли тя толкова години не намираще морални сили да напусне? Долно, уничително, оскърбително.

— Налей ми нещо, Иля — тихо изрече тя.

— Вода или валериан? — с грижовна готовност скочи той.

— Някакъв алкохол — позасмя се Наташа. — По-силничък.

Той мълчаливо ѝ наля голяма чашка коняк. Наташа го изпи, замижа и помълча няколко минути.

— Заведи ме вкъщи.

— И после какво?

— Не знам — сви рамене тя. — Най-вероятно ще си събера багажа, моя и на Сонка, ще извикам такси и ще замина при родителите си. Няма повече да остана с Павел. Не искам да го виждам. Ще си

тръгна още тази нощ, докато той не се е прибрал. А вдругиден ще взема Соня направо от училището, когато дойде автобусът.

— Твърдо ли си решила?

— Предполагам — отново сви — рамене тя. — Впрочем кой знае дали ще ми достигне смелост, когато изтрезнея.

— Наташа... — Иля седна до нея, прегърна я през раменете. — ... не е задължително да се връщаш при родителите си. Можеш да живееш при мен.

— Ами Соня? Едно е да ѝ кажа, че съм се скарала с баща ѝ, и съвсем друго — ако тя разбере, че съм изневерявала на съпруга си и съм го напуснала, за да отида при любовника си. Тя е на дванайсет години, голяма е вече.

— Разбира се — въздъхна той. — Извинявай, не помислих за това. Ако искаш, ще ти помогна да се пренесеш.

Той не се опита да я разубеди, а по всякакви начини ѝ показваше, че се радва, задето е скъсала с мъжа си. И това ѝ даваше основания да мисли, че Иля — макар и не веднага, все пак ще ѝ направи предложение. Но минаха пет години и всичко си оставаше, както преди.

В онази нощ той я закара вкъщи и търпеливо я изчака в колата, докато тя събра багажа, после я закара в Балашиха, наблизо, в Подмосковието, където живееха родителите ѝ. И през всичките следващи месеци беше до нея, всеки ден я подкрепяше, помагаше ѝ да преживее тежките обяснения със съпруга си.

Павел нищо не си признаваше, крещеше, че това било монтаж, че са му скроили номер, защото работата му е такава и има безброй врагове, и как е възможно тя, Наташа, да не разбира, че наркотиците са минно поле, по което сноват такива огромни пари, че да те е страх дори да си помислиш, и заради тези пари наркопласьорите, които той, Павел, преследва, са готови на всичко... И че тази касета е просто опит да го сплашат, да му покажат на какво са способни, за да възпрат усърдното ченге, да го накарат да спре, да се огледа, да се замисли и да си направи верните изводи. Наташа го слушаше и си мислеше, че това спокойно може и да е истина, но се вглеждаше в мъжа си и същевременно разбираше, че записът на касетата също е истински. Не е никакъв монтаж. Просто две отделни истини, успоредни, всяка по своя път. Да, той със сигурност има врагове и наркобизнесът не е като

да търгуваш на сергия с фалшива водка, но и груповият секс с разхайтените момичета, хем открит, пред очите на двама мъже и някаква абсолютно гола мацка, сред пиянски шегички и мръснишки хихикания — и това го има.

Последва бърз развод и сложни, продължителни и заплетени варианти на продаване и купуване на жилища и вила, в резултат на които Павел се озова в гарсонiera, Наталия и дъщеря ѝ — в едностаен апартамент, а родителите ѝ се преместиха в топлата зимна вила в Балашиха.

След известно време в живота на Павел се появи младичката красавица Милена. За нея Наталия бе информирана от Соня, която редовно се виждаше с баща си. Дъщеря ѝ бързо свикна с Иля, по-точно с обстоятелството, че и майка ѝ си има „приятел“, и всичко някак влезе в нормални релси, някак се подреди, утвърди се... Ала така си и оставаше в същите релси, сякаш буксуваше.

Павел не се ожени за Милена, но все пак живееха заедно, а благодарение на високоплатената ѝ работа двамата се преместиха от гарсонiera в по-голямо жилище, направиха скъп ремонт, купиха модерни мебели и изобщо водеха общо домакинство... И всяка година почиваха в престижни и далеч не евтини курорти, докато Наталия така и продължаваше да се „среща“ с Иля, а на почивка ходеше с дъщеря си. По принцип всичко това я задоволяваше, но все пак тя не разбираше защо той не иска да се ожени за нея. Нали ѝ бе предложил да се премести при него тогава, в нощта, когато в равния и скучен живот на Наташа нахлу онази касета, която я освободи от колебанията ѝ. Той ѝ предложи, значи, беше готов да живее с нея...

А сега какво? Не иска ли вече? Или я обича по-малко?

ГЛАВА 2.

Настя позна веднага човека, който бе застанал до началника на отдела Вячеслав Михайлович Афанасиев. Още в първия момент разбра, че го е виждала някъде, и то неведнъж, но много отдавна, само дето не можеше да си спомни къде именно и при какви обстоятелства. Млад, на около трийсет и пет години, не повече, спортен тип, висок, с идеално подстригана коса. Красив. С умни очи. Ама къде, по дяволите, го бе срещала? Съвсем определено го бе виждала, нямаше грешка, защото и той току я поглеждаше и се усмихваше с крайчеца на устните си.

Началникът и атлетичният красавец тихо си говореха за нещо, докато очакваха в кабинета да се събере целият личен състав на отдела. Настя дойде една от първите, седна на обичайното си място — чак в ъгъла, по-далече от ръководството, и сега се измъчваше от лоши предчувствия. Наистина ли това е новият им шеф? Нима сега Афоня ще го представи и ще съобщи, че отива на друга работа? Вярно, всички през последните дни бяха очаквали това събитие, но точно този ли ще е?... Млад. И красив. И с умни очички. Сигурно е с нищо и никакъв опит, обаче амбициите му — по-високи от Айфеловата кула. И най-лошото е, че с Настя явно се познават, а тя така и не може да си спомни откъде. Ами ако са се разделили като врагове? Тъкмо сега той ще има възможност да ѝ върне за нещо.

Хората полека-лека се събираха и най-много от всичко на света Настя искаше до нея на стола да се тръшне Юрка Коротков, с когото би могла да сподели опасенията си. И двамата да си поклюкарстват, както в добрите стари времена, още при Гордеев. Но Коротков, уви, няма да седне до нея, той е заместник-началник на отдела и мястото му е първото зад дългата маса за съвещания. Вместо Юрка, до нея се настани младичък лейтенант, който бе дошъл в отдела само преди два месеца. Какво да си приказва с него, камо ли пък да споделя...

Настя горестно въздъхна и си помисли, че денят не ѝ потръгна добре още от сутринта. Едва десет часът е, а вече извади лош късмет

със съседа. Какво ли ще е по-нататък?

Внезапно до тях цъфна Серьожа Зарубин и безцеремонно дръпна младичкия лейтенант за ръката.

— Я ставай, пусни по-старшия си другар на почетното място — настоя той и хитро намигна. — Правото да седиш до Каменская трябва да се заслужи, сополанко.

Лейтенантчето покорно стана и се премести напред. Зарубин веднага се настани, заемайки позицията на освободения плацдарм.

— Здравсти, Павловна. Какво така от ранни зори не си в настроение?

— А, не, всичко е нормално — усмихна се тя.

— А кое е това конте до Афоня?

— Май е въпросният... — неопределено отговори Настя.

— Стига бе! Какво, този хубавец ли? — не повярва Сергей.

— Май че да. Ти защо се чудиш? Нали ни казаха, че ще назначат нещо младо и зелено. И ето на, младок, както обещаваха.

— По-добре да бяха обещали да ни повишат заплатите — промърмори той. — Как прекарахте в събота?

— Прекрасно. Жалко, че те нямаше.

— И аз съжалявам, но къде може да се дене човек, като е дежурен. Пак кажи благодаря, че не ви сервирах нищо сериозно, само два трупа, и двата — битови. Момчетата сами ги разкриха по горещи следи.

Настя искаше да помоли Зарубин да се вгледа по-внимателно в непознатия, може би той щеше да си го спомни, но не успя: съвещанието започна.

— Съобщавам ви, че от днес за началник на отдела е назначен Константин Георгиевич Болшаков, подполковник от милицията, кандидат на юридическите науки.

Ами да. Болшаков. Разбира се, Болшаков... Красивото момче с умните очички, Костя Болшаков. Но откъде се познаваха? Не, по този въпрос паметта ѝ упорито бездействаше. Значи, сега той ще ѝ бъде началник. Браво...

— А вие къде отивате, Вячеслав Михайлович? — попита някой от място.

— Местят ме в министерството, в Отдела за криминални разследвания, на длъжност началник-отдел в Управлението за

организиране на разследванията.

Гледай ти, местели го. Вместо да каже: „Напускам“. Щеше да бъде по-честно, защото и най-тъпите са наясно, че човек като Афоня упорито търси на каква по-висока длъжност да отиде, независимо от профила на работата. Надушил е освободено местенце и е задействал всичките си връзки, за да го заеме. Обаче нали, местели го! В министерството! Тоест трябва да разбираме, че него, полковник Афанасиев, са го забелязали от „горе“, оценили са неговите огромни организаторски способности и са го преместили там, където неговият талант е по-необходим.

Още двайсетина минути Афоня се правеше на строг, но справедлив ръководител, искаше отчети по текущите случаи, въсеше веждички, повдигаше ги, демонстрирайки началническо недоумение... А от време на време покровителствено съветваше своя приемник на какво „да обърне специално внимание“ и кое „да държи постоянно под контрол“. Сетне делово погледна часовника си и със зле прикрито облекчение каза:

— Е, Константин Георгиевич, оставям ви, така да се каже, стопанството, хващайте юздите. А аз, с ваше позволение, тръгвам за министерството.

И излезе от кабинета.

— Чу ли, Настя? — прошепна ѝ Зарубин. — Тръгвал бил за министерството. Погледна си часовника и се разбърза, недодялан Смоктуновски такъв. Демек, там не могат без него. Просто са се изтормозили от чакане кога най-сетне нашият Афоня ще отиде да им разчиства авгиевите обори и да им организира работата. Да се пръснеш от смях.

Новият началник незнайно защо остана прав, не бързаше да седне на стола на Афоня. Нищо не говореше, просто мълчаливо оглеждаше всички присъстващи, сякаш се опитваше да запомни всекиго поотделно.

В кабинета цареше недоумяваща тишина. През първите секунди беше леко нарушавана от шепот, който постепенно утихваше, докато накрая напълно секна и мълчанието стана плътно и неприятно.

— Сега няма да ви отнемам от времето, всички сте свободни. Моля ръководителите на подразделения да дойдат в този кабинет в петнайсет часа.

Служителите от отдела слисано кимнаха и наставаха от местата си. Тъй като седяха в най-отдалечения ъгъл, Настя и Серьожа стигнаха до вратата последни.

— Анастасия Павловна — внезапно я извика новият началник.

Настя трепна и се извърна. Той знае името ѝ. Значи си спомня, че се познават. Ах, колко неудобно може да се получи! Ама как така не може да се досети? Ужас... Тя винаги се бе гордяла с паметта си, но паметта ѝ, сякаш като отмъщение за безжалостната експлоатация, понякога заядливо я подвеждаше в най-неподходящи моменти.

— Да?

— Останете, ако обичате.

Ето на, прочутата сцена между Мюлер и Щирлиц. Как беше? „Щирлиц! А вас ще помоля да останете.“ С един такъв лукав тон. Сетне последва един крайно странен и тягостен за Максим Максимович Исаев разговор... Вероятно и на Настя ѝ предстоеше нещо неприятно. Афоня със сигурност е успял да изпее на приемника си, че за подполковник Каменская е изтекъл срокът на възможното пребиваване в редиците на МВР, тъй като тя е навършила четирийсет и пет години. И че Настя определено ще се опита да пробута на новия началник рапорт с молба за удължаване срока на службата, така че той, Вячеслав Михайлович Афанасиев, настоятелно не препоръчва този рапорт да се парафира и придвижва по инстанциите, тъй като от старши оперативния пълномощник Каменская няма никаква полза, само проблеми. Канят я на преподавателска работа — да върви, щом толкова не иска да сваля униформата.

Настя мълчаливо се обърна, преценявайки къде да седне. Да се настани на предишното си място, в ъгъла? Не е учтиво, ще бъде прекалено далече от началника, демонстративно далече. Ще трябва да седне до масата.

— Анастасия Павловна, разбирам, че вие едва ли ме помните. Но все пак ми се стори, че ме познахте. Греша ли?

Настя учудено погледна Болшаков.

— Не, не грешите. Познах ви. Но честно казано, не мога да си спомня къде сме се срещали.

Той весело се засмя, равните му снежнобели зъби засвяткаха.

— Анастасия Павловна, щях страшно да се изненадам, ако си бяхте спомнили. В началото на деветдесетте учих във Висшата

милиционерска школа, а вие на няколко пъти водихте при нас практически занятия по криминалистична тактика. По темата „Методика и тактика при разследването на убийства“. Нали не може да се сетите за всички студенти, с които сте водили практически занимания — ние сме много, а вие сте една.

Това е. Сега тя си спомни окончателно. Костя Болшаков, красивото момче с умни очички, приятно я бе изненадало със своите оригинални съждения, ясна логика и широко, недогматично мислене. Тогава тя разказа за него на Гордеев и Колобок се опита да издейства след завършването на школата да разпределят Костя на „Петровка“, в техния отдел, но нищо не излезе. Костя бил препоръчан за аспирантура във Военната академия, бил пълен отличник, очаквала го „червена диплома“ и той смятал да се занимава с наука и да пише дисертация. А нали и Афоня спомена, че новият им шеф е кандидат на юридическите науки. Интересно, по каква специалност?

Така, доживя вече и учениците ѝ да я командват. И да ѝ намекуват, че трябва да освободи длъжността. Както се казва, случи се това, за което толкова дълго мечтахме...

— Аз добре си ви спомням, Константин Георгиевич — изрече с равен глас Настя. — Сега си припомних всичко. Вие много оригинално и нестандартно решавахте една задача, която ви поставих. Ако не греша, беше случаят с трупа, открит в салона на самолет.

— Точно така — с усмивка кимна Болшаков. — И ме похвалихте. Ще ми се още веднъж да получа похвала от вас.

Тя го погледна учудено. Какво говори той? Къде сте видели началници, за които е важна похвалата от подчинените им? Притрябвала им е, изобщо не им пука за тяхното мнение...

— Анастасия Павловна, трябва да си поговорим сериозно с вас, ако нямате нищо против.

Настя се сви вътрешно. Учудването ѝ бързо отстъпи място на тъжно очакване. Сериозен разговор. За пенсионирането, то се знае. За какво друго може да си говори сериозно един началник с подчинен? Не може да е за работа, за текущи дела, той самият още не знае нищо за тях.

— Слушам ви.

— Вячеслав Михайлович ме информира, че сте навършили четирийсет и пет години...

Това е то. Денят определено потръгна зле. Ако нещо може да се случува, то непременно ще се случи. Ще се случи и това, което не може. Физичен закон.

— Каза ми, че привършвате работата си върху кандидатска дисертация и вече сте получили предложение за преподавателска работа. Така ли е?

— Така е... — мрачно кимна Настя.

Поне по-скоро да се свършва. Тя вече не понасяше този унизителен страх, че ще загуби работата, която толкова обича.

— Мога ли да направя нещо, та да не приемете това предложение?

— Какво?!

— Ще се помъча да се изразя по-ясно. Анастасия Павловна, какво трябва да сторя, за да останете тук? Да парафирам молбата ви за удължаване срока на службата ви? Да ви назнача на по-висока длъжност, та да можете да получите чин полковник и спокойно да продължите да работите? Какво? Кажете ми и аз ще го направя незабавно.

— Не ви разбирам — каза тя с неприятно треперещ глас.

— Какво има за неразбиране? — обезоръжаващо се усмихна Болшаков. — Аз не искам да напуснете и да изгубя един опитен служител. Желанието ми е да продължите да работите с мен. Нима е неразбираемо?

— Разбираемо е.

— Нещо повече, бих искал в отдела да останат хора, които работят отдавна, имат голям опит и могат да научат на нещо младите служители. Прегледах личните дела на всички, които работят в отдела...

Виж ти. Прегледал делата. Подготвил се. Предварително изучил техническото състояние на онова, с чиято помощ ще трябва да разорава новата нива.

— Ала със съжаление съм принуден да констатирам, че след като полковник Гордеев е излязъл в оставка, почти целият личен състав се е разбягал. Останали сте само вие и Юрий Викторович Коротков.

Виж ти, изрече името на Юрка без грешка, при това дори не надникна в листчето си. Явно наистина се е готвил. Ах, ти, красиво момченце Костя с умни очички!

— Съвсем наскоро е напуснал Михаил Доценко — невъзмутимо продължи Болшаков, все така без да поглежда бележките си. — И едва ли ще успеем да го привлечем с нещо, за да го убедим да се върне. За съжаление, Вячеслав Михайлович не е съумял да го задържи. Или не е искал?

Той въпросително погледна Настя и замълча, но тя се въздържа да отговори, макар да можеше да каже доста неща по въпроса.

— Игор Валентинович Лесников пък още е на работа, наистина, вече в министерството, но аз бих искал да положа максимум усилия, за да го върна. И много разчитам на вашата помощ и подкрепа. Естествено, надявам се и вие да не напуснете отдела.

Това не може да е истина, помисли си Настя. Такива неща не се случват. Всичко е лъжа, някаква хитра интрига, немислима по степента на коварство. Той се опитва да приспи бдителността ѝ, за да я размекне, та тя да повярва, да вземе да се оплаква и да изпусне някакви непремерени думи, след които той спокойно да я „пусне“ за преподавателската работа. Или в пенсия. Но къде е интригата? Какъв е трикът? Трябва бързо да си събере ума и да започне да разсъждава, за да не се озове в небрано лозе. Ако това новичко, лъскаво началниче, като току-що слязъл от конвейера автомобил, иска да се отърве от нея, Настя Каменская, ако не желае да работи с нея, добре, тя няма да се натрапва, сама ще си тръгне. Но именно сама. Тя ще направи първата крачка, а няма да се поддаде на хитрини и интриги.

Ами ако се опита да използва старото и добре изпитано оръжие — прямотата? Своята прочута убийствена прямота. Отдавна известен похват, но кой знае защо, никой никога не е готов за него, всички се настройват на недомлъвки, а прямотата печели от ефекта на изненадата.

— Какво целите, Константин Георгиевич? — попита Настя.

Той въздъхна и я погледна незнайно защо печално.

— Бях готов за това.

— За кое по-точно?

— Знаех си, че няма да ми повярвате. И фактът, че не ми повярвахте, за пореден път ми напомня колко далеч е стигнала кадровата разруха. Вие не само вече не очаквате нормален началник, а и дори не вярвате, че по принцип такива съществуват на света. След пенсионирането на полковник Гордеев са минали само четири години

и това е било достатъчно да загубите вярата си. Анастасия Павловна, фактът, че навремето аз седях на ученическото място, а вие стояхте зад катедрата и бяхте мой преподавател, далеч не означава, че така и съм си останал наивно момченце. Оттогава минаха петнайсет години и аз понаучих, разбрах едно-друго.

Да, добре се е подготвило това момче с умни очички, костелив орех е. Той дори знае колко хубаво работеха по времето на Колобок, дори се е поинтересувал как живяха при Афоня. И какво сега? Да му повярва ли? Или да се опита да разгадае играта му? Ех, да става каквото ще! И бездруго изглежда, че няма да работи с него.

— Каква игра играете, Константин Георгиевич? Какво искате?

— Искам да останете. Нещо повече, искам да върна на отдела професионализма, който за четири години се оказва напълно изгубен. Ето защо имам към вас няколко молби. Първата: кажете ми при какви условия сте готова да останете и аз ще ги изпълня, всичките до едно. Втората: посъветвайте ме какво трябва да направя, за да не напусне Коротков, не дай си боже. Той е мой заместник, няма накъде повече да го повишавам в длъжност, така че тук моите възможности са ограничени. Но вие сте приятели от дълги години...

Охо, и това знае. Интересно, дали има нещо, с което не е наясно?

— ... така че само вие можете да ми подскажете с какво мога да го задържа. Третата: ще ви помоля да ми изготвите списък на служителите, които смятате за най-способни и перспективни, и аз ще се постарая да предприема всичко, та те да се закрепят в отдела. И последната: моля ви да ме представите на Виктор Алексеевич.

— На кого? — слисано го изгледа Настя.

— На Виктор Алексеевич Гордеев — спокойно и търпеливо повтори новият началник. — Моля да ме запознаете с него. Знаем, че вие и Коротков сте запазили топли неформални отношения с вашия бивш началник. Аз ще го помоля да бъде мой наставник и съветник и много се надявам той да не ми откаже. Разбира се, ако вие и Юрий Викторович ходатайствате за мен.

Това беше удар под кръста. Удар, който Настя вече не можеше да изтърпи. Чудеса не съществуват, това го знаят всички. И се сбъдват само лошите сънища, а добрите така си и остават като светло сияние сред тъжните спомени, нищо повече. Това, което се случва тук, е прекалено хубаво, за да е истина, прекалено невъзможно, прекалено

неправдоподобно. Прекалено приказно. Като в лош филм. Нещо тук не е наред, нейде в някакъв гардероб се крие скелет, който почти се е разпаднал... А тя, Настя, вече е стара, изгубила е усета си, изтървала е стремителното развитие на новите варианти на служебно-апаратните игри и сега не може да се справи със ситуацията. Не може да намери гардероба, където кротко се крие злочестият скелет. Наистина ѝ е време да напусне практическата работа, не ѝ е мястото тук — толкова стара и изостанала, изгубила своя нюх и оперативните си похвати.

Тя мълчеше, вперила очи в масата. И тъпо броеше драскотините по дървената повърхност. Болшаков също не проговаряше, а изчакваше. Не с тоя номер обаче! Когато разбра, че победната прямота не подейства, Настя реши да си послужи с метода на изтощаването. Тя ще мълчи и ще се взира в масата, а той да прави каквото ще. Ако си мисли, че тя ще изтърве някакви думи, които ще може да използва срещу нея, няма да ги дочака. Тя няма да излезе от този кабинет измамена и победена. За нищо на света.

Мълчанието се проточи и вече ставаше неприлично. Болшаков гледаше подполковник Каменская, подполковник Каменская гледаше драскотините и нищо не се случваше. Най-сетне в кабинета прозвуча гласът му:

— Анастасия Павловна, вие сте ми нужна. Нужна сте на отдела. Моля ви, аз наистина ви моля, останете и ми помогнете. Без вас и Коротков просто няма да се справя.

И тя се предаде.

— Трябва ми чин полковник и възможност да защитя дисертацията си — студено изрече Настя.

— Още днес ще напиша предложение за назначаването ви за старши оперативен пълномощник по особено важни дела. На тази длъжност таванът е подполковник, но можем да ходатайстваме да ви се даде чин полковник за особени заслуги. И тогава ще имате толкова свободни дни, колкото са ви нужни, чак до защитата. Аз съм минавал през тази процедура, така че знам колко тичане и грижи се искат.

— На Коротков му трябва жилище, макар и съвсем малко. Той вече двацет години е на опашката за апартамент. Синът му порасна, смята да се жени.

— Разбрах. Какво ще кажете за Лесников?

— Само ако стане ваш заместник, може да е привлекателно. Нали по щат имате двама заместници, но на едната длъжност е Коротков, а и другата е заета.

— Тя ще се освободи, ако Игор Валентинович изрази готовност да се върне.

Какъв размах, а! Откъде у него тази увереност, че ще издейства жилище за Юрка и ще освободи длъжност за Игор? На нея е назначен, между другото, жив човек, вярно, за нищо не го бива, протеже на Афоня, но къде ще го дене? Впрочем това не е нейна работа, Болшаков ѝ зададе въпрос и получи отговор, а пък какво ще прави оттук насетне, си е негова грижа.

— Ами списъкът? Готова ли сте да го съставите?

Тя кимна и Константин Георгиевич ѝ подаде лист хартия и химикалка. На Настя не ѝ бе нужно много време — истински способните, предани на работата си и готови да се учат колеги в отдела бяха по-малко от пръстите на едната ръка и пръв сред тях беше, естествено, Серьожка Зарубин.

Болшаков внимателно прочете списъка и се позасмя:

— Малко са.

— За тези мога да гарантирам, останалите ги познавам по-повърхностно. Коротков определено ще ви даде по-пълна информация.

— Да, разбира се. — Болшаков се замисли за миг и кимна. — Мога ли да разчитам, че ще се обадите на Лесников?

— Ще се обадя.

— А на Гордеев?

— И на него...

— Тогава приключваме — широко се усмихна той. — Благодаря, Анастасия Павловна.

Настя излезе от кабинета на началника и без да се отбива в своя, хукна към Коротков. Юра с угрижен вид разговаряше по телефона, като с едната ръка държеше слушалката, а с другата ровеше в сейфа. Щом видя Настя, кимна и посочи с очи стола — сиреч, сядай и чакай. Но тя нямаше сили да чака, затова започна безсмислено да се суети, да налива вода в чайника, да вади чашките и буркана с кафето, за да прави нещо. Най-сетне Коротков приключи разговора и запокити слушалката на бюрото.

— Глупаци — ядосано промърмори той. — Мира нямам от тях. А ти какво така подскачаш?

— Новият шеф проведе разговор с мен.

— Сериозно? И какво? Как ти се вижда?

— Юра, нищо не разбрах — честно призна тя. — Или е много хитър, или сме извадили фантастичен късмет. Юра, казах му, че ти трябва жилище, и той обеща да направи всичко възможно. Представяш ли си?

— Каквооо?! — ревна Коротков. — Какво ти е обещал?

— Каквото чу, това ми обеща. Попита ме какво трябва да се направи, та ти да не напуснеш отдела, и аз му заявих, че от двайсет години чакаш за жилище, а така и не си дочакал. Ала сега синът ти е пораснал и ако той иска да почувства, че всичко не е било напразно и тук те ценят, че си важен за отдела, трябва да ти дадат това жилище. Какво има за неразбиране?

— Такааа — проточи той. — А на теб какво обеща този добър вълшебник? Какви съкровища?

— Длъжност „по особено важни дела“, един чин по-висок от тавана и свободни дни за разправиите по дисертацията.

— Но защо?

— Не знам — сви рамене тя. — Искал да запази и увеличи нашия спаднал потенциал и да ни върне някогашната слава, както беше при Колобок. Ти вярваш ли в това?

— Аз ли? Не.

— И аз не вярвам. Но не мога да схвана за какво му е нужно всичко това. А каза и още нещо...

— Господи! — Юра ужасено се хвана за главата. — Какво друго?

— Той ме попита какво трябва да направи, за да върне Игор Лесников.

— Брей, и това си го биваше...

— Именно.

— И ти какво му отговори?

— Че трябва да освободи длъжността на втория заместник. На по-малко Игоръок няма да се съгласи, тъй като и в министерството е на добра длъжност. Но и това не е всичко.

— Добре де, доубий ме, какво толкова...

— Помоли ме да го запозная с Колобок, искал Колобок да му стане наставник и съветник в нелеката работа по ръководенето ни. Е, какво ще кажеш?

— Лъжеш ли ме? — недоверчиво попита Юра.

— Абе кълна се! Помоли ние с теб да ходатайстваме пред Колобок за него. Юра, той играе някаква мощна игра, в която аз не мога да се ориентирам. Тук има някакъв голям трик, но не схващам какъв именно.

Коротков мълчаливо посъзерцава тавана и дълбокомислено изрече:

— Да, приятелко, май с теб сме я загазили... Може би е време да си вдигаме чукалата отгук, докато не са ни отсекли главите, а?

— Ти решавай. Както кажеш ти, така ще направим.

— Или да се поборичкаме още малко? — замислено продължи Юра. — Да си поиграем с него на неговата игра.

— Но нали не знаем правилата — възрази Настя. — Как да играем, като не са ни известни правилата?

— Е, все някак. Ние с теб не сме ли стари кучета? И без правила ще излезем насреща на това пале. Зелено е още да ни се зъби.

— Той е много умен, Юрка. Още преди петнайсет години беше по-умен от всички свои състуденти, взети заедно. Спомних си го, водила съм занятия в неговата група.

— Умен, казваш? — изхъмка Коротков. — Е, добре. И да изгуби човек от умния не е срамно. Ами ти защо стоиш без работа? Хайде, наливай кафето, водата отдавна завря.

Настя тъкмо бе наляла горещата вода в чашите, когато звънна вътрешният телефон.

— Идвам, Константин Георгиевич — кратко отговори Юра в слушалката.

Кафенце, ама друг път...

* * *

Евгений Леонардович Йонов открай време се страхуваше от старостта. Боеше се от нея, откак се помнеше. В рода му имаше много дълголетници, една от прабабите му умря, когато той беше на

петнайсет, втората той погребва на двайсет и две. Прадядовците му живяха малко по-кратко, но все пак той завари живи и двамата и добре си спомняше тяхната старческа безпомощност, слабостта им, зависимостта им от децата и внуците... А те трябваше да се грижат за тях, да търпят тяхното забравяне, неспретнатост и старческа сенилност. Спомняше си как възрастните си шушукаха, обречено въздишаха и се караха помежду си, разпределяйки кой ще замине на почивка, а кой ще остане да гледа старите. За много неща се сещаше и от тези спомени се зароди твърдото му убеждение, че за нищо на света не би искал да се озове в такова положение, когато грижите за него ще се превърнат в тежест за близките му и те, макар да не си го признават, ще започнат с нетърпение да чакат кога той най-сетне ще ги освободи от тези мъчителни и обременителни грижи.

Разбра, че от тази незавидна съдба би могъл да се избави само с помощта на парите. Той няма да принуждава децата и внуците си да се грижат за него, ще живее сам, непременно сам, ще наеме болногледачка, домашна помощница или когото трябва там, и в неговия дом ще бъде чисто, ще мирише на хубаво прясно сварено кафе и пухкави сладки кифлички. А самият той ще бъде гладко избръснат, с измита коса, с изгладени панталони и риза и копринен домашен халат, интелектуално запазен, мъдър и разбиращ, осведомен за всички новини в киното и литературата, с ясни виждания за текущата политика. Така той ще стане онзи „татко-дядо-прадядо“, при когото ще се идва на гости не по принуда, а с радост, с удоволствие и — което не е маловажно — дори по-често, отколкото му се иска на него.

Ето така си представяше Евгений Леонардович своята собствена старост и предварително започна да гради материалните основи за осъществяването на мечтата си. Това не означаваше, че се превърна в скръндза, който пъха в чорап всяка копейка, останала след купуването на най-необходимото. Нищо подобно. От четирийсетата си година нататък започна най-внимателно да се грижи за здравето си. Всяка година минаваше през профилактични прегледи, та да не изпусне, не дай си боже, някаква зараждаща се болест, постоянно спортуваше, плуваше, караше ски, играеше тенис. Всеки ден пробягваше сутрин по пет километра, вземаше контрастен душ, веднъж седмично задължително се напарваше в сауна, като строго спазваше методическите препоръки, така че това да е изключително в полза на

здравето... Пийваше единствено червено вино, само много добро, скъпо, и то не повече от чаша на ден. Спазваше хранителен режим — „по-малко тлъсто и сладко, повече зеленчуци и плодове“, лягаше си рано — „най-полезният за здравето сън е през часовете до полунощ“ — и рано ставаше, а разболееше ли се от нещо, предпочиташе да се лекува с билки, „за да не замърсява организма си“.

Естествено, за такъв живот бяха нужни пари. Само за храната колко харчеше... При предишната съветска търговия, за да осигуриш на трапезата си разнообразни зеленчуци и плодове, не гнили и не скапани от измръзване, трябваше постоянно да купуваш от пазара, а това излизаше пет, че и до десет пъти по-скъпо, отколкото от магазина. Ами ски екипировката? Ами марковите ракети за тенис? Ами безкрайните подкупи за медицинските лица, от които зависеше възможността да се изследваш не в районната поликлиника, а на място, къде то разполагат с най-новата диагностична апаратура? С една дума, всичко струваше пари, а пък когато съветската власт предаде богу дух и дойде нова, но неясно каква власт, парите за поддържане на здравето станаха още повече, само че сега Думата „подкуп“ бе заменена от „търговски цени“. Можеш да се лекуваш в най-добрите клиники, можеш да се изследваш на компютърен томограф, можеш да си купуваш лекарства от чужбина, за да не попаднеш на фалшификат, можеш всеки ден да се храниш с продукти, за каквито навремето не си и чувал. Всичко можеше, само че плащай.

И Евгений Леонардович плащаше, не се скъпеше. Няма нищо по-скъпо от здравето и за него не му се свидеха никакви пари.

Да, но за да не ти се свидят парите, трябва поне да ги имаш, това е минималното изискване. И от трийсетата си година, от деня, когато взе съдбоносното решение за своята старост, Йонов печелеше фанатично, до самозабрава, без да се гнуса от никакви допълнителни доходи, които, естествено, бяха в рамките на позволеното. Подчини на това и своята кариера.

И ето че днес, в деня на осемдесетгодишнината си, той за пръв път проумя, че е попаднал в капан. Всичко се бе получило така, както той го бе замислил: Евгений Леонардович имаше прекрасен апартамент, в който живееше сам, тъй като жена му почина преди почти десет години; кола и нает шофьор, готов всеки момент да го закара някъде; всеки ден идваше домашна помощница, която чистеше,

пазаруваше, готвеше, переше и гладеше... Той изглеждаше прекрасно за възрастта си, беше облечен стилно и модно, ухаеше на скъпа тоалетна вода. Имаше личен лекар, който всяка седмица преглеждаше Йонов, правеше му кардиограма и му изпращаше вкъщи разни специалисти, например за ултразвуково изследване, за рентген или за кръвна картина. Специален масажист идваше всеки ден, освен в неделя. Евгений Леонардович се чувстваше превъзходно и макар вече да не пробягваше по пет километра сутрин, изминаваше ги с бърза енергична крачка. Два пъти седмично плуваше в хубав басейн в скъп спортен клуб. Децата и внуците нямаха никакви грижи с него, дори не ги молеше за помощ, когато нещо не се справяше с компютъра, а викаше специалисти.

Всичко се подреди така, както го бе замислил. И все пак не се подреди...

Днес Йонов ясно почувства това.

Както обикновено, стана в пет сутринта, изяде овесените ядки, накиснати във вода, изпи кафето и излезе на разходка из пустите тъмни улици, вдишвайки с удоволствие въздуха, който още не бе изпълен с изгорели газове. Върна се, взе контрастен душ, изяде едно рохко яйце с късче кашкавал, изпи още една чашка кафе, изгледа новините по телевизията и точно в осем и половина излезе. Колата го чакаше пред входа.

— Честит рожден ден, Евгений Леонардович — весело го поздрави шофьорът му, жизнерадостен и неуниващ мъж на средна възраст на име Валера, към когото Йонов винаги се обръщаше по име и бащино.

— Благодаря, Валерий Иванович.

— Закъде тръгваме рано-рано?

— За Фонда.

Фондът, към който тръгваше Евгений Леонардович, имаше дълго и трудно за запомняне название, в което освен самата дума „фонд“, се съдържаха и думите „социални“, „прогнозиране“, „изследвания“ и „последствия“, но всички служители, включително Йонов, отдавна вече го наричаха просто Фонда и по никакъв друг начин. Още повече че названието средно веднъж на две години се променяше, ставаше все по-дълго, сложно и размито, макар че същината му си оставаше една и съща.

Фондът се помещаваше на дванайсетия етаж на многоетажен, построен неотдавна бизнес център. Йонов прекоси просторния вестибюл, получи достъп чрез електронната си карта, мина през турникета, отиде при асансьорите и след няколко минути крачеше по дългия коридор, като по навик четеше надписите на табелките. Ето, тук са социолозите, тук — математиците, тук — политолозите, зад тази врата е отделът, в който работят аналитиците. А ето я и последната му рожба — Отдела за комплексни монографични изследвания. На Йонов му струваше доста усилия да убеди ръководството на Фонда в необходимостта от такива изследвания и сега той с особен трепет следеше работата на отдела. Следеше я...

Ето в този момент за пръв път усети леко неприятно чувство. Той само следеше работата, а не я ръководеше. Стар ли е? Възрастта ли не му позволява да ръководи? Я стига, колко осемдесетгодишни професори ръководят катедри и отдели в академии и институти. А дали не е изпаднал в немилост? И това не е. Уважават го, съветват се с него, постоянно го канят да консултира, нито един краен документ не излиза извън стените на Фонда без редакцията и окончателното одобрение на Евгений Леонардович. Специално за него преди около петнайсет години в щатното разписание на Фонда беше въведена длъжността „главен специалист“. Едва по-късно такива „главни“ станаха няколко души, но навремето той беше единственият. Е, какво го тревожи тогава?

Сам си е виновен. Прекалено настървен беше да печели пари и когато трябваше да избере дали да поеме научното ръководство над нова тема, или да извърши работа срещу отпусната целево сума или по бизнес поръчка, избираше второто. Работата срещу целеви пари или по бизнес поръчка предполагаше или индивидуално изпълнение, или създаване на временен научен колектив, който се разпадаше веднага щом завършеното изследване се предаваше на възложителя. Ако той не се бе стремил към парите, ако бе ръководил теми, разработвани от постоянни щатни служители на Фонда, неговата връзка с тези служители щеше да остава здрава и непрекъсната.

Евгений Леонардович си спомняше как навремето, преди много години, те се палеха по нови идеи, обсъждаха ги до изнемога, като забравяха за храна и почивка. Оставаха в службата, без да поглеждат часовника, а понякога и нощуваха в кабинетите си, защото никой

нямаше кола, метрото вече бе затворено, а да се хване такси нощем в Москва в края на седемдесетте беше твърде проблематично, пък и скъпо за тогавашните им заплати. Събираха се в почивните дни в нечий дом или пак отиваха в службата, в Академията на МВР, за да продължат обсъжданията, пресмятанията... Всяка нова мисъл им изглеждаше гениална, всяка нова формула съдържаше потенциал да прерасне в научно супероткритие...

И естествено, всички бяха приятели, въпреки разликата във възрастта. Евгений Леонардович, най-възрастният, по това време доктор на науките и професор, беше прехвърлил петдесетте, а най-младият, Дима Шепел, беше на двайсет и седем, той току-що бе завършил аспирантура и бе защитил дисертация в Инженерно-физичния институт. Боже мой, какво време беше!

И Йонов имаше чувството, че така ще бъде винаги. Той ще остарее, но няма да се оттегли, ще се занимава с наука и около него винаги ще има ученици, сътрудници, колеги, и домът му непрестанно ще бъде отворен за тях. Те ще идват, ще се съветват, ще се консултират, ще обсъждат резултатите от изследванията, както и преди, а той, Евгений Леонардович, ще бъде заобиколен от талантиливи млади учени, ученици и последователи, ще остане сред кипежа на събитията, както беше винаги...

Обаче не стана така. Нещо се промени. И от ден на ден Йонов все по-ясно виждаше пропастта, зейнала между него и останалите служители на Фонда. Може би наистина причината беше в старостта? Мозъкът вече не е така гъвкав, не обработва информацията е предишната бързина, не успява да следва новите разработки и открития и той постепенно става — макар и уважавана (по навик) и главна (по статут), но все пак условна фигура. Ах, колко би искал той да върне онзи ден преди две години, когато ръководството на Фонда подписа заповед за създаване на отдел за комплексни монографични изследвания и заместник-началникът на Фонда по научната работа попита дали професор Йонов не иска да оглави отдела. Днес Евгений Леонардович, без да се замисли, би се съгласил, а тогава той, старият глупак, отказа, защото буквално седмица преди това му бяха предложили да ръководи проект по създаване на програма за борба с престъпността за един от федералните окръзи на Русия. Срещу много добри пари. Проектът беше предвиден за година и половина: шест

месеца за разработване на самата програма и още дванайсет — за авторски надзор. А той предпочете програмата и за ръководител на отдела бе назначен друг човек. Между другото, бивш ученик на Йонов.

Евгений Леонардович забави крачка пред вратата, зад която се намираха помещенията на отдела, и погледна часовника. Девет и две минути. По коридорите още беше пусто, той не срещна нито един човек, работният ден във Фонда официално започваше в десет. Йонов обичаше да идва рано, защото знаеше със сигурност: в два-три отдела определено вече са дошли научните работохолици, които нямат търпение да възобновят прекъснатата снощи работа. Тези преизпълнени с идеи момчета му напомняха за миналото и той с удоволствие се включваше в обсъждането на поредната суперидея. Но през последната половин година, след като завърши поръчковата работа върху програмата, сутрин той се отбиваше само в „своя“ отдел. Наричаше го „своя“, защото той го бе измислил, бе разработил концепцията му, бе го отстоял пред ръководството и смяташе за свой дълг постоянно да потвърждава нуждата от това поделение и неговата полезност.

Вратата се оказа отключена, следователно някой вече работеше. Йонов спря в квадратния хол с голямо бюро до прозореца за секретарката и обходи с очи четирите врати, послуша се. Когато долови откъде се чуват приглушени гласове, мислено се зарадва, че слухът му не е загубил остротата си, и решително влезе в кабинета. Не бе сгрешил, именно тук вече се вихреше бурно обсъждане. Когато видяха професора, всички замлъкнаха. При това на Евгений Леонардович му се стори, че и тримата служители някак се стъписаха, сякаш бяха разговаряли за нещо, което не е предназначено за него.

— О, здрасти — притеснено изписука Верочка, специалистката по психологически аспекти на подбора и разпределението на кадрите. И крадешком хвърли поглед към сейфа в ъгъла на кабинета.

Какво ли държат там? Някакви материали, които не искат да му показват? Защо? Какви са тези тайни?

И тогава нещо още по-болезнено бодна сърцето на Йонов. Те, неговите ученици и последователи, се откъсват от него... Вече не им е нужно закоравялото му мислене, мухлясалите му възгледи и остарелите му методи. Виж, ако сега той ръководеше отдела, щеше ли да се случи това?

Сергей Александрович, не съвсем млад, стегнат брадатко с типична външност за любител на самодейната песен, се овладя най-бързо.

— Честит рожден ден, Евгений Леонардович!

Не са забравили. Е, това е приятно. Браво на Серьожа, опитен оперативен работник е, никога не губи присъствие на духа и моментално намира начин да се измъкне читав от всяка ситуация.

— Благодаря, Серьожа — сдържано рече Йонов.

— Честит рожден ден! — хорово повториха след Сергей Верочка и най-сетне оборахият се трети участник в дискусиата, Геннадий, бивш следовател.

— И какво държите там, в сейфа? — скептично се осведоми Йонов.

Верочка пламна, останалите избухнаха в смях.

— Човек нищо не може да скрие от вас, професоре — отговори Сергей Александрович. — Там има подарък за вас. Но ние мислехме, че ще дойдете по-късно, та смятахме тогава целият отдел, начело с началника, да дойдем да ви честитим.

— Ами честитете ми сега — предложи Йонов. — Както се казва, удариш ли една чашка сутрин — цял ден си свободен. Какъв е проблемът?

Той все още не вярваше, че в сейфа наистина има подарък. Беше убеден, че се опитват да скрият нещо от него, та сега просто търсят някакво оправдание. У него внезапно се пробуди неприятният, злостен стремеж да уличи колегите си в лъжа, за да не си мислят, че дотолкова е остарял и изкуфял, че да го преметнеш, е фасулска работа.

— Ама как така, Евгений Леонардович, без цветя ли? — възмути се Вера. — Толик трябва да ги донесе, нали смятахме, че по-късно... А Толик още не е дошъл.

— Нищо де, засега без цветя — великодушно разреши Йонов. — Давайте подаръка, а после целият колектив ще дойдете с цветята. Давайте, давайте, не ме измъчвайте.

Той злорадо наблюдаваше вече напълно стъписаната Верочка, която бавно пристъпваше към сейфа. Интересно, какво ще последва? Там няма никакъв подарък. И какво ще правят сега?

Но Йонов бе сгрешил. Оказа се, че в сейфа има именно подарък. Настроението явно се подобри, Евгений Леонардович сърдечно

благодари на колегите си и отиде в своя кабинет, най-просторния от петте зад вратата с табелка „Главни специалисти“.

За научна работа денят беше напълно изгубен, от десет и половина заприиждаха да му честитят колеги — кои самички, кои на групи и цели отдели, а в три часа в конферентната зала беше организирано официално честване с речи и коктейл. Йонов сияеше: помнят го, ценят го, уважават го...

— Евгений Леонардович, имам един-два въпроса — чу той до себе си гласа на Дмитрий Шепел. — Или да не ви закачам днес?

Шепел отдавна вече не беше някогашното слабичко мургаво момче, физикът математик, минаха почти трийсет години и той беше побелял, понапълнял. Когато се създаваше Фондът, предложиха на Йонов да вземе със себе си от Академията всички, които сметне за нужно, и името на Дима Шепел беше първото, което Евгений Леонардович назова. Именно Дима със своите динамични модели даде тогава, през седемдесет и шеста година, нов тласък на научното направление, чието начало десет години по-рано бе положил самият Йонов с монографията си „Използване на математически методи при изучаването на престъпността“. Преди Шепел математиката, с която боравеха криминолозите, беше статична. Тя описваше миналото и настоящето и позволяваше да се градят прогнози за развитието на престъпността, изхождайки само от динамиката на самата престъпност, докато моделите на Дима даваха възможност да се предвижда как ще се развива престъпността в зависимост от поведението на различните фактори, оказващи ѝ влияние. Днес Шепел ръководи Отдела за математическо моделиране и е дясна ръка на началството. И отново Йонов усети онова бодване в сърцето. Димка, неговият ученик, е дясна ръка, а той — само главен специалист.

— Защо? Някакви проблеми ли има?

— Не, няма, само текущи въпроси. Получихме поредния обзор на дисертациите и има предложение за кадрите. Искаше ми се да го обсъдим.

— Добре — кимна Йонов и остави чашата с шампанско. — Веднага ли?

— След половин час, става ли?

— Ще дойда.

— Ама моля ви се, не е нужно, Евгений Леонардович, ние ще дойдем при вас.

Уважават го.

Точно след половин час в кабинета на Йонов се събраха Дмитрий Шепел и още двама: началникът на Отдела за научна информация и Кувалдин, началник на Отдела за комплексни монографични изследвания.

— За ноември сме предвидили организиране на полеви експерименти в десет точки — започна Шепел.

Йонов недоволно се намръщи. Той прекрасно го знаеше, защо трябваше да му напомнят? Полевите експерименти също са негова собствена идея и той възнамеряваше да следи тяхното развитие най-внимателно.

— Не съм забравил — сухо изрече той.

— Само исках да кажа, че във всички точки работата започна — уточни Шепел. — Движим се строго по график.

— Прекрасно — отговори Йонов. — И в какво се състои въпросът, който трябва да решим?

Началникът на Отдела за научна информация се покашля, извади от папка няколко листа, прищипани с кламер, и ги подаде на професора.

— Това е обзорът на дисертационните изследвания за проблемите на борбата с престъпността, извършени през текущата година. Вижте ги, моля.

Йонов бързо прегледа заглавията на дисертациите. Да, все по-плитка става науката. Сивота, скука, никъде няма проблясък на оригинална мисъл, на новаторски подход. Я, ами това какво е? Много, много интересно... Кой е авторът? Той се върна към началото на абзаца. А. П. Каменская.

— Ето, Евгений Леонардович — радостно заговори Шепел, — виждам, че това и на вас ви хвана окото. Каменская, нали?

Йонов кимна и още веднъж прочете краткото изложение на дисертацията.

— На всички направи впечатление. Всички, които четохме обзора, се заинтересувахме от Каменская. Тя ми изглежда много перспективна. Искам да предложа на ръководството да я поканим на работа във Фонда.

— Нима имаме вакантни места? Струваше ми се, че сме напълно комплектовани.

— От Нова година ни увеличават финансирането и вече е взето решение за въвеждане на една допълнителна длъжност при математиците и на още една — в отдела на Кувалдин, в комплексните изследвания.

— Какъв е проблемът тогава? — вдигна глава Йонов. — Поканете я.

— Проблемът е там, Евгений Леонардович — бавно изрече Кувалдин, — че подполковник Каменская в момента работи в зона на експеримент. И по никакъв начин не можем да я дръпнем оттам. Чистотата на експеримента ще бъде нарушена.

— Неприятно... — въздъхна Йонов. — И нищо ли не може да се измисли? Например някак да се съвместят едното с другото?

— Та как ще се съвместят? — възрази Кувалдин. — Не става, не е възможно. И после, изобщо не сме я проучвали. Може би тя не е подходяща за нас.

Именно това беше спорният въпрос, с който се бяха обърнали към Евгений Леонардович. Бяха изказвали аргументи „за“ и „против“, бяха спорили, но в крайна сметка не бяха стигнали до единодушно решение. Беше ясно едно: подполковник Каменская, с нейните възгледи и подходи, щеше да си намери идеалното място в научните подразделения на Фонда, но изобщо не се знаеше доколко е надеждна. Това първо, и второ, могат ли да я вземат от зона, в която се провежда планов експеримент.

— Нека засега започнат да събират материали за Каменская — решително заяви Шепел, — а после ще видим, когато експериментът приключи.

— В зоните на експеримента комплексните изследвания вече са започнали, така ли? — попита Йонов.

— Да, във всички, освен в Москва.

— Вие какво, някакъв особен случай ли чакате? — Йонов впери недоволен поглед в Кувалдин, началника на „неговия“ отдел.

— Не, но експериментът тъкмо започва. Нали разбирате, „Петровка“ не е територията, при тях не попадат всички престъпления наред. Днес те не са поели за работа нищо ново. Щом получат нов случай, веднага ще пристъпим.

— Обаче още при първия — строго напомни Йонов. — Още при първия, който се появи... Само да не ви мине през ума да изчаквате и да търсите по-интересни.

Когато остана сам, Евгений Леонардович прочете няколко документа, нанесе някои поправки, даде ги на секретарката и си тръгна. Днес става на осемдесет. Никакви банкети и разкошни празненства, ще направи единствено скромна семейна сбирка, все пак е делник, утре всички са на работа.

И едва късно вечерта, след като изпрати гостите, Йонов започна да разглежда подаръците. Натъкна се на онзи от служителите в „неговия“ отдел и си спомни, че те така и не му казаха тогава, сутринта, за какво толкова разпалено спореха, събрани рано-рано в службата. Не му казаха. И там няма никакви тайни, какви ти тайни в научната работа, макар и толкова специфична и непозната за широките кръгове. Просто между него, професор Йонов, и младото поколение е зейнала пропаст, огромна, дълбока и непреодолима... Той не съумя да ги задържи около себе си, по-точно, не се сети навреме какво трябва да направи, за да не остане сам, увлече се по парите. Не може цял живот да печелиш, а на старини да бъдеш заобиколен от младежи, няма начин. Не става...

Парите имат много различни свойства, както явни, така и скрити, коварни, проявяващи се далеч не отведнъж. Парите могат да ти нанесат удар под кръста точно когато най-малко го очакваш. Те рушат отношенията между близки хора, развалят приятелства и в крайна сметка водят до самота. Й колкото повече са парите, толкова по-болезнена се оказва самотата на старини.

Странен закон...

* * *

Милена най-много мразеше понеделниците. Как можаха така да съставят разписанието — в един ден три лекции поред, коя от коя по-скучни! Тя беше добросъвестно момиче и не искаше да пропуска, но просто нямаше сили да слуша безкрайното дуднене за предисторическите времена. Понякога се стягаше и пишеше конспекти, но най-често скриваше в скута си книга и четеше, както и

повечето нейни състуденти. Или пращаше есемеси и получаваше отговори, или играеше на някоя вградена в телефона игра.

Слава богу, вече започна третата лекция, още половин час мъки — и край. Милена обърна страницата на книгата, която четеше, и почувства как беззвучно завибрира телефонът в джоба на самото ѝ. Някой ѝ бе изпратил съобщение. Тя извади апаратчето и погледна дисплея: „Мила, обади ми се спешно, много спешно!!! О.“. О. — значи Олег. Какво ли се е случило? Остава ѝ половин час, но нали той пише „много спешно“, и то с три удивителни.

Тя започна бързо да натиска бутоните: „На лекция съм. Ще потърпиш ли половин час?“. След две минути пристигна отговорът: „Не! Много е спешно!“. Милена бързо пхна книгата в чантата си и се измъкна от аудиторията, съпроводена от неодобрителния поглед на лектора. Е, какво толкова? Може коремът да я е присвил, случва се, всички сме хора...

Когато се озова в коридора, набра номера на Олег.

— Мила, ключовете от моя апартамент у теб ли са? — бързо и загрижено попита той.

— Да, разбира се, както винаги. Защо, какво има?

— Можеш ли сега да отидеш там?

— По принцип мога... Ама ти не си ли на работа?

— Това е проблемът — че съм на работа. Тоест... Тичам насам-натам из града, претоварен съм, нямам никакво време. А току-що ми се обади съседът отдолу, каза, че от моя апартамент ги наводнявам. Преди два часа забелязах, че нещо сълзи до тоалетната чиния, но много бързах, нямах време да проверя какво става. Явно нещо се е спукало и водата шурти на пода.

— По дяволите! — изруга тя. — Много ли е наводнен?

— Казва, че е потоп, тече от тавана му. Милка, иди там, спри водата, а ако не намериш откъде се спира, слез до апартамента на този съсед, да ти помогне. Ако трябва, извикай аварийната служба. Ще се справиш ли?

— Ама разбира се, Олеженка, ще го направя, не се тревожи. Да те чакам ли?

— Ами аз заминавам... А, да, не успях да ти кажа, днес спешно заминавам в командировка за три-четири дни, не повече. Влакът ми е

след два часа, а първо трябва да оформя всички документи, по никакъв начин не мога да прескоча до къщи. Мила, спасявай ме...

— Е, не се тревожи — усмихна се тя, — ще се справя. Тръгвам веднага. Върви спокойно в командировка, всичко ще бъде наред, ще се обадя и на съседа ти.

Милена ни най-малко не се безпокоеше. Какво като не бе виждала и очите на този съсед от долния етаж? Тя нито за миг не се съмняваше, че той няма да ѝ крещи, нещо повече, дори няма да настоява Олег веднага да плати ремонта на наводнения апартамент. На света има само един мъж, способен да ѝ крещи: бившият ѝ съпруг, но именно затова той ѝ стана бивш. Такива номера никой друг не можеше да ѝ погоди, и то не защото Милена имаше някакви специални умения, не... Просто външността ѝ беше такава — такива очи и такава усмивка, че не беше възможно нито някой да ѝ откаже нещо, нито да ѝ се сърди. Сега тя ще се качи в колата си, в своя новичък ситроен, ще отиде у Олег и ще уреди всичко по най-добрия начин. Може би дори ще успее бързо да намери майстори, да отстрани повредата в апартамента му и да организира и плати ремонта у съседа, така че до завръщането на Олежка от командировка всичко да е наред.

* * *

Чигрик нищо не разбираше. Проумяваше само, че нищо не разбира. Някак всичко вървеше наопаки...

Сутринта успя да си вземе дозата и сега беше в състояние едновременно на еуфория и леко раздразнение. Еуфорията му вдъхваше увереност в собствените му способности, в това, че целият свят му принадлежи и ще се върти около него така, както на Чигрик му се иска, а раздразнението го обхвана, защото не можеше и не можеше да започне да мисли ясно.

Днес беше напълно подготвен за действие — с фотоапарат, видеокамера, няколко бутилки бира и дори със сандвичи, предварително взети от къщи. В събота от бирата с чипс го заболя стомахът и той похвали себе си, задето се бе погрижил за храната в началото на дългия „работен“ ден. Никак не беше сигурен, че точно сега ще има какво да заснеме, но предварителните наблюдения сочеха,

че ако не е днес, ще е утре, в краен случай — вдругиден. Защото „разните интересни работи“, които ставали в апартамента на деветия етаж на панелния блок, се случвали не по-рядко от веднъж на три дни.

Чигрик зае поста си в десет сутринта. Намести се удобно, дори на няколко пъти задрямва, но при звука на движещия се асансьор моментално се събуждаше и напрягаше нозе, готов всеки миг да скочи от перваза и да се скрие зад чупката на стълбището, водещо към тавана.

Към обяд или малко по-късно започнаха да се случват неразбираеми неща. В апартамента, от който той се интересуваше, дойдоха двама мъже, а след двайсетина минути излязоха с пълен сак. После, след около час — час и половина, единият от тях се върна. Сетне дойде жената — същата, която всъщност беше нужна на Чигрик. Той старателно запечатваше всичко с помощта на наличната техника. След като пристигна жената, реши, че може да се поотпусне за известно време, да пийне биричка и да хапне сандвичи — нали това, заради което тя идва в този апартамент, не се прави за пет минути. Имаше в запас цял час или със сигурност поне четирийсет минути. Отвори бутилката, удари няколко глътки, предвкусвайки как ще разгъне пакета със сандвичите и ще захапе мекия бял хляб с масло и пресен салам, когато вратата на „интересния“ апартамент изведнъж започна да се отваря. Но защо толкова бързо? Да не са се скарали?

По-нататък започнаха да се случват вече такива неща, с каквито амортизираният от наркотиците мозък на Чигрик не можеше да се справи. От апартамента излезе мъж, грижливо заключи и постоя няколко секунди на стълбищната площадка, сякаш се ослушваше или дори душеше нещо. Сетне внезапно рязко вдигна глава и тръгна нагоре по стъпалата право към Чигрик.

* * *

Павел Седов отключи вратата на апартамента и веднага разбра, че Милена не е вкъщи. Лампите никъде не светеха и миризмите на вкусна гозба, с които вече бе свикнал и които винаги го посрещаха още от прага, не се долавяха. Вероятно Милка беше отишла да види родителите си и се бе забавила там — сигурно нейният брат,

алкохоликът, пак бе скроил някакъв номер. Тоя неин шантав брат вечно създаваше главоболия — ту беше в запой, ту се лекуваше, ту изнасяше от къщи нещо ценно, продаваше го и го пропиваше. За лекуването му и за възстановяването на пропитото постоянно трябваха пари. Горката Мила, колко много сили ѝ отнемаха семейните проблеми! А тя — нищо, търпи, не се оплаква, само горчиво въздиша.

Той се съблече в антрето и веднага отиде в кухнята. Беше много гладен и бе сигурен, че преди да замине при родителите си в Подмосковието, Мила му е сготвила вечеря. Но на печката нямаше нищо — нито тиган, нито тенджерата със супа. Нищо. Той надникна в хладилника — имаше само продукти, купени от магазина, нищо готвено, което би могъл да си стопли.

Павел недоволно се намръщи и извади мобилния си телефон. Къде се размотава тя?

От слушалката се чуваха дълги сигнали, Милена не отговаряше. Тогава той звънна на родителите ѝ.

— Ами тя днес не е идвала — учудено отговори майката на Мила. — Не е и обещавала. Нали дойде миналата седмица.

Павел уморено се отпусна на дивана и опита да се съсредоточи. Дали не бяха се уговорили за нещо с Мила за тази вечер, а той да е забравил? Може да го е предупредила, че например нейна приятелка има рожден ден и ще се прибере късно. Или друго? Нищо не си спомняше. Нямаше навик да се обажда на приятелката си от службата просто така, за да я чуе как е, тъй че никога не звънеше, ако не се бе случило нещо спешно. Но за какво ли си говориха сутринта? Тя бързаше за първата лекция в университета, в девет, излязоха от къщи заедно, Павел се качи в своя джип, Милена — в ситроена... Май не си казаха нищо за вечерта. Да е във фризьорския салон? Впрочем какъв фризьорски салон, вече приближава единайсет...

Още веднъж набра номера ѝ, но не чу нищо, освен дългите сигнали. Значи е у някоя приятелка, заприказвали са се и телефонът е в чантата ѝ, а чантата — в антрето, затова не чува. Какво пък, случва се. Със сигурност го е предупредила, тя е сериозно момиче и следи за всякакви дреболии, а той, както обикновено, не е обърнал внимание. Павел се усмихна мислено, като си помисли, че няма навик да запомня какво си говорят с Милена сутрин. Тогава той е в лошо настроение, понеже още му се спи, и изобщо е от хората, които си връщат

нормалното състояние едва привечер, а до обяд е по-добре да не ги закачаш.

Той отново отвори хладилника, намери нещо, което ставаше за ядене, сложи го в чинията, седна на дивана пред телевизора и включи спортния канал. За секунда притвори очи и моментално потъна в тежка неспокойна дрямка.

Когато се събуди и погледна часовника, беше вече дванайсет и половина. Странно, Мила не бе го събудила, когато се е прибрала. Тя не може да понася Павел да спи облечен, винаги го буди и го слага да си легне. Протегна се, прозя се, изключи телевизора и като се стараяше да не вдига шум, се потътри към спалнята. В антрето погледна закачалката и не видя нищо, освен своето яке. Мила е прибран човек, винаги окачва дрехите си в стенния шкаф, а него го мързи. Прибира там и обувките си, а обувката на Павел вечно се търкалят напред антрето. И Милка му се кара...

Той вече се канеше да влезе в банята, за да вземе набързо душ и да се пъхне в леглото, като се постарая да не събуди Милена, когато се сети, че не вижда и чантата ѝ. Тя винаги стои тук, на това ниско шкафче с всевъзможни принадлежности за почистване на обувки. Обаче сега я няма... Не е такъв човек Милена, тя неизменно си поставя нещата на определени места, обича реда.

Павел рязко отвори вратата на спалнята. Там нямаше никого. По дяволите! Мила още не се е прибрала. И дори не му се обади да го предупреди. Изобщо не е в нейния стил. Ами ако... Не, не, глупости, това не може да бъде! Какъв ти любовник? Откъде ще се вземе? Той не е забелязвал нищо такова около нея... Тя е много красива, спор няма, а мъжете я харесват и винаги се усукват около нея, искат да се запознаят, но това е естествено, а виж, тя на никого не дава аванси, не ѝ играят очите. Или Павел нещо не е забелязал? Не, не може да бъде. Това по принцип не е в характера ѝ, през тези години той опозна Мила като петте си пръста.

Случило ѝ се е нещо.

Отново набра номера на мобилния ѝ телефон, но този път механичният глас събщи, че апаратът на абоната е изключен или се намира извън обхват. Извънредно странно! Как така преди два часа имаше дълги сигнали, значи, Мила е била в зона „с обхват“, а сега вече е извън нея? Къде е отишла? Да не би извън града? Ами че сега

ретранслаторите намират човека къде ли не, нагъсто са из цялата страна, само в тайгата дето няма покритие, ама може ли да се стигне дотам за два часа — нито с влак, нито с кола става. Отвлекли са я и са я откарали нанякъде, ясно!

„Не, ти определено си откачил“ — каза си високо Павел и потрепери: в празния апартамент среднощ собственият му глас му се стори оглушителен и кой знае защо, неприятен. Никой не е отвличал Милка, на кого е притрябвала? Просто се е повредила колата ѝ и сега тя стои някъде и се опитва да намери човек, който да ѝ помогне. А батерията на телефона ѝ се е изтощила и затова няма сигнал. Това е. И никак не ѝ е до обаждания, тъй като се занимава с автомобила. Седи в някой скапан денонощен автосервиз и чака да отстранят повредата. Всъщност в сервиза има телефон, може да позвъни.

Да, но тя знае, че той се е прибрал уморен и си е легнал, просто не иска да го буди. Ще поправи колата и ще си дойде. Много скоро ще си дойде, сигурно след двацет минути или половин час, нощем пътищата са свободни и колкото и далече да се намира, пак ще пристигне бързо. „Сега ще си взема душ, а когато изляза от банята, Милка вече ще си е вкъщи“ — реши Седов.

Дълго стоя под топлата струя, нарочно протакеше, за да е сигурно: щом излезе, тя ще си е вкъщи.

Излезе. Но Милена още я нямаше.

Павел пристегна халата и отново седна до телефона. Този път позвъни в службата си, на Вадик Андреев, който беше на денонощно дежурство.

— Слушай, обади се на дежурния в градската ГИБДД^[1] и го питай дали не е имало пътнотранспортно произшествие с кола... — Той продиктува марката и номера на автомобила на Милена.

— Защо, какво се е случило, Паша? — със сънен глас попита Вадик.

— Абе моята Мила изчезна някъде, още не се е прибрала.

— А ти защо не се обадиш?

— Ти си на работа, веднага ще ти кажат, а мен ще ме тормозят — кой съм, какъв съм, защо съм... Вече колко пъти съм им паднал на мушката...

— Добре — вяло проточи Андреев. — Когато науча, ще ти звънна.

Вадик се обади след десетина минути. Не били отбелязани никакви пътнотранспортни произшествия с участието на колата на Милена. Но това далеч не означаваше, че не се е случило нещо лошо... Може да е било обикновен мръсен номер, опитни шофьори за секунди да са направили така, че Мила да закачи чужда скъпа кола, и сега някакви бандити да настояват тя да им заплати щетите. А самата Милка не може да се обади никъде, понеже батерията на телефона ѝ е изтощена, а те, естествено, няма да ѝ дадат свой телефон. Или тези бандюги са ѝ взели телефона и са го изключили. И колата може да са ѝ взели. И парите. И сега тя сигурно върви пеша и няма с какво да си купи телефонна карта, за да се обади от автомат. Но нали в Москва има огромен брой заведения, които работят денонощно, не може ли да влезе и да помоли за телефон? Не биха ѝ отказали, не се е родил още такъв мъж, който да може да откаже нещо на Милена, в това Павел Седов беше стопроцентово сигурен.

Но защо още не се е прибрала? И защо не се обажда?

Той погледна часовника и изстина: три без петнайсет.

Времето има особен характер: когато чакаш някакво желано събитие, часовете се точат непоносимо бавно, това го знаят всички. А когато в определен час непременно трябва да се случи нещо, но кой знае защо не се случва, времето хвърчи с бясна скорост. Ти си казваш, че пет минути закъснение не са от значение. И два̀сет минути — също. За това могат да се намерят цял милион разумни обяснения и нищо катастрофално все още не се е случило. Хайде, още минута, добре, още пет, няма страшно, ето сега, ето сега вече... И изведнъж откриваш, че са минали не два̀сет, не два̀сет и пет, дори не трийсет минути, а цели три часа. Пет часа. Осем. И нито едно от милионите разумни обяснения вече не върши работа, което означава, че е време за неразумни и поради това страшни обяснения.

Павел Седов не искаше страшни обяснения. Той отново пушна телевизора, настани се на мекия уютен диван и притваряйки очи, започна да си представя как Мила ще дойде и той ще ѝ се скара, задето не си зарежда батерията и не предупреждава къде ще ходи... Той пак потъна в дрямка и спа до шест часа сутринта.

Когато се събуди, Милена още я нямаше.

Павел отново ѝ позвъни, но телефонът ѝ все така беше „изключен или извън обхват“. Ала телефонът на дежурния по град на

„Петровка“ беше изряден. Името Милена Юревна Погодина не се било появявало в справките им. Той набра номера, от който даваха справки за нещастни случаи и спешни хоспитализации: ами ако ѝ е станало лошо? Ако е паднала, счупила си е крака или ръката, ако си е ударила главата? Може да се е случило какво ли не. Вярно, лекарите обикновено се обаждат вкъщи, известяват близките, но има всякакви лекари, може и да не се обадят. Ала и от този номер не му дадоха информация за Милена.

Павел се проклинаше, че толкова малко се интересуваше от живота на Мила, той дори не знаеше телефоните на приятелките ѝ. А и тях почти не познаваше, в паметта му се бяха запечатали едно-две имена и лица, но не и фамилии, адреси, телефони... Оля, Марина... Някакви „момичета“ от университетския ѝ курс. Имаше май и една Тамара, Мила лежала с нея в болница, по-точно не в болница, а в клиника в Швейцария. И това май беше всичко. Тя нямаше и бележник, записваше си всички номера в телефона.

Павел бързо се облече, изхвърча от къщи, качи се в колата и пое към „Петровка“. Имаше късмет, че познава цялата дежурна група ако не по имена, поне по физиономии. Преди създаването на Федералната служба за контрол над наркооборота той се бореше с наркопрестъпленията като служител на Московското управление и тук, на „Петровка“, още не бяха го забравили.

— Паша, ама ти сериозно ли? — недоверчиво попита следователят. — Е, млада жена е, на кого не се е случвало. Само веднъж не се е прибрала през нощта, а ти вече вдигаш всички по тревога.

— С Милена това не може да се случи — твърдо каза Седов. — Ти не я познаваш. Тя е много отговорна и сериозна. Не може просто така да си развее байрака.

— Абе може, Паша, може... Всички могат. Не се самозалъгвай.

— Ти не разбираш.

— Какво не разбирам? Че жената на Цезар е въвн от подозрение ли? — уморено се позасмя следователят.

— Ама какво общо има това! Аз се занимавам с наркотици и за да ми въздействат, може да направят какво ли не! Да взривят колата ми, да подпалят жилището ми, да ме пребият, да отвлекат жена ми. Ти какво, тъп ли си?

— Защо, нещо сериозно ли разработваш в момента?

— Там е работата, я. В случая се въртят доста милиони.

— Добре — кимна следователят, — ще трябва да се размърдаме.

Сядай, пиши заявление. Посочи и номера на мобилния ѝ телефон, бързо ще напиша искане, ти сам ще прескочиш до съдията. Казваш, телефонът ѝ е изключен, така ли?

— Изключен е.

— Жалко. Иначе щяхме да установим къде се намира апаратът. Добре де, ще видим с кого е разговаряла през деня, а после ще решаваме. Не забравяй да посочиш и номера на колата, марката, модела, цвета... Изобщо, ти знаеш какво.

Седов знаеше. Никога и през ум не му беше минавало, че тези знания ще потръбват на самия него, и от това внезапно осъзнаване безизходност замени тревогата. В тревогата винаги има частица надежда, че всичко ще се оправи. А в безизходността няма нищо, освен самата безизходност.

---

[1] Държавна инспекция за безопасност на движението по пътищата. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 3.

Настя Каменская дойде на работа разстроена и недоспала. Предишната вечер до късно през нощта тя обсъжда с мъжа си своя нов началник и десет пъти му предаде разговора си с Болшаков. Предъкваше подробностите и се мъчеше с помощта на Алексей да схване къде е измамата и какъв капан ѝ залагат. Чистяков се отнасяше към тревогата ѝ с разбиране, но не можа да ѝ предложи нищо разумно като обяснение. И той не проумяваше защо новият шеф се държи така странно...

В наше време поведението му би могло да се нарече дори неадекватно, макар че, честно казано, според всички управленски норми това, което той бе направил през първия ден на новата си длъжност, беше безупречно: беше си осигурил подкрепата на най-авторитетните членове на колектива; беше изразил готовност да укрепва кадровото ядро; прекрасно се бе подготвил за встъпването в длъжност; познаваше всички служители — не само действащите, но и бившите — по малко и бащино име; беше безукорно вежлив и безпрекословно признаваше старшинството на по-опитните колеги... С какво да се заяде човек!

Така обаче не става. Особено днес.

— Асенка, а може да страдаш от професионална деформация, а? Просто си свикнала да подозираш всички наред — предпазливо предположи Чистяков. — Този твой Болшаков е същият като повечето днешни ченгета, просто в началото се преструва. Ще минат месец-два и всичко ще тръгне, както обикновено. Тези неща, дето ти е наприказвал, са само лъжи, ще видиш. Нищо няма да направи, няма да върне колегите ти в отдела, нито пък ще повиши теб. Така, говори си, за да създава добро впечатление.

— Ами ако го направи? Хайде, представи си, че за два месеца изпълни всичко, което обеща — и после какво? Ще ме повиши в длъжност, ще смени единия от заместниците си с Игор Лесников, ще издейства жилище за Коротков, ще се отърве от баласта, ще набере

свестни колеги, макар че изобщо не е ясно откъде ще ги вземе... Да допуснем, че го стори. И после какво? Ако е като Афоня, какво ще прави с всички нас? Та той няма да може да работи, ние ще му объркаме всички карти. Просто няма да може да ни ръководи, особено ако единият му заместник е Коротков, а другият — Лесников. Щом е имал достатъчно мозък да се държи така през първия ден, значи не е глупак, а щом не е глупак, би трябвало да предвиди перспективата.

Така и не стигнаха до ясен извод. Настя сетне дълго не можа да заспи и сутринта стана с натежала глава. Първоначалният шок, който още предната вечер се смени с тревога, днес се трансформира във враждебност. В новия началник беше готова да вижда враг и смяташе да се отбранява с всички достъпни ѝ методи.

Мобилният телефон в чантата ѝ забръмча, когато тя приближаваше сградата на „Петровка“. Търсеше я Коротков.

— Вкъщи ли си още?

— Не, вече съм пред входа.

— Първо се отбий при мен, става ли?

— Какво се е случило? — уплаши се тя.

— Отбий се — кратко повтори Юра и затвори.

Още нямаше девет — Настя нарочно дойде по-рано, за да се заеме с баналната работа по документацията. Ами Юрка защо беше тук, да не е нощувал в службата? Значи наистина нещо се бе случило. Сигурно бяха пречукали някой олигарх. За всеки случай, преди да се качи на своя етаж, тя надникна в дежурната част. Казаха ѝ, че нощта преминала спокойно и всички олигарси, звезди от шоубизнеса и политици били живи и здрави. Пак добре.

— Защо се забави толкова? — скастри я Коротков, когато тя влезе в кабинета му. — Досега десет пъти можеше да стигнеш от входа дотук.

— А ти защо си толкова агресивен рано-рано?

— Нищо ми няма. Сядай. Дръж, направих ти кафе. Вече изстина, докато се размотаваш...

Стори ѝ се, че Юра избягва да я поглежда в очите. Настя взе чашката и отпи няколко глътки, беше още съвсем топло. Реши да мълчи. Щом той я повика, нека пръв започне разговора. Но защо не я поглежда в очите? Нещо е сгазил лука ли? И кафе ѝ е направил... Сякаш се чувства виновен за нещо. А тишината явно се проточва.

— Ася, тази сутрин имах делово randevu с Болшаков — подзе най-сетне Коротков. — Снощи ми се обади по телефона и помоли да дойда в осем, за да се посъвещаваме.

— Е, и?

— Ходил вчера при ръководството, занесъл предложение за теб и за Серьожка Зарубин. Подписали предложението за Серьожка, а твоето — не.

Ето на, Чистяков се оказа прав, както винаги. Никой не смята да я повишава в длъжност.

— Обясни ли ти защо? — попита Настя, като се стараеше гласът ѝ да не трепери.

— Каза, че за теб се разкрещели и си припомнили всички твои несполуки от последната година. Явно Афоня с все сили се е постарал да те изритат в пенсия и да не ти удължат назначението, ако напишеш заявление. Разбира се, на оперативен работник с твоя стаж щяха да го удължат без всякакви приказки, че и да ти благодарят, ама той направил всичко възможно това да не стане. Много му е било неудобно да работи с теб, много си му пречила...

— Болшаков ли ти каза това? Или информацията ти е от друг източник?

Юра сви рамене.

— Има ли значение?

— Голямо, Юрочка. Ако знаеш със сигурност, че всичко е било именно така, аз съм готова да повярвам. Но ако знаеш това само от думите на Болшаков, сигурна съм, че е лъжа. Той не е ходил никъде да ме предлага. Просто ме будалка, та да си мисля, че е свестен и е загрижен за работата и лично за мен. Всъщност това е преструвка от край до край.

— Ася, не си права.

— Защо?

— Защото той ме попита какви лостове може да се натиснат. Попита ме към кого от хората, които имат влияние върху нашите началници, може да се обърне.

— И ти какво отговори?

— Посъветвах го да се обади на Заточни.

Настя допи кафето си на един дъх и остави чашката на бюрото.

— Юрка, на твоите години вече е време да престанеш да бъдеш наивен. Всичко това е спектакъл, игра, нима не разбираш? Той просто ни заблуждава. Между другото, на каква длъжност смята да назначи Зарубин? Та ние нямаме свободна бройка за старши оперативен работник. Тоест, и това със Зарубин е спектакъл.

— Той смяташе да назначи теб за старши оперативен работник по особено важни случаи, а Серьожка да премести на твоята длъжност. Затова е занесъл и двете предложения.

— И това ли ти го каза той? — позасмя се скептично Настя. — Ето, виждаш ли колко хубаво се получава: ръководството отказва да повиши мен, значи, няма на каква длъжност да повишат и Зарубин. Болшаков бил направил всичко възможно, ама лошите чичковци началници му пресекли ентузиазма. Хем той рицар на бял кон, хем ние преметнати. Не си изпълни обещанието, но по независещи от него причини.

— Ала той спомена, че подписали предложението за Серьога...

— Интересно, как така? Нали ти преди малко ми каза, че няма свободна длъжност?

— Слушай, аз някак не се сетих... — отговори колебливо Коротков. — Всъщност ти си права... Объркал съм се. Не съм силен в кадровите въпроси, Афоня някак ги решаваше без мен, с другия заместник, неговото приятелче. Я почакай, сега ще изясня нещо.

Той вдигна слушалката и запрелиства телефонния указател.

— Юра, още е рано, никой не е на работното си място — опита се да го спре Настя. — На кого ще се обаждаш сега? В отдел „Кадри“ ли? Да питаш на каква длъжност ще назначат Зарубин? Та това е смешно.

— Който трябва, вече си е на работното място — прекъсна я Юра. — Не ми пречи. Ало, Михалич? И ти бъди здрав. Коротков е. Слушай, я погледни в твоите книжки колко бройки за старши оперативни работници имаме в нашия отдел и колко от тях са свободни. Колко, две ли? Че откъде са се взели? Кога? Не, не знаех. Е, случва се, какво сега... Благодаря ти, Михалич.

Той внимателно затвори и замислено погледна Настя.

— Такива ми ти работи, приятелко. Нищичко не разбирам. Оказва се, че имаме две свободни бройки за старши оперативни работници.

— Откъде? — учуди се Настя. — Бях сигурна, че Афоня е запълнил всичките със свои протежета.

— Афоня ги е запълнил, а Болшаков ги е освободил. И то още вчера. Заедно с предложенията за вас е занесъл две заявления, от Симаков и от Дуненко. Молят да ги прехвърлят в други отдели. Симаков иска да отиде в седми отдел. Дуненко — в девети. И в единия, и в другия отдел има вакантни места, ръководителите на отдели подписали заявленията, тоест съгласни са да ги вземат. И също вчера написали предложения за тях. Та така...

— Господи! Как е успял да ги изхвърли? — изуми се Настя.

— Попитай него. Както виждаш, аз също не съм в течение. Слушай, ама тоя наш Болшаков доста работа е свършил още през първия си работен ден, а?

— Да, доста... — бавно проточи Настя. — Само че всичко това не ми харесва. Добре, ще си тръгвам, на бюрото ме очаква купчина документи.

— Почакай, Ася, това не е всичко. Рано тази сутрин приехме заявление за изчезването на млада жена, заведено е дело за издирване. После възбудихме и наказателно дело.

— Наказателно? Това пък от къде на къде? Да не сте намерили труп?

Настя имаше на какво да се учудва. Изчезне ли човек, оперативните завеждат дело за издирване. А наказателно дело следователят възбужда само ако се намери труп или когато има сериозни основания да се смята, че изчезналият е станал жертва на углавно престъпление. В този случай възбуденото дело дава основания да се извършват обиски, изземвания и други необходими следствени действия.

— Засега труп няма, слава богу. Но изчезналата жена съжителства с наш колега, който се занимава с престъпления, свързани с незаконен наркотрафик. В момента разработва много крупно дело и има основания да се смята, че изчезването на дамата е елемент от натиск и сплашване. Между другото, ти сигурно си спомняш за този колега... Павел Седов.

— Спомням си го, но смътно. Просто сме се срещали веднъж-дваж. Е, и защо ми разказваш това? Ние не се занимаваме с издирване, за това си има друг отдел.

— Болшаков каза, че ако открият трупа на изчезналата, ще трябва да се занимаваме с него. Убийство с цел сплашване на служител на правоохранителните органи е тъкмо случай за нас. И ме предупреди, че при такова положение следователят ще се обади направо на теб, за да се включиш. Помоли да ти предам това, ако те видя преди него.

— Сега вече свърши ли? — сухо попита Настя.

— Свърших — облекчено въздъхна Коротков.

— Благодаря, гражданино началник. Началото на работния ден е твърде оптимистично. Отказват да ме повишат в длъжност и ме карат да се занимавам с нечия любовница.

— Ася, не пресилвай, все още никой с нищо не те кара да се занимаваш. Нали няма труп. Може жената да е жива и здрава, да ѝ дава господ дълъг живот. Просто бъди готова и не се учудвай, ако ти звънне следователят от прокуратурата и те помоли да заминеш за евентуално местопрестъпление.

Настя се сепна. Враждебността, която изпитваше към новия си шеф, се бе прехвърлила и върху Коротков, нейния стар верен и предан приятел. Не може така. Трябва да се стегне.

* * *

Павел отиде лично да провери във фирмата за мобилни връзки. Струваше му се, че ако сам занесе искането си и виси над главите на операторките, работата ще се свърши по-бързо. След като получи разпечатката на телефонните обаждания на Милена през последната седмица и другите сведения, той по най-бързия начин се завтече при следователя, но не при онзи, отдавна познатия, който възбуди делото сутринта, понеже беше дежурен по град, а при другия, който бе получил делото за производство. Този следовател, наречен Давидов, не му хареса още от началото. Беше много възрастен и някак бавен, сякаш работеше с постоянно натиснати спирачки. „Пробутали са случая на първия срещнат, най-некадърния, колкото да се отърват“ — злобно си помисли Павел.

По пътя той бързо прегледа разпечатката и не видя там нито един познат номер, освен, естествено, своя домашен, служебен и мобилен.

Всички останали бяха непознати за него. Последният разговор на Милена бе отчетен около два часа следобед, след това имаше само входящи повиквания, останали без отговор. Ето и неговите собствени, като се започне от десет и половина вечерта...

— Е, какво, синко, донесе ли я? — посрещна го с въпрос следователят Давидов. — Дай да видим какво има там. Ти сигурно си я прегледал?

— Прегледах я — кимна Павел.

— Е, казвай тогава какво откри.

Павел взе молив и започна да отбелязва. Следователят мълчаливо го наблюдаваше и поклащаше глава, сякаш в знак на одобрение.

— Да, това го разбрах, разговаряла е с теб. А другите номера?

— Не ги знам.

— Какво не знаеш? Нямах представа чии са телефоните ли? — страшно се изненада Фьодор Иванович.

— Нямам... — повтори Павел.

— Я дай аз да видя.

Давидов си сложи очилата за четене и дълго се взира в ситните цифри и букви.

— Значи какво, през целия ден вчера нито веднъж не си говорил с нея?

— Не съм. Само сутринта, когато излизах за работа. Нали ви обясних.

— Да, да... А през деня, значи, нито веднъж не си я търсил по телефона? — кой знае защо, уточни Давидов.

— Не съм.

— Защо?

— Как защо? — избухна Павел. — Сутринта тя беше в университета, има лекции, затова не съм ѝ звънил.

— Е, да, разбира се. А после?

— Фьодор Иванович, аз, между другото, работя, а не си клатя краката. И не мога да разговарям по телефона, ако не е по работа. Не е ли ясно?

— Е, защо, ясно е — добродушно се усмихна следователят. — Добре, я да видим другите документи. Измежду нейните контакти нали има абонати на същата фирма? Взе ли данните за тях?

— Ето ги. — Павел му подаде листа.

— Така, прекрасно... — незнайно защо се зарадва Давидов. — Гледай колко са много. Сега ще ми разкажеш всичко за тях. Ето например Елена Игоревна Бунич, с нея твоята Милена колко пъти е говорила през последната седмица? — Той отново заби поглед в разпечатката на обажданията. — О, поне десет пъти. Е, коя е тя?

— Не знам.

— Ами например... — Следователят отново прегледа документите и пресметна нещо, мърдайки устни. — Например Юлия Олеговна Петракова. Какво можеш да кажеш за нея? Близка приятелка ли е?

— Абе не знам... — раздразнено отговори Павел.

— Добре, да започнем от края — миролюбиво се съгласи Фьодор Иванович. — Последният, с когото е разговаряла твоята приятелка, е бил някой си Олег Михайлович Канунников. В тринайсет и петдесет и две вчера. Погледни тук: в тринайсет и четирийсет и пет той й изпраща есемес, в тринайсет и четирийсет и седем тя му отговаря, в тринайсет и четирийсет и девет той пак й изпраща съобщение и в тринайсет и петдесет и две тя вече звъни на този Олег. Кой е той?

— Нямам представа.

Давидов си свали очилата и втренчено погледна Павел.

— Слушай, синко, как тогава си живял с нея? Нали казваш, че отдавна сте заедно?

— Отдавна. Повече от четири години.

— Така де, и аз това казвам, отдавна е... А ти нищо не знаеш за живота й. Не познаваш нито приятелите, нито приятелките й. Тя всеки ден си говори по телефона с тези Бунич и Петракова, а ти нямаш представа кои са. Как може така, синко?

— Живеем, както искаме — избухна Павел. — Вас какво ви интересува? Трябва да я търсите, защото е изчезнала, разбирате ли това или не? А вие ми четете морал за семейните устои. Трябва да възложите задача на оперативните да открият тоя Канунников, защото той е бил последният, който е разговарял с Мила, а вие си губите времето.

— Даваш ми акъл, а? — тъжно констатира Фьодор Иванович. — Поучавах ме. Та как иначе, къде ти ние, старците, да се мерим с вас,

вие сте бързаци. Само че всичко при вас е много сложно. Аз сега просто ще набера този Канунников, пък после ще видим.

Той вдигна слушалката, отново си сложи очилата, намери номера в разпечатката и започна да натиска бутоните.

— Изключен е — каза той и върна слушалката върху апарата. — Или се намира в зона без покритие. — И добави загадъчната фраза: — Я да погледнем тук.

Давидов се обърна към компютъра и чевръсто заснова с мишката.

— Какво търсите? — не издържа Павел.

— Абе имам тук базата на Московската градска телефонна мрежа. Нали са ни дали адреса по регистрацията на Канунников, та търся домашния му телефон. Ето, намерих го. Я да опитаме.

Той отново взе телефонната слушалка. Този път отсреща вдигнаха. Павел се стегна: сега следователят ще говори с човека, който вчера последен се е свързал с Мила, и всичко ще се изясни. И ще се окаже нещо смехотворно, нелепо... Само да не е най-страшното!

— Добър ден — изчурулика бавно Фьодор Иванович. — Може ли да чуя Олег Михайлович? Така ли? Гледай ти, аз пък не знаех. Отдавна не съм му се обаждал. А къде живее той сега, можете ли да ми кажете? Аха, да, да, разбирам, естествено. Кой апартамент? Сто и пети? На деветия етаж? Аха... А там има ли телефон? Много ви моля, ако обичате... — Той взе химикалка и си записа номера. — Така ли? Ох, колко жалко, исках да се видим... Кога ще се върне? След три-четири дни? Е, така ще мога да го дочакам, защото съм в командировка в Москва за десетина дни... Много ви благодаря, задължен съм ви.

— Е, какво казаха? — изгаряйки от нетърпение, попита Павел.

— Казаха, че Олег Михайлович не живее на този адрес, наел си е апартамент. Не знаят точния адрес, обясниха ми само до коя спирка трябва да се пътува и как да се намери блокът, апартамент сто и пети, на деветия етаж. Дадоха ми телефона. А самият Олег Михайлович вчера заминал в командировка за три-четири дни, така че в момента не е в Москва. Я да погледнем. — Отново се извърна към компютъра. — Какъв номер ми казаха?

Давидов пощрака с мишката и клавишите и доволно изхъмка.

— Точно така, телефонът се води на някой си Пекарски и в адреса е посочен тъкмо сто и пети апартамент. Значи, нашият Олег

Михайлович не лъже и не се крие. Сигурно сега лети със самолет или пътува във влак, гледа през прозореца природни красоти... Добре!

Давидов се протегна. В този момент Павел беше готов да го убие. Ама какво се е проснал тук този стар пън! Трябва да погне оперативните да установят къде работи Канунников и закъде е заминал, наистина ли са го пратили в командировка, или е избягал, а този дядка се протяга и разсъждава за природни красоти. През това време Фьодор Иванович отново впери поглед в компютъра. Какво, какво ще търси пак там?!

— Обичам тази играчка — бърбеше си същевременно следователят, — много е полезна, пести маса време. Значи така, адресът се води в район Централен, това е добре, там заместник в милицията, отговарящ за обществената сигурност, е мой добър познат. Кой участък имаме, значи? Излиза, че е седми.

И отново посегна към телефона.

— Здравстии — проточи той. — Позна ли ме? Това е добре, ще живея дълго. Имам една молба към теб. Да ти се намира на седми участък някое по-чевръсто момче? Ха така. Трябва да проверим едно адресче. Не, засега нищо сериозно, правим го за всеки случай. Там е регистриран някой си Пекарски, но по мои сведения той е дал апартамента под наем, та ме интересува наемателят. Аха... Е, помоли го да ми се обади, аз съм си в кабинета... А ти защо ми висиш на главата? — обърна се следователят към Павел. — Върви да работиш, тук нищо няма да спечелиш. Участъковият ей сега ще ми звънне, аз ще го пратя да провери адреса, да поговори със съседите, чак тогава ще решаваме.

— Ще почакам.

— Ама не знам колко ще трябва да чакаш. Докато той се обади, докато отиде, това-онова, докато пак позвъни... И какво, през цялото това време ти в моя кабинет ли ще се мотаеш?

— Ще чакам — упорито повтори Павел.

— А, не, синко. Не ми пречи да работя. Освен твоята приятелка, знаеш ли колко работа имам? Ако не искаш да отидеш в службата си, върви се разходи, подишай чист въздух, или хапни нещо, ето, тук имаме бюфет. Остави ми номера на мобилния си, аз ще ти звънна, когато трябва.

Павел записа и му подаде номера на мобилния си телефон, сетне излезе в коридора, кипнал от яд. Този столетник не можеш да го пробиеш с нищо. А как иначе — нали не е изчезнал негов близък, защо да се тревожи!

Безцелно закрачи по улицата, гледайки да не се отдалечава много от сградата на Московската градска прокуратура на малката уличка „Балакиревски“, където бяха настанени следователите, водещи дела за убийства. Впрочем какво ли значение има на кое място ще се намира, когато му се обади този тъп дядка, следователят? На всеки десет минути Седов упорито набираше домашния си телефонен номер и мобилния на Милена. Ами ако се е прибрала? Представи си, че всичко се е разминало? Но вкъщи никой не вдигаше, а телефонът на Мила беше все така изключен.

Четири пъти обиколи квартала, докато накрая Давидов му звънна. Гласът му беше сух и строг.

— На адреса никой не отваря, а пред входа стои колата на твоята Милена. Групата тръгва сега. Ако искаш да дойдеш с нас, след три минути да си пред входа, никой няма да те чака.

Ето на, сега всичко ще се изясни. Поне автомобила са видели! Браво на участъковия. На Павел незнайно защо му се струваше, че откритата кола означава, че Милена вече е почти намерена. Това чувство беше глупаво и неоснователно, но вдъхваше надежда. Ето, толкова е просто! Милена поради някаква необходимост е отишла у този Олег Канунников, сигурно неин състудент. Или по-скоро преподавател... И тя се е отбила в дома му за изпит, такива неща се случват често. А там ѝ е станало лошо или може би се е порязала, или паднала, счупила си е нещо и той я е откарал със своята кола в болница. Не я е вземала „Бърза помощ“, затова не е влязла в справките в категория „нещастен случай“, а на Павел просто никой не се е сетил да се обади. Мила често се оплакваше от коремни болки, сигурно има апендицит, а сега е получила криза. Господи, колко е хубаво!

* * *

Настя попадна в безнадеждно задръстване и взе да проклина собствения си мързел, който я накара да се съгласи с указанието на

новия началник да тръгне със служебната кола. С метрото щеше да стане много по-бързо. Ако се беше потрудила да помисли поне минутка, разбира се, щеше да се откаже от колата, но всичко стана толкова бързо... Тя просто се оказа неподготвена. Сутринта бе успяла да посети важен свидетел по делото за убийството на вдовицата на един banker, който също бе ликвидиран наскоро. Прескочи до следователя да докладва, дотича на „Петровка“ плувнала в пот, захвана се с работата по документите, която все отлагаше вече две седмици, и изведнъж се обади Фьодор Иванович, следователят от Градската прокуратура. И каза, че била открита колата на Милена Погодина. Трябвало да отиде. Настя дори не схвана отведнъж коя е тази Милена Погодина, а когато се сети, едновременно се ядоса и натъжи. Ама защо ѝ е всичко това? Вярно, Коротков я беше предупредил още сутринта, че може да се обади следователят, но тя някак бързо бе изхвърлила думите му от главата си и вече бе планирала работата си за предстоящия ден, но на ти сега...

Пак добре, че следователят се случи Фьодор Иванович: Настя го познаваше отдавна и знаеше, че от стария Давидов има какво да научи. Преди да тръгне за адреса, където бяха намерили колата на изчезналата Погодина, Настя, както беше редно, позвъни на Болшаков и той ѝ предложи да вземе служебна кола. Е, взе я, но защо ли ѝ трябваше... Сега кисне в задръстване. А сетне ще трябва да се оправдава пред следователя защо е пристигнала чак в края на огледа. Както, вчера понеделникът започна с неприятности, така и цялата седмица се очертаваше да отиде на вятъра.

Но нещата не се оказаха чак толкова лоши. Когато Настя стигна до блока, който ѝ бе посочил Давидов, огледът едва започваше: вероятно и всички останали бяха пострадали от същото задръстване. Вече бяха отворили колата и техникът криминалист бе започнал работата по купето, проверяваше съдържанието на жабката.

— Какво имаме тук? — попита Настя, след като поздрави следователя.

— Автомобил, както виждаш. Но адресът е добър... — загадъчно отговори Фьодор Иванович.

— Какво му е доброто?

— Ами точно в този блок живее някой си Олег Михайлович Канунников, в нает апартамент. Изчезналата Погодина неведнъж е

говорила с него по телефона, включително последния път вчера, към два следобед. И между другото, той е бил последният, с когото тя изобщо е говорила по мобилния си телефон. После следват само търсения без отговор. Схващаш ли накъде вървят работите?

— Ами Седов? Той къде е?

— Къде да е? — ядосано изригна Давидов. — Виси ми на главата, мисли, че без него тук няма да се оправим. Ей го там, пуши.

Той посочи висок здрав мъж, който нервно пристъпваше от крак на крак до колата и току опитваше да дава акъл на криминалиста. Да, разбира се, този е Павел Седов... Настя си го спомняше, макар и не много ясно.

— Той знае ли кой е Канунников? — попита тя.

— Казва, че за пръв път чува името му.

— Но поне предполага ли нещо?

— Мисли, че е преподавател, при когото Погодина е отишла да вземе изпит. Няма други версии.

— А всъщност каква е работата? Установихте ли какъв е?

— Засега само приблизително. Аз, разбира се, пратих човек в университета, но тукашният участъков е сигурен, че Канунников изобщо не прилича на преподавател. А и майка му потвърждава, че синчето ѝ по-скоро се занимава със строителство, а не с преподаване... Получихме паспортните данни на Канунников, обадихме се там, където е регистриран, и ни казаха, че е заминал в командировка за няколко дни. А коя фирма го е пратила — никой не е наясно, роднините не са в течение. Казват, че някаква строителна фирма, но не знаят нито име, нито адрес... Изобщо нищо.

— И в апартамента никой не отваря, така ли? — попита Настя.

— Е, естествено.

— Ще разбивате ли вратата?

— Как иначе... — усмихна се Давидов. — Участъковият сега ще доведе ключар. И започваме. Ами ти защо си такава нервна? Не си си доспала ли?

— Не, наспах се, просто целият ми ден е сбъркан.

— Е, ами и с мен е същото. Какво да се прави, Настюха, такъв е нашият живот. Да не мислиш, че подскачах от радост, когато ми се стовари този Седов с приятелката си? И аз съм затрупан с работа до

гуша. Слушай, ами къде дяхахте вашия Афанасиев? Гледам, някакво ново момче си имате вместо него.

— Да де, точно момче... — нервно сви рамене Настя. — Наистина е новичко. Вчера започна при нас.

— Е, бива де, бива. Растат нови кадри. И как е? Става ли? Разбира ли от нашата работа?

— Знам ли и аз... Как да го опознаеш за един ден? Фьодор Иванович, а Седов не допуска ли, че Канунников може да е любовник на приятелката му? Или знае със сигурност, че тя няма любовник? Защо смята, че тук живее преподавател?

— О, колко много въпроси имаш, Настюха! — разсмя се Фьодор Иванович с неочаквано плътен бас. — За любовник още не е ставало дума, не знам защо. Дали Павел е напълно сигурен в нея, дали пък знае със сигурност, че любовникът е друг... Човек може само да гадае. Ако искаш, попитай го ти.

— Защо, вие не сте ли го питали?

— Още не. Рано е. Човекът и бездруго е стресиран, а това е деликатна материя. Като влезем в апартамента, тогава ще му съобщим неприятната истина. Или той сам ще я схване.

— Истината ли? — учуди се тя. — Тоест вие сте сигурни, че Канунников и Погодина...

— Ама моля ти се, Настя — прекъсна я Давидов, наблюдавайки действията на криминалиста в колата. — Рано си ме отписала, като гледам. Не съм вчерашен, хубавичко си поприказвах с майката на Канунников, надълго и нашироко, докато идвах насам с колата. Тъкмо тя ми довери, че синът ѝ и Милена Погодина се познават от около шест години и ги свързва страхотна, силна любов, която противостои на всички житейски несгоди. А не се женят само защото няма къде да живеят и Олег иска първо да спечели пари, да купи апартамент и чак тогава да създава семейство. Разумно, нали?

— Разумно... — кимна Настя. — Ама нали Милена живее със Седов. Това как го преценявате?

— Никак... — поклати глава следователят. — Но майката на Канунников не знае това. Тя смята, че Милена живее в някакво общежитие или е наела квартира заедно с приятелка. Изобщо, нещо такова.

— Интересна работа...

— А, ето го и участъковия, води ключаря — отново я прекъсна Фьодор Иванович.

Участъковият — строен и много симпатичен мъж, на около трийсет, с униформа, която му стоеше добре, се представи и подаде ръка на Настя:

— Капитан Дорошин. Казвайте ми просто Игор.

— Анастасия — рече тя.

Участъков милиционер Дорошин... Беше чувала някъде това име. Или го бе чела? Имаше един прочут певец Дорошин, но тя бе чувала именно за участъковия. Ами да, през януари бе чела доклад за равносметката от работата на Градското управление на МВР в Москва през предишната година и там беше споменат някакъв участъков Дорошин, тъкмо в раздела за опита в привличането на „други служби“ за разкриване на престъпления и издирване на престъпници. Какво ли беше престъплението? Май убийство... Да, точно така, убийство на съпруга на някакъв бизнесмен пред сградата на операта. Настя го запомни точно заради операта — това все пак е голяма рядкост, когато става дума за убийства на богаташи. По-често тези неща стават в извънградски къщи, ресторанти, казина и офиси.

— Фьодор Иванович — подаде се от купето на колата криминалистът, — погледнете, вече може. Нищо особено, разни женски глупости.

— Аха, сега.

Давидов се обърна към Настя:

— Ще видя набързо какво има там и после ще се качим.

— Хайде де, началник — развълнува се ключарят, — много ли ще чакам още? Участъковият ме дръпна направо от работа по заявка, по-бързо, вика, случаят е спешен, следователят от прокуратурата чака, така че зарязах всичко и дойдох, ама като гледам, вие никак не бързате. А моята работа не чака.

— Е, ние с теб сега ще тръгнем — миролюбиво заговори участъковият, — ще погледнем вратата, ще си подбереш инструмент. А и съседите трябва да предупредим, че ще разбиваме, защото, като чуят шумотевницата, хората ще се уплашат и ще извикат дежурен наряд. Ще потропаме засега, ще повикаме, може домакинът все пак да си е вкъщи, да спи или да прави нещо друго, затова да не отваря. Хайде, следователят си има своя работа, а ние с теб — наша.

Той весело намигна на Настя и нея, кой знае защо, я досмеша. Чудесно момче.

В колата на Милена Погодина не се намери нищо, което би могло да подсказе какво се е случило със стопанката ѝ. Нито бележки, нито листчета с адреси, нито писма със закани. Всичко беше най-обикновено: две карти на Москва, няколко диска с музика, тъмни очила, хартиени кърпички, пудриера, сгъваем чадър, химикалка, малко тефтерче с празни листове, разни други дреболии...

— Ох... — тежко въздъхна Давидов, — нашата работа е мръсна и неблагоприятна. Представяш ли си какво ще стане сега, Настюха? Ще влезем в апартамента и ще заварим как гълъбчетата изпълняват сексуалните си желания... Не стига, че ще се вдигне скандал, задето сме нарушили святото конституционно право на гражданина Канунников на личен живот, ами и нашият Павел ще хукне да се бие и да се разправя публично с приятелката си. Това ни е работата на нас, ама къде да се денем... Възбудено е дело, длъжни сме да търсим изчезналата жена. И кой идиот го е възбудил това дело?

— Започнахте ли обиколка по апартаментите? — попита Настя вместо отговор.

— Абе направихме каквото можахме. Докато ти пътуваше насам, доста работа свършихме. Вярно, сега е работно време, хората ги няма, но си поговорихме с онези, които отвориха. Добре че от района изпратиха цели трима оперативни работници, та работата потръгна бързо. Един от обитателите на блока видял как вчера следобед, към два и половина, Погодина слязла от колата и влязла във входа.

— Съвсем сигурен ли е, че е била точно тя?

— Съвсем, Настюха. Той много пъти я бил виждал, не можел да сгреша.

— А някой забелязал ли е Канунников след това?

— Виж, това не. Нито след, нито преди. Някак така се получи, че никой от хората, с които сега успяхме да поговорим, вчера изобщо не е зървал Канунников, но в това няма нищо чудно. Чудното е, че са забелязали и запомнили Погодина. Защото днес хората не запомнят ничия физиономия, на никого не обръщат внимание. Например нито един в този блок май изобщо не познава Канунников, обаче са забелязали момичето. Сигурно има нещо особено в нея. Добре, да се качваме сега, да видим какво ще намерим в този апартамент.

Тръгнаха към входа. Павел Седов, който стоеше на пет-шест метра от тях, хвърли на тротоара недопушената си цигара и решително ги последва.

* * *

Настя никога не бе смятала себе си за голям специалист по огледи на местопрестъпления. Има си следовател, има си техник криминалист, дойдоха вече и двама оперативни работници от „убийствения“ отдел към окръжната криминална милиция. Вече беше извикана окръжна бригада заедно с експерт криминалист и съдебен медик и те също всеки момент щяха да пристигнат. Щеше да дойде дори прокурор криминалист, така че тя, общо взето, нямаше какво да прави в жилището на Канунников. Още повече че там имаше и поемни лица, там беше и Седов... Прекалено много народ за една малка гарсонiera. Трупът на Милена Погодина лежеше в стаята и дори повърхностните знания на Настя бяха достатъчни, за да разбере, че тя е била удушена преди около едно денонощие.

— Игор — докосна тя по ръкава участъковия, — я да излезем, да си поговорим.

Те излязоха на стълбищната площадка и се качиха един етаж по-нагоре. Настя веднага седна на перваза и извади цигара, а Дорошин някак тревожно се извърна, вдишвайки през носа, сякаш душеше наоколо.

— Какво има?

— Ами миризмата. Не усещате ли?

— Не — подуши наоколо и Настя, но не долови нищо особено.
— На какво мирише?

— Струва ми се, на урина. А?

— Не знам — сви рамене тя и дръпна от цигарата. — Пуша от дълги години, обонянието ми е притъпено. А вие не пушите ли?

— Не, затова усещам добре миризмите.

Дорошин бързо се изкачи нагоре и след няколко секунди оттам се чу гласът му:

— Ами да, тук определено някой е пикал.

— Сигурно са бездомници...

— Едва ли, аз ги гоня.

Капитанът слезе, приклепна до перваза и започна да се взира наоколо.

— Ето... — Той тържествено измъкна изпод радиатора и вдигна към лицето на Настя консервена кутия, почти догоре пълна с фасове. — Виждате ли?

— Обикновен стълбищен пепелник — равнодушно отбеляза Настя. — Във всеки блок ще намерите такива. Ако на някого не разрешават да пуши въщи, той излиза на стълбището. Почти всеки възпитан пушач си има такава кутийка за фасове.

— Съгласен съм. Но никой не се отдалечава толкова от своя апартамент. До този перваз може да са пушили само хора, които живеят на деветия етаж. А на деветия етаж няма такива, гарантирам ви.

— Толкова добре ли познавате жилищния сектор? — скептично попита Настя.

Дорошин се засмя.

— Това сигурно е единственото, което в своята работа познавам добре. Ето вижте: на деветия етаж има четири апартамента. Пекарски от сто и пети е дал жилището под наем, там живее Канунников, това вече го знаем; той е сам, няма кой да го гони — дори и да пуши. В сто и шести живеят съпрузи без деца, но на собственика вече два пъти му задигат гумите на колата, така че съм влизал у тях. От цигарен дим вътре не може да се диша, и двамата пушат — и мъжът, и жената. В сто и седми имаме млада дама с две кучета, тя не пуши. И в сто и осми — самотна баба, пенсионерка, която периодично си припомня младостта и запалва по някоя цигара без филтър. А това — отново вдигна кутията с фасовете той — са цигари с филтър. И ги е пушил външен човек. Дълго е седял тук, пушил е и е чакал нещо. Периодично е тичал на погорната площадка да пикае. Логично ли ви се вижда?

Настя бавно кимна. Логично, но търпеше и възражения.

— Може да е била млада двойка — възрази тя. — Нямали са къде да се приютят и дори някой от тях да живее в този блок, качвали са се тук, за да останат насаме и родителите да не ги видят. Да допуснем, че някой от тях пуши, тук е постоянното им място и няма нищо чудно, че тук си държат пепелника. Свили са си любовно гнездо до този перваз. И това е логично, нали?

— Така е — съгласи се Игор. — Но едва ли влюбен младеж ще каже на любимата си: „Почакай малко, ще ида да пикая“. Това вече не ми се вижда логично. Вярно, че цинизмът и простодушието в наше време процъфтяват, но не до такава степен. Може наистина тук да се навърта влюбена двойка, но определено някой друг е превърнал площадката пред вратата на тавана в тоалетна. Я да проверим нещо.

Той извади от чантата си дебела тетрадка формат А-4, откъсна чист лист и изсипа на него фасовете. Настя обърна внимание, че той от самото начало държеше кутията много внимателно, за горния и долния ръб.

— Ето вижте. — Дорошин разрови с молив фасовете, без да ги докосва с пръсти. — Цигарите са от една и съща марка. Между другото, не са от евтините. Никъде няма ни една следа от червило, значи, най-вероятно е пушил мъж. Представете си момче на петнайсет-шестнайсет години, което има възможност да пуши цигари от определена марка. Тоест то винаги разполага с джобни пари и си купува цигарите само, а не ги проси от приятели или краде от родителите си. Представихте ли си го?

— Трудно — призна Настя. — Аз почти нямам работа с малолетни, не познавам добре тези среди.

— Е, ясно — усмихна се участъковият. — Аз пък ги познавам много добре. Повярвайте ми, момче, което винаги има джобни пари и пуши едни и същи скъпи цигари, няма да се крие от родителите си със своето момиче. Не е такъв психологически тип. Вярно, има изключения, но крайно рядко. Момче, което винаги има пари, ще отиде с момичето си в заведение.

— Ами за целувките? — хитро се усмихна Настя. — В заведението ли ще се целуват?

— Такива момчета в наше време не се целуват — много сериозно възрази Дорошин. — Те правят пълноценен секс. Но не и тук, пред хората.

Тя скочи от перваза, изохка, хвана се за гърба и се намръщи.

— Какво? — съчувствено попита капитанът. — Кракът ли?

— Гърбът. Почакайте, Игор, аз ей сега...

Тя слезе в апартамента и намери следователя. Давидов май я слушаше с половин ухо и в един момент Настя започна да се чувства

като глупачка, която си вре носа в чужди работи. Но се оказа, че Фьодор Иванович всичко прекрасно е чул и разбрал.

— Излиза, че убиецът е или самият Канунников, или престъпникът е чакал Милена Погодина да дойде, следял я е. Прекрасно! Сева! Я ела тук!

От кухнята подаде глава техникът криминалист.

— Какво има, Фьодор Иванич?

— Иди на стълбището, вземи една кутия с фасове и образци от урина, там ще ти покажат. Абе остави го тоя фотоапарат, ще имаш време да щракаш!

Техникът направи обидена физиономия, взе куфарчето си и излезе от апартамента.

— Още е момче — тъжно въздъхна Давидов след него, — не се е наиграл. Харесва му да снима местопрестъпления — и това си е! Някакъв следовател веднъж похвалил фотоалбума му от огледа, че нали, направил чудесни възлови снимки, а пък панорамните били абсолютен шедьовър, така че нашият Севка сега се смята за майстор на фотографирането и всичко останало прави през пръсти. Но човек не може дори да му направи забележка — обижда се, не дай си боже, ще напусне. А техниците на пръсти ги броим, съкратиха длъжностите им, вместо тях добавиха сума ти длъжности за експерти, само че откъде ще намерим толкова народ с висше образование? А кой трябва да ходи на местопроизшествия? Да не би експертите? В някои окръзи поне са се разпределили — едни само правят експертизи, а други само ходят на местопроизшествия, обаче във всички останали експертите вършат всичко, само се редуват. И какво излезе? Добавиха длъжности, набраха хора, но няма кой да ги обучава свястно, няма и къде. Не могат да натрупат опит нито за едното, нито за другото, днес един е в една роля, утре в друга, така че накрая не могат да научат нито една като за пред хората. А техникът криминалист е човек, специално обучен да работи на местопроизшествие. Тъкмо тях ги изпосъкратиха. Така че те сега са ни като свещени крави, трябва да ги къткаме, да не ги закачаме и изобщо да не ги дразним по никакъв начин. За да запазят хората, тук-там ги прехвърлиха в патрулно-постовата служба, нали са сержантски състав, така че те загубиха не само откъм престиж, но и откъм заплата. И обърка ли се нещо, възроптават веднага: аз поначало съм милиционер от ротата на ППС и не съм длъжен... Ще ми се поне да

зърна дееца, дето я свърши тая. То се знае, не бих му разбил муцуната, ама бих го погледал ей така, от интерес, може главата му да е нещо особена, настроена специално така, че престъпленията да се разкриват трудно. Ох, живот ли е това... Ами кой намери тия фасове? Сигурно ти, мое зорко око?

— Не, участъковият.

— Браво, свястно момче. А мястото, дето са го използвали за клозет? Пак ли той?

— Пак.

— Още едно браво. Ще звънна на началството му, ще кажа да го поощрят за помощта, оказана на следствието. Между другото, човекът, когото пратих в университета, вече се обади. Както се и очакваше, там нямат никакъв преподавател на име Канунников.

— А казахте ли на Седов?

— Какво, че Канунников е любовник на приятелката му ли? Не, още не съм му казал.

— Защо?

— Не е спешно. Добре де, ще му кажа — и какво? Човекът ще се разстрои. И без това е полужив от преживяванията, намери любовницата си мъртва, да не мислиш, че му е лесно? Че и такава новина... Има време, ще му кажа. Още повече че майката на Канунников не е свидетел, на чиито показания може да се разчита, без да се проверят. Синчето ѝ може да ѝ е наприказвало какво ли не. Тя дори не е сигурна къде работи той. Вече пет години не живеят заедно, не ѝ е известно с какво се занимава Олег, така че не можем да сме сигурни и за връзката му с Погодина. Ей сега, като свършим тук, ще пратя човек при нея да си поговорят подробно, да се проясни целият му живот. Ще пратя някого и при родителите на Погодина. Ако и те потвърдят за Канунников, тогава вече ще кажа на Седов. И изобщо...

Фьодор Иванович лекичко побутна Настя към изхода на жилището. Когато излязоха на стълбището, той притвори вратата и полугласно рече:

— Не ми харесва този Седов. Много нафукан бе. Вярно, потърпевш е, но имам чувството, че не бива да му се казва всичко.

— Защо?

— Не знам. Не му вярвам. Ще проведе и идентифициране на трупа, а после ще видим.

— Идентифициране ли? — От смайване Настя едва не изтърва чантата си. — Защо, съмнявате ли се в нещо?

— Абе как да ти кажа... В чантата на убитата намерихме паспорта, снимката показва, че е тя. Самият Седов твърди, че убитата е именно неговата приятелка Милена Юревна Погодина, но нали ние с теб не знаем това? Той може да твърди каквото си иска... Фалшифицирани паспорти в наши дни — с лопата да ги ринеш, плащаш и получаваш без проблеми, още повече, ако си служител на милицията. Може там в апартамента изобщо да не е Погодина, а самата Милена Юревна да е на някой далечен остров — да замита някакви следи според предварителното им споразумение с този Седов. Знае ли човек в каква афера може да се е набъркала! Нека родителите ѝ да я идентифицират, тогава ще бъде сигурен.

— Ами ако и те са в заговора? — предположи Настя. — Ако допуснем, че Погодина наистина се е набъркала в нещо престъпно и е принудена да се крие, а Седов е предупредил родителите ѝ, че трябва да разпознаят съвсем чуждо момиче като Милена и така да спасят живота на дъщеря си?

— Случват се и такива работи — кимна Давидов. — Всичко е възможно... Нищо, аз ще намеря хора, които да я разпознаят, такива, които Седов не може да е придумал. Ще намеря, ще видиш, изобщо не се съмнявай. Нали ме познаваш какъв съм инат, щом някой не ми хареса, до последно не му вярвам.

Настя знаеше, че е точно така, но въпреки това версията на Фьодор Иванович ѝ се струваше прекалено съчинена. Милена Погодина е била студентка в първи курс на юридическия факултет, в какви афери може да е била въввлечена? Тя няма нито образование, нито професия, дори не е работела никъде, откак е заживяла със Седов. Преди това е била първо продавачка в магазин за хранителни стоки, а после секретарка в някакъв малък офис. Във всеки случай, именно това разказа самият Седов. Всичко може да е било много по-просто, дори да приемем, че той лъже. Може сам да е научил за изневярата на Милена и да я е убил, при това да е подредил нещата така, че подозрението да падне върху Канунников, и толкоз. Именно затова упорито се преструва, че дори не му е хрумвала мисълта за изневяра на Милена. А ако Седов казва истината, любовникът на Милена — Олег Канунников, я е убил. Или не Седов или Канунников, а някой

трети, някой, който търпеливо я е чакал, седнал на перваза между деветия етаж и вратата към тавана.

Тя погледна участъковия Дорошин, който през цялото това време стоеше до въпросния перваз и записваше нещо в своята дебела тетрадка. Прав е Давидов, свястно момче е, кадърно. И интелигентно. Но е доста странно как така вчера се появи свестен и интелигентен началник, а днес Настя се запозна със свестен и интелигентен участъков. Откъде в милицията толкова свестни интелигенти наведнъж? Не може да е друго, освен невероятно съвпадение, каквито се случват само в приказките.

* * *

Двама мъже бавно крачеха по алеята между гробовете. Ръмеше студен ноемврийски дъжд и по-възрастният от тях държеше над главата си отворен чадър. Неговият спътник, с десетина години помлад, вървеше зад него гологлав и водата се стичаше от мократа коса по бузите и шията му. Те спряха пред един паметник. От гранитната плоча ги гледаха лица на жена и младеж. Надписът беше лаконичен: Лариса и Георгий Безбородови, и годините, през които бяха живели, без точни дати.

По-възрастният постави на гроба голям букет тъмночервени рози, по-младият — четири скромни карамфилчета. Постояха мълчаливо. Най-сетне по-старият наруши мълчанието:

— Е, Борисе, как живееш?

— Живея — спокойно отговори Борис. — Всички живеят, ти също.

— Не си ли се оженил още за твоята санитарка?

— Тя не е санитарка, Саша, медицинска сестра е. Много ли ти се иска да ме унижиш?

— Добре де, нека е медицинска сестра, разликата не е голяма. Все пак тя е селянка с две деца, както и да я наричаш. Е, ожени ли се, или не си?

— Разписахме се — сдържано отговори Борис.

— Отдавна ли?

— Преди два месеца.

— Значи, все пак си решил да го направиш — прозвуча презрение в гласа на Александър. — Ти не просто предаде паметта на Ларочка, ами и узакони този факт. Как можа?

— Саша, хайде, успокой се!

— Няма да се успокоя! Ти докара сестра ми до гибел, погуби живота на собствения си син и сега си готов да плюеш на това, да забравиш, да се ожениш за друга! Как мога да се успокоя? Каж ми как...

Той повиши тон и вече почти викаше. Болката му беше истинска, непресторена, Борис разбираше това. Александър Едуардович Камаев страхотно обичаше по-малката си сестра и до ден-днешен тъгуваше за нейната загуба, въпреки че бяха минали много години. И макар че думите му изглеждаха на Борис Безбородов несправедливи, той не започна да спори, защото уважаваше мъката на своя шурей.

— Извинявай, Саша, но хората са различни — каза само той.

— Да, всички са различни. Едни не забравят любимите си цял живот, а други ги предават, предпочитат да ги забравят — ядно издума Камаев.

— Не, Саша. Едни хора предпочитат да оплакват себе си и да бъдат нещастни, а други — да се радват на живота. Там е разликата.

— Това е демагогия. Аз оплаквам не себе си, а Лара и Жорик.

— Не е вярно — твърдо възрази Борис. — Това е лъжа, с която ти се самозалъгваш. Всъщност оплакваш себе си. Когато казваме, че тъгуваме за умрелите, в действителност ние тъгуваме за себе си, нима това не е ясно? Ние се чувстваме зле без тях, без тях ни е тъжно, мъчно ни е, те ни липсват. Искаме да ги виждаме, да ги усещаме, да разговаряме... А тях ги няма край нас и затова ние страдаме. Разбираш ли за какво говоря? Чуваш ли колко пъти употребих местоимение за първо лице? Ние, на нас... През цялото време става дума за нас самите, а не за онези, които са умрели. На нас ни е мъчно, НА НАС! Ние тъгуваме за това. А на онези, които са си отишли, не им е мъчно. Ако душата е безсмъртна, тя се чувства добре и на небесата. А ако не съществува безсмъртие, онези, които са си отишли, не се чувстват никак и при всяко положение не им е мъчно. Така че защо да тъгуваме за тях? Не, Саша, ти тъгуваш за самия себе си. Това е твой личен избор и ти имаш право на него. Но не можеш да искаш и моят избор да е такъв.

— Интересно, а ти какво си избрал? — презрително се усмихна Александър Едуардович. — Можеше да останеш в Москва, но ти замина за някакво затънтено село, забрави Лариса, намери си там полуграмотна селянка с две деца, която ти пере гащите, Маринова краставици и отглежда кокошки. Това ли е твоят избор? Човек няма право да се радва на живота, когато умират негови близки.

— Не си прав, Саша. Ако беше така, само малките деца щяха да се радват на живота, защото всички ние доста рано започваме да губим близки хора. Прабаби, праядовци, баби и така нататък. На земята щеше да цари само черна мъка. Обаче не е така, съгласи се.

— Не пресилвай нещата — намръщи се Камаев. — Ти прекрасно разбираш за какво говоря. За това, че не може да предадем паметта на тези, дето са си отишли. Когато умират наши близки, ние не можем да си намерим други. Не намираме друга майка, друг баща, други брат или сестра. И ние не предаваме паметта им. Виж, да си намериш друга съпруга — това може. И ново дете. И това не е нищо друго, освен предателство спрямо тях, цинично и отвратително. Особено ако жена ти и синът ти са загинали по твоя вина. А Лариса и Жорик загинаха именно по твоя вина и ти нямаш право да си простиш, длъжен си да се измъчваш заради това чак до смъртта си. Ти обаче, видиш ли, направи избор да се радваш на живота! Празнуваш върху костите им! Не те ли е срам?

— Не — въздъхна Борис, — не ме е срам. Аз се занимавам с любимата си работа, лекувам хора, спасявам животи, ще дам щастие на една жена и на нейните две деца — поне част от тяхното детство сега ще мине в пълноценно семейство. От кое от всичко изброено трябва да се срамувам?

— Ти никога няма да ме разбереш — с горчивина отвърна Камаев. — Говорим на различни езици, винаги така сме говорили. Аз — за едно, ти — за съвсем друго. Ти просто не искаш да ме разбереш, защото не знаеш какво да отговориш. Може вече да не идваш тук, нямаш работа на гроба на Ларочка и Жора. Не си достоен да идваш тук.

— Ти какво, сериозно ли? — учуди се Борис.

— Абсолютно. Смятай, че съм ти забранил.

Безбородов сви рамене, наведе се, оправи цветята на гроба, после се изправи и погледна Камаев.

— Ти продължаваш да ме изненадаваш, Саша. Нима наистина смяташ, че можеш да ми забраниш нещо? Аз живея и ще продължавам да живея така, както смятам за правилно. И на гробищата ще идвам толкова често, колкото считам за нужно. Ако не ти харесва — това си е твой проблем, не мой. И ако ти допада да живееш в скръб и печал — това също е твой избор, не и мой. И знаеш ли какво ще ти кажа — вече не като роднина, а като лекар? На твое място аз бих се замислил защо си направил именно такъв избор, а не друг. Порови се в себе си. Ако намериш причината, ще ти олекне, гарантирам ти.

Борис се обърна и бавно тръгна към изхода. Александър Едуардович го сподира с поглед, в който презрението и омразата се смесваха с едно съвсем друго чувство. Това чувство, което той изпитваше толкова смътно и размито, имаше съвсем определено име: страх.

* * *

Като гледаше през прозореца на колата непрестанния дъжд, Настя си помисли, че все пак началникът ѝ беше прав: в автомобила сега ѝ беше много по-уютно, отколкото в мотрисата. Тя пътуваше за Тучково, отиваше при родителите на Милена Погодина. Когато приключиха работата на местопрестъплението, следователят Давидов бързо разпредели задачите: старши лейтенант Хвиля от криминалната милиция на окръга да върви където му видят очите, но поне да намери що-годе ясни сведения за Олег Канунников и къде може да бъде открит; подполковник Каменская отива при роднините на Милена; а самият Фьодор Иванович реши, без да отлага, да се заеме сериозно с Павел Седов.

— Вярно, сега той не става за свидетел — каза полугласно Давидов, — в шок е. Но от друга страна, тъй като малко ме съмнява, не мога да го пусна, докато ти, Настюха, не си поговориш със семейство Погодини. Знае ли човек, може пък наистина да има заговор?

— Той какво, не се ли е обадил на родителите на Милена? — учуди се Настя. — Не им ли е съобщил?

— Да бе, обади се... Но аз всичко чух. Не каза нищо излишно, нали не мръднах от него. Така че ти, детко, тръгвай бързичко за там и

измъкни от тях всичко, което успееш. Разбира се, там няма да е приятно, все пак хората са получили такава вест... Ох, този наш мръсен живот... Ама ти си свикнала де.

— Какво представлява семейството, знаете ли?

— Седов казва, че тя си има майка и баща. И брат, който е алкохолик.

През целия път до Тучково Настя обмисля предстоящия разговор, като се постара да нахвърли мислено няколко сценария. Майката на Милена най-вероятно няма да може да отговаря на въпроси, тя пие лекарства за сърце и ридае. Брат й, ако си е вкъщи, вече със сигурност се е натряскал, въпросът е само колко. Остава бащата. Ако той теши жена си, разговорът с него може да протече нормално, но ако е успял да се присъедини към сина си — лоша работа. Тя няма да получи нито един ясен отговор. Значи, ако е така, тогава ще започне с това, после ще премине към... А ако е по другия начин, ще започне ето така... При всяко положение ще е тягостно — през двайсетте години работа в милицията Настя бе насъбрала опит по тази част.

Погодини живееха в пететажен панелен блок без асансьор, построен преди четирийсетина години. Отвори й бащата на Милена.

— Влезте — каза той глухо. — Бързо пристигнахте. Аз се надявах да ни дадете време поне до утре, да се посъвземем. На жена ми й стана лошо, „Бърза помощ“ си тръгна току-що, а и аз не се чувствам добре. Наистина ли се налага толкова спешно да ни разпитате?

— Юрий Филипович, убийството е нещо много сериозно, трябва бързо да търсим престъпника. Разбирам състоянието ви, но не можем да чакаме до утре. Извинете ни.

— Добре де — махна с ръка той, — какво пък... Влезте в кухнята, в хола е жена ми, не бива да я тревожим, дадоха й някакво силно лекарство, може да заспи.

Настя бързо се огледа. Апартаментът явно беше двустаен, но Погодин я въведе в кухнята. Ясно, братът алкохолик все пак се е напил и се търкаля в другата стая. Или там се крие истинската Милена, а в апартамента на Канунников лежи трупът на съвсем друго момиче с фалшив паспорт на името на Милена Погодина?

— Къде е синът ви? Трябва да поговоря и с него.

— Съмнявам се, че ще успеете. Той е там — кимна Погодин към една от вратите. — Спи.

— Ясно.

Значи, в другата стая се намира пияният брат на Милена. Но тя пак ще трябва да провери, щом Давидов настоява, че е възможно да има заговор.

Кухнята се оказа малка, в нея едва можеше да се обърнеш. По всички стени бяха накачени шкафчета, между печката и хладилника беше вместена квадратна маса, под която бяха пъхнати три табуретки. Погодин извади едната от тях за Настя, другата — за себе си. Седна, отпусна рамене.

— Е, питайте каквото ви интересува.

Настя събра мислите си.

— Юрий Филипович, познавате ли Олег Канунников?

Погодин трепна и я погледна с недоумение. Явно бе очаквал други въпроси.

— Кой Олег?

— Канунников — търпеливо повтори Настя. — Олег Михайлович.

— За пръв път чувам това име... Кой е той?

— Човекът, в чието жилище е била убита Милена.

— Значи, той я е... Господи, господи... Но защо? Какво му е сторила?

— И аз това се опитвам да изясня. Следователно сте го познавали?

— Ама не, нищо подобно!

Колко интересно, а! Родителите на Канунников уверяват, че синът им има връзка с Милена поне през последните пет-шест години и не са чували за никакъв Павел Седов, а бащата на Милена обратното — знае, че дъщеря му живее със Седов, а за Олег изобщо не е в течение. Как е могло да се получи това? Кой от тях не казва истината? Канунникови, Погодини или самият Седов? Прав е Давидов, хич не е чиста тази работа. Направо е мръсна като кочина...

— И Милена никога ли не е споменавала името му?

— Не. Може би са учили заедно в университета...

— Не, не са учили.

— Тогава може би са работили заедно? — предположи Погодин.

— Къде може да са работили? — замисли се и Настя. — Къде работеше Милена, преди да постъпи в университета?

— Не знам — объркано сви рамене той. — Работеше някъде, в някаква фирма. Но ние с майка ѝ не сме я питали как се казва фирмата, какво ни интересува? И да знаехме, нямаше да разберем. Ние сме обикновени хора.

— И с какво се занимаваше тя в тази фирма? Като каква работеше?

— Секретарка ли беше, какво ли... Май дежуреше на телефона, прехвърляше разговори. Не съм сигурен, разберете, ние само преди две години се преместихме в Москва, през това време тя вече живееше с Паша, господ здраве да му дава, направи ни толкова добрини...

— А къде живеете по-рано?

— В Средна Азия. Милочка замина първа, отдавна беше, там за нея нямаше никакъв живот, ние с майка ѝ все някак се крепяхме, докато имахме работа, а после, когато започна безработицата, направо лягай и мри. Благодарни сме на Паша — той ни помогна да се преместим тук, и работа има, и до Милочка сме по-близо. Той реши и въпроса с мъжа ѝ.

— Милена е била омъжена?

— Беше...

Тя се омъжила за съученик веднага щом завършили гимназия. Обичали се едва ли не още от седми клас. Роман бил момче от добро семейство, уважавани хора, половината град ги познавал. Майка му била завеждащ отделение в градската болница, баща му — доцент в местния институт, живеели в хубава и голяма къща. А Милена била момиче от съвсем обикновено семейство, родителите ѝ — работници, макар че тя, разбира се, била прекрасно момиче, умно, пълна отличничка, учителите не можели да се нахвалят с нея, да не говорим, че израснала и голяма красавица. Мила била добра и по характер, сговорчива, на никого не желала злото, за никого лоша дума не казвала.

След сватбата всичко тръгнало уж добре, но това щастие траяло кратко време. Много скоро се разбрало, че родителите на Роман не искат да се сближават с новите си роднини, не ги канели на гости и не ходели в дома им. То си било разбираемо, мигар Погодини можели да се мерят с тях? По онова време съсловните прегради в Средна Азия

били още много солидни дори между хората, които не били от тукашната националност.

Роман влязъл в института веднага щом завършил гимназия, а Мила я скъсали на изпитите, защото нямала никаква възможност да се готви за тях. Ставала в пет сутринта и излизала на двора да мие казани и да чисти килими, та съседите да виждат каква работлива снаха е дошла. Така било прието и родителите на Роман, прекарвали в Средна Азия целия си живот, не направили никакви отстъпки за момичето, дори за да може то нормално да се подготви за кандидатстудентските изпити. В института Роман се сдобил с нови приятели, създал си стабилна весела компания, в която не канели Милена. Свекървата, отначало рядко, а после все по-често и по-често започнала да прави забележки на снаха си — че нали, не правела нищо както трябва, подовете не лъщели достатъчно, казанът и той, и килимите не били съвсем чисти, и храната не била сготвена вкусно. Те взели по милост бедното момиче в богатото си семейство, искали синът им да бъде щастлив, мислели, че ги свързва истинска любов и ще създадат истинско семейство, а то излязло, че нея за нищо не я бива, не стига, че нямала мозък, дори в института не могла да влезе, ами дори не можела и да забременее. То това семейство ли било, това снаха ли била като снаха?

Мила търпяла. Тя изобщо била търпеливо и много добросъвестно момиче, стараела се да върши както трябва цялата къщна работа, но получавала само обиди и ругатни. Тогава искрено повярвала, че наистина за нищо не я бива и участва й е да мие подове и да угажда на всички, защото и без това за друго не става. А Роман започнал бързо да се отдалечава от нея, живеел собствен весел студентски живот, в който не я допускал, сякаш се срамувал от жена си. Само за половин година от млада красавица Мила се превърнала в някакво плашило. Косата й висяла като кълчища, защото не й давали пари за фризьор, дори само веднъж на две седмици й давали шампоан, за да си измие главата. Ръцете й били грапави, напукани, ноктите — изпочупени, под очите й — сини сенки от постоянното недоспиване. Съпругът й се отнасял с нея все по-лошо и по-лошо, започнал да я нагрубява, да се държи просташки, дори й посягал. Милена търпяла този живот цели три години.

Веднъж Роман я набил, счупил ѝ няколко зъба, пак добре, че били задни, разбил ѝ и носа... И чак тогава двайсетгодишната Мила избягала при родителите си и разплакана, заявила, че повече няма да се върне в дома на съпруга си. Родителите ѝ я приели, утешавали я, галели я по главата и се съгласявали, че разбира се, щом е така, не бива да живее с него.

На другия ден Роман дошъл да я прибере. Настоявал Милена да се върне. От къщи излезли Юрий Филипович и жена му — Зоя Николаевна, опитали се да поговорят със зет си, да му обяснят, че е по-добре да се разведе с дъщеря им и да я остави на мира, но Роман не бил човек, който се примирява със събитията, ако те не отговарят на желанията му. Смятал, че Милена трябва да се върне. И то не защото я обичал или ценял, или не можел да живее без нея. Не. Всичко било просто: Милена трябвало да се върне, за да може той, пред очите на всички съседи, да я изгони от къщи, тогава правилата щели да бъдат спазени. Защото какво се получавало? Него, такъв прекрасен младеж, син на толкова уважавани родители, го зарязала някаква си беднячка от работническата махала? Не било редно така.

Работата стигнала до оскърбления. Роман не пестял ругатните, но точно тогава навреме се появил пийналият брат на Милена и го изритал. На другия ден Роман се върнал и се разкрещял по цялата улица, че или жена му ще се върне, или той ще я опозори пред целия град, и то така, че вече няма да има живот за нея. Понеже познавала характера на мъжа си и на неговите родители, Милена разбирала, че наистина ще я наклеветят, ще я представят не само като некадърна домакиня и безплодна съпруга, ами ще я нарекат и крадла.

Юрий Филипович и Зоя Николаевна събрали всички пари, които имали, опразнили спестовните си книжки, продали едно-друго и казали на дъщеря си: заминавай отгук, Ромка няма да те остави на мира, ще позори пред съседите не само теб, но и всички нас.

Милена заминала за Москва. Полека-лека се устроила някак, намерила си работа, отначало по-обикновена, после в тази фирма... Срећнала Паша, хубав човек, добър, заживяла с него. Той искал да се оженят, но нямало как, тъй като разводът ѝ с Ромка не бил оформен. Тя му пишела, обаждала му се, молила и родителите си да отидат да поговорят с него, ала той не се съгласявал, за нищо на света. Да дойде Милена, казвал, лично, тогава ще ѝ дам развод. Защото всъщност ето

какво искал... Тя да допълзи на колене при него и пълзешком и да си отиде, пред очите на цялата улица, сподиряна от ругатни и подигравки. Разбира се, Роман би ѝ дал развод, и на него му било време да се ожени за друга, но той желаел да си отмъсти, та никой после да не може да каже, че от такъв прекрасен мъж като него жена му избягала чак в Москва и се уредила там много добре. Не, тя не била избягала, а той позорно я изгонил — това искал той да изтъкне пред хората. А на Милена никак не ѝ се щяло да стане така, избитите зъби ѝ били напълно достатъчни, та да се подложи сега и на такова унижение.

Благодарение на Пашенка всичко се уредило. Той се обадил на някакви познати от милицията, дал пари, та тези хора набързо обяснили всичко на Роман, поговорили си с когото трябвало, а свидетелството за разтрогване на брака изпратили на Милена по пощата.

След това всичко започнало да се нарежда. Милочка печелела добре, тя настояла родителите ѝ да се преместят в Русия, по-близо до нея, Пашенка помогнал за жилището, защото в самата Москва било много скъпо, а виж, в Подмосковието цените били сносни. И за сина им — Володка, който много пиел, Паша им помагал, на няколко пъти уреждал лечението му, дори го пращал в чужбина, но полза нямало никаква...

— Юрий Филипович, познавате ли някакви приятелки на Милена? Знаете ли имена, телефони?

— Приятелки ли? — замисли се Погодин. — Ами не, май не познавам. Тя си имаше свой живот в Москва, не е идвала тук с приятелки. Освен може би Светочка... Но аз не знам дали са поддържали отношения. Мила отдавна не ни е споменавала за нея.

— Коя е тази Светочка?

— Светочка Зозуля, бяха съученички с Мила и много добри приятелки. Света искаше да стане актриса, та замина за Москва да кандидатства в театралния. Не можа да влезе, но се уреди някак и когато напусна Роман, Мила се обади на родителите на Светочка, те ѝ дадоха телефонния ѝ номер. Защото Мила трябваше да замине, ама къде? Ние нямаме никакви роднини в Русия, тук тя ѝ беше единствената позната. С жена ми сме израснали в детски дом, заедно заминахме за Средна Азия на комсомолски строеж, нямаме си никого, освен децата. Та така, Мила ѝ се обади и Светочка ѝ каза — ела, ще

измислим нещо, Москва е градът на големите възможности. Когато пристигнала в столицата, Мила заживяла у Светочка, докато не се уреди и тя.

— Вие имате ли телефона на Светлана Зозуля?

— Не.

Добре де, ще я намерим и така... Интересно, в каква ли фирма трябва да работи човек, че само като обслужва телефона, да печели толкова, че да купи на родителите си апартамент в Тучково и да изпрати брат си на лечение в чужбина? Вярно, Юрий Филипович твърди, че парите за това е дал Седов, но откъде ли пък ги е имал той? От милиционерската си заплата? Смешно! Изтокът е сложно нещо — това всички го знаят, и дори рускиня по произход, израснала в Средна Азия, спокойно може да заблуждава родителите си за финансовата състоятелност на своя избраник, за да повиши авторитета му пред тях. Така че родителите на Милена са сигурни, че преди да влезе в университета, тя постоянно е работила в някаква фирма. Докато Седов пък заявява, че през последните години тя изобщо не била работила. Пак някой от тях лъже.

Но ако Павел Седов не лъже и Милена не е имала никакъв източник на доходи, възниква напълно закономерният въпрос: откъде са парите? И то доста пари.

Настя стана от табуретката и почувства как гърбът отново я заболя, защото се беше сецнала при скачането от високия перваз преди няколко часа.

— Ще изляза за минутка, трябва да се обадя в службата.

Погодин мълчаливо кимна, вперил поглед в ръцете си. Настя излезе на стълбищната площадка, извади мобилния си телефон и набра номера на следователя.

— Фьодор Иванович, Седов още ли е с вас?

— Да — потвърди Давидов. — А ти къде си?

— У Погодини. Павел и Милена са им купили апартамента в Подмосковието и на няколко пъти са пращали на скъпо лечение нейния брат, алкохолика, даже веднъж в чужбина. Ще ми се да науча с какви пари са го направили.

— Аха — избуча гласът на Фьодор Иванович, — и на мен ми се ще. Добре, продължавай там.

— Запишете си и едно име: Светлана Зозуля, съученичка на Погодина. Дошла е в Москва веднага след като е завършила гимназия.

— Хм, записах си. Да попитам или да я потърся?

— Е, вие решавайте.

Щом влезе в апартамента, Настя веднага почувства, че нещо се е променило. Още преди да чуе някакъв звук, долови, че въздухът се движи някак различно. Отвори се една от водещите към коридора врати и пред нея се появи дребен, но жилав мъж само по гащета, ала кой знае защо, с дебел зимен пуловер. Коридорчето беше малко, късо и смесица от стари и пресни алкохолни пари доста осезаемо обгърна Настя. Това, значи, беше по-големият брат на Милена — Владимир. Благоволил е да се събуди.

— Ти какво влизаш като у дома си? — гостоприемно попита Владимир. — Как отключи? Да не си откраднала ключовете?

От кухнята веднага излезе Погодин-старши и започна да изтласква сина си обратно към стаята.

— Върви да спиш, Вова, върви, не ме излагай пред хората.

Вова обаче не беше съгласен с такава постановка на въпроса.

— Какво спане бе, какво спане? — закрепця той. — Цялата ви къща ще оберат, а вие не се помръдвате! Тука обикалят някакви чужди хора, пълно е с крадци! Ей на, пречукаха Милка, сега ще ни оберат, използват, че нещастие ни е сполетяло, и налитат като мръсни скакалци!

Настя мълчеше и с интерес наблюдаваше какво се случва.

— Не са чужди хора, Вова, дошли са от милицията... заради Милочка. Върви да си легнеш, трябва да поспиш.

— Абе няма нужда да спя! Какво ми се лепна сега?

— Не вдигай шум, ще събудиш майка си.

— Ами тя какво така е легнала да спи посред бял ден? Убиха ни Милка, мъка за семейството, а тя се излегнала! Намерила време да спи!

Личеше, че Юрий Филипович едва се сдържа да не фрасне синчето си по подпухналата физиономия. Ако оставеха на него, не само щеше да го удари, но и щеше да му каже две-три солени приказки, без да подбира епитетите, ала присъствието на жената от милицията го възпираше и той с всички сили се стараше да спази приличието.

— Сложиха инжекция на майка ти, идва лекар — проявяваше Погодин чудеса от търпение, — нека си почине. И ти иди да отдъхнеш.
— Не искам... Трябва да пийна нещо.

Проблемът за спазване на приличието вероятно никога не бе стоял пред Погодин-младши, затова той, без да му мисли много, изблъска баща си и се закандилка към кухнята.

— Ето на — потиснато промърмори Юрий Филипович, — колко пари хвърли Паша за лечението му и всичко беше напразно. Нищо не помага. Пие ли, пие. След болницата се удържа месец-два, а после пак почва... Знам аз, че има щастливи семейства, колкото деца им се родят — всичките стават хора, а при нас виждате ли какво излезе? От Вовка — нищо, но пък Милочка радваше сърцата ни — и красива, и умна, и добра, а и най-сетне си намери мъж, който да я обича... А ето, сега и Милочка я няма.

Той някак се сви, захлупи лице с длани и заплака.

* * *

Фьодор Иванович Давидов, въпреки солидната си възраст, почти никога не се уморяваше. Чувството на умора му беше познато в далечните младини, когато учеше в института и пет пъти в седмицата тичаше на спортни тренировки. Именно тогава — да, тогава здравата се уморяваше, и от ученето, за което катастрофално не му стигаше времето, и от спортните натоварвания, за които по природа нямаше особени дадености. Хем в ония години той тренираше не за да побеждава и да завоюва купи, а изключително за да си изработи навик да понася умората. Изработи си го, затова не изпитваше умора.

Вече е почти осем вечерта, денят се оказа дълъг и тежък, а той още седи в кабинета си и разпитва Павел Седов. Уж всички нужни въпроси са вече зададени, отговорите са получени, но на Фьодор Иванович нещо не му харесва — и това си е... С този случай се получава някаква бъркотия, всички показания си противоречат, нищо не се връзва. Павел няма и представа за това, но следователят Давидов знае някои неща, които много го безпокоят. А и Каменская се обади и отново се появиха нишки, които трябва да се навържат. Значи, започваме отначало...

— Та така, ти снощи се обади на родителите на Милена?

Беше задавал този въпрос на Седов поне десет пъти. Добре де, където са десет, там са и единайсет.

— Обадох се. Те казаха, че Милена не е идвала у тях и не им е звъняла. Ходила е там преди няколко дни.

— А тя изобщо често ли ги посещаваше?

— Приблизително веднъж на две седмици...

— А ти ходеше ли с нея?

— Различно. Но по-често ходеше сама, аз нямам време.

— Значи, твоята Милена беше близка с родителите си?

— В какъв смисъл? — Павел вдигна към следователя болезнено възпалените си очи.

— Ами... Разказвала им е всичко, споделяла е... Или не е?

— Мисля, че не е. Тя много ги обичаше, грижеше се за тях, носеше им продукти, помагаше им с пари. Но не мисля, че им е говорела за своите работи. Защо да го прави?

— За какви работи? — сепна се Давидов. — Какви работи е имала Милена, за които не е разказвала на майка си и баща си?

— Ами за изпитите, разните зачоти... Или за лечението си в чужбина. Мила се лекуваше от безплодие, искаше дете.

— Лекувала се е в чужбина, значи. Сигурно това е скъпо? — В гласа на следователя прозвуча искрено съчувствие. — Дълго ли се лекува?

— Скъпо е. Но тя много искаше.

— Е, и е имала пари за такова лечение?

— Имаше.

— Синко, нали разбираш, че трябва да те попитам: откъде? Не си мисли, че искам да броя парите в чуждия джоб, но нали твоята Мила я убиха, това е факт. И ние с теб засега имаме само две версии: или това е сплашване, насочено срещу теб, или са я убили заради някакви нейни лични работи. А у нас, както добре знаеш, най-често убиват за пари. Така че искаме или не искаме ние с теб, ще трябва да направим сметка на парите.

— Че каква сметка ще им правим, Фьодор Иванович — заговори раздражено Павел. — Просто бяхме спестили. Мила имаше известна сума, а и аз добавих. Тя не боравеше с много пари.

— Ами добре — кротко се съгласи Давидов. — А кога се преместиха тук родителите й?

— По-миналата година.

— Гледай ти... Случва се, хората живеят на едно място, събират дом, трупат покъщнина, а после животът се обръща така, че трябва за един час да продадат всичко и да тръгнат нанякъде. Сигурно е страшно. Там, в Азия, навярно са имали огромна къща, уредено стопанство... Или апартамент?

— Къща са имали, ама само името й е било къща. Малка къщурка в покрайнините, в работническия квартал.

— Така значи! Сигурно са получили срещу нея някакви грошове. А за апартамента, дето са купили в Тучково, предполагам, са дали трийсетина хиляди долара, не по-малко. Не отмествай поглед, синко, нали те предупредих, че ще правим сметка на парите, те са такива, обичат да ги броиш. Ти не може да си спестил такава сума. Ей го, моята заплата е по-голяма от твоята, ама нямам толкова. Така че ще трябва да приемем, че приятелката ти си е имала работа с пари. Или не е?

— Фьодор Иванович... Хайде не ме измъчвайте! И без това съм съсипан.

— Е, и аз съм съсипан, синко, човек загина. Ама ще трябва да издирваме как, защо.

Павел мълчеше и гледаше една муха, която бавно пълзеше по ръба на чашата, на чието дъно вече бе засъхнало кафяво кръгче от отдавна изпития чай. Давидов не го припираше. Че закъде да бързат? Имала е Милена Погодина някакви „интересни“ парици, имала е... Именно заради тях са я убили.

— Всъщност... — подзе Седов.

И отново млъкна. Давидов го гледаше ласкаво и съчувствено, не го караше да бърза. Просто чакаше.

— Още преди да се запозная с Милена, тя е имала някакъв мъж... Е, любовник. Много богат. Подозирам, че е бил от криминалните среди... Защото тя е дошла в Москва през деветдесет и осма, а ние се срещнахме с нея цели три години по-късно. Как е живяла тя през тези три години — не съм наясно. По-точно, знам, но само каквото тя ми е казвала. И за този мъж знам от нея. Него са го

убили. Застреляли са го. Дали е било поръчка, дали война между групировки, нямам представа...

— Ама защо не си я разпитал? — учуди се Давидов. — Та ти не си момче от улицата, служиш в органите, не ти е било трудно.

— Мила не ми казваше името му. Колко пъти съм я питал — не ми отговаряше, а на мен не ми се искаше да се караме заради това. Пък и тя ми довери, че са го убили някъде в чужбина — в Кипър ли, в Гърция ли... Така че нямаше как да изяснявам. Но не е там работата. След смъртта му Мила намерила в дома му скривалище с пари. И бележка, адресирана до нея. В смисъл, ако се случи нещо с мен, вземи тези пари, твои са. И тя ги взела.

— А къщата? — живо се заинтересува Давидов.

— Какво „къщата“? Къщата не е нейна, оформена е на някаква фирма. Тя си събрала багажа и веднага напуснала, наела си апартамент.

— Наела? — попита Фьодор Иванович. — А защо е наела, а не е купила?

— Смятала да го купи, но нали трябвало да живее някъде, докато намери каквото ѝ трябва. Та така, докато тя търсеше, се запознахме.

— Ами апартаментът, апартаментът? — демонстрира следователят неугасващ интерес към жилищните въпроси. — Тя купи ли апартамент?

— Разбира се. Именно в него живеем. Живеехме...

— Значи, правилно ли разбирам, че ти нямаш собствено жилище?

— Не, защо? Имам. Собствено жилище, гарсонiera. Така си стои.

— А онова, в което живееш, значи, се води на нея, на Милена?

— Ами да. То е нейна собственост.

— Добре, разбрах. А този неин любовник много пари ли е имал?

— Фьодор Иванович... Може би ви е трудно да разберете това, но тези разпити не са много приятни — ядосано каза Седов.

— Та какво неприятно има?

На лицето на следователя се изписа искрено учудване. Така де, какво неприятно може да има в това, че хората подобряват жилищните си условия? Трябва да се радваме. А на него, видиш ли, му е неприятно...

— Неприятно ми е, че жената, която обичах и с която живеех, решаваше проблемите си с парите на своя бивш любовник. Разбирате ли го? Неприятно ми е, че с нищо не можех да ѝ помогна в това отношение. Неприятно ми е, че живеех в апартамент, купен с пари, които той бе дал на Милена, задето е спала с него, и ремонтът в този апартамент бе направен със същите пари, и мебелите в него бяха купени с тях, и Милена се лекува в чужбина пак с тях, и лекува брат си, и купи апартамент на родителите си... И дори кола на мен. И всичко ставаше с тези пари. Ще ви кажа нещо повече: тя не само се лекува от безплодие в Швейцария, направи си и зъби в Англия. Спомняте ли си, споменах ви, че първият ѝ съпруг ѝ беше избил шест зъба?

— Спомням си, спомням си... — с готовност закима Фьодор Иванович. — Е, и колко пари останаха от онези? Или похарчихте всичките?

— Не знам — уморено се облегна на стола Павел. — Не смятах за възможно да питам Милена за такива неща. За мен това е унижително, нима не разбирате? Та тя дори мен лекува в Германия.

— Теб? Ами ти каква болест имаш, синко? Тежка ли?

— Не, нещо с гръбнака... Щях да го изтърпя, но Милена научи от лекари, че ако сега не се оперирам, след десет-петнайсет години ще се превърна в инвалид, така че ме придума. А какво според вас трябваше да казвам в службата? Такова нещо не може да се скрие. Нито операцията на гръбнака, нито апартаментът с целия му ремонт, нито скъпата кола. Е, затова казвах, че Мила печели много пари в голяма фирма. Никой не би тръгнал да проверява. А всъщност живеех с парите на нейното гадже и се презирах заради това.

— Е, стига, стига, синко, не се отчайвай толкова — започна да го утешава следователят. — Не си сторил нищо лошо, не си откраднал, не си измамил. Е, поизлъгал си колегите си в службата, ама кой от нас не го прави понякога? Ти ми кажи друго: възможно ли е родителите ѝ да са знаели тази нейна история с любовника? Ще ти обясня защо питам: може тя да им е споменала името му, тогава ще ни е по-лесно, ще проучим и издирим връзките му, ще задействаме агентура, така де, знаеш. Може тези пари да са били спорни или — не дай си боже — общи, на групировката. Защото Мила ги е харчела нашироко, а сега вероятно са ѝ потърсили сметка. И са я убили заради това. А?

— Нищо не знаеха — рязко отрече Павел. — Мила никога не би им доверила такова нещо. Те не биха го разбрали. Смятат, че Мила в Москва е работила честно, печелила е колкото е могла, не се е виждала с никакви мъже, а после, след няколко години, се е запознала с мен. Защото Мила им е казала, че купува апартамента с мои пари. Мислите ли, че ми беше лесно да слушам техните благодарности? Та те ме смятат за благодетел — и на тях жилище съм купил, и тоя алкохолик Вовка съм лекувал, те са готови ръцете ми да целуват, а аз седя като някакъв глупак и тъпо се усмихвам — нали, не ми благодарете, какво толкова, дреболии... След това всеки път се чувствах като последната отрепка. Затова гледах да ходя при тях по-рядко.

— Синко, ами защо не се ожени за нея? — внезапно смени темата следователят. — Нали тя е искала да си роди детенце, ти ми каза.

— Не се получи до този момент — кисело се позасмя Павел. — Тя трябваше да си направи още една операция. Бяхме се разбрали, щом забременее, веднага да се разпишем. А просто така Мила не искаше. Първият ѝ брак ѝ беше дошъл до гуша. Фьодор Иванович, вече останах без сили. Не беше ли достатъчно за днес?

— Умори ли се, синко? Разбира се, щом си се уморил — върви си вкъщи, почини си. А утре ще продължим.

— Господи, нима не приключихте с въпросите?!

— За днес май приключих, а утре ще е нов ден. Току-виж, появила се някаква нова информация, та да има за какво да те попитам. Върви, синко.

Фьодор Иванович дълго седя неподвижно и гледа затворилата се след Павел врата. Не е чиста тая работа, ох, не е чиста! Ето, ще изчака Настюха, ще чуе какво ще разкаже тя, може нещо да се изясни. Ако Канунников наистина е бил любовник на Милена Погодина, както твърди майка му, в продължение на последните шест години, а с Павел Милена се е запознала в началото на 2001 година, почти веднага след като са убили богатото ѝ гадже, излиза, че цяла година тази жена е имала цели двама мъже... При това единият от тях явно твърде интересен, а другият обратното — обикновен, работещ в строителството. Цяла година! Не, Опитният Фьодор Иванович Давидов никога не би повярвал, че бизнесмен от криминалните среди би се примирил с такова положение. Давидов не би повярвал и че той не е

знаел за съперника си. При такъв мъж Милена не би могла и крачка да направи, без той да е наясно. Не е чиста работата, с една дума.

Ох, какъв живот наистина...

ГЛАВА 4.

Евгений Леонардович се събуди посред нощ. Налегна го тягостно чувство и както беше сънен, не можа да схване откъде е тази тъга. Сетне си спомни: умрял е Миша Ланской, днес е погребението. Не може да не отиде, толкова години работиха заедно, докато Мишка не стори това, което стори... Ах, Миша, Миша, защо постъпи така? Това не ти донесе слава, пък и ти не го направи за слава. Искаше да се доближиш до ръководството на страната, да влезеш в „приближените кръгове“ и така да решиш проблеми, които днес се решават само с пари. Йонов беше изчислил, че Миша Ланской е предал не само лично него, предал е и целия колектив, който работеше върху Програмата, и самата идея на Програмата.

Преди повече от двацет лета, през вече далечната 1983 година, новият министър Федорчук, който замени министъра на вътрешните работи Шчолоков, реши да прочисти редиците на служителите в органите от „чужди елементи“, под което разбираше пияниците и користолюбивите. Господи, че то кой в милицията не пиеше?! Както и в цялата страна? Единици. Разправата беше жестока и мълниеносна, на местата на позорно уволнените дойдоха „честни и с чисти души и ръце“ комсомолски и партийни дейци, които често нямаха юридическо образование и опит в работата по разкриване и разследване на престъпления. Професионалното кадрово ядро на дознанието и следствието започна да се размива и топи буквално с дни.

След почти две години, провеждайки поредното изследване, групата научни сътрудници, оглавявана от Евгений Леонардович Йонов, забеляза някои странности в промяната на състоянието на престъпността. Престъпленията бяха станали по-груби и прости, а самите престъпници — по-нагли и праволинейни. Защо ли така? Ами много просто: престъпността и структурите, които ѝ противостоят, са взаимнозависими системи; едната се адаптира към другата. Ето, появява се например нова разновидност престъпления или нов начин на извършване — и следствието заедно с дознанието трябва да

изобретяват нови методи на превенция и разкриване, тоест да увеличават интелектуалната си мощ. И обратното: когато укрепват редиците в правоохранителните органи, престъпниците започват да мислят как да действат по-хитро, за да се изплъзнат от следствието и съда. Ами когато протича обратният процес? Тогава става това, което стана и което в първия момент учуди Йонов и неговата група: престъпният свят се отпуска и престава да се напруга. Та защо ли и да се напруга, когато в дознанието и следствието професионалистите са останали единици? Няма да ги заловят, така че защо да си хабят напразно мозъците?

Захванаха се за работа, озадачени от новия обрат на събитията и въодушевени от неочакваните научни хипотези, изградиха математически модели, криминолозите измислиха и проведоха няколко оригинални допълнителни изследвания. Направиха равносметката. И получиха резултата: ако разпадът на кадровото ядро продължава, престъпният професионализъм ще започне неотклонно да намалява. Престъпниците ще престанат да се страхуват от милицията и съответно вече няма да се грижат много-много да не ги заловят. След двайсетина години престъпността, макар и да нарасне като обща маса, ще стане толкова примитивна, че ще може да бъде смазана за броени месеци. Трябва само на мястото на самодейните полуграмотни детективи в един момент да дойдат опитни и знаещи оперативни работници и следователи. Е, и грамотни ръководители, разбира се. Това на първо място.

Вярно, възникна въпросът: а ще продължава ли кадровата разруха? Отново седнаха, отново изградиха модели, отново направиха равносметка. И излезе, че органите на вътрешните работи, като всяка професионална среда, са саморегулираща се, стремяща се към еднородност система. Точно както течността в човешкото тяло, която по известни само на природата причини се стреми да поддържа нивото на солта, равно на 0,9 процента. Физиологичен разтвор. Щом нивото на солта се повиши, човек започва да изпитва жажда, тоест организмът подава команда: трябва ти повече течности, още и още, за да се намали нивото на съдържанието на сол. Виж, когато това ниво намалее под прословутите 0,9 процента, организмът започва усилено да извежда течностите, за да достигне желаното ниво.

И в социалната среда става същото. Съществува определено ниво на някой показател, при спазването на което системата е стабилна и функционира нормално. Щом нивото падне, системата започва или да „се напънга“ до нужната кондиция, или да отхвърля излишните, баластни елементи.

В милицията съществува едно определено ниво на добре подготвени, професионални кадри и с това ниво системата функционира достатъчно успешно. Какво става, когато се появява неопитен, с повърхностни знания, зле подготвен човек? Системата започва да го обучава и дресира, за да го издигне до своето ниво. Ами ако човекът не може да се обучи? Няма значение по какви причини — може да не му достига ум, може да не му е интересно, може характерът му да не е подходящ за такава работа... Или пък да е мързелив, нехранимайко, дръвник, да е дошъл в милицията само заради червената книжка и властта, която тази книжка му осигурява. Тогава системата го отхвърля и човекът кротко преминава на друга служба, например зад някое бюро или в науката. Или някъде другаде, но в рамките на родното министерство, защото Правилникът за носене на служба го задължава да отслужи най-малко двайсет и пет години. Може да свали униформата предварително само поради заболяване или „по отрицателни мотиви“, тоест по волята на началството, което го е сметнало за напълно непригоден за работа.

Това, което направи новият министър, моментално разклати вътрешните механизми за саморегулиране на системата. Броят на „новаците“, които нищо не разбират от разкриване и разследване на престъпления, надхвърли критичната маса, при която беше възможно своевременно „притегляне“ или отхвърляне. На партийно-комсомолските новаци не им се учеше, защото партията ги била „пратила за подсилване“, тоест те и без това били „най-най“, и те бяха дошли на новата работа с пълното съзнание, че превъзхождат старите вълци на следствието и дознанието. И нямаше никаква възможност да ги „отхвърлят“, защото нали партията ги бе пратила, опитай само да ги преместиш на друга работа! Ще си изпатиш само ти, ще те обвинят в неразбиране на политиката на ръководството на страната, а непригодният за работа служител пак ще си остане на мястото.

Преценките показаха, че са нужни само пет години, та балансът на силите да се промени към диаметрално противоположния: ако

всичко тръгне така, както е вървяло тогава, в края на 1984 година, към 1988-а кадровото ядро в службите за дознание и следствие ще се състои от зле подготвени служители и именно това ядро ще започне да диктува каква да бъде системата. С други думи, грамотните и опитни детективи и следователи или ще бъдат отхвърлени от системата, в която ще им стане неуютно и неприятно да работят, или ще се „издигнат“ до нивото на неграмотната халтура и самоуверената просташина.

Ето такива резултати се получиха като плод от научната работа под ръководството на професор Йонов. И с тези резултати трябваше нещо да се направи. Беше очевидно, че идеите на академичните учени няма да срещнат нито разбиране, нито подкрепа от страна на ръководството. Никой няма да се захване спешно и кардинално да променя кадровата политика в органите на вътрешните работи — нали министър Федорчук беше „пратен за подсилване“ от самия Комитет за държавна сигурност... Е, кой би посмял да признае, че той греша? Абсолютно невъзможно. Значи, трябваше да се възползват от вече създалата се ситуация, та в края на краищата да нанесат на престъпния свят съкрушителен удар. Нека милицията и следствието се съсипват, нека всичко върви хаотично, а сетне... Но за това „сетне“ бяха нужни сили, които стоят не само над учените от Академията на МВР, не само над министъра на вътрешните работи, но и над КГБ. И такива сили бяха намерени.

Йонов и неговите най-близки сътрудници — Дмитрий Шепел и Михаил Ланской — лично докладваха резултатите от своите разработки пред един умен и далновиден човек от отдел „Административни органи“ при ЦК на КПСС. Той помоли да му оставят всички документи с обосновките и изчисленията. След два месеца неговият секретар се обади на Йонов и го покани на разговор. Резултатите бяха надминали и най-смелите очаквания на учените. Човекът от отдел „Административни органи“ каза, че разработената от тях програма за борба с престъпността е била разгледана, одобрена и ще бъде включена в секретна общодържавна дългосрочна програма за оздравяване на обществото. За научна поддръжка и авторски надзор на всяка част от програмата се създават специални центрове, които, естествено, ще действат тихо и практически негласно. За икономическата част на програмата — отделен институт, за

образователната — отделен, и така нататък... Спазването на секретността ще се осигурява по съответния начин, с това ще се заемат предани на делото специалисти от КГБ и Министерството на отбраната, защото в техните подведомствени организации никой няма да посмее да си пъха носа. Ще изпратят по месторабота искане да те откомандировават — и никакви въпроси.

За Йонов и неговите колеги нещата се решаваха съвсем просто — нали Федорчук, освен всичко друго, ликвидира и научния център, в който те работеха още от първия ден на основаването на Академията. Служителите на центъра се пръснаха, където им видят очите — някои в практиката, други си намериха места в централния апарат, трети — по катедри, да преподават, четвърти — в единственото останало научно подразделение — Висшия научноизследователски институт към МВР Тъй като групата на Йонов се занимаваше с математическо моделиране, нея в пълен състав я прикрепиха към една от катедрите, чийто началник заобиколи решението на министъра и успя да получи разрешение да разполага с научноизследователска лаборатория за обезпечаване на учебния процес и подготовка на ръководни кадри. Тази лаборатория бодеше очите на всички, другите катедри завиждаха и поради собственото си безсилие крояха интриги и упорито разпространяваха из министерството мнението, че тя е ненужна и обременителна за цялата Академия. Позициите на началника на катедрата, в която работеше групата на Йонов, все повече отслабваха и беше ясно, че още мъничко — и те също ще трябва да си търсят друга работа. Така че преместването им по искане за откомандиране не предизвикваше ничия съпротива, нито пък учудване, защото се създаваше илюзията, че служителите на умиращото подразделение навреме са се задействали и са си намерили друга работа.

В началото на 1985 година Миша Ланской заговори, че тогавашният генерален секретар е вече много възрастен и болен човек, че му остава съвсем малко, а за неговото място подготвят млад, прогресивен и кадърен, ориентиран спрямо мнението на световната общност. И ако този нов, млад генерален секретар успее да се задържи на поста си повече от три години, той със сигурност ще сложи край на кампанията в Афганистан, за да не се излага пред света. Добре ще е да предвидят този фактор в моделите и прогнозите си.

И отново седнаха, направиха прогнози... По това време СССР беше територия на стабилизирани трафик на наркотици от Азия, включително от Афганистан, към Западна Европа и това беше източник на страшно много пари. Какво ще се получи, ако секне такъв мощен източник като Афганистан? Не се е родил още престъпник, който при невъзможност да открадне там, където краде, да си каже: е, добре, достатъчно се накрадох, време е да си почина. Нищо подобно, той ще започне да търси нови възможности да печели, защото парите не само никога не са много, те никога не са достатъчно. Винаги ти се иска да трупаш още. Щом вече не могат да се правят пари от трафик, какво остава? Правилно, да се разширява вътрешният пазар. Параметрите на прогнозираната наркотизация на страната, получени в резултат на проучванията, се оказаха смайващи. Йонов даде команда незабавно да се пристъпи към разработване на система от превантивни мерки, за да не бъде допусната катастрофата, която непременно ще се разрази още щом стане ясно, че войната в Афганистан върви към приключване.

И точно тогава Миша Ланской направи това, което Йонов двайсет години така и не можа да му прости. Миша страшно обичаше парите, много повече, отколкото ги обичаше самият Евгений Леонардович. Докато на Йонов пачките му трябваха, за да си осигури достойна старост, необременителна за близките му, на Миша Ланской му бяха нужни съвсем други суми. Принципно други. Той искаше не да трупа „за после“, а да харчи сега, той жадуваше за разкош, за удоволствия и скъпи вещи, но тъй като в онези времена разкошните вещи и скъпите удоволствия бяха достъпни само за твърде ограничен кръг от хора, на него, освен самите пари, му беше нужна възможност да влезе в този кръг. И онова, което той направи, се оказа идеалният начин да реши двете задачи едновременно.

Миша намери вратички към онези ръководители на страната, които забогатяваха за сметка на наркотрафика и го държаха под контрола си. Разказа им за моделите, проучванията и прогнозите и им обясни, че ако започнат спешно да оформят вътрешния пазар на наркотиците, в съвсем близко бъдеще от това ще могат да направят много повече пари, отколкото от трафика. А за целта им е нужна само нищо и никаква дреболия: просто една антиалкохолна кампания, която с възторг ще бъде посрещната от населението, уморено от вечно

пияните мъже. Пиещите, разбира се, ще бъдат недоволни, защото нали на хората им трябва все някъде да изпуснат парата, притиснати от тежестта на битието, но това не е страшно. По-старото поколение ще мине на самогон^[1], милицията ще се втурне да се бори с варенето на самогон, като така ще покаже на гражданите колко е трудолюбива и как милее за спазването на закона. Виж обаче младото поколение ще усвои наркотиците, и то независимо дали по-рано е пило водка, или не е. Защото, ако в културата на една страна не е развито убеждението, че радостта от битието се постига със значителни усилия, а не пада от небето, основната маса хора все така ще се стреми да получи тази радост бързо и лесно, без да влага собствен труд. Защо да се трепеш до изнемога, така че накрая да оцениш извършената работа и да се почувстваш щастлив, щом можеш да си пийнеш и да забравиш, да се боцнеш и да откриеш насладата? Защо да се напругаш и да отлагаш момента на щастие за после, щом можеш да го получиш без напрежение, тук и сега? Човек е слаб и се поддава на изкушения, така че няма да има проблеми да се предизвика търсене на наркотици. А който не иска да употребява — ще го зарибим с безплатни дози „за опит“ — и готово. В целия свят системата е утвърдена и похватите отдавна са изпипани.

Новият генерален секретар, човек непиещ, ще подкрепи антиалкохолната кампания, той трябва да стабилизира съсипеаното от съветските управленчески методи производство и трезвостта в предприятията е едно от задължителните условия. Хем и женската част от населението ще го обикне. Трябва само грамотно да му се сведе идеята и да се лобира за нея.

Идеята се хареса и Михаил Ланской получи каквото искаше: достъп до разкоша и всички възможни удоволствия, включително екскурзии по цял свят, а не само до България и Румъния, и купища лесни пари. Неговите началници от института, разбира се, научиха всичко и Ланской беше отстранен от работа по Програмата. Бяха предприети опити някак да се оправи положението. Кураторите на дългосрочната общосъюзна програма, без да разкриват истинските си цели, влязоха в контакт с хората, които бяха купили разработката на Ланской, но по онова време не се намери сила, по-влиятелна от наркопарите. Те не успяха да си проправят път до новия генерален секретар и през май 1985 година излезе указът за борбата срещу

пиянството и алкохолизма. Производството на алкохолна продукция да се съкрати, продажбата да се ограничи, лозята да се изкоренят...

От този момент Евгений Леонардович веднъж завинаги зачеркна Михаил Ланской от живота си. Много го болеше — нали цели десет години те бяха работили рамо до рамо, бяха се палили по нови идеи, бяха измисляли методи за изследвания, бяха разработвали технологии на моделиране и прогнозиране... Йонов бе смятал Михаил, наред с Дима Шепел, за един от най-добрите си ученици и последователи. Дима беше талантив математик, Миша — прекрасен криминолог.

А ето че сега Миша умря, едва бе навършил шейсет и две, още съвсем млад. На Йонов не му се отиваше на погребението, но не можеше и да не отиде — нали за да изпрати Михаил, щеше да дойде цялата научна общественост и отсъствието му щеше да се забележи веднага. Никой не знае за техния конфликт, както не са наясно и с Програмата. И това не може да се разкаже...

Още е само четири сутринта, а сънят не се връща. Върти се в леглото Евгений Леонардович, пъшка, току простенва от болка — в крака ли, в душата ли, и се ругае, задето ето на, двайсет години минаха, а той още не може да прости на Михаил... Ама какво като се ругае, пак не може да му прости. Дано по-скоро мине последният час преди ставането. В пет часа той, както обикновено, ще стане и ще си свари овесени ядки. Днес няма да отиде във Фонда, извикал е колата за десет, та веднага да тръгне за панихидата. Но в девет все пак ще звънне на Дима Шепел, той е активен и общителен, знае всичко, може би му е известно кой ще отиде на погребението и ако представителите на старата кохорта учени не са много, тогава никой няма да забележи липсата на Йонов. Та нали тези, дето познаваха Йонов и Ланской от времето на тяхната съвместна работа, останаха съвсем малко... Минаха двайсет години, някои отдавна напуснаха науката и не поддържат връзки с бившите си колеги, други умряха, трети се състариха или са толкова болни, че вече не ходят на подобни мероприятия.

Дима Шепел. И той представлява проблем. Ще отиде ли той на погребението или не? Навремето Ланской му отне съпругата, отдавна, още преди Програмата. Вярно, тя много скоро се върна при законния си мъж, само след половин година. Но вече беше бременна от Ланской.

Тя желяела това дете, но когато разбрала, че не може и не иска да живее с Михаил, било вече късно за аборт.

Дима я прие и отгледа момчето като свое собствено, той много обичаше жена си и беше щастлив, когато тя се върна. И ето че сега синът му — Вадим, е на двацет и четири години, завърши Московската академия към МВР, работи три години в криминалната милиция и вече иска да се занимава с наука. Съпругата на Дима моли да го назначат при тях във Фонда. А Йонов още не може да прости на Миша и своята неприязън разпростира и върху сина му. Не може да прости и на съпругата на Шепел, макар че лично на него, на Евгений Леонардович, тя нищо не е сторила. Но Миша е предател и всички, които са го обичали, не заслужават уважение. Йонов благополучно беше забравил, че и самият той някога бе обичал Миша Ланской. Лукава е човешката памет, лукава е!

Е, вече удари пет часът, може да става. Ще направи задължителната разходка, ще хапне яйце и кашкавал, ще си изпие кафето, а после вече може да се обади на Дима.

В девет без пет тропна външната врата, дойде домашната помощница Роза, съседка от блока, многодетна майка. Почтената и стабилна четирийсетгодишна жена беше щастлива, че си намери работа близо до своето жилище, така че по възможност да наглежда и децата си.

— Евгений Леонардович, вкъщи ли сте? — високо попита тя направо от прага.

— Вкъщи съм, Розочка, вкъщи съм — отвърна Йонов.

— Да не сте болен? Или днес ще излизате по-късничко?

— Още не знам. Или ще изляза след един час, или изобщо ще си остана тук.

— Ако ще оставате, кажете ми какво да сготвя за обяд, сега излизам до магазина.

— Почакай, Розочка, нека звънна по телефона, тогава ще решим. Ти сега иди да си пийнеш кафенце.

Роза се усмихна благодарно и се скри в кухнята. Тя много обичаше хубаво кафе, но за скромния бюджет на семейството ѝ такава удоволствие беше недостъпно, затова купуваше евтино разтворимо и си позволяваше да пие веднъж дневно, сутрин. Евгений Леонардович беше наясно с нейното пристрастие и при всеки удобен случай я

черпеше. Той знаеше със сигурност, че Роза спазва строго собствените си правила и без да я покани, не само не би си сварила от неговото кафе, ами и залък хляб не би си отчупила.

Йонов намери Шепел по телефона и се огорчи. На погребението смятал да отиде един от заместниците на министъра на вътрешните работи, който навремето бил учил заедно с Ланской във висшето военно училище и тогава двамата били големи приятели. Когато научила за това, научната и педагогическа общественост се размърдала, във всеки случай онази част от нея, която работеше и до днес и следователно помнеше и Йонов, и Шепел. Как да пропуснеш да бъдеш на едно мероприятие със заместник-министър! Да имаш възможност, ако ти провърви, да бъдеш лично представен на висшия ръководител или да му напомниш за себе си — това е толкова ценно.

— Разбирам ви, Евгений Леонардович, но ще трябва да отидете.

— Ами ти?

— Къде ще се дявам — въздъхна Шепел. — Това е тъкмо един рядък случай, при който между вас и мен няма никаква разлика. Работили сме всички заедно.

— Сам ли ще отидеш? Или с Кира?

— Сам. При мен нещата са още по-зле, отколкото при вас. Хората, които ни помнят, знаят също, че тя ме е напускала заради Миша. Мога да си представя как ще ме гледат и ще си шушукат. Ама хайде, Евгений Леонардович, да не съм дете? Вече станах на петдесет. Ще го преживея. На вас ви е по-лесно — поради почтената си възраст можете направо от гробищата да се приберете вкъщи, а аз ще трябва да седя и на помена.

Йонов се усмихна.

— Моля ти се, Дима, мигар ще те изоставя? Ще поседим заедно, ще поменем Миша Ланской. Кой от нашите ще дойде?

Шепел изреди няколко имена. Ами добре, така да е. Разбира се, Дима е прав: осемдесетгодишният професор Йонов спокойно може да не отиде на помена, всички ще се отнесат с разбиране, но не бива, не може да се откъсва от младежта. Изпуснал е нещо Евгений Леонардович, изпуснал е, позволил е на пукнатината отначало да се появи, после да се разшири, но може още да не е късно, още да има възможност да направи така, че пукнатината да не се превърне в непреодолима пропаст. Или вече няма шанс?

* * *

От момента на откриването на трупа на Милена Погодина минаха две денонощия и вече беше време да се докладва на началника за хода на работата, но Болшаков, който знае защо, не викаше Настя и за нищо не я питаше. Да не би да е забравил? Или смята случая за не толкова важен? Напълно е възможно...

Ако на мястото на началника на отдела беше предишният шеф, Афанасиев, тя би могла да предвиди начина на разсъжденията му. Все пак за няколкото години съвместна работа Настя Каменская що-годе се нагоди към неговия стил на ръководство и можеше предварително да се сети как ще се държи той. Ала за новия началник още не знаеше нищо. Освен факта, че той се държи повече от странно.

Три вечери поред, когато се прибираще от работа, тя не оставяше мъжа си на мира, отново и отново му разказваше всички последни събития и изискваше от Льоша да ѝ отговори: какво означава това? Така малките деца, разчитайки напълно на всеобхватното знание и всемогъществото на възрастните, търсят от тях отговори на най-различни въпроси, дори на такива, които по определение нямат отговори. Защо небето е синьо, а не зелено или кафяво? Защо зайчето има две уши? Защо кученцето има четири, а не осем лапички? Защо Константин Георгиевич Болшаков е от онзи тип хора, дето вече ги няма никъде?

Чистяков добросъвестно и внимателно изслушваше стоновите на Настя, вникваше във всяка дума, във всеки нюанс, уточняваше нещо и изказваше предположения... Повечето от тях Настя отхвърляше моментално, а останалите те обсъждаха подробно до късна доба, но не стигаха до никакъв резултат и си лягаха, та после още дълго в леглото да продължават да си говорят полупшепнешком. Все за Болшаков.

В четвъртък сутринта Константин Георгиевич най-сетне помоли Настя да се отбие в кабинета му.

— Какво имаме за Павел Седов? — попита той. — Движи ли се случаят?

— Вече си мислех, че сте забравили — позасмя се Настя.

— Не съм забравил — много сериозно отговори началникът и я погледна без усмивка. — Но не смятах за възможно да ви искам отчет,

докато не изпълня обещанието си.

Това пък какво е? Настя неволно се намръщи. Нови загадки.

— Тази сутрин — спокойно и все така сериозно продължи Константин Георгиевич — беше подписана заповедта за вашето назначаване на по-висока длъжност. Обещах ви това. И сега имам пълното морално право да попитам за Седов. Та, значи, какво става?

Гледай ти! Нима е съумял да издейства нейното назначаване въпреки яростната съпротива на ръководството? Какъв фокусник...

— Благодаря смотолевы тя, без да знае да се радва ли, или да се огорчи.

Вярно, прекрасно е, че са я повишили, сега тя има реална възможност през близките месеци да получи чин полковник и ще може още няколко години да работи в криминалната милиция, без да си блъска главата над проблема за преминаване на нова работа. От друга страна, ситуацията ставаше още по-неразбираема. Когато Юрка Коротков ѝ обясняваше във вторник сутринта механизма на апаратната игра, подхваната от Болшаков, ѝ се струваше, че всичко е що-годе ясно, макар и ужасно неприятно, а сега отново няма никаква яснота... Абе кой си ти, Костя Болшаков с умните очички? Какъв хитър план кроиш? И как трябва да ти противостоя?

Тя събра мислите си и кратко докладва по случая. Олег Канунников, в чийто апартамент бе открит трупът на Милена Погодина, е проучен, той е собственик на малка фирма, занимаваща се със строителство. Фирмата е създадена наскоро, само преди година и половина, и е успяла да осъществи само един проект: строителството на дванайсететажен жилищен блок с пет входа. Както съобщиха служители във фирмата, Канунников в понеделник внезапно заминал в командировка. Наистина внезапно, защото в петък изобщо не се споменало за заминаване...

В понеделник той дошъл в кабинета си, както обикновено, в десет часа сутринта, провел кратко съвещание с главния счетоводител, наредил на секретарката да намери и покани за седемнайсет часа представител на фирмата подизпълнител, която непосредствено построила въпросния блок, а към единайсет и половина изведнъж се разбързал и заявил, че трябва спешно да замине за три-четири дни, не повече. Дал някакви разпореждания, заключил кабинета си и изчезнал заедно със своя помощник.

Помощникът, който се наричаше Кирил Сайкин, обясни, че в понеделник към обяд Олег Михайлович го извикал и му казал, че трябва да замине за Варшава, за да съгласува някакви финансови въпроси с един от инвеститорите. Те отишли в дома на Канунников — Олег Михайлович със своята кола, а Кирил — с автомобил, който се водел на фирмата, тоест служебен. Останали в апартамента само двайсет и пет-трийсет минути, Олег Михайлович бързо събрал необходимия за толкова кратка командировка багаж и със служебната кола тръгнали за гарата да купят билет. Своята кола Канунников прибрал в ламаринения гараж пред блока. След като купил билета, двамата по най-бързия начин поели към крайбрежната улица „Бережковская“, където направо на улицата Олег Михайлович се срещнал с някакъв човек, който му предал папка с документи. А сетне се върнали в офиса, защото Канунников си спомнил, че е забравил в сейфа някакви необходими книжа. Олег Михайлович помолил секретарката да извика такси, макар Кирил да настоявал да закара шефа на гарата, но той категорично отказал с обяснението, че преди да замине, трябва да прескочи до още едно място — както се изразил, по личен въпрос. От офиса Канунников тръгнал два часа и половина преди заминаването на влака. Повече никой от служителите във фирмата не го видял. Всички искрено смятат, че той отдавна вече е във Варшава, нещо повече, сигурни са, че в момента той е във влака и пътува обратно към Москва.

На въпроса видял ли е Кирил Сайкин билета, който Канунников е купил от касата, последва отрицателен отговор, тъй като Сайкин не придружил шефа си до касата, а останал в колата, но помощникът нито за секунда не се усъмнил, че шефът му е заминал именно за там, закъдето възнамерявал. Какъв бил смисълът да лъже помощника си?

И наистина, съответното запитване доказа, че в понеделник, четиринайсети ноември 2005 година, в 13 часа и 17 минути чрез системата „Експрес“ на името на Олег Канунников, паспорт номер..., е бил оформен и продаден билет за същата дата за влака „Москва-Варшава“ по беларуското направление. Но се оказа, че на името на Канунников са били оформени още два билета: единият бе купен предния ден, на 13 ноември — за влака „Москва-Прага“, а другият, купен едновременно с билета за Варшава, само че десет минути по-късно — за влака „Москва-Хелзинки“. При това билетите за Варшава и

за Хелзинки били закупени от различни касови гишета. И всичките три билета били за 14 ноември.

До пограничните пунктове Брест и Выборг бяха изпратени запитвания, отговорите — получени: в съответните пунктове Олег Канунников не е пресичал границата. С други думи, или е слязъл от влака по-рано, или изобщо не е заминавал с нито един от тези влакове, а е отлетял например със самолет. Ала отговори от авиокомпаниите още не бяха получени. Според помощника Кирил Сайкин и секретарката Жана Дорошенко, не е било споменавано нито за пътуване до Прага, нито за пътуване до Хелзинки по служебна работа и те не били чували за закупуване на билети за 14 ноември за тези градове.

Всичко говореше, че Канунников е планирал убийството на Милена Погодина предварително. Той е взел билети за три различни влака, за да замече следите. Разбира се, два от трите билета той е купил в понеделник предобед, което означава, че умисълът за убийство се е зародил у него внезапно, под влиянието на някаква неочаквано получена информация, но в тази схема не се вписваше купеният предния ден билет за Прага. Защо го е купил, щом не се е налагала служебна командировка? Значи, подготвял се е предварително. Отначало се е сдобил с един билет, с който не е възнамерявал да пътува, а в деня на убийството изведнъж е съобразил, че при всяко положение е по-добре да има три билета вместо един. Така се е застраховал.

Колкото до възможния мотив за престъплението, до днес, освен първоначалната версия за убийство с цел сплашване на Павел Седов, са предложени още две работни версии: убийство по лични мотиви, ако бъде установено, че Погодина и Канунников са били любовници, и убийство заради парите, оставени на Погодина от бившия ѝ любовник, чиято личност още не е установена. Известно е само, че той е бил криминално проявен и е бил убит някъде в чужбина приблизително през лятото или есента на 2000-ата или в самото начало на 2001 година. Версията за убийство на любовна почва засега не намира потвърждение. За това, че Канунников е бил любовник на Погодина, заявява само майката на Олег, никой друг от наличните и разпитани свидетели не знае, че те са се познавали.

Следствието в самото начало е работило върху още една версия, според която убитата жена, открита в жилището на Канунников, изобщо не е Милена Погодина. Но тази версия не е намерила потвърждение, защото потърпевшата е била категорично разпозната не само от своя съжител Седов и родителите си, но и от поканените в моргата три свои състудентки. Нещо повече, снимката на Милена сред редица други снимки е била представена на родителите на Олег Канунников и те уверено са я посочили като стара приятелка на сина им.

Разработват се връзките на потърпевшата както в университета, така и чрез намерените чрез телефонната компания номера, с които мобилният телефон на Погодина е осъществявал контакти.

Родителите и членовете на семействата на Погодина и Канунников са подробно разпитани, установено е името на възможен свидетел, който притежава необходимата информация — някоя си Светлана Зозуля, съученичка на Погодина. Но Зозуля не е регистрирана в Москва и до момента нейното местонахождение не е известно.

Болшаков слушаше внимателно, водеше си някакви бележки в тефтера, от време на време задаваше уточняващи въпроси и правеше доста умни забележки. Настя не можеше да преодолее своята неприязън към новия шеф, но нямаше и как да не си признае, че отдавна не бе изпитвала такова удоволствие от отчитането на извършената работа. Афоня беше съвсем различен, той чуваше само каквото искаше да чуе и не обръщаше внимание на всяка информация, която не се вписваше в изградената от самия него схема. Тази отхвърляна информация понякога беше придобита с пот и кръв и детективите много се гордееха с нея. А Афоня се отнасяше към нея като с ненужна смет, затова докладите обикновено оставяха у тях горчив привкус и обидното усещане за напразно похабени сили. Да не говорим за унижителното чувство за собствената им интелектуална непълноценност: та нали бяха смятали, че намерените сведения дават нов тласък на разследването или поне внасят нови нюанси, а се оказваше, че те са глупаци и нищо не разбират.

След като обсъдиха доклада на Каменская, Болшаков започна да я разпитва за оперативните работници, заети със случая с убийството на Погодина.

— Как мислите — попита той накрая, — трябва ли да се обадя в окръга работата да се възложи на други служители, или да се включи някой по-силен?

Настя сви рамене.

— Ами не, Хвиля работи нормално, оперативен е. Другото момче, Рижковски, също. Във всеки случай, аз лично нямам претенции към тях.

— Е, добре тогава. А как са нашите колеги? От всички ли сте доволна?

— Константин Георгиевич, по този случай работим само аз и Зарубин, а вие и бездруго знаете мнението ми за него. Той е прекрасен детектив, много е мобилен и е достатъчно опитен. Между другото, в нашия отдел той има най-широката агентура.

— Знам — позасмя се Болшаков. — А вие имате ли въпроси към мен? Или може би молби?

Настя събра повечко въздух в гърдите си. Имаше молба: утре на заседание на катедрата трябваше да бъде обсъдена нейната дисертация и не би било зле началникът да ѝ разреши да отсъства от работа. Впрочем за един детектив понятието „отсъствие от работа“ е нещо ефимерно, той и без това прекарва основната част от работното си време в тичане и не се заседава много в кабинета си, така че е безсмислено да се опитваш да контролираш къде се намира той и с какво се занимава... Ала на Настя ѝ се искаше по възможност да мине без лъжа. Не е на такава възраст, че да мами началника си за дреболии. Още повече че самият Болшаков в понеделник заяви, че за да завърши работата си върху дисертацията, тя може да взема толкова свободни дни, колкото ѝ са нужни. Впрочем не беше изключено това да е било само празна декларация, колкото да спечели благоразположението ѝ. Но имаше още един въпрос, който Настя много искаше да зададе, обаче не ѝ достигаше смелост. С какво ли да започне — с молбата или с въпроса?

Тя реши да започне с въпроса. В края на краищата ще попита и ще види какво ще отговори Болшаков. Ако ѝ се стори, че той е неискрен или изобщо отбягва отговора, значи не може да му се доверява и тогава няма да отправи никаква молба, а ще използва дребната и недостойна за една четирийсет и пет годишна жена измама. Така му се пада.

— Имам въпрос. Симаков и Дуненко са подали заявления с молба за преместване в други служби. Защо?

— А не попитайте ли тях? — усмихна се Болшаков.

— Не. Не съм вчерашна и разбирам, че не са го направили по собствена инициатива. Вие сте ги подтикнали. Дойдохте при нас в понеделник сутринта, а още вечерта те вече бяха подали заявленията. Ако си пъхам носа, където не ми е работа — кажете. Няма да се обидя, наясно съм с нещата. Но наистина ми е интересно с какво не ви угодиха тези хора. Та вие изобщо не ги познавате. С какво успяха да се провинят пред вас за един непълнен работен ден? Или лично вие нещо не харесвате у тях и те са успели да го разберат — пак за един непълнен работен ден?

Началникът въздъхна и дълго гледа през прозореца. „Всичко е ясно — потиснато си помисли Настя, — той не смята да ми отговори и сега се чуди как да излезе от положението. Да ми даде да разбере, че това не е моя работа? Страх го е. Не иска да си разваляме отношенията. Значи, трябва да измисли нещо набързо, някаква удобна лъжа, такава, която ще ме задоволи и която няма да е толкова лесно да разоблича. Костя Болшаков с умните очички не е толкова прост, че да мами грубо. Хайде де, драги, как ще се измъкнеш?“

— Анастасия Павловна — най-сетне заговори той, — спомняте ли си убийството на плажа в Серебряний бор? През лятото миналата година?

Това пък какво общо има? Може би убийтият е познат на новия шеф? Или той лично се е интересувал от резултатите от разследването? Тогава работата по случая завърши, както се казва, с нулев резултат. Следователят стигна до извода, че е станало сбиване, иницирано от самия потърпевш. Но в случая имаше много съмнителни моменти... А, защо ли си криви душата, всъщност нямаше никакви съмнителни моменти и Настя прекрасно знаеше това, но... Но.

— Спомням си го.

— Нали по този случай работеха именно Симаков и Дуненко.

Той не питаше, а констатираше, но Настя въпреки това кимна:

— Да.

Сякаш Болшаков и без това не го знаеше.

— Анастасия Павловна, колко взеха те?

Тя почувства как сърцето ѝ замря. Той знае и това... По дяволите! Настя не беше се занимавала с убийството в Серебряний бор, само беше чувала кратки отчети за него на оперативки, но въпреки това заподозря, че нещо не е наред. Тогава поразпита от любопитство и научи някои неща, които и бездруго не можеше да се докажат.

— Аз... Не знам — смотолеви тя.

— Но са взели, нали?

— Изглежда, е така. Ала вие нали разбирате... — подзе тя, но Константин Георгиевич я прекъсна:

— Аз всичко разбирам. В Москва тарифата за подобни услуги варира от двайсет и пет до четирийсет хиляди долара. Ако изхождаме от сложността на случая, Симаков и Дуненко са взели трийсет-трийсет и пет хиляди. Естествено, разделили са ги със следователя. Или вие сте на друго мнение?

Настя вдигна глава и погледна началника право в очите.

— Мисля, че е станало обратното. Парите е взел следователят и ги е поделил с нашите оперативни работници.

Тя се запъна. Всъщност беше дълбоко убедена, че следователят е делил не с оперативните работници, а с началника на отдела полковник Афанасиев, а пък той е дал нещичко на момчетата, от приличие. Но може ли да се доверява на новия шеф дотолкова, че сега да говори за това?

— Кой с кого е делил — няма голямо значение — сякаш прочел мислите ѝ, каза Константин Георгиевич. — Във всеки случай за мен е неприемливо да работя с хора, които превръщат разкриването на едно убийство в източник за обогатяване. Дадох им да разберат това, след което и двамата веднага написаха молби. Отговорих ли на вашия въпрос?

— Почти — кимна тя.

Болшаков леко повдигна красиво очертаните си вежди:

— Нещо е неясно, така ли?

— Как научихте?

— Е, не е толкова сложно — засмя се той. — Вие не сте работили по този случай и никой нищо не ви е казвал направо, но сте научили. Защо и аз да не мога?

Да, наистина... Но колко ли време се е готвил той за встъпването в длъжност, щом знае толкова много за живота на отдела и за всекиго поотделно?

Въпросът за присъствието на Каменская на утрешното заседание на катедрата бе решен за броени секунди.

* * *

Соня Седова излезе от сградата на гимназията заедно с майка си и веднага видя пред чугунената ограда колата на Иля. Ето го, цъфна и тук. Впрочем това дори е добре, няма да е нужно тя да се мъкне през половината град с метрото или с автобус. Соня извърна глава към майка си и с учудване забеляза на лицето ѝ смущение или може би стъписване. Какво ѝ става?

Иля стоеше до колата и ласкаво се усмихваше на двете. Докато извърви няколкото крачки до него, Соня успя да направи сметка какви изгоди може да извлече от появяването на приятеля на майка си. Дали да не помоли да я откарат до магазина, където се продават страхотни младежки облекла, уж само да погледне за по-топла дреха, че зима иде... Ако пък майка ѝ и Иля влязат заедно с нея, току-виж, той се разпуснал. Майка ѝ, естествено, ще започне да съска и да я дърпа за якето, но ако се разхленчи по-жално, че ѝ е студено, може пък... За всеки случай трябва отсега да потреперва и да се прави на премръзнала. Или да заяви, че ѝ се вие свят от глад, тогава Иля непременно ще предложи да обядват в най-близкия ресторант, а най-близкият до сградата на гимназията е чудно местенце, където ухажорът на Лялка Горданова, юначага с бандитски вид, всеки ден я води. Би било супер Лялка да види, че и тя, Соня, обядва тук. Така де. Да не се фука толкова.

Тя тъй се увлече по сладостните видения за реванш над нафуканата си съученичка, че пропусна началото на разговора между майка си и Иля.

— ... Разбери, Илюша, той си няма никого, освен мен, който би могъл да му помогне сега — говореше майка ѝ.

— Но, Наташа, това е просто смешно — недоволно свиваше устни Иля и по лицето му бе изписано неприкрито страдание. — Та

вие вече пет години не живеете заедно, отдавна сте разведени. Какви основания имаш да се смяташ за най-близкия човек на твоя бивш съпруг?

— Аз нищо не смятам, но той ми се обади веднага... Много се измъчва, Илюша, той много обичаше Милена. По гласа му личи колко страда.

— Е, добре, Милена е загинала, повярвай, че аз искрено съжалявам за това, и когато ти отиде при Павел още същия ден, те разбрах. Не искам да кажа, че бях във възторг, но те разбрах. Обаче днес? Не проумявам защо трябва и днес да ходиш да го утешаваш. В края на краищата какво става между вас? Да не би да искаш да се върнеш при него?

— Да се върна? — възкликна Наталия.

Та какво толкова, помисли си Соня, не е лоша идея да се върне. Тая уличница Милена добре че я пречукаха, сега всичките ѝ парички остават на баща ѝ. Защо да не се върне? Ако продадат техния скромен, но напълно приличен апартамент и се преместят при баща ѝ, тогава... От красивите перспективи на Соня дори ѝ се зави свят. Добре е, че Милена вече не ѝ се пречка. И сега със сигурност ще може да го придума да отидат някъде за Нова година. Милена я няма, а парите са налице. Страхотно!

— Не смятам да се връщам при Павел, но нали има нормални човешки чувства, Илюша — продължи майка ѝ. — Той страда, загинал е негов близък човек, нужна му е помощ, подкрепа. Той се обърна към мен, е, как мога да го отблъсна?

„И не бива да го отблъскваш! — едва не закрещя Соня. — Напротив, трябва да се сближаваш с него!“ Още щом научи за смъртта на омразната Милена, тя започна да си мисли само как сега баща ѝ поохотно ще харчи пари за единствената си дъщеря, особено ако се сближи повече с него, но за такъв късмет като възстановяване на семейството дори не бе мечтала. А сега се оказва, че майка ѝ пак е решила да го посети. Трябва непременно да се възползва от този шанс!

— Мамо, аз ще дойда с теб при татко — заяви тя решително. — Той си няма никого на този свят, освен нас с теб. Такава мъка го сполетя, затова ние трябва да сме до него...

— Благодаря ти, дъще — прегърна я Наталия и благодарно я притисна до себе си. — Виждаш ли, Илюша, дори детето разбира тези

неща.

В очите му Соня прочете такова отчаяние, че едва не прихна. Така му се пада на този самоуверен пуяк! Толкова години не се нахрани да се ожени за мама, стиска си парите и какво, надява се, че така ще продължава цял живот? Мисли си, че мама ще стои до него до смъртта си, като вързана? Ще му се! Други ще си намерим, по-богати и отзивчиви. Вярно, по-добре тя да избере Андреас, бизнесмена от Австрия, но и татко не е лош вариант. След Милена сигурно са останали много пари. Ами дрешки! Милена имаше същия номер като Соня, и на ръст са еднакви, а какви рокли има тя! Просто да откачиш! Нали татко няма да ги изхвърли, ще ги даде на дъщеря си. Охо, колко ще ѝ завиждат момичетата в гимназията! Там в гардероба (Соня беше видяла с очите си) виси такова палто, че просто да си изгубиш ума! От тънка обработена кожа, вталено, с шал яка от сребърна лисица, с такава е украсена и долната част, купено е в Париж. Скъпо, елегантно. Точно за този сезон. И изобщо не е задължително Соня да обяснява на всички, че доизносва дрехите на татковата си любовница, може да лъже, че си има богат приятел, това е престижно. Така че Лялка Горданова да не се фука много, нейното гадже, бандитът, не ѝ купува такива неща.

Майка ѝ и Иля си поговориха още малко, после той отвори вратата и помогна на Наталия да се качи в колата.

— Соня, влизай — изкомандва майка ѝ. — Иля ще ни закара при татко ти.

Виж го ти, колко бил благороден! Ще ги закара при баща ѝ. Много добре...

* * *

Александър Едуардович Камаев не беше от хората, които бързо забравят и лесно прощават. Неотдавнашната среща на гробищата с Борис, която завърши с кавга, още тровеше душата му. Ама как е могъл! Как?! Да предаде паметта на Лариса и Георгий! Немислимо. Непростимо.

Камаев винаги беше обичал своята по-малка сестричка, поне сега го чувстваше точно така, макар че в детството им, то се знае,

имаше какво ли не. И се караха, и се биеха, и се оплакваха на родителите си един от друг, и крояха дребни интриги, изобщо, държаха се като обикновени брат и сестра, когато разликата във възрастта е съвсем малка и няма възможност да не си обръщат внимание.

Александър Едуардович обаче не обичаше съпруга на сестра си. Не заради нещо конкретно, а просто така... Борис не му харесваше. И както стана ясно, не е било случайно, защото бракът им завърши трагично. Ларочка загина, деветнайсетгодишният Жора, синът на Ларочка и Борис, се самоуби. И все заради него, заради Борис Безбородов. А той продължава да живее, като че нищо не се е случило... Намерил си е някаква с две деца, че на това отгоре и се е оженил за нея. Как може така... Той се чувстваше много самотен, защото никой не разбираше и не споделяше неговата толкова продължителна и дълбока скръб по сестра му и племенника му. Камаев беше окачил портрета на Лариса в хола и строго следеше в специално купената ваза, поставена под портрета, винаги да има живи цветя — тъмночервени рози, каквито Ларочка много обичаше. Една снимка на сестра си в сребърна рамка той постави в спалнята, на нощното шкафче, друга, на която тя прегръщаше сина си и радостно се смееше — на бюрото си в офиса. Всеки месец през всичките тези години той най-редовно ходеше на гробищата, носеше цветя, поддържаше гроба, дълго стоеше мълчаливо, сякаш разговаряше с покойната. А виж, Борис, съпругът на Лариса, посещаваше гробищата рядко, само в дни на помени и на големи православни празници, с което предизвикваше бурното негодувание на Камаев.

Съпругата на Александър Едуардович не понесе тази скръб на мъжа си и го напусна. Тя смяташе, че освен починалите сестра и племенник, на този свят има много други хора, на чийто живот той може да се радва, и много проблеми, които трябва да решава. Тя ревнуваше мъжа си от покойните му роднини и не желаше да се примири, че той живее в толкова дълбок траур. Не оформиха развод, просто се разделиха и от известно време живееха съвсем отделно. Децата на Камаев, вече пораснали син и дъщеря, се отнесоха равнодушно към тази ситуация, те си имаха свои семейства и свой живот и загубата на леля им и на братовчед им не ги вълнуваше особено. Александър Едуардович остана сам със своята скръб. И докато в началото поне Борис му изглеждаше като негова опора в

страданията му, сега и Борис го предаде. И него, и Лариса, и сина си Жорик.

Разговорът с Борис на гробищата засегна Камаев неочаквано силно, дотолкова, че презрението, примесено с негодувание, се превърна в кипяща ярост, която бе невъзможно да овладее. И тези негови последни думи: „Порови се в себе си... Защо си направил такъв избор?“. Абе как смее?! Нима мъката по умрелите е избор? Нима може да не тъгуваш, да не се измъчваш, да не скърбиш? Само равнодушен човек с каменно сърце и ледена душа може да произнесе такива страшни думи, изпълнени със студ и безразличие.

Този разговор наистина извади Камаев от релси и той дори отмени две делови срещи и преговори, изобщо не се върна в офиса, остана си вкъщи, загледан в окачения на стената портрет на сестра си и тихичко посръбвайки коняк. Не се напиваше, дори го нямаше лекото опиянение, което би могло да притъпи душевната му болка. Сякаш пиеше не коняк, а силен чай.

Преди час се обади Иля, попита може ли да се видят. Те почти никога не се срещаха у Камаев, Александър Едуардович винаги избираше неутрална територия, но днес нямаше сили да излезе където и да било. Нека Иля дойде тук, нищо страшно в края на краищата. Нали не са никакви престъпници, нито заговорници, просто са делови партньори. Само Милена... Това е проблем. Вероятно Иля има никакви съображения.

Но Камаев сгреша — Иля Бабицки дойде за нещо съвсем друго.

— Александър Едуардович, искам да се оженя за Наталия — заяви той още с влизането си в стаята. — Не мога да чакам повече.

— Спокойно, Иля, спокойно. Какво се е случило? Защо е това бързане?

— Въпросът не е в бързането. Аз я обичам, разбирате ли? Обичам я. И искам да се оженя за нея.

— Това го разбрах... — Камаев се постара да говори бавно, та с равния си глас да успокои Иля. — Но защо именно сега? За какво ви е да се жените? Защо не можете просто да бъдете заедно? Каква е тая патологична страст непременно да се слагат печати в паспортите?

Бабицки обаче не просто не се успокояваше, а напротив — май започваше да се вълнува още повече.

— Страх ме е, че ще я загубя. След като се случи това с Милена, тя прекарва много време с Павел. Ходи при него всеки ден! Утешава го, изслушва воплите му, оказва му морална подкрепа. Вие разбирате ли как може да свърши това?

— Може да свърши — бавно проговори Александър Едуардович — с тяхното ново събиране. Това е лошо.

— Именно. И вие сте наясно. Трябва да се ожения за Наташа колкото може по-скоро, докато това не се е случило. Искам още днес да ѝ направя предложение.

— Забрави... — Гласът на Камаев прозвуча рязко и неприятно и изненада и самия Александър Едуардович.

— Но защо?

— Ами затова, драги мой, че тогава ще трябва да живеете заедно. С нея и с дъщеря ѝ, която вече далеч не е дете. В едно жилище. Целият ти живот ще протича пред очите им. Докато не си приключил с работата, това е невъзможно. Щом я приключиш — можеш да се ожениш за която си искаш. Но не преди това. Ще пийнеш ли с мен?

— Не, с колата съм — отказа Иля. — Александър Едуардович, пуснете ме, а? Някой друг да свърши тази работа, аз не съм единственият, който може. Разберете, наистина обичам Наташа, много я обичам, искам тя да бъде моя съпруга, а не приходяща любовница. Защо, защо ми съсипвате живота?

— Как смееш бе, пале такава?! — внезапно избухна Камаев. Кипналата у него ярост изригна навън и се стовари върху събеседника му. Не стига, че го предаде Борис, ами сега и Иля е решил да направи същото! Предатели! Целият свят е пълен с предателство, лицемерие и малодушие! — Как смееш да ме упрекваш, че ти съсипвам живота? Ти самият се съ согласи да свършиш тази работа за мен и докато я вършеше, точно ти съсипваше чужди съдби, но тогава това ти изглеждаше нормално, не виждаше нищо осъдително. Естествено, че как иначе? Нали получаваше пари! А сега какво? В един момент те обзе невероятно благородство, което се взе незнайно откъде, така ли?

Ако сега Бабицки възразеше нещо, ако се опънеше и продължеше да настоява, Александър Едуардович вероятно щеше да го удари, но Иля се укроти. Той седеше пред Камаев с отпуснати рамене и извърнал очи, затова Александър Едуардович се поуспокои и се овладя.

— Чуй ме, Илюша — заговори той почти ласкаво, като по-възрастен приятел или мъдър съветник, — не се пали, не прави глупости. Та ти си мъж, красив, умен мъж, Наташа те обича, нима не можеш да държиш ситуацията под контрол? Никога не бих повярвал, че няма да съумееш да повлияеш на любимата си жена и ще я оставиш да отиде при друг. Аз съм по-стар и по-опитен от теб, затова ми повярвай — тя няма къде да се дене, ако се държиш умно. Прояви разбиране, бъди търпелив, не пречи на срещите ѝ с бившия ѝ съпруг. Напротив, бъди максимално внимателен, постоянно я питай как е Павел, как се чувства, какво говори, какво прави. Предлагай ѝ помощта си — по организацията на погребението, на помена или дори ѝ дай пари. Разбира се, бившият ѝ мъж едва ли ще приеме тази помощ — има си приятели, колеги и достатъчно пари, а и Милена има родители, но ти предложи, предложи! Нищо няма да ти стане, а на Наташа ще ѝ бъде приятно. В тази сложна ситуация се изяви откъм най-добрата си страна и ще видиш, че тя никъде няма да отиде. Действай чрез малката в края на краищата. Отделяй ѝ повече внимание, прави ѝ скъпи подаръци. Възползвай се от това, че на баща ѝ сега не му е до нея, и заеми мястото му, макар и временно — така ще получиш допълнителни точки. Тя ще застане на твоя страна.

Иля мълчаливо кимаше и по лицето му все по-явно греиваше надежда. Изглежда, Камаев успя да напипа верния тон. Е, слава богу. Иначе какво беше измислил: трябвало спешно да се ожени! Само това липсваше. Работата е над всичко. А тези сантименти със сватби и други глупости трябва да почакаат до по-добри времена.

* * *

Настя се превиваше от смях и не можеше да спре. Сълзи се стичаха по бузите ѝ, тя ги размазваше с длани, опитваше се дълбоко да си поема дъх, но нищо не помагаше. Истеричният смях се надигаше някъде от корема ѝ и я задушаваше, принуждавайки мускулите ѝ да се свиват трескаво. Дори нахлуият в кабинета ѝ Коротков не можа да ѝ помогне: когато видя смаяната му физиономия, тя само още по-силно се разсмя. Юра ѝ наля вода, здраво я хвана за косата и провря ръба на

чашата през вдървените ѝ от напрежение устни. Най-сетне тя успя да се поуспокои...

— Какво е станало? — сърдито попита той. — Половината коридор те чува. Вече помислих, че ревеш.

— Не — завъртя глава тя и задиша по-дълбоко. Веднага ѝ олекна. — Смя се.

— На кого?

— На себе си. На кого друго мога да се надсмивам?

— И кой те развесели така?

— Шефът. Юра, той ми заяви, че днес са подписали заповедта. Лъже ли ме?

— Подписаха я — кимна Коротков. — Тъкмо идвах да ти кажа. Е, какво смешно има в това? Трябва да се радваш. И между другото, да помислиш как ще го отпразнуваш в компанията на бойните си другари.

— Почакай, Юра, утре трябва да се състои обсъждането ми в катедрата. Така че, ако и там нещата станат, тогава ще черпя. Но това все още не е всичко. Знаеш ли за какво попитах Болшаков?

— Знам — промърмори Коротков и допи на един дъх останалата в чашата вода. — Попитала си го има ли живот на Марс.

— Попитах го — бавно изрече Настя — как е успял да изрита от отдела Симаков и Дуненко.

— И какво? — вдигна вежди Юра. — Нима ти отговори?

— Представи си, да. Припомни ми историята с убийството в Серебряний бор.

Коротков тихо подсвирна и внимателно се отпусна на стола срещу Настя. Извади от джоба си цигари и запали.

— Мамка му! — избъбри развълнувано. — А как е научил?

— И това го попитах. А той ми отговори, че не било трудно — щом ние сме разбрали, защо и той да не може?

— Мамка му! — мрачно повтори Коротков. — Какъв срам.

— Срамно е — съгласи се Настя. — На младите им е простено, те може и да не са били наясно, но ние с теб разбрахме всичко и си премълчахме.

— Добре де, а какво можехме да направим? Нали знаехме, че и Афоня е набъркан в това, така че нямаше никакъв смисъл да му казваме.

— Така е — кимна тя. — А пък беше отвратително да съобщаваме в службата за вътрешна сигурност. Не сме приучени да ковладим колегите си. Освен това, Юра, ние с теб не сме деца, прекрасно разбираме, че това не е единичен случай и че такива неща стават не само при нас, а навсякъде. А динозаври като нас с теб, които не могат да топят колегите си, са вече голяма рядкост. Със сигурност в службата за вътрешна сигурност са се натрупали тонове материали срещу такива като Симаков и Дуненко от цялата руска милиция. Трупат се, прашасват и не се реализират. Защо, мислиш?

— Какво има да му мисля? Защото няма заповед от горе. А без заповед не може да се работи, защото ще останеш без глава.

— Е, правилно. А защо няма заповед? Защо не я дават от горе? Ето, на всеки ъгъл крещят за необходимостта от борба с корупцията, създадоха специален комитет, ама заповед не дават. Защо? Защото няма политическа воля. Декларации има, а истинска воля няма, понеже парите, които се прибират долу, отиват нагоре. Ето, Афоня ги е взел и ги е разпределил на три купчинки: за себе си, за колегите и третата е пратил нагоре. Там пък натрупват за половин година — и пращат още по-нагоре. И така натагък по веригата. Тъй е навсякъде, Юра. Ето защо нашите министри и генерали седят, мълчат като пукали, пресмятат си дивидентите и не издават никакви заповеди за истинска борба с корупцията. И на децата им е ясно. Така че, ако ние с теб бяхме започнали да си отваряме устата във връзка с убийството в Серебряний бор, в най-добрия случай щяхме да ударим на камък. А в най-лошия — щяхме да си имаме маса неприятности.

— Ася, но нали и бездруго щеше да е невъзможно да го докажем. Настя се смръщи недоволено.

— Възможно беше. Трудно, но възможно. Просто никой нямаше да си направи този труд — пак защото няма заповед.

— Е, щом е така, няма защо да се срамуваме — реши Коротков. — Ами ти защо се смееше като луда? Да не би от срам?

Настя се усмихна и пак се изкиска, но бързо се овладя.

— Знаеш ли за какво се сетих? Ето, ние с теб седим тук и си блъскаме главите, опитваме се да разберем каква игра играе Болшаков и къде се крият подводните камъни. Пресмятаме, преценяваме, страхуваме се, че ще ни сварят неподготвени. А изобщо не се сещаме за най-простото обяснение.

— И кое е то?

— Юра, ами той може просто да е честен... А? Ей такъв един нормален честен човек, почтен, грамотен, професионалист, умен и с приличен опит. И наистина иска отново да стегне нашия отдел и да му върне предишната форма. Защо от самото начало решихме, че такова нещо е невъзможно?

— Защото е невъзможно — отсече Юра. — Ася, къде си виждала такива през последните години? Откъде да се вземат тези честни мъже? Да беше наш връстник, пак бихме могли да се надяваме, че го е формирала старата школа. Но той е млад, на трийсет и четири години е, а съветската власт вече петнайсет години я няма. Къде е можел да получи такова професионално възпитание — за честност, за почтеност, че пагоните не се слагат за печелене на пари, а за да може хората да бъдат защитени от всякакви вагабонти? Този наш началник да не е паднал от Луната случайно? Ами че той е излязъл от същата милиционерска школа, от която са се пръкнали и Симаков, и Дуненко, и разните други, за които ние с теб сме чували какво ли не. Като професионалист той се е формирал във време, когато всичко вече се мереше с пари и власт, а не с честност и обич към хората. Какво, не съм ли прав?

— Прав си — въздъхна Настя. — Погледни само, Юра, какво прави животът с нас, а? Седим тук с теб и напълно сериозно разсъждаваме, че в наши дни няма откъде да се вземе честен и добросъвестен началник. Вече не вярваме, че такива началници изобщо съществуват, а ако някой подобен изникне на пътя ни, сме сигурни, че ни крои нещо. Ами че ние сме се превърнали в морални изроди. Добре де, стига сме оплаквали погиналите си идеали, не можем вече да ги реанимираме. Дай да работим. Ти успя ли да научиш нещо?

— За убития преди сто години любовник на Погодина ли? Засега нищо. Та ние не знаем нито името му, нито дори адреса, където е живял. Дяволите да го вземат този Паша Седов с неговата тактичност. Не бил искал, видите ли, да се кара с любовницата си — тросна се Коротков. — Аз да бях на негово място, щях да й извадя душата, за да науча от какви пари живея.

— Жалко. Е, нищо де, и аз ще опитам. Може на мен да ми провърви.

— Внимавай — строго каза той, — не се изсилвай много...
Вземи Чистяков за по-сигурно, да те наглежда. Да не си изгубиш големите залози.

— Няма да ги изгубя — усмихна се Настя. — Аз не съм хазартна личност.

— Охо, кой ми го казва...

Тя набра номера на телефона, като мислено се похвали, че го помни наизуст, уговори срещата и подреди пред себе си получените отговори на многобройните запитвания. Днес трябваше да успее да свърши колкото може повече работа, защото утрешният ден щеше да е загубен.

* * *

Водката в обичайните количества вече не помагаше. Павел пиеше все повече и повече, а забравата не настъпваше. Олекваше му само когато говореше на глас, а той можеше да прави това единствено пред Наташа, бившата си съпруга. Кой знае защо, от нея изобщо не се стесняваше. С никого друго не би могъл да сподели как изведнъж се оказа, че Милена е имала любовник. Някой си Олег Канунников. Абе кой е този човек? Откъде се е взел? Кога Мила се е забъркала с него? Защо? Какво ѝ е липсвало? Не, той не би могъл да каже това на никого от приятелите си, за нищо на света не би си признал, че на него, на Павел Седов, е изневерила жена. То е все едно да признаеш собствената си непълноценност, някакъв свой таен недостатък.

А с Наташка се чувства добре, тя е умела и опитна утешителка, нито веднъж не му напомни, че и той ѝ бе изневерявал наляво и надясно. Е, какво толкова? Да, и той е като всички мъже... И когато беше с Милена, също си прекарваше свободното време разнообразно и сексуално наситено, както и преди. И изобщо не смяташе това за изневяра. Когато мадамите са винаги различни и ти дори не си спомняш техните имена и лица, това изневяра ли е? Виж обаче това, което е направила Мила, си е било истинска изневяра и той не можеше да се примири с мисълта за нея.

Но как е възможно това? Как? И защо?

Наташа току-що си бе отишла, а Павел се беше изтегнал в широкия мек фотьойл и си припомняше това, за което си бяха говорили. Със сладострастието на мазохист подробно разказа на бившата си съпруга как Милена се грижеше за него, колко го обичаше, как се тревожеше за здравето му, как не можеше да живее без него дори няколко дни. И колко му беше благодарна, когато той ѝ помогна да се разведе, и как плачеше и му целуваше ръката, когато той се съгласи да прибере родителите ѝ от Средна Азия и да ги настани да живеят близо до дъщеря си.

Три месеца след като се запознаха, отново се обади гърбът му. Милена се разтревожи, но Павел махна с ръка и каза, че има дискова херния, трябва само няколко дни да му бият инжекции и всичко ще мине. Така и стана, но това не спря Милена. Тя седна пред компютъра, дълго рови из различни сайтове в интернет, после се обажда на някакви клиники и накрая заяви, че Павел трябва да си направи снимка, защото без снимка нито един лекар няма да го консултира.

— Нямам време — отсече Павел. — И изобщо това са глупости.

— Разбирам — кротко се съгласи тогава Милена, — ти много работиш и нямаш време, за да отидеш на рентген в поликлиниката. Но аз научих, че може да се извика рентгенолог вкъщи. Той ще докара апарата и ще свърши всичко, каквото е нужно. Вече разговарях с такъв, той може да дойде по което и да е време, дори в единайсет часа вечерта. Трябва да те види и невролог и да напише заключение, той също може да дойде вкъщи в удобно за теб време. Ти само определи деня.

Павел не можа да възрази срещу това. На другия ден вечерта дойдоха неврологът и рентгенологът, написаха някакви хартийки и направиха снимка, с тези хартийки и снимката Милена тръгна да обикаля разни специалисти, сетне отново седна пред компютъра. Павел вече бе решил, че бурята е отминала, обаче се излъга. В един прекрасен почивен ден Милена, след като му сервира закуската, седна пред него като примерна ученичка на изпит и отвори дебела папка. Заболяването, което му открили, било нещо много сериозно и ако не му направели операция незабавно, след десетина години той щял да се превърне в пълен инвалид. Ето заключението на професор еди-кой си... Ето заключението на още едно светило... В Русия такива операции се правят лошо, вярно, имаме прекрасни лекари, но нямаме

хубаво оборудване и освен това нямаме култура на следоперативните грижи, които, знайно е, са не по-малко важни от самата операция. Всички, които ценят здравето си, се лекуват само в чужбина. Ето списъка на клиниките в Европа, където най-успешно се правят операции на гръбнака. Ето цените. Сроковете. Условиата. Павел да решава.

— Ама ти си полудяла! — избухна в смях той. — Толкова години си живях с тоя гръбнак — ще преживея още толкова. Недей да ме плашиш.

Но Милена не се предаваше. Тя уж притихваше за няколко дни, но после отново започваше да го придумва. Павел за нищо на света нямаше да се съгласи с нея, той се страхуваше до смърт дори от мисълта за болници и операции, ако не беше онази случайна среща в автосервиза, където той се отби да му измият колата. Сервизът беше приличен, със собствено малко заведение, където можеше да почака, пийвайки кафенце с цигарка и гледайки телевизора, настроен на спортния канал. Павел вече си беше допил кафето, когато влязоха те: млада, скъпо облечена красавица и прегърбен като старец мъж с бастун. Красавицата заведе спътника си до съседната маса и му помогна да седне. По физиономията ѝ личеше, че е ядосана, и когато тя заговори, Павел долови в гласа ѝ неприкрита злоба и същевременно някаква умора. Тя взе от бара две чашки кафе, сложи едната пред мъжа с бастуна, избъбри му нещо рязко и излезе с втората чашка в ръката. След няколко секунди Павел я видя през големия, висок чак до тавана прозорец: красавицата стоеше пред входа, пиеше кафето си и разговаряше по мобилния телефон. „Не иска той да я чуе, сигурно се обажда на любовника си“, досети се Павел и неволно хвърли съчувствен поглед на мъжа до съседната маса. Онзи улови този поглед и смутено се усмихна. Някак незабелязано се завърза разговор и Павел изведнъж забеляза, че мъжът изобщо не е стар, по-скоро дори е млад, във всеки случай по-млад от него...

— Травма ли? — попита Павел и кимна към бастуна, подпрян на масата.

— А, не, сега това ми е до края на живота — кисело се позасмя мъжът. — Жал ми е за жена ми, умори се от мен. И не може да ме зареже, съвестта не ѝ дава, не може да си живее живота. Сам съм си виновен, трябваше навреме да се лекувам, ама все си мислех: ще се

оправя, не може точно това да се случи на мен, на всеки друг може, но не и на мен. Ама ето, случи се.

— А какво ви има?

— Започна се от някаква дреболия. После се оказа, че е дискова херния. А виждате ли как свърши? Предупреждавах ме, че трябва да се оперирам, но нали знаете — работа, удоволствия, свиди ти се времето, пък и страхът... — Той горчиво поклати глава. — А така не е ли по-страшно?

Цяла седмица Павел си припомняше този разговор и пред очите му непрекъснато изникваше картината: той с бастун, превит одве, и до него — ядосаната, раздразнена и уморена Милена, която го мрази и не го изоставя само от жал или от срам пред познати и близки.

След още една седмица ѝ каза:

— Добре, хайде да помислим за лечение.

Тя бързо организира всичко, свърза се с клиниката, записа го за прием при „най-добрия професор, който е лекувал членове на руското правителство“, по някакъв немислим начин успя да уреди да не вкарват Павел в списъка на чакащите, а да му назначат операцията веднага след консултацията, осигури преводач, събра нужните документи, ходи в посолството, получи визите, резервира билетите и хотел... Той трябваше само да напише молба за отпуск и да вземе от отдел „Кадри“ справка за посолството, всичко останало Милена свърши сама. Павел страшно се изненада, когато разбра, че и тя ще идва с него.

— Защо, Мила? Аз да не съм дете? Още повече че ще имам преводач.

— Какви ги говориш? Как ще те пусна сам? Не, непрекъснато ще съм до теб, знам ли какво може да потрябва. Все пак операцията е сериозно нещо.

Той се усмихна мислено: да бе, ще бъде до него. Просто момичето иска да се разходи до Германия, да обиколи тамошните магазини. Добре де, нека, няма лошо.

Но не излезе така. Милена наистина прекарваше цялото си време до него, буквално го държеше за ръка още от момента на първото посещение при лекаря. Не мърдаше никъде и когато Павел се събуди от упойката, тя седеше до леглото и държеше ръката му. През първите дни след операцията нощува също в клиниката, а после, когато му

поолекна, отиваше за през нощта в хотела и в осем сутринта пристигаше отново. Когато си тръгна, Павел с учудване забеляза, че в багажа на Мила няма нито една нова дреха. Значи, не беше тичала по никакви магазини...

При последния преглед професорът посъветва Павел да обърне внимание на дясната си тазобедрена става: засега не е кой знае какво, но скоро може да има проблеми с нея. Кракът наистина периодично го наболяваше, но не му пречеше на работата и Павел се беше научил да не му обръща внимание.

— Ако има нещо, заповядайте тук — каза лекарят. — Сега знаете, че нашата клиника е превъзходна, така че ставата ви ще бъде като нова.

По време на следващия си отпуск Павел си оперира крака и отново Мила организира всичко, и отново неотлъчно беше до него, държеше ръката му...

Той повече не си спомни за болките в гърба и в бедрото. Но пък си спомни как първият съпруг на Милена избил зъбите й.

— Мила, защо не се погрижиш за себе си? — предложи веднъж той. — Защо лекуваме само мен? Нали и ти имаш проблеми.

— За зъбите ли говориш? — смути се тя. — Е, голяма работа, те са задни, не се виждат. И после, имплантирането е безумно скъпо, може да се прави само в Англия. Хайде да не говорим за това.

Но този път Павел не мирясваше и след два месеца Милена взе самолета за Лондон. А след три дни му се обади, плачейки:

— Оказа се, че носът ми е счупен!

— Ама как така? — слиса се той. — Кога е станало?

— Тогава, когато и зъбите... Аз мислех, че просто ми е потекла кръв от носа, и много ме заболя, но тогава... А, какво да говоря — разплака се тя.

— Но може ли да се направи нещо?

— Казват, че трябва да ме оперират. Там е повредена преградата, ако не я оправят, не могат да ми имплантират зъби.

— Значи, оперирай я.

— Но това е скъпо, Пашенка! Това са просто луди пари. И после, ще трае много дълго, а аз не мога да живея толкова дълго без теб.

— Мила, твоята красота си струва парите — пошегува се Павел.

Умиляваше го щедростта на Милена за всичко, което се отнасяше за него, и свидливостта, когато ставаше дума за нея. Колко го обича!

В лондонската клиника Мила трябваше да остане около три месеца. Но какво беше изумлението на Павел, когато тя пристигна в Москва по-рано: цялата в превръзки и придружена от болногледачка.

— Паша, не мога без теб... — Гласът ѝ звучеше глухо през превръзката, а оперираните ѝ нос и челюст правеха говора ѝ неразбираем. — Нали ти няма как да дойдеш при мен в Лондон, на работа си, та затова се разбрах с лекарите в клиниката, осигурих ми болногледачка... Само че ще трябва да живея заедно с нея в хотел, защото тя трябва постоянно да е до мен. Става ли така? Сърдиш ли ми се?

Господи, как можеше да ѝ се сърди? И то на такава жена, която ти признава, че не иска и ден повече да живее без теб?

Ами апартаментът? Ами ремонтът? Мила направи всичко възможно да не откъсва Павел от работата му. Постара се всичко да му харесва, да му е удобно и комфортно. Тя сама общуваше с майсторите, избираше материалите, поръчваше щорите, викаше специалисти от фирмата, произвеждаща вградени шкафове, обаждаше се по телефона, караше се, настояваше нещо да се направи навреме или да се преработи... И нито веднъж не помоли Павел, както би постъпила всяка друга жена, да отдели за ремонта поне малко внимание. По цели дни обикаляше града в търсене на мебели, които да му харесват, и когато Павел опитваше да каже, че ще е по-добре тя да обзавежда по свой вкус, Мила го поглеждаше с укор и отговаряше:

— Но нали ти работиш, Паша, а аз си клатя краката, безделнича. Значи, най-важно е твоето удобство, ти да можеш да почиваш нормално, нищо да не те дразни, всичко да те радва.

Нима това не беше любов?

Но кога, в кой момент се е появил в живота ѝ този Канунников, проклет да е! И защо? По каква причина?

Цяла вечер той тормози с тоя въпрос Наталия, но тя също бе в неведение. Впрочем Павел не очакваше отговор от нея. Откъде тя ще знае нещо за Милена? Просто му трябваше човек, на когото може да се оплаче...

* * *

Човекът, с когото Настя Каменская щеше да се срещне довечера, винаги ѝ определяше делови срещи в казиното. Той отдавна беше разбрал, че тази госпожа от криминалната милиция не може да понася светски мероприятия и места с многолюдна тълпа. А и се отнасяше към нея с уважение и понякога дори с боязън. И въпреки това, не можа да си откаже удоволствието да я накара да отиде на място, което тя не обича да посещава. Е, поне постигна някакъв реванш...

Определи ѝ среща в единайсет и половина, искаше да успее да поиграе, преди тя да му развали настроението. А че Каменская ще му развали настроението, Равил не се съмняваше — нямаше да му връчи награда, я. Играта днес вървеше добре и той със съжаление си мислеше, че в единайсет и половина ще трябва да я прекъсне. Може пък тя да закъснее? Не, едва ли... През дългите години, откак се познаваха, Каменская нито веднъж не бе закъснявала. Вярно, не са се виждали отдавна, около година, може и да си е попроменила навиците...

Не, не си ги е променила. Ето я, идва, под ръка с някакъв дългуч с очила. Плъзна поглед по игралните маси и улови Равил с очи. Леко сведе глава, сиреч, виждам те, и продължи нататък. Равил направи още един залог, машинално и без да помисли: на черно. Като някакъв новак, ей богу. Смяташе да заложи на 12 — любимото си число, но погледна Каменская и се разконцентрира. Рулетката се завъртя, крупиеото подхвърли топчето. Равил замижа, с ужас разбрал, че ей сега ще се падне тъкмо 12 и той дълго няма да може да си прости грешката. Ами да! Той сви юмруци и до болка заби нокти в дланта си.

— Дванайсет, червено — обяви крупиеото.

Такъв му бил късметът, значи. И сега настроението му определено се скапа.

— Добър вечер — чу зад гърба си тих глас.

Равил се извърна и видя Каменская. Беше сама. Оня тип с очилата, с когото бе дошла, седеше на масата за блекджек.

— И на вас добра среща — отговори той. — По кафенце?

Те бавно тръгнаха към бара. Равил си поръча джин с тоник, Каменская взе кафе и чаша минерална вода. Той се покатери на

неудобния кръгъл стол, извади от джоба си тежка златна запалка, сложи я на бара до себе си заедно с пакета цигари и нагло заоглежда Каменская. Остаряла е. И изглежда зле. Е, не много, но вече не прилича на момиченцето, което беше доскоро. Да, явно животът ѝ не е лесен...

— Та на какво дължа тази среща? Пак ли някой от моите се е изложил?

— Надявам се, че не — усмихна се тя. — Днес съм добра, не възнамерявам да си играя игрички с вас. Трябва ми информация, и то толкова стара, че вече не представлява ценност за никого.

— Слушам ви — скъпернически отрони Равил.

— Някъде около две хилядната година в чужбина е бил убит един господин.

— Ясна картинка — саркастично се захили той. — Нито място, нито време, нито име. Някак не ви подхожда.

— Старая се да бъда разнообразна, та да не ви е скучно — парира го тя. — За сметка на това се знае, че тук, в Москва, е имал любовница. Ето снимката ѝ, на гърба е написано името ѝ. Погледнете.

Тя извади от чантичката си снимка и му я подаде. Равил я взе, разгледа я. Красиво момиче. И излъчва нещо специално. Веднага си личи, не е обикновено маце. Обърна снимката, прочете надписа: Милена Погодина.

— Срещали ли сте я? — попита Каменская.

— Не — поклати глава той. — Определено не съм. Никъде.

— Сигурен ли сте?

— Не бих забравил такава жена. Човек не може да я подмине просто така. Някой е имал късмет. Доколкото разбирам, вече не можете да попитате самата нея?

— Отгатнахте. Интересува ме кой е бил любовникът ѝ, от коя групировка е бил и защо са го убили. Освен това искам да знам останали ли са след него някакви спорни пари и може ли сега да са се появили претенденти за тях.

— Къде са го убили, казахте?

— Май или в Гърция, или в Кипър. Но това не е сигурно, може да се окаже, че е било в друга страна. Да разчитам ли на вашата помощ?

— Естествено, Анастасия Павловна. Не обещавам резултат, но ще направя всичко по силите си. Това ли беше?

— Това. Не смея да ви задържам, играта ви чака.

Равил бавно прибра в джоба на сакото си запалката, цигарите и снимката, непохватно се смъкна от високия стол и леко се поклони.

— Бъдете здрава.

Каменская се усмихна с крайчеца на устните си и веднага се извърна, за да извика бармана. Ах, кучка милиционерска! Впрочем няма причини да ѝ се сърди. Тя не му развали настроението, не му отне много време, не му каза нищо неприятно, а и молбата ѝ не беше сложна за изпълнение...

Равил беше сигурен, че ще я изпълни за ден-два.

---

[1] Домашно произведена спиртна напитка. — Б.р. ↑

ГЛАВА 5.

През цялото заседание на катедрата Настя се чувстваше ужасно виновна. Катедреният ден по принцип е в сряда, а днес е петък. Заседанието е било насрочено специално за да се обсъди нейната дисертация, а това, естествено, не може да не е раздразнило преподавателите.

Вместо набързо да си изпеят лекциите, да си проведат семинарите и да хукнат за вилите, седят тук и слушат доклада на някакъв си претендент. Смъртна скука! Поне да беше някой „спорен“ претендент, тоест такъв, дето можеш да му натикаш муцуната в калта, да превърнеш заседанието във веселяшки спектакъл и да докажеш на настървения псевдонаучен сополанко, който току-що е получил диплома за висше образование, че не може ей тъй, без да му мисли, да съчини малограмотни глупости и да ги представи като дисертация... Така би могло да се внесе някакво оживление. А тук какво? Четирийсет и пет годишна жена, подполковник, която се е трепала двайсет години в криминалната милиция. Какво по-ясно от това: тя пише върху собствени материали и всяка дума в работата ѝ е изстрадана. Какво има да се слуша и обсъжда? Освен това тази жена от „Петровка“ се е постарала да напъха в своята чисто криминологическа дисертация каква ли не математика, от която никой от членовете на катедрата нищо не разбира. Изключение прави един доцент, който чете курс по съдебна статистика, но и той слуша претендентката без капчица интерес, а какво да говорим за останалите? Всички си вършат някаква своя работа: кой преглежда контролни, кой чете изпратени за рецензиране материали, кой тихичко шумоли с вестник...

Настя, естествено, се чувстваше обидена — та тя толкова се бе вълнувала, готвила, няколко пъти бе чела на Льоша доклада си, под ръководството му бе съкращавала излишното и бе зачерквала ненужните според него подробности, които едва ѝ се откъсваха от сърцето... Защото тези подробности ѝ бяха мили и скъпи, струваше ѝ се, че именно в тях се крие същественото в нейния труд, тя сама ги бе

изследвала и формулирала, но Алексей с непреклонен вид настояваше на своето:

— Разбери, Ася, това не е нужно на никого, не е интересно, повярвай ми, през живота си съм оценявал безброй дисертации! Докторската е съвсем друго нещо, а кандидатските не вълнуват никого. Така че ти трябва да говориш максимум два̀сет минути, инак ще те намразят, защото всички искат по-бързо да се приберат вкъщи.

И Настя послушно следваше неговите съвети. Сега тя разбираше, че Чистяков е бил прав. Впрочем, както винаги. Но може пък и да е за добро, щом не се вслушват много-много... Ако в доклада ѝ има слаби или спорни места, никой няма да забележи.

Всъщност не, един човек все пак слушаше доклада ѝ и това я плашеше. Професор Йонов.

Настя бе загубила дар слово от ужас, когато пет минути преди началото на заседанието научният ѝ ръководител ѝ каза, че е поканил професора да участва в обсъждането на нейната дисертация, защото Евгений Леонардович е родоначалникът на направлението, наричано кратко „криминология и математика“. Самият Йонов! Още в университета тя беше чела неговите монографии и беше единствената в курса, която разбираше всяка дума в трудовете му — нали навремето беше завършила физико-математическа гимназия и четеше сложните формули на Йонов без никакво усилие. Но това беше толкова отдавна... Тя, кой знае защо, беше сигурна, че ученият е починал. А се оказа, че бил жив, нещо повече — дошъл е на обсъждането. И ако в математическите постановки и основаните върху тях криминологични изводи нещо не е изпитано — тя няма да избегне провала.

А Йонов наистина слушаше, и то много внимателно. Само три минути след като Настя започна доклада си, тя вече говореше само за него и с облекчение забелязваше, че той леко се усмихва и кима одобрително.

Най-сетне свърши, остави на бюрото показалката, с помощта на която бе пояснявала окачените на дъската графики и диаграми, и погледна въпросително научния си ръководител. Той седеше със зареян нанякъде поглед.

— Благодаря ви, Анастасия Павловна — надуто изрече началникът на катедрата, който водеше заседанието. — Има ли въпроси към претендентката?

Членовете на катедрата вдигнаха глави и се запоглеждаха един друг — сиреч, да не би да им губят времето и за въпроси?

Професор Йонов леко помръдна рамене и началникът на катедрата начаса реагира:

— Струва ми се, че Евгений Леонардович има въпрос?

— Да, бих искал да попитам нещо уважаемата претендентка, но ми се струва, че ще е по-уместно да го направя след изказванията на рецензентите.

Така, екзекуцията се отлага. По-добре щеше да е да настъпи веднага... Значи, високият гост е съзрял нещо в нейния труд, някакви грешки, а може би и явни глупости. Какъв ужас...

С мненията на рецензентите, както е прието, бяха запознали Настя предварително, отговорите на техните забележки бяха готови. Лъошка ѝ обясни, че в никакъв случай не бива да доказва, че рецензентът не е прав, че нещо не е доразбрал, не е схванал... Трябва, както се изрази той, „да благодариш и да се кланяш“. При всяко положение трябва да благодари, че човекът толкова внимателно е прочел работата ѝ и е намерил в нея недостатъци, да се извини, че не е съумяла да изрази точно мисълта си, поради което се е получило недоразбирането, и тържествено да обещае да редактира текста и да се съобрази със забележката. Научни дискусии на този етап не са нужни на никого, обсъждането в катедрата е формалност, която доцентурата и професурата спазват, скърцайки със зъби, и няма смисъл да се протака процесът. Разбира се, ако претендентът не е „спорен“, а подполковник Каменская определено не беше...

Изказванията на рецензентите и отговорите на забележките минаха доста бързо, дойде редът на обещания въпрос на професор Йонов.

— Ако съм разбрал правилно уважаемата претендентка — бавно подзе той, — намерени са статистически достоверни разлики в редица характеристики на разкритите и неразкритите убийства.

— Да — потвърди Настя.

— А вие опитвали ли сте да проследите промените в тези характеристики през продължителен период от време? Например поне за десет години?

— За двайсет — усмихна се Настя. — В работата ми е анализиран емпиричен материал, събран през всичките двайсет години

на моята работа. Анализирала съм динамиката на показателите, но тези данни не влязоха в моята дисертация.

— Така значи... Но защо?

— Стори ми се, че работата ще се претовари прекалено.

— Разбирам, разбирам... — проточи Евгений Леонардович. — Е, тогава ще задам въпроса си извън рамките на вашата дисертация: направили ли сте някакви изводи въз основа на анализа на динамиката на показателите? Или там не намерихте нищо, заслужаващо внимание?

Настя се запъна. По принцип имаше какво да каже по въпроса, но нали Льошка я предупреди: не забавяй процеса, инак ще предизвикаш раздразнение, а раздразнените учени са страшна и непредсказуема сила. Трябва да се постарее да бъде кратка.

— Не бих искала да досаждам на присъстващите с подробности, които не влязоха в дисертацията... — На това място членовете на катедрата одобрително закимаха и с облекчение си поеха дъх. — С две думи, изводът е следният: професионалното ядро на криминалната милиция е на ръба на пълен разпад и това влече след себе си намаляване на професионализма в престъпните среди.

— Ясно — кой знае защо, се зарадва професорът. — А защо сте решили да не пишете за това?

— Претендентката подготвяше дисертация по специалност „Наказателно право и криминология“ — намеси се научният ръководител. — Тези аспекти излизат извън рамките на научната специалност. Виж, ако темата на дисертацията беше свързана с кадровата проблематика или поне с криминалистиката...

— Да, да, разбира се — с готовност закима Йонов. — Благодаря ви, нямам повече въпроси.

След пет минути заседанието на катедрата свърши. Дисертацията на Настя беше като цяло одобрена, препоръчана за защита без повторно обсъждане, а с изказаните от рецензентите забележки претендентката трябваше да се съобрази в работен порядък. Не забравяйки чина си на подполковник и собствената си далеч не младенческа възраст, Настя се постарее да излезе от аудиторията, в която се проведе заседанието, без да скача до тавана от радост. Според правилата беше редно да предложи „чаена трапеза“ за присъствалите на обсъждането, но научният ръководител я беше предупредил предварително, че в петък няма смисъл да го прави, а по-добре да

изчака следващия катедрен ден, сряда, когато хората няма да бързат за вилите си.

Щом се озова в коридора, Настя извади телефона си и се обади първо на мъжа си, после на Коротков: всичко е наред и сега вече може да помислят как да отпразнуват повишаването ѝ в длъжност и успешното обсъждане на дисертацията ѝ.

* * *

Въпреки че работният ден отиваше към края си, Евгений Леонардович се запъти към Фонда и настроението му беше прекрасно. Той изпита голямо удоволствие, докато слушаше това момиче от „Петровка“... Впрочем какво ти момиче? Подполковник от милицията, повече от двайсет години в системата. Сигурно доста е надхвърлила четирийсетте. И отново го прободде неочакваното усещане за собствената му старост: Йонов по навик смяташе всички хора, помалки от него с над двайсет години, за младоци, а пък точно те бяха вече на по шейсет.

Боже мой, колко е остарял! Нищо чудно, че между него и трийсетгодишните е зейнала пропаст, та това е половин век, половин век... През тези петдесет години е невъзможно да прехвърлиш мостче, дълго колкото една старческа ръка. Но нима от отсрещната страна на пропастта няма да се протегне насреща ѝ друга ръка, млада? Не, отговори си сам Йонов, няма. Защото на нас, старците, са ни нужни младите, ние обаче изобщо не сме нужни на тях. Тази горчива истина надвисна над главата му в деня на неговата осемдесетгодишнина и оттогава Евгений Леонардович всеки миг намираше потвърждения за нея.

Йонов се качи на дванайсетия етаж на сградата, в която се намираше Фондът, но преди да отиде в кабинета си, надникна в приемната, за да съобщи, че е пристигнал. Секретарката на директора, младичката хубавичка Альона, му се усмихна приветливо:

— Здравейте, Евгений Леонардович, търсеше ви Шепел, помоли да се свържете с него, когато пристигнете.

— Какво? — учуди се престорено Йонов. — Със самия него?

По лицето на Альона не се мярна дори сянка на разбиране и тя не подхвана репликата. Явно не си спомни цитата, а може би изобщо не бе чела безсмъртния роман.

— Ами да — потвърди тя малко объркано.

— Е, тогава му кажете, че съм в кабинета си.

Така, други времена, други... Преди трийсет години сред научните работници едва ли би се намерил човек, който не познава „Майсторът и Маргарита“ на Булгаков. Хората четяха и препрочитаха книгата, предаваха си от ръка на ръка списание „Москва“, в което романът бе публикуван официално, или неофициални ксерокопия на издания от чужбина, събрани в брошура, знаеха текста едва ли не наизуст и в обикновени разговори гордо вмъкваха ту кратки, ту дълги реплики от него... Преди трийсет години секретарката Альона дори не е била родена още, а модата на Булгаков отмина. И времената са други, и хората.

Няма да се обади на Дима Шепел. Щом иска да го види — той да му звънне и да дойде. Евгений Леонардович се стремеше да бъде демократ, но същевременно точно усещаше ширината и устойчивостта на всяко отделно стъпало на йерархичната стълбица. Той с удоволствие ходеше по стайте на редовите служители, но беше усвоил правилото никога да не влиза в кабинетите на хора, които по длъжност бяха негови началници във Фонда, разбира се, ако самият той нямаше работа при тях. Те да идват и да чакат, седнали на стола за посетители. Неговата възраст и научните му заслуги имат някакво значение.

Ала нито възрастта, нито значителните научни заслуги не бяха затрили у него жадното изследователско любопитство и юношески веселия нрав, затова направо от приемната той тръгна не към своя кабинет, а към отдела за комплексни монографични изследвания, в „своя“ най-любим отдел. Ако Шепел реши да му се обади, нека първо го потърси и почака.

По състоянието на квадратния хол, наричан „съблекалнята пред банята“, човек лесно можеше да разбере колко е часът, без да има часовник. Сега „съблекалнята“ недвусмислено говореше, че работният ден е минал бурно и краят му не се вижда: резачката за хартия, която унищожаваше чернови, разчети и схеми, се тресеше от усилия, а подът около нея бе обсипан с още неунищожени листове. По всички възможни повърхности стояха немити чаши от кафе и чай, от голямото

кошче за боклук в ъгъла на хола стърчаха празни пластмасови шишета от минерална вода и кола. Секретарката на отдела, добродетелната и дисциплинирана Анна Степановна, която работеше с Йонов и Шепел още от Академията, седеше пред компютъра и с картечна скорост набираше някакъв текст, като току поглеждаше в ръкописа на бюрото до нея. Всъщност с персонални компютри бяха снабдени всички от личния състав и ако Анна Степановна печаташе нещо за някого, правеше го не защото самият автор на текста нямаше на какво да го прави, а само защото той бе зает с друга спешна работа. Йонов беше стопроцентово сигурен, че текстът се набира за началника на отдела Кувалдин, който по стар навик, изработен преди много години, още в докомпютърната ера, създаваше всички свои научни и служебни документи с помощта на лист и химикалка и чак след това ги даваше за отпечатване. Останалите служители не признаваха никакви ръкописи и работеха направо на компютъра.

И четирите излизаци в „съблекалнята“ врати бяха широко отворени и Йонов без колебание влезе в един от кабинетите. Точно оттам се носеше най-пъстрата и възбудена врява, над която властваше мощният бас на Кувалдин. Щом в обсъждането участва началникът на отдела, значи, там наистина се е родил интересен проблем или затруднение, нещо, с което се чудят как да се справят.

Проблемът възникнал, както се разбра, във връзка с монографичното изследване в московската зона на експеримента. Наказателното дело било възбудено поради факта на изчезването, а после и на откриването на трупа на близка на служител от правоохранителната система; естествено, в този случай към разкриването на престъплението се проявява особено внимание и към работата се привличат най-добрите сили на подразделенията. Може ли в такава ситуация изследването да се смята за „чисто“? Нали по този пример едва ли е правилно да се съди за нивото на квалификация на личния състав. Или все пак е правилно?

Подборът на престъпленията, работата по разкриването и разследването на които предстои да се изучава, трябва да бъде представителен, тоест престъпленията се подбират на случаен принцип, а не преднамерено, та в този смисъл представителността не е нарушена, но...

Евгений Леонардович взе участие в обсъждането, подкрепи Кувалдин, който смяташе, че всичко е наред и щом в реалния живот се извършват престъпления срещу служители на правоохранителните органи и членове на техните семейства, е напълно естествено те да попадат в подборката. Сетне помоли да му докладват новите резултати, получени през деня.

Резултатите изглеждаха потискащо. Или обратното — обнадеждаващо. Зависи как ще го погледне човек. Избраното за монографично изследване дело за искането на значителен подкуп в Красноярск, възбудено преди две седмици, било прекратено срещу петдесет хиляди долара, получени от следователя. Тоест, както се е започнало с подкуп, така и е свършило с подкуп. Красиво.

Показателно изглеждаше обирът на апартамент в Тулска област: делото било възбудено преди десет дни, нямало взлом, собственикът на жилището се прибрал от работа, отключил със своите ключове и намерил вътре пълна бъркотия и изчезнали пари и ценности. Тоест престъпникът не само спокойно си отключил, но и добросъвестно заключил след себе си, когато си тръгнал. През тези десет дни не бил извикан при следователя и не бил разпитан нито един човек, назован от потърпевшия, който дисциплинирано и точно изброил хората, които знаели за притежаваните от него ценности и имали достъп до ключовете. Нещо повече, дори не била иззета бравата за провеждане на експертиза, та поне да се разбере с какво е била отключена: с оригинални ключове, с дубликати, със специално подбрани шперцове или с нещо друго.

По делото за уличната кражба, извършена във Воронеж, бе постъпила просто плашеща информация: потърпевшият направо от местопрестъплението незабавно бил закаран в болницата, на милицията се обадила жена му, вече минали пет дни, а никой така и не бил посетил нещастника в болницата, не му бил зададен нито един въпрос, тоест не било извършено и най-елементарното, за което се говори във всички учебници, разказва се във всички криминални романи и което подсказва обикновеният здрав разум.

В Москва ситуацията се очертаваше като малко по-добра, но само защото за разкриването на престъплението са били хвърлени „най-добрите сили“, което именно се бе превърнало в предмет на спора. Впрочем и тук не липсвали грешници.

Брадатият Сергей Александрович, служителят, който докладваше за „московското“ изследване, изложи с няколко думи същината на случая и високо оцени работата на следователя, като нарече провеждането на огледа на местопроизшествието „безупречно“. Отбеляза колко изненадващо добре участъковият Дорошин познавал жилищния сектор и подробно се спря на любимата си тема — организирането на оперативната работа. До момента били предложени три версии: убийството на Милена Погодина е извършено от любовника ѝ Канунников по лични мотиви — тази версия се отработва от оперативните работници от Централния окръг Хвиля и Рижковски; убийството на младата жена е начин да се притисне нейният съжител Павел Седов, служител в Московското управление на Федералната служба за контрол над наркотрафика — с тази версия се занимава Сергей Зарубин заедно с колегите на Седов; по третата версия, свързана с бившия любовник на Погодина и оставените от него пари, работи Каменская, тя осъществява и общия анализ на събраната по случая информация.

Претенции към момента не можело да се предявят само към Зарубин. Неговата работа засега не е дала съществени резултати, но това е така само защото колегите на Павел Седов не обичат да споделят информация, усукват и по всякакъв начин се опитват да изхвърлят от редиците си оперативния работник от „убийствения“ отдел и му пречат. От своя страна, Зарубин обаче притежава несъмнено силен интелект и проявява чудеса от хитрост и изобретателност, за да научи с какво конкретно се занимава сега Седов и имената на разследваните в тези дела. Самият Седов не може да бъде разглеждан като източник на достоверна информация, защото е в запой, стои си вкъщи, в болнични. Какво може да се очаква от пиян човек? Хвиля и Рижковски работят по Канунников, който е обявен за издирване; извършили са огромна работа по установяване на неговите придвижвания в деня на убийството и на местонахождението му в момента, но същевременно не са свършили очевидно необходимите неща, като: първо... второ... трето... Май са доста.

— А какви са претенциите към Каменская? — попита с интерес Евгений Леонардович, който вече си бе създал чудесно впечатление за нея. Щом тя е толкова умна, че е съумяла да напише ТАКАВА

дисертация, нима не е толкова кадърна в ежедневната оперативна работа? Някак не се връзва.

— Прекалено бавно работи — сви рамене Сергей Александрович. — Например: за установяване личността на бившия любовник на Погодина, който ѝ оставил значителна сума, тя на първо място се е възползвала от наличната база данни, извадила е имената на хората, убити извън Русия през 2000–2001 година, и е проверила информацията за тях. И едва когато тази работа не е дала резултати, се е обърнала към източниците на оперативна информация, като го е направила чак късно снощи, макар че нормалното би било да го стори незабавно, вместо да се рови в базата данни. Трябвало е да се срещне с източника още в деня, когато е бил открит трупът на Погодина, и докато той изпълнява задачата, да се заеме с базата и после да свери получените резултати. А Каменская е направила обратното и е пропиляла времето си. Между другото, агентурната работа изобщо не ѝ е силна страна, а това е лошо за един оперативен работник. За сметка на това тя работи добре с информацията, това е плюс.

— Е, на света не съществува съвършенство — забеляза Йонов. — Доколкото разбирам, Каменская, освен всичко друго, отделя доста време за дисертацията си, това изисква внимание и сили.

В кабинета надникна Анна Степановна:

— Евгений Леонардович, Шепел ви търси. Какво да му кажа?

Йонов погледна часовника си: тук е вече цял час, време е да си тръгва. Явно Дима има за него нещо важно, щом е започнал да го дири по всички отдели.

— Кажете му, че след три минути ще бъда в кабинета си.

Той наистина влезе в кабинета си след три минути, а след пет пред него се появи и Дмитрий Никитич Шепел, началникът на отдела по математическо моделиране. Размениха си незначителни реплики за времето, политиката и текущите събития.

— Е, как е, Евгений Леонардович? — попита Шепел.

Йонов разбра, че той пита за Каменская, нали именно Дима бе направил така, че да поканят професор Йонов на заседанието на катедрата.

— Много добре — искрено отговори той. — Като интелектуален потенциал и манталитет Каменская напълно ни подхожда.

— Е, аз не съм такъв оптимист — предпазливо забеляза Шепел. — Нямаме психологическия й портрет, не познаваме характера й. Тя може от раз да отхвърли самата идея за Програмата и което е най-лошото — да се разприказва. С жените трябва да бъдем много предпазливи, нали разбирате. Най-важното е да проверим дали е дискретна.

— Разбира се, разбира се — съгласи се Евгений Леонардович. — Трябва да кажем на кадровиците да започнат да я проучват. Значи, ти си ме търсил толкова упорито само заради това?

— Не.

Шепел тежко въздъхна и предъвка устни.

— Заради Вадим. Турчинов каза, че без вашето заключение...

Ясно. Дима все пак иска да уреди във Фонда сина си. Или как е по-правилно? Сина на Миша Ланской? Или, за да сме съвсем точни, извънбрачния син на съпругата си... Йонов познаваше Вадим от малък, той беше добро момче, но не блестеше с нищо и не се отличаваше със силно чувство за отговорност. За редова работа беше напълно годен, но Евгений Леонардович смяташе, че работата във Фонда далеч не е обикновена и тук не вземат кого да е. От самото начало се спазваше правилото специалисти кадровици да проучват кандидата до девето коляно, да осигуряват съставянето на психологическия му портрет и да дават заключението си. А научния му потенциал оценяваше лично професор Йонов и без неговото одобрение нито един кандидат не се назначаваше на работа във Фонда. Изключение правеха само хората, които не се занимаваха непосредствено с научна работа: програмисти, техници, чистачки, секретарки, кадровиците си имаха своя система за оценяване.

— Дима — меко каза Евгений Леонардович, — та ти прекрасно разбираш, че твоят Вадик не е годен да работи във Фонда. Да, ти си го отгледал, скъп ти е и искаш да има лека работа, която не е опасна за живота и е добре платена... Аз всичко разбирам, но не може така. Днес е пораснал твоят син, утре дъщерята на Кувалдин ще завърши аспирантура, после други и други... Ако тръгнем по този път, ще погубим делото на целия си живот. Занимаваме се с това повече от двайсет години. На самия теб не ти ли е жал за труда ти?

— Евгений Леонардович, много ми е трудно... — Шепел извърна очи, сетне събра сили и погледна Йонов право в лицето. — Вчера,

когато се върнах от погребението на Миша Ланской, имахме много тежък разговор с Кира. Тя настоява Вадим да работи тук. Опитах се да ѝ обясня всичко, което и вие казахте току-що, но тя не ще и да чуе. Разбирате ли, тя смята, че не искам да взема тук Вадим, защото е син на Миша. Смята, че още не съм простил нито на него, нито на нея, мисли, че никога през всичките тези години не съм забравял, че Вадик не ми е роден син... Изобщо, получи се отвратителен скандал, трябваше да изслушам безброй обвинения. И разбрах, че ако не уредя момчето на работа във Фонда, Кира ще ме тормози постоянно и ще смята, че аз... С една дума, искам в семейството ми да има мир. Нали знаете какво е отношението ми към Кира.

Йонов знаеше. За една сълзичка на жена си Дима Шепел беше способен не само да убие когото и да било, но и да помете половината човечество от лицето на земята. Той я обожаваше. И то меко казано. Евгений Леонардович никога не бе разбирал подобна любов и не бе вярвал в нея, особено като имаше предвид особеностите на съпругата на Димка. Според Йонов, тя беше абсолютно безсъвестно същество и нагло спекулираше с беззаветната и всеопрощаваща любов на мъжа си. Използваше го, както се опитваше да използва и всички околни, включително Миша Ланской. Миша ѝ се бе сторил по-перспективен, защото той имаше „съответните връзки“ и „достъп“, а любовта му към приятния живот и разкоша обещавахе на Кира немалко всевъзможни удоволствия. Тя не бе взела предвид само едно: липсата на съвест и фанатичният егоизъм на Миша превъзхождаха в пъти нейните собствени душевни качества. Тогава Йонов нито за миг не се усъмни, че не Кира напусна Ланской бременна в седмия месец, а че той я изгони. И какво нахалство само — да довтаса с такъв багаж при предания Дима! Кира безсрамно потискаше съпруга си, като предварително му внушаваше, че той не може да диша без нея и няма да остане жив и няколко часа, ако тя го напусне. И горкият Шепел ѝ се доверяваше.

И друго тревожеше Евгений Леонардович: той беше сигурен, че децата наследяват особеностите на родителските си характери — дори в случай че ги възпитават други хора. Той бе виждал много примери за това, когато бе изучавал личностните особености на престъпниците. Но дори Вадик да не бе наследил от баща си способността да бъде предател, характерът на майка му беше повече от достатъчен, за да се

усъмни човек в неговата пригодност за работа върху Програмата. Ала няма можеше да каже това на Шепел? Той бе вложил толкова старание, така усърдно се бе занимавал с възпитанието на момчето...

Вярно, би могъл да направи тази услуга, но не му се искаше да създава прецедент — та нали досега нито един служител на Фонда не бе „уреждал“ тук свой роднина. А започнеш ли, край няма... Впрочем всичко беше в ръцете на Йонов — нали без неговото заключение не можеха да вземат никого на научна работа.

Реши да направи отстъпка за Димка, като се има предвид неговата сложна семейна ситуация, но по-нататък — дума да не става, никакво отстъпление от правилата.

— Е, добре — предаде се той. — Ти каза, че при нас от Нова година се разкриват две нови вакантни места, нали? Хайде на едното да назначим твоето момче, а другото да запазим, докато тече проверката на Каменская. Съгласен?

— Благодаря, Евгений Леонардович.

На Йонов му се стори, че очите на Шепел се просълзиха, и той снизходително се усмихна:

— Кажете на Вадик да напише реферат по въпроса за...

Йонов се замисли каква ли тема за реферат да предложи на сина на Димка.

— Евгений Леонардович — прекъсна размислите му Шепел, — има още един проблем. Не мога да го скрия от вас, би било нечестно.

— Какъв е? — намръщи се Йонов.

— Съкратиха ни обещаното допълнително финансиране, това се разбра снощи. Ще можем да въведем само една допълнителна бройка.

— Как една?! Само една?

— Само една.

— Тогава няма какво да говорим — решително отсече Йонов. — Тази бройка ще е за Каменская. Ако ли пък тя не става, тогава ще помислим за Вадим, но не и преди това.

— Ами ако става?

— Тогава ще я назначим. Не разбирам какво има да се обсъжда тук.

— Евгений Леонардович, ако не се съгласите да назначим Вадик, Кира ще ме напусне. Точно това ми каза вчера и аз знам определено, че това не са просто думи. Ще ме напусне. И как ще живея тогава?

— А ако Програмата се провали, как ще живея аз? Помисли ли за това? Как ще живееш и ти впрочем? Толкова сили вложихме в нея, толкова години, толкова душа... И всичко това за какво? За да го изхвърлим на бунището заради твоята жена? Дима, аз много уважавам Кира — леко си изкриви душата Йонов, — но съгласи се, това все пак са неравностойни ценности.

— Господи, ама за какво ми говорите?! — продума Шепел. В гласа му звучеше отчаяние или може би яд. — Нима не разбирате, че нашата Програма на никого не е потрябвала, а Фондът отдавна се е превърнал в място, където човек може да намери удобна работа? Рефератите, по които вие оценявате научния потенциал на кандидата за работа, се пишат от други хора за пари. Не знаете ли това?

— Това не е вярно — твърдо отговори Йонов. — Но дори да е така — не е принципно. Защото аз не само чета реферата, но и дълго разговарям с човека — и веднага разбирам дали го е писал той или не и изобщо дали разбира какво пише в него. В края на краищата рефератът може да е написан от някого другиго, но ако кандидатът може да развива мислите, залегнали в труда, и в течение на разговора може да измисля нещо в момента, да предлага оригинални идеи — това е повече от достатъчно. Умението да се пишат научни трудове не е най-важното за работата във Фонда, ние тук не подготвяме кандидати на науките и не сме редакция на вестник, тук ни трябват хора с гъвкава мисъл, а не с добър стил и остро перо. Лъжа е и това, че Програмата не е нужна на никого. Тя е необходима, инак нямаше да получаваме финансиране. Отдавна щяха да ни закрият.

— Ама как не виждате, че ни издържат не заради реализирането на Програмата?!

— А за какво тогава?

— Ами просто ни използват! Та това е очевидно! Редовно вземат нашите аналитични обзори, за да са наясно какво става в страната и да ги използват за собствените си интереси, които нямат нищо общо с идеята за оздравяване на обществото. Ръководството на страната просто иска да е в течение, за да взема нужните за самото него управленски решения, които ще позволят да се поддържа относителна стабилност. Никой не смята да оздравява нашето нещастно общество, статуквото им е удобно, защото създалата се днес ситуация им позволява да крадат и да остават безнаказани. Така че те за нищо на

света няма да пожелаят да променят тази ситуация. Ние станяхме жертва на собствената си грешка.

— За какво говориш?

— Когато наркопласъорите започнаха да усвояват вътрешния пазар, ние въведохме тези изходни данни в нашите разчети и спомняте ли си какво получихме?

— Че моментът за реализиране на Програмата ще настъпи в средата на деветдесетте години.

— А сега е вече средата на десетте години, изпълзахме в следващия век, а моментът все не идва. Защото тогава не предполагахме, че ще се роди нова икономика и на светло ще излязат огромни пари, и то свежи. Тогава, преди двайсет години, не можехме да предвидим размаха на корупцията в правоохранителните органи. Да, пресметнахме всичко, предвидихме тази корупция и се радвахме, защото бяхме сигурни, че тя окончателно — като ръжда — ще разяде и разклати цялата система на борбата с престъпността, системата ще прогние до основи и ще може да бъде разрушена с едно леко побутване. А какво се получи в действителност? Миша Ланской ни обърка всички сметки, когато тръгна да продава нашите разработки. Трябваше им вътрешен пазар за наркотици на територията на страната и те, подтикнати от Миша, започнаха да раздухват международни конфликти. Карабах, Таджикистан и така нататък... В точките, където започна гражданска война, се появиха бежанци, а къде да се даят те? Та това не беше деветдесет и втора година, когато се отвориха границите и можеше да се замине за Европа и още по-далеч. Затова тези нещастници взеха да мигрират на териториите на Русия, Украйна, Беларус. Мигрираха и носеха със себе си утвърдената си през вековете субкултура, основана, първо, на кланов принцип; второ, върху бакшиша; трето, върху наркотърговията, с която са се занимавали открай време. И точно това трябваше на Ланской и на хората, на които той се продаде. Тази субкултура дойде при нас и не стига, че даде тласък на наркопазара, ами подхрани и корупцията в такива мащаби, каквито ние не съумяхме да предвидим навреме. И какво се създаде в крайна сметка днес? Силовото предприемачество. Нашите милиционери, следователи, прокурори и съдии вече не вземат подкупи, а са превърнали своите длъжности в доходоносни места и са задействали производство на скъпоструващи услуги. Производство! Като завод или

фабрика. А ако един завод е рентабилен, не можете да го унищожите по никакъв начин, просто няма да ви позволят да го направите, и то точно онези — посочи с пръст тавана Шепел, — дето седят там и получават дивиденди. Ето, полюбувайте се!

С тези думи той извади от папката няколко прихванати с кламер листове.

— Днес дойдоха от регионите новите тарифи. Цените растат съразмерно с инфлацията. Погледнете графиките. — Шепел подаде листовете на Йонов, но Евгений Леонардович не ги взе, а остана да седи със скръстени ръце. — Няма ли да ги видите? Е, аз ще ви ги кажа. През последните три години цените са нараснали с около трийсет-четирийсет процента. Това, което по-рано струваше двеста долара, сега е двеста и петдесет, че и триста, а това, което беше пет хиляди, сега е седем-осем. Днес един администратор на пазар плаща всеки месец на началника на местното управление на МВР хиляда и петстотин долара, а преди три години плащаше хиляда. По-рано съдията се съгласяваше на разговор, след като му донесяха петдесет хиляди, а днес не смееш дори да се приближиш до него със сума, по-малка от седемдесет. Ами фирмите, които използват труда на нелегални емигранти? От тях началниците на управления на МВР получаваха от петстотин до хиляда на месец, а сега числа с две нули изобщо не фигурират — цените са от хиляда нагоре. Производството процъфтява, носи стабилен и висок доход и вместо да прогива и да се руши, системата укрепва и се сдобива с корупционни връзки на всички нива. Та кой ще ни позволи дори с пръст да я пипнем? Отворете си очите, Евгений Леонардович. Дори онези ръководители във висшите ешелони, които не участват в подялбата на парите, но знаят със сигурност кой за какво колко взема, няма да притиснат тези рушветчии до стената, защото с човек, който взема, е по-лесно да се разбереш. И когато трябва, те ще се обърнат към тези „вземаци“ и ще кажат какво и как трябва да се направи. Кого да вкарат в затвора, кого да пуснат, чия фирма да разпердушният и чия обратното — да закрилят, та и косъм да не падне от нея. Тези ръководители не вземат подкупи, те са чистички, но са пряко заинтересовани всички наоколо да вземат и да дават, защото могат да ги управляват и по този начин да покровителстват едрият бизнес, от който те самите вече са лично заинтересовани, или да укрепват собствената си власт. А ние с вас само седим, въвеждаме във

факторния анализ нови параметри и всеки път получаваме все по-отдалечен момент за реализирането на Програмата. Сега разбирате ли, че този момент никога няма да настъпи?

Йонов продължаваше да мълчи. В главата му ни в клин, ни в ръкав прозвуча мъжки глас, пеещ старото танго: „Безкрайно ми е мъчно за несбъднатите ми мечти...“ Трудно беше да възрази на Дима Шепел, всяка изречена от него дума отговаряше на действителността. Но той не знаеше всичко.

Най-сетне Евгений Леонардович заговори:

— Ти казваш това, за да ме убедиш, че Фондът и Програмата са се превърнали в пълна профанация. Искаш да престана да се стремя към високото ниво, което се стараехме да поддържаме през всичките тези години. И заради какво? За да се съглася да взема на работа сина ти? За да не те зарече жена ти? Дима, аз съм стар човек, физически слаб, и вече не мога да върша много от нещата, които с лекота правех по-рано. Но характерът ми с годините стана все по-неприятен, ти най-добре го знаеш. Помъдрых, но ставам все по-малко жалостив. Само преди петнайсет години щях да ти услужа с готовност. Дори преди половин час бях готов да го направя. Сега — не. Извинявай.

Когато остана сам, Йонов дълго седя на стола си, затворил очи. С привично движение на ръката масажираше лявата страна на гърдите си. Сърцето го болеше. Но не толкова, че да вземе лекарство. Ах, Дима, Дима... Нима мислиш, че и аз не разбирам, не виждам всичко това? Напротив, наясно съм. Просто има неща, които ти не знаеш, защото не бива да ги знаеш. Нали всички бяхме проверени за режима на секретност. И аз бях проверен. И нашите дългогодишни отношения на учител и ученик не повлияха на умението ми да мълча.

Той отвори очи и посегна към телефона. Разговорът беше кратък, определиха му аудиенция. Йонов се развесели. Така, Димочка! С жена си се оправяй сам, а остави на мен да се оправям с Програмата.

Сетне позвъни вкъщи.

— Розочка, какво имаме за вечеря?

— Ами нали поръчахте супа, зеленчукова, та аз направих. И задушени котлети. Искате ли още нещо?

— Виж какво, Розочка, изтичай до магазина, вземи кафе с ванилия и моята любима торта.

— Гости ли ще имате? — разтревожи се Роза. — Може би ще трябва да сготвя нещо специално? Днес купих прясно овнешко, мога пилаф да направя.

— Никакви гости — прекъсна я Йонов, — двамата с теб ще си пийнем хубаво кафенце с тортичка, ще погледаме телевизия. Хайде, тичай. Аз скоро тръгвам за къщи.

Днес ще поглези Розочка с любимото ѝ ванилово кафе, ще хапнат по парченце торта, а останалото той ще ѝ заръча да занесе у дома си, на децата. Харесваше му да глези и нея, и многото ѝ дечица, особено когато настроението му не беше твърде слънчево. Много добро средство за повдигане на емоционалния тонус!

* * *

Следователят Давидов бе насрочил съвещание на оперативно-следствената група за седемнайсет часа в събота и Настя, щом се освободи от грижите, свързани с обсъждането на дисертацията ѝ, превключи към изучаване на събраната информация.

Информация имаше много, но колкото по-дълбоко вникваше Настя, толкова по-голям ужас я обземаше. Всичко беше оплетено, хаотично, накъдето да погледнеш — зееха дупки. Тя е виновна, само тя, новият началник твърде много разчиташе на нея, искаше да създаде нормални отношения помежду им, затова не я контролираше строго и не я инструктираше. Защото вие, Анастасия Павловна, сте опитен оперативен работник и сама знаете кое как е и как трябва да се направи по-добре. А тя махна с ръка на всичко и се посвети само на дисертацията си. И ето го резултата.

Три основни версии, три мотива за убийство, а заподозреният е само един: Олег Канунников, в чието жилище е била убита Милена Погодина. Добре де, защо е нужно да се тръшка, трябва просто да се мобилизира и да мисли.

Първа версия: убийството е заради служебната дейност на Павел Седов. Значи, трябва да се търсят сведения за контактите на Канунников с хора, свързани с делата, които води Седов. Възможно е, дори почти е сигурно, че Олег е бил любовник на Милена, и са го наели да я убие. Не му е било трудно да го стори — тя му е имала

доверие и често е ходела в жилището му. Колко е трябвало да платят на Канунников, за да убие собствената си любовница? Вероятно малко повече, отколкото на обикновен наемен убиец, като се има предвид емоционалната му привързаност към жертвата. Все пак не е лесна работа... Или обратното — излязло им е по-евтино, тъй като е било лесноосъществимо?

Втора версия: Канунников е убил Милена заради парите на бившия ѝ любовник. И в този случай или са го наели, или той е свързан с тези хора. И при него трябва да се търсят следи от контакти.

Трета версия: убийството е извършено поради дълбоко лични мотиви, които често се появяват между любовници. Ревност, например към въпросния Седов или към някой трети, отмъщение и така нататък. Но дали Погодина и Канунников наистина са били любовници? Майката на Олег може да си говори какво ли не... Жената може искрено да се заблуждава или сляпо да вярва на думите на сина си, който по известни само нему причини е нарекъл Милена свое гадже, каквото тя всъщност не е била.

И трите версии така или иначе опират до Канунников, който още не е открит. Но и Серьожа Зарубин, и Иван Хвиля, и Виктор Рижковски са направили доста за издирването на неговите връзки. И така, какво имаме налице?

Олег Канунников, роден през 1971 година, московчанин, завършил през 1994 година Московския инженерно-строителен институт, работил известно време по специалността си, като инженер, после като технически ръководител. В началото на 2004 г. регистрира на свое име фирма „Контракт — ОК“, където се води генерален директор. Фирмата е оказвала многобройни консултантски услуги на строителна тематика, тези услуги са били заплащани много добре и в края на краищата парите по сметките ѝ са станали толкова, че е можело вече да се помисли за собствено строителство. Фирмата взема кредит от банка и оформя книжата за парцела поразително бързо и лесно, което явно говори за значителни подкупи. Сетне наема подизпълнител — строителната фирма „Терца“ — и вдига блок с пет входа, който към момента е готов за предаване „до ключ“. Продажбата на апартаменти в строящия се блок е започнала от момента на наливането на основите, досега са останали непродадени около пет

процента. На пръв поглед всичко е чисто, не личи да има някакви машинации.

„Контракт — ОК“ е продължила да консултира и редица фирми от чужбина, затова генералният директор Канунников притежава дългосрочни многократни визи, оформени в посолствата на Финландия, Полша и Чехия по искане на чуждестранните партньори. Именно за тези страни той е взел билети за влак, не би имал проблеми с пресичането на границите. Но така и не е преминал нито една от тези граници. Ето още една справка: на летищата не е отчетено О. М. Канунников да е пресичал границата. Какво се е случило?

Три варианта: или е заминал с един от тези влакове, но е слязъл на територията на Русия; или е заминал по някакъв четвърти маршрут, например с кола; или изобщо не е заминавал и се е скрил в Москва или в Подмосковието... Купил е всички тези билети за различните влакове за прикритие и затрудняване на издирването. Влакът за Варшава заминава следобед, в четири без няколко минути, влаковете за Прага и Хелзинки — вечерта, около единайсет. Ако се съди по времето на убийството на Погодина, той е можел да хване всеки от тях, дори варшавския. Персоналът на хелзинкския влак вече се е върнал в Москва, шафнерите на вагона, в който може да е пътувал Канунников, са били разпитани, но никой не си го е спомнил. Персоналът на пражкия и варшавския влак ще бъде в Москва не по-рано от вторник. Не са изпращани запитвания до полицията в Полша и Чехия. Работата с шафнерите е възложена на Рижковски. „Ако го срещна, ще го убия“ — помисли си Настя и веднага се сепна: ами тя къде беше? Проспа всички шансове, а сега търси виновни...

Връзките на Канунников. Тях трябваше да ги проучат Иван Хвиля и пак Витя Рижковски. Колегите, състудентите, съучениците, съседите от блока и двора, абонатите, които са го търсили по мобилния телефон. Получил се е внушителен списък, оперативните работници са успели да поговорят далеч не с всички, но са свършили колосална работа. Интересно, през тези няколко денонощия спали ли са поне час? Ако се съди по обема на получената информация, едва ли. Но каква полза?

Хората трябва да се разпитват не поред, с пръст по списъка, като се търсят териториално близки адреси, а по грамотно съставен план. Така няма да се губи време за излишни разговори. Не бива да се

дублират получените сведения, а да се намират нови и да се напредва. Колегите не са направили това и значителна част от времето е била пропиляна напразно. Те са получили адресите на вилите и къщите на познатите на Канунников в Подмосковието, където той би могъл да се скрие, проверили са, но той не бил там. Двама от разпитаните уверено заявили, че Олег отдавна познава Милена и дори ги е запознал с приятелката си. Е, това вече е добре. Но кога е било това? Аха, ето: през 1999 година. Доста отдавна! Излиза, че Милена още е живеела със своя престъпен бос, но вече се е виждала и с Олег? Нещо не се връзва. Или по това време босът вече е бил убит? Седов твърди, че убийството е станало през 2000 година или в самото начало на 2001-а, но той може и да греши. Или Милена му е казала така, или той не е слушал внимателно, или се е объркарал, или е забравил. По този въпрос няма яснота, а тя е крайно необходима.

Но ако предположим, че Канунников е убил Милена заради парите на въпросния престъпен бос, напълно логично е да предположим също, че самият той е бил от близкото обкръжение на любовника на Погодина. А за какво му е на един престъпен бос обикновен технически ръководител? Може Олег да е строил къща за него? И по време на строителството да се е запознал с Милена... Ето, прокарахме една нишчица. Трябва да изясним на какви обекти е работил Канунников в края на деветдесетте и по този прост начин да разберем името на любовника. Господи, та това е толкова просто! Защо никой още не го е направил? Та то е елементарно!

„Ами да го беше направила ти“ — промърмори Настя. Хайде де, началничката...

Но нещо не се връзва... Щом Канунников още в края на деветдесетте е работел в сферата на строителството „за богати“, защо толкова дълго е живял с родителите си в тясно жилище? Той още тогава е трябвало да има достатъчно средства, ако не да си купи, поне да си наеме апартамент, а той го е наел едва през 2000 година.

Настя отиде на адреса, където той беше регистриран, разговаря с всички членове на семейството: с майка му, баща му, по-голямата му сестра и нейния съпруг. Там имаше и две малки деца, племенници на Олег. Няма къде да се обърнеш, всички си пречат, ядосват се, всички са уморени и раздражени. Защо той толкова години е търпял това, щом е можел да заживее отделно?

От друга страна, той е създал своята фирма чак през 2004 година, следователно е получил относителна финансова свобода не благодарение на „Контракт — ОК“. Откъде са тогава парите? Не са били кой знае колко пари наистина — хазяинът на апартамента е казал, че наемът на Канунников е бил петстотин долара на месец, но все пак излиза, че по-рано той не е имал тези средства. Или ги е имал, но поради някакви причини не е напуснал жилището на родителите си. Поради какви? Защо колегите не са изяснили това? Та то просто бие на очи!

Сега за Милена Погодина... С нея се занимаваше лично Настя. „Е, приятелко — насмешливо запита тя себе си, — каква работа свърши? Когато трябва да се критикуват другите оперативни работници, си първа, но я по-добре погледни себе си.“ Единственото име, което назоваха родителите на Милена, беше на някоя си Светлана Зозуля, съученичка на Мила. Не успяха да я намерят по официален път, Зозуля не беше регистрирана в Москва. Настя се свърза с нейните родители. Живееха в същия град, който бе напуснало семейство Погодини. И те ѝ обясниха, че Света е в Москва. Естествено, не ѝ дадоха нито адрес, нито телефон, защото, видите ли, Света сама им се обаждала два-три пъти месечно, всичко било наред с нея. Настя горедолу си представяше този начин на живот. Момичето живее без регистрация, но периодично купува фалшиви бележки за местоживееене, които показва на милиционерите при проверка на документите. Дели стая с още няколко момичета, работи в зависимост от външните си данни. Ако те са много добри — в сферата на скъпите интимни услуги, ако са прилични — станала е проститутка от поевтините, а ако данните ѝ не струват — продавачка в малко магазинче или сервитьорка в гостилница от средна ръка, или пък седи в някое павилионче и продава цигари и дъвки.

На родителите си, то се знае, казва, че се е уредила чудесно, и описва подробности, които зависят от нивото на фантазията ѝ: играе във филми, учи в университет, работи в престижна фирма. При това положение могат да намерят Светлана само чрез оперативни подходи към съответната социална среда. Такива „подходи“, наричани просторечно агентура, Настя Каменская няма. Има ги обаче Серьожка Зарубин. Но той е зает със съвсем друга работа и е буквално затрупан с нея — практически самичък проучва контактите на хората, свързани с

делата, водени от Павел Седов, който през това време, вместо да помага според силите си на следствието, е затънал в безпамятен запой.

Прав се оказа старият следовател Давидов: не биваше да казват на Седов, че Канунников е бил любовник на Милена. Той все някак преживя смъртта на своята приятелка, личеше, че му е тежко, но що-годе се крепеше, обаче вестта за любовника съвсем го смаза. Интересно, нима всички мъже са обладани от подобно чувство за собственост? Умряла — както и да е, но изневерявала?! С първото нещастие все някак може да се примири, но с второто — по никакъв начин! Всъщност това си е в чист вид мотив за убийство от ревност: по-добре тя да е мъртва, отколкото жива, но с друг. Тогава няма да бъде ничия! Велик е Островски... Настя нещо се отнесе. Трябва да се върне към Милена.

И така, какво успя да направи тя в тази насока? Поговори с нейните състудентки. Хилава реколта — първи курс, учили са заедно само два месеца, почти с никого не се е сближила още. Студентите, с които Милена е общувала що-годе интензивно, тоест седели са заедно на лекции, разменяли са си конспекти на пропуснати занятия, закарвала е някого от тях до метрото или дори до къщи, никога не бяха чували от нея името на Олег Канунников. За Павел Седов — да, чували бяха, тя не криела, че живее с него, за Олег обаче — нито дума. Настя поиска разшифроване на сметките на Погодина от компанията за мобилни връзки от последния месец, но те не ѝ разкриха нищо интересно. Разговори с Канунников — всеки ден, понякога по два-три пъти, но поне по веднъж — непременно. Останалите разговори: с родителите ѝ; с две момичета — Елена Бунич и Юлия Петракова — от групата ѝ в университета; със салон за красота; със стоматологичната поликлиника, където след прекараната операция по имплантиране на зъби Милена е трябвало да ходи на редовни прегледи; с гинекологичната клиника, в която провеждала продължителен курс на лечение срещу безплодие; с автосервиз; с магазини за резервни части за коли; със специализирана фирма за почистване на щори; с туристическа агенция, където Милена резервирала екскурзия до Малдивите за себе си и Павел; с пенсионерка, живееща в апартамента до този на Седов, на която добрата Милена периодично носела продукти и правела дребни услуги... И естествено — с Павел Седов.

Тази млада и красива жена не е имала много обширни познанства и контакти. Изглежда, Седов е дал на любимата си изчерпателна характеристика: Мила се интересува само от учението и от дома си и той не можел да назове нейни приятели не защото тя не му се доверявала, а понеже тя наистина нямала такива. Целият живот на Милена Погодина е бил съсредоточен около самата нея, Павел Седов и Олег Канунников.

Цялата тази информация Настя събра от вторник, когато бе открит трупът на младата жена, до петък на обяд, когато тя престана да се занимава с преките си задължения и изцяло превключи към събитията в катедрата. Три денонощия. С резултат нула! Може ли тя, подполковник Каменская, да работи така! Срам и позор. Когато Болшаков я попита не ѝ ли трябва още хора, тя с идиотска самоувереност отказа. За какво изобщо е разсъждавала в онзи момент?! Къде ѝ е бил умът?! Ами мислите ѝ тогава се въртяха около изпълненото обещание на шефа, как той е издействал назначаването ѝ на по-висока длъжност, какво ли означава това и с какво ли я заплашва. Много, много продуктивни мисли... Полезни и ефективни за работата по разкриване на престъплението. Глупачка такава. Прави издънка след издънка, грешка след грешка. Наистина не заслужава това повишение...

Тя не съобрази веднага, че мобилният ѝ телефон звъни, първо помисли, че дрънчи будилникът на ръчния ѝ часовник: Настя го бе нагласила за петнайсет и трийсет, за да не закъснее за съвещанието при следователя. И в първия момент се ужаси. Вече е време да тръгва, а успя да свърши толкова малко! Какво ти малко — почти нищо! Беше си въобразявала, че ако започне в осем сутринта, до три и половина ще бъде готова не само с отчета, но и с плана за неотложните оперативни мероприятия по всяка версия. Не, слава богу, още е само десет и петнайсет. Тя грабна телефона.

— Анастасия Павловна, искате ли да пийнете кафенце? — чу присмехулния глас на Равил.

— С паста ли? — предпазливо попита тя.

— И с паста.

Така... Значи, освен паста, Равил е готов да ѝ даде информация. Все е нещо.

Разбраха се да се видят след половин час в кафенето на Пушкинския площад. Настя нахвърля книгата в сейфа, заключи кабинета и хукна към изхода. Всъщност за половин час би стигнала до това кафене и със скоростта на костенурка, но тя познаваше навика на Равил да пристига малко по-рано от уговорения час. Предпазлив е, оглежда обстановката, но това е разбираемо. Кой би искал хората да знаят за контактите му с милицията? Ами ако Равил ѝ е донесъл ценна информация? Ако тя успее да измъкне нещо съществено от нея преди началото на съвещанието, тоест преди пет часа? В този случай всяка секунда е скъпа, не бива да я губи.

Настя се оказа права — Равил наистина дойде след двайсет минути, когато тя вече пиеше кафето си. Както обикновено, той просто приседна до нея на бара, не признаваше никакви заседания на маса.

— Ще ви разочаровам — тихо каза той, гледайки настрани. — Вашето момиче не е било с никого.

— Искате да кажете, че не сте успели да установите с кого е била — сухо уточни Настя, опитвайки да скрие разочарованието си.

А тя толкова се надяваше!

— Казах каквото исках да кажа — с равен глас я парира Равил. — Не е била с никого. Имам предвид, че не е била с човек, когото впоследствие е сполетяла печалната участ да бъде погребан в чужбина и който би могъл да остави след себе си... да го наречем, спорно наследство. Вашето момиче е от съвсем друга сфера.

— От каква? — напрегна се Настя.

Значи, все пак е научил нещо. Добре...

— Продавачка. — В гласа на Равил прозвуча неприкрита насмешка. — И то от най-нисшата прослойка. Продавала е хранителни продукти на сергия.

— Не може да бъде. Това е грешка — твърдо изрече тя.

— Напротив, не е грешка. Нали ви предупредих: човек не забравя момичета като нея и никой не може да я сбърка с друга. Вие не сте мъж, така че няма как да разберете. Тази верига от сергии се държи от Файзуло, можете да поговорите с него, предупреден е. Сега ще изпратя на вашия номер съобщение с неговите координати.

Равил се извърна, запали цигара, извади от джоба си мобилния телефон и започна да натиска бутоните. Настя също се извърна, направи знак на бармана, че е готова да плати, и бръкна в чантата си за

портмонето. Докато тя плащаше, мобилният ѝ телефон мелодично звънна и ѝ съобщи, че е получила есемес. Равил мълчаливо стана, хвърли на бара едра банкнота и излезе. Като го гледаше човек отстрани, би било невъзможно да предположи, че се познава с Настя и се е срещнал с нея по работа. Просто имаше вид на делови мъж, който е влязъл за пет минути да изпие чашка кафе и от учтивост е разменил няколко думи със седналата до него дама...

Единайсет сутринта. До съвещанието оставаха шест часа...

* * *

През мътната пиянска пелена на забравата, която не искаше и не искаше да стане плътна и да обвие съзнанието му като непроницаема завеса, до Павел стигаше гласът на диспечера на защитената база данни. От Окръжното управление на МВР — Мньовники бе постъпило запитване за Алексей Андреевич Шчеколдин, телефон за връзка...

Той с усилие намери химикалка и листче хартия и записа номера. Альошка Шчеколдин. Чигрик. Какво е станало с него? Нима се е издънил той глупак?

Наркоман и дребен наркопласър, Шчеколдин — по прякор Чигрик — вече от няколко години беше свързан със Седов. Снабдяваше го с информация, даваше му възможност да разкрива големи или малки групи и му правеше различни, полезни за всеки оперативен работник услуги. Ала постоянната употреба на хероин не можеше да не се отрази на интелекта му, така че Павел от известно време бе принуден напълно да се откаже от услугите му. По-добре изобщо да няма източник, отколкото да си има работа с такъв скапан мозък. Шчеколдин — Чигрик обаче продължаваше да фигурира в официалния списък на информаторите му. За всеки случай.

И ето че сега милиционерите от Мньовники са се заинтересували от него и са започнали да го издирват във всички бази данни, открити и защитени. Когато са получили запитването, те, както е редно, са дали отговор, че в тяхната база той липсва. Такива са правилата. Не е нужно и филанкишията да знае кои хора се водят на специален отчет. Същевременно служител от информационния център се обажда на човека, включил Чигрик във въпросния списък, и му съобщава, че е

проявен интерес към неговия информатор: длъжност... име... телефон за връзка. Според същите тези правила Павел трябва колкото може по-бързо да се обади и да попита кой се интересува от Чигрик и защо, тъй като не се знае какво е предизвикало този интерес, представи си, че наистина е спешно...

Трябва да позвъни. Но няма сили. По-добре да пийне още.

След половин час Седов с невероятно усилие се стегна и набра номера, написан на листчето с разкривен неуверен почерк.

— Вие сте отпратили запитване за Алексей Шчеколдин — подзе той, произнасяйки думите с усилие.

Пиянската пелена, обвинява съзнанието му, започваше да става поплътна. Още малко — точно колкото трябваше, за да завърши разговора с оперативния работник от Мньовники — и тя щеше да се превърне в желаната дебела завеса, която щеше да заглуши съзнанието му. Така през нея нямаше да прониква въздух, а заедно с него и въпросът, който не му даваше мира: защо, Мила? Защо? Защо Канунников?

Гласът в слушалката говореше нещо и завесата отново започна да се разнищва, да изтънява до прозрачност и да се цепи по шевовете...

Чигрик вече го няма. Альошка Шчеколдин е убит.

Абе да върви по дяволите! Не ми е до него сега.

Защо, Мила? Как така? Защо? Какво ти липсваше?

* * *

Мъжът, наречен Файзуло, не виждаше нищо лошо в „приятелството“ с ченгетата. Той беше винаги усмихнат, доброжелателен и с готовност се съгласи да заведе Каменская при собственика на магазинчето, израснало на мястото на бившата сергия, където навремето Милена Погодина продавала хранителни продукти. Впрочем той вероятно не искаше да влиза в конфликт с Равил, който настоятелно му препоръчал да „окаже съдействие“. Настя до последно се съмняваше дали става дума за същата Милена и съжеляваше, че не взе със себе си снимката, която така си и остана у Равил. Но всички

съмнения се разпръснаха още по пътя, когато Файзуло — дебел мустакат мъж, с огромно шкембе и мазни устни, каза:

— Ние винаги помагаме на земляците си, че как иначе! Например Света още работи при нас.

Настя едва не подскочи.

— Света? Светлана Зозуля ли?

— Ами да, тя.

Ето на, де го чукаш, де се пука. Късметът винаги изскача ненадейно...

Влязоха в магазина през служебния вход. Наистина опасенията ѝ се оправдаха: в малкото помещение, изпълняващо ролята и на кабинет на управителя, и на склад, беше наредена трапеза. Източното гостоприемство... Че как, тази жена не е случайна — пратил я е самият Равил! Файзуло ѝ представи собственика на магазина — висок прегърбен старец на име Хаким, и си тръгна. Делови човек, няма време да седи на отрупани трапези с разни дребни риби като този Хаким, той дойде тук само от почит към уважаемия Равил и неговото уважаемо протеже, за да им докаже предаността си... На Настя не ѝ се искаше да обиди стария Хаким, той не ѝ беше сторил нищо лошо, а че при него работели нелегални, тоест хора без руско гражданство и регистрация — това си беше грижа на местния участъков, а не на оперативен работник от „Петровка“. Така че тя все пак седна до масата и дори си взе чепка грозде.

— Спомняте ли си Милена Погодина?

— Разбира се. Горкото момиче! Но в края на краищата тя извади късмет.

— Защо „горкото“? И какъв късмет извади?

— Тя беше невероятно красива... — Хаким направи изразителен жест с ръка. — Да си оближеш пръстите! Само дето нямаше зъби там, отзад, мъжът ѝ ги избил, но не се виждаше много, не се забелязваше. Искала да стане актриса, кандидатствала за института, скъсали я, започнала работа в магазин.

— Не във вашия, така ли?

— В моя дойде после, а отначало била при друг шеф, не от нашата диаспора. Света я уредила там. Но шефът излязъл много лош човек, искал Мила да спи с него. Тя отказала и той я изгонил. Тогава тя дойде при нас. Това е.

— Колко време работи тук?

— Около половин година.

— И кога беше това?

— О, отдавна, доста отдавна... Преди пет или шест години. Ама хапвайте си де...

— Благодаря — каза Настя. — А защо ви напусна?

— Намери си друга работа.

— Вие знаете ли каква?

— Не, нямам представа — поклати глава Хаким. — Напусна и толкоз. Значи, онази работа е била по-хубава.

— А защо споменахте, че е извадила късмет?

— Ами нали си намери друга работа. Щом ни напусна, значи, онази работа е била по-хубава. Не е ли късмет това?

Да, старият Хаким явно си мери приказките. Дали по природа е неразговорлив, дали пък е извънредно предпазлив? А може наистина да не знае нищо. Какво го интересува една продавачка? Желаете да заемат свободното място — колкото щещ, щом напуска, друга ще наемат. Още повече че всичко това е било много отдавна, забравя се. Та той дори не попита защо жената от милицията задава тези въпроси. Явно Милена Погодина изобщо не го интересува.

— Кажете, Хаким, как мога да поговоря със Светлана? Тя днес на работа ли е?

— Сега ще я повикам.

Въпреки солидната си възраст, той леко се надигна от ниската пейка и излезе в търговското помещение. След минута пред Настя застана въпросната Светлана Зозуля, съученичката на Милена. Ако не знаеше, че момичетата някога са били в един клас, Настя би мота да помисли, че Света е с десет години по-възрастна от приятелката си. Дебела до безформеност, с рядка мазна коса, когато говореше, в устата ѝ се мяркаха няколко златни коронки. Ако навремето е била млада красавица, за това сега напомняха само огромните ярки очи, обградени от дълги пухкави мигли.

— Хаким ми каза, че питате за Мила — първа започна разговора тя. — Отдавна не съм я виждала. Какво става с нея?

През следващите десет минути Настя със съчувствено търпение изчака да се излее потокът от сълзи. Светлана затъжи за загиналата си

приятелка искрено и отчаяно. После избърса очите си с ръкав, изсекна се и започна да отговаря на въпросите.

Мила пристигнала в Москва, когато самата Светлана, по онова време още свежа, апетитно пухкава и ясноока, живеела тук вече от три години. Работела в магазина, делеяла квартира под наем с още две момичета и била напълно доволна от живота, тъй като собственикът на магазина много я харесвал. Мила смятала да кандидатства „за актриса“, но естествено, не влязла. Един от членовете на приемната комисия ѝ казал, че общо взето има артистични данни, но е прекалено скована и неуверена, с това трябва да се бори, да го преодолява. Когато преодолее този дефект — да заповяда на прослушване.

Мила живяла на първо време в същата квартира със Светлана, в нейната стая. Дори спели на един креват, защото в тясната стаичка нямало място нито за разтегателен диван, нито за походно легло. След като я скъсали на приемните изпити, Мила започнала да си търси работа и Света предложила да ѝ помогне: била готова да поговори със своя шеф — в техния магазин нямало свободно място, но той можел да я препоръча на друг. Милена се съгласила и учудващо бързо си намерила работа. И то на съседната улица, само дето трябвало да продава не в магазин, а на сергия за хранителни продукти... Обещали ѝ да ѝ плащат три хиляди рубли на месец. Само че шефът я предупредил, че първата заплата щяла да получи не по-рано от два месеца, защото новата работничка най-напред трябвало да докаже, че умее да търгува и че не краде. Мила се съгласила, взетите от къщи пари засега ѝ стигали да живее, макар и съвсем скромно.

През двата първи месеца шефът недвусмислено ѝ подсказвал какво трябва да стори, за да получи заплатата си по-бързо, дори веднага, но Милена се преструвала, че не разбира намеците.

— Ти какво, пълна идиотка ли си? — възмущавала се Светлана. — За какво, мислиш, те е взел? Да не си въобразяваш, че продавачките на тоя свят са малко? Цяла Москва гъмжи от безработни. Аз се крепя на мястото си три години само защото спя с шефа — когато той поиска и където поиска. Ако каже — при него, вкъщи, ако каже — направо тук, под щанда. Ние с теб не сме в положение да се правим на важни. Моят шеф е казал на твоя, че си красива блондинка, и оня затова те е взел, а ти се правиш на глупачка. Внимавай, Милка, ще останеш без работа.

Но Милена не вярвала, че може да я изгонят просто така, без никаква причина. Тя не краде, предава касата до копейка, не чупи бутилки с напитки, а че не отстъпва на шефа — е, могат ли да я уволнят заради това? Била прекалено наивна, за да разбере веднага какви са московските нрави.

Минали два месеца и преди да ѝ изплати обещаната заплата, шефът изпратил на сергията проверяващ. Онзи намерил липси на стойност десет хиляди рубли.

— Няма да получиш никаква заплата — злобно заявил шефът. — Шест хиляди за два месеца вземам за сметка на погасяване на дълга, останалите четири хиляди ще ми ги дължиш. Избирай: или работиш без заплата, докато не си погасиш дълга, или се махаш. Донеси четири хиляди — и прав ти път. И да не ти е хрумнало да се криеш, чрез Светка винаги ще те намеря.

Мила просто не можела да разбере откъде са се взели тези огромни липси, после се досетила, че всичко това е спектакъл, разиграван с всяка нова продавачка. Наемаш я, два месеца не ѝ плащаш, после измисляш липсите и я уволняваш. Така се сдобиваш с безплатна работна ръка. Ако имаш късмет — получаваш и сексуални радости. И никакъв риск, защото всички момичета живеят в столицата нелегално, други не вземат на такава работа, така че те няма да се оплачат в милицията.

— Предупреждавах те — отчаяно ѝ говорела Светлана, — нали ти казвах, че ще те изгони като едното нищо. Ако беше си легнала с него, щеше да имаш стабилна работа. Защо бе, защо си такава глупачка?! Какво си въобразяваш? Всички тук сме чужденци без регистрация, на никого не сме притрябвали, макар че сме рускини, а ако залагаш на външността си, да беше се хванала проститутка. Да не мислиш, че като си по-красива от мен, ще имаш друга съдба? Самозалъгваш се, че заради красотата ти за теб ще измислят специални житейски правила? Няма да измислят!

Но Мила по онова време най-малко се вълнувала за красотата си. Трите години, прекарани в семейството на съпруга ѝ, я били убедили, че за нищо не я бива, освен за най-простата и мръсна работа, а провалът ѝ в института само укрепил ниското ѝ самочувствие.

И тя тръгнала да търси работа. Просто вървяла по улиците и надничала във всички магазини наред, като започвала от най-

невзрачните сергии и свършвала със супермаркетите. Търсела земяци. Не познати, разбира се, но нали по лицето на човека винаги можеш да определиш от кой регион на Средна Азия произхожда...

Търсила и намерила. Разказала му своята история, помолила за работа. Провървяло ѝ: човекът, с когото се заприказвала, познавал друг, родом от нейния град, а той, разбира се, познавал свекърва ѝ. (И как иначе, нали нея я познавал целият град!) А и имал твърде лошо мнение за нея. Така Мила получила работа. Отново се озовала на сергия.

— Още нямаш опит — казал ѝ новият шеф, — работила си на сергия само два месеца. Ако се представиш добре, ще те преместя в магазина, ще стоиш зад щанда, а засега остани тук.

Тя била благодарна и на това и се радвала, че никой не ѝ говори за интимни услуги. Продължавала да живее със Светлана, в Москва нямала нито една близка душа, освен съученичката си. После уволнили шефа на Светлана — нещо не мелел брашно с някого, а новият шеф я изгонил. Дошъл редът на Милена да помогне на приятелката си. И тя ѝ помогнала. Шефът на Милена, старият Хаким, не отказвал помощ на земяци и взел Света в магазина си, на три крачки от сергията, на която работела Мила. А тя не се сърдела, разбираше, че Света работи отдавна и има повече опит.

Веднъж Милена се запознала с Олег Канунников, който купувал от сергията ѝ някакви продукти. Олег веднага харесал скромното красиво момиче, започнали да излизат, а след известно време Мила споделила със Светлана, че Олег ѝ обещал да я уреди чрез свой познат на работа във фирма. Разбира се, работата щяла да бъде най-обикновена, Олег веднага я предупредил, че може да става дума само за длъжност на оператор на рецепция, или казано по-просто, момиче, което отговаря за телефонните обаждания и ги прехвърля на съответните линии. А при повече късмет можела да стане офис мениджър, сиреч човек, който отговаря в офиса да има хартия, кламери и мастило за принтерите. Но това пак било много по-добре, отколкото да виси на сергията!

Олег удържал на думата си, след два месеца Мила благодарила на Хаким и напуснала. Светлана дори веднъж я посетила на новата ѝ работа. Красота! Вярно, доста тесничко и бедно било, но можело ли да се сравнява с магазин!

— Спомняте ли си как се казваше фирмата, в която Канунников уреди Милена? — попита Настя, без изобщо да се надява, че събеседничката ѝ ще се досети.

— Не — поклати глава Зозуля. — Някаква туристическа. На ъгъла, срещу метрото.

— На коя метростанция?

— Ох, не помня. Пътуваше се до „Боровицкая“, а после по някакви подлези, стълбища, така че не се сещам, може да сме излезли на „Боровицкая“, а може и на „Библиотека «Ленин»“ или пък на „Александровския парк“.

Какво пък, това е напълно достатъчно, за да намерим туристическата агенция, в която е работила Милена Погодина.

Само дето престъпният бос, скоропостижно напуснал този прекрасен свят и оставил на Милена купчина пари, някак не се вписва във всичко това. Ама никак... Дали Зозуля лъже? Нещо премълчава? Или просто не знае?

Впрочем рано е да обвинява Светлана, напълно е възможно Милена да се е запознала със своя „бос“ именно по време на работата си в туристическата агенция. Ама разбира се! Точно така е станало. Нали не е възможно да го е срещнала, докато е стояла на сергията!

Минава три. Е, какво, Каменская, ти наистина си губи времето цяла седмица, но за събота предобед можеш да си пишеш една стабилна четворка. Дори четири плюс.

ГЛАВА 6.

Фьодор Иванович Давидов вече се канеше да приключва. Съвещаваха се от пет часа, сега вече беше осем без четвърт, планът на мероприятията за близките дни бе съгласуван, време беше да се прибират по домовете си. Той от самото начало беше сигурен, че случаят с Милена Погодина намирисва, а сега само затвърди мнението си.

Престъпление заради спорните пари на убит престъпен бос наистина беше апетитна версия, макар и същата с бели конци от гледна точка на информацията. Щом Милена след пристигането си в Москва отначало е кандидатствала за някакъв театрален институт, после е станала продавачка, сетне е търсила работа и отново е продавала на сергия — това ѝ е отнело максимум една година. Повече не се получаваше, колкото и да пресмяташ. Значи — от пролетта на деветдесет и осма до пролетта и лятото на деветдесет и девета. По това време тя вече се е познавала с Канунников — случаен клиент, който не останал равнодушен към прелестите на младата красавица. Той я взел от магазина и я уредил на работа в агенция, вероятно туристическа, вероятно разположена „на ъгъла срещу изхода от метрото“, а именно близо до големия разпределителен възел „Библиотека «Ленин»“ — „Боровицкая“ — „Александровски парк“, който има много изходи към града. Добре, момчетата ще се справят с това, не са деца.

Да предположим, че Канунников се е влюбил. Да предположим, че чувствата са били взаимни. Но откъде се е взел престъпният бос? Ами оттам, откъдето се вземат обикновено. Макар че Милена, ако се вярва на нейната характеристика, дадена не само от родителите, но и от Светлана Зозуля, не е имала слабост към светския живот, не е ходела по скъпи ресторанти, нощни клубове и казина, а и не е можела да ги посещава, защото е разполагала с твърде скромни средства. Щом Канунников я е уредил в агенцията на длъжност офис мениджър или оператор на рецепция, заплатата ѝ не е била голяма. Като се замислиш, било е деветдесет и девета година, тогава бизнесът едва се съвземаше

от кризата, не беше лесно да се намери добре платена работа, а пък момиче без регистрация и без руски паспорт — още по-малко. Значи, плащали са ѝ жълти копейки, вярно, повече, отколкото на сергията при Хаким, но не и достатъчно, за да се облича в бутици и да посещава нощни заведения.

Зозуля е казала, че още щом я назначили в агенцията, Милена наела някаква евтина квартира, май стая в комунално жилище някъде в покрайнините на Москва, и се преместила. В началото приятелките активно общували, Светлана дори посетила Мила в службата ѝ, а после връзката някак се прекъснала. И това станало, според разказа на Зозуля, някъде в средата на 2000 година.

В онзи момент Милена изобщо не споменавала за никакъв „чичко паричко“, тя си имала Олег, с когото продължавала да излиза. Нещо повече — нито по дрехите ѝ, нито по украшенията личало да се е сдобила с допълнителен източник на доходи. В края на 2000-ата или в началото на 2001 година с Милена се запознава Павел Седов и след кратко и активно ухажване заживява с нея.

Ала къде е тук мястото за престъпния бос? Нима е била с него само половин година? Възможно е. Но тогава излиза, че Милена е нагла лъжкиня — нали е казала на Павел, че е живяла с този тип не половин година, а много по-дълго, затова той ѝ е оставил парите: привързал се към нея и разбрал, че може да ѝ има доверие. Но ако тя е казала на Павел истината, тогава е излъгала приятелката си Света, която и представа си нямала за престъпния бос. Между другото, много интересно е какво е мислел по този въпрос Олег Канунников, ако изобщо е мислел нещо. Канунников е обявен за издирване, търсят го навсякъде, но още не са го намерили.

Не, с престъпния бос определено нищо не се получаваше и най-дебелия кръст на тази версия е поставил Равил, когато твърдо е заявил: това момиче не е имало връзка с никого. А той е човек, който знае какво приказва и отговаря за думите си. Тогава изниква въпросът: откъде са дошли парите на Милена? Че не са били спечелени с честен труд, е очевидно, а щом е така, те по презумпция във всеки един момент може да се окажат спорни и да представляват повод за убийство. В средата на 2000 година тя още не ги е имала, ако се съди по облеклото и начина ѝ на живот. Но в началото на 2001 година са се появили, защото, както твърди Седов, в онзи период тя търсела да

закупи жилище. Именно тази половин година от живота на Милена Погодина трябва да се разнищи добре и да се опише буквално по минути. Бива си я задачката, като се има предвид, че вече 2005-а е към края си.

По версията, че Милена е била убита с цел сплашване, насочено срещу Седов, също нищо не се получаваше, макар че Сергей Зарубин успя да набележи две перспективни насоки за работа. Ах, колко ненавреме се прекърши Павел! Кой знае защо, в книгите и филмите всички свидетели дават показания на момента, дори тези показания да са лъжливи, но какво да правиш, ако главният ти свидетел е изпаднал в безпаметен запой? Макар че можем да го разберем: все пак загуби любимата жена, с която е живял почти пет години. Какво да се прави обаче?! Без неговата информация, и то дадена на трезва глава, разследването напредва с огромни усилия.

Или все пак е Канунников? Не, това, че убиецът на Милена е именно той, е извън всякакви съмнения, няма какво да му се обсъжда. Но защо? По-точно, въпросът стои така: наели са го, като са използвали близостта на Олег с набелязаната жертва, или той е убил Погодина по собствена инициатива? Във всеки случай убийството не е било спонтанно, провокирано от внезапно скарване, защото Олег Михайлович се е подготвял за него предварително: купил е билет за Прага цяло денонощие преди убийството, сутринта в деня на престъплението е взел още два билета, тоест измислял е пътищата за оттегляне от Москва. И едва когато е имал в ръцете си и трите билета за различни влакове, към два часа следобед е извикал по телефона Милена в своето жилище, където я е убил. Удушил я е с ръце. И се е скрил...

Може би ревност? Не внезапна, избухнала спонтанно, както когато човек научава за изневярата на любимата жена и не може да се овладее, а отдавнашна, която е тлеела тихичко и в края на краищата се е взривила от невъзможността да я понесе. Та нали Канунников е познавал Милена от деветдесет и девета година, бил е неин любовник, а после между тях се е вклинил Седов и Милена е отишла при него. Известно време Олег и Милена не са се виждали, после са се срещнали — може би случайно или пък тя му се е обадила, или той я е открил: затъжил се е, липсвала му е — и всичко е започнало отначало... Често се случва така, Фьодор Иванович Давидов добре

знаеше това, през десетките години следствена практика бе виждал и по-тежки случаи.

— Добре, деца мои... — Давидов с въздишка изключи компютъра, захвана се да събира книгата от бюрото и да ги пъха в сейфа. — Решихме кой какво ще прави, в понеделник ще ми докладвате. Имате ли въпроси?

Оперативните работници се спогледаха, сякаш да определят кой от тях ще се окаже най-нахален. Най-нахален се оказа Зарубин.

— Не, Фьодор Иванович, всичко е ясно.

— Е, тогава аз имам един въпрос. — Гласът на следователя стана сух и неприятен. — Вие кога ще престанете да се лигавите? Кога ще започнете да работите нормално? Тук три часа се съвещавахме и два от тях изяснявахме кой от вас какво не е свършил и защо. Мислите, че съм стар глупак и нищо не виждам? Въобразявате си, че още не съм се оплакал от вас на началството ви, защото ви смятам за ударници на комунистическия труд? Не, приятелчета, не ви смятам за ударници. Просто ми е жал за вас, не искам да ви развалям отношенията с началството ви. Ето ти, Ваня — обърна се той към мрачния навъсен Хвиля, — се премести тук само преди месец, новото ти началство изобщо не те познава, не искам да развалям репутацията ти. Ти, Витенка — посочи той с пръст Рижковски, — още си съвсем зелен, току-що излезе от милиционерската академия, жал ми е да развалям и твоето лично досие, защото още имаш жълто около устата, никакъв опит. А пък Настюха и Серьожа имат нов началник. Жал ми е за вас, нехранимайковци, затова си мълча. А не би трябвало.

— А откъде знаете? — не успя да скрие учудването си Витя Рижковски.

— Аз, синко, винаги знам всичко за хората, с които работя. Е, какво, ще се прибираме ли?

Всички наставаха и започнаха да пъхат в чанти и джобове бележниците си, но в този момент иззвъня телефонът. Давидов вдигна слушалката и намръщено заслуша събеседника си отсреща.

Настя вече бе закопчала якето си и бе омотала около врата дългия си шал, когато следователят каза:

— Добре, хайде, идвай. Ще бъда в заведението зад ъгъла. Знаеш го, нали? Аха. Там ще ме намериш... Защото от сутринта не съм слагал

залък в устата си. После, ако трябва, ще се върнем, ще ми докладваш всичко по протокол.

Той затвори и като улови въпросителния поглед на Настя, промърмори:

— Седов се е освестил. Има някаква спешна информация. Ще трябва да го почакаме.

— Всички ли? — отчаяно попита Иван Хвиля.

По време на съвещанието той постоянно поглеждаше часовника си и се въртеше нетърпеливо на стола си. Явно мудното многословие на следователя го дразнеше, понеже имаше някаква работа, а ето че сега...

— Всички — злорадо отсече Давидов, вперил в оперативния работник особен поглед.

Настя не можа да сдържи усмивката си. Тя познаваше Давидов отдавна и прекрасно разбираше, че той бездруго ще пусне Хвиля. Но не сега, а след около пет минути. Нека момчето да се поизнерви, да се поядосва.

Така и стана. Те излязоха от сградата на Градската прокуратура, стигнаха до заведението зад ъгъла и вече пред самия вход следователят се спря и внимателно огледа свитата си.

— Е, хайде — продума милостиво, — ти, Ваня, си върви и ти, Витя, си свободен. А вие — посочи той с пръст Настя и Зарубин — оставате с мен, ще изчакате Седов.

— Далеч, далеч от господаря...^[1] — едва чуто промърмори Сергей, бутна тежката врата и пусна Настя да мине напред.

— Аха, само че още не се знае дали това е проява на господарски гняв или на господарска обич — отвърна тя шепнешком.

Тук познаваха Давидов, това се разбра още от първите секунди. В заведението имаше много народ, което не беше чудно в събота вечер, но тях веднага ги заведоха до някаква по чудо останала свободна маса до прозореца. Следователят наистина беше гладен, поръча си супа и рибния специалитет на заведението. Зарубин, който не страдаше от лош апетит, поиска да му донесат свинска пържола. А Настя си позволи само салатата, която се оказа гигантска порция прясна маруля, само тук-таме изпъстрена със ситно нарязани зеленчуци.

Не беше гладна. Тя смяташе получените току-що от следователя критики за повече от справедливи и за пореден път се захвана да

решава вече додеялата ѝ задача: да напусне ли оперативната работа, или да остане. Ако си тръгне, какво ще си помисли за нея Болшаков? Той с толкова усилия е издействал новото ѝ назначение, повиши я в длъжност, искрено я помоли да остане и сто пъти я попита какво трябва да направи, та тя да не напусне. Тя отговори, той изпълни условието ѝ — е, как да го изостави след това? Как ще изглежда в неговите очи? А ако остане и постоянно си мисли, че силите ѝ вече не са същите, че мозъкът ѝ не работи толкова бързо и ясно, както преди, и все се улавя, че нещо не е доняправила, не е доизмислила, че е допуснала поредната грешка? И ако се налага да лови върху себе си раздражени погледи, и да се крие от тях, понеже разбира, че заема чуждо място, на което биха могли да назначат по-млад, съвременен, по-чевръст човек? А ако все пак напусне и после по цели нощи лее сълзи на възглавницата, ако тъгува за любимата работа и отравя не само живота на мъжа си, но и своя?

Пряската салата ѝ изглеждаше възкисела и безвкусна като на кисната в оцет хартия, но Настя мъжествено дъвчеше и се стараше лицето ѝ да изглежда нормално.

— Ох, ох, ох, накъде сме се запътили? — монотонно се вайкаше Фьодор Иванович, докато ловко опразваше огромната чиния със супа. — Само ги погледнете тези момчета, Ванюшка и Витюшка. На какво са ги научили? За какво мислят? Да събират информация ги бива, спор няма, ама човекът къде е, човекът? Не са ли им обяснили, че при разкриването на едно престъпление най-важното е не информацията, а човекът? С човека трябва да се съобразяваме, с неговия характер, с начина му на мислене, с нервната му система. Ей ги, колко хартийки са ми насъбрали, имена колкото за един телефонен указател, човек трябва цяла година да ги търси по телефона, а какво научихме за тоя Канунников? Ами нищо! Списъкът на неговите съученици, състуденти, на колегите му, с които е работил в строителството, на съседите му от блока и двора — и какво? Каква ми е ползата от тези списъци? На мен ми трябва не списък, а съдържанието му: характерът му е такъв и такъв, какво обича, какво мрази, в еди-какви си ситуации постъпва така, а в други — иначе. Понеже по такива въпроси той си има твърди принципи и правила, на ето тази тема обаче е абсолютно безпринципен. За да събереш такива сведения, трябва да умееш да разговаряш с хората, да проникваш в сърцата им и да развързваш

езиците им, ама нашите момчетии умеят ли го това? Нищичко не умеят! Бива ги само да събират списъци и да ми ги стоварят на бюрото. Ох, ох, ох, тежка ни е работата...

Той отмести опразнената чиния, която само преди няколко минути беше препълнена с димяща супа, и сервитьорът, който зорко го наблюдаваше, начаса я грабна и се втурна да донесе специалитета.

— Фьодор Иванович, но за да се съставят списъци, също е нужно време, и то доста — предпазливо се застъпи Настя за младите оперативни работници. — И после, издирвали са адресите, на които може да се крие Канунников, проверявали са ги из цяла Москва и Подмосковието, пращали са запитвания до други градове. Те просто не успяват да свършат всичко, твърде малко време имаха, а са само двама.

— А защо са само двама? Ето, тебе питам — защо са само двама? Кой е взел решението колко трябва да бъдат? Аз разбирам, че за работа по убийство четирима оперативни работници са достатъчни, ако са грамотни, но при нас се получават само трима, защото Ванюшка и Витюшка струват двамата колкото един, и то едва-едва. Но нали на нас ни е поверено не само разследване на убийство, а и издирване на укрив се заподозрян. Къде ни е управлението по организиране на работата? Да не са измрели всички там? Или са ги изпоуволнили и изпосъкратили? Защо Ванка и Витка трябва да вършат тяхната работа?

Настя сви рамене. Гневът на следователя беше справедлив, но какво можеше да му отговори? Началниците решават тези въпроси, а не тя. А от какви съображения се ръководят те — за двайсет и повече години служба тя така и не разбра съвсем. Знаеше само, че в резултат на многобройните реорганизации, преименувания, структурни промени и на бясното кадрово текучество служителите, също както и началниците, първо, почти напълно са изгубили представа кой с какво и по какъв начин трябва да се занимава, и второ, изчезнало е и умението да поддържат оперативните връзки между подразделенията. Има такова понятие: време за свеждане на заповедта. Та това време някога, в годините преди перестройката, се измерваше с минути, а днес — със седмици, че и с месеци, а понякога изобщо с нищо не се измерва, защото заповедта просто не стига до всички. Засяда някъде, утаява се и кротко плесенява.

Зарубин вдигна глава и се загледа през прозореца.

— Охо, докараха нашия приятел. Май той още не може да шофира сам...

Настя и Давидов оставиха вилиците и погледнаха навън. От спряла пред заведението кола слязоха Седов и някаква жена, а мъжът зад волана остана вътре. Жената грижовно оправи шала на Павел и бързо му заговори нещо. Седов се дръпна и тръгна към входа, а тя се върна в колата.

Павел изглеждаше отвратително, но личеше, че се е постарал да се стегне. Лицето му беше подпухнало, очите му — кървясали, под тях имаше тъмни торбички, но инак беше прясно избръснат и с измита коса. От миризмата на алкохолните пари — тежка, задушлива, остра — на Настя моментално ѝ се догади. От дотичалия веднага сервитьор той поиска двойно еспreso и газирана минерална вода.

— Е, синко, казвай — ласкаво заговори следователят и Настя за пореден път се учуди на способността му да сменя тона. Току-що той говореше ядосано, беше недоволен и свадлив, а сега мигом се превърна в грижовен чичо, закрилящ своя смазан от мъка племенник.

— Днес ми съобщиха, че е бил убит един мой информатор. Надявам се, вече разбирате, че това е атака конкретно срещу мен, лично срещу мен. Затриха Милена, а сега и този мой човек.

— Е, това коренно променя ситуацията — оживи се Давидов. — Сега ще ни олекне. По какво дело работеше с теб този информатор? Сред разследваните за него ще намерим убиеца. Или възложителя.

— Там е работата, че отдавна вече не поддържам контакт с този човек. Той фигурира в списъците, но аз вече повече от година не съм се свързвал с него. Наркоман, мозъкът му съвсем се е скапал, как да имам доверие на такъв?

— Но нали по-рано е работил? Паша, та това е очевидно: отмъщават ти заради някакво дело, в работата по което си използвал този мъж. Открили са го, накарали са го да говори, разправили са се с него и са напакостили на теб лично. Ти само ни кажи какво е било това дело, а ние ще си свършим работата, не се съмнявай. Как се казва твоят човек?

— Шчеколдин. Фьодор Иванович, Шчеколдин е нищожество, не съм го използвал в нито една истински крупна разработка, това не е неговото ниво. Хората, за които ми даваше информация, не може да ми отмъщават след толкова време и толкова жестоко. Всички те са

безмозъчни отрепки, дребни разпространители, не познават нито един трафикант на едро, нито по име, нито по физиономия. От най-дребните риби. Те не могат да извършат две убийства, и то какви!

— Не могат ли? — промърмори Давидов ядосано. — Много знаеш ти кой може и кой — не. Нали са го убили? Убили са го. Значи, трябва да се разбере защо.

— Ама не защо, а с каква цел — ядоса се Седов. — Как не схващате? Това не е отмъщение, а сплашване. И сега това е абсолютно очевидно.

— Е, за мен е все тая — миролюбиво се усмихна следователят, — дали е отмъщение, дали сплашване. Ти защо се ядосваш, синко? Да беше пил по-малко, да си опазиш главата трезва — тогава може би вече щяхме да се ориентираме по каква причина те сплашват. Защото колегите ти не са наясно е твоите оперативни разработки, а може и просто да не искат да споделят информация. Във всеки случай, досега нямаме полза от тях. Така че ти, синко, виж какво: стига си пил и хайде да помагаш да търсим убиеца. Аз разбирам, скърбиш, но нали си мъж, носиш пагони, а си се отдал на тотален запой и спираш цялата ни работа. Приключвай с водката.

Фьодор Иванович завърши фразата с вече съвсем друг тон — строг, сух и нетърпящ възражения.

Седов мълчаливо пиеше кафе и не поглеждаше следователя. Мълчаха и Настя и Зарубин, не се намесваха в разговора, но слушаха внимателно.

— Имаш ли някой близък, който да постои с теб? — попита Давидов.

— Защо? — равнодушно отвърна Седов. — Никой не ми трябва. Сам ще се справя.

— Да бе, виждам как се справяш. Кой те докара сега? Приятели?

— Жена ми. Бившата.

— О, видиш ли — поклати глава следователят. — Бивша, обаче се е загрижила. Свйстна жена, значи, добра. А кой кара колата?

— Приятелят й.

— Приятелят? — Веждите на Давидов се повдигнаха леко, изразявайки известен скептицизъм.

— Добре де, любовникът. Какво значение има за вас?

— Идилия — изхъмка Фьодор Иванович. — Ами той как те приема? Няма ли да ти фрасне някой от ревност?

— Той е нормален човек, всичко разбира.

— И как мислиш, това харесва ли му?

— Пука ми на мен дали му харесва или не — рязко отвърна Павел. — В трудния момент Наташа застана до мен и аз съм ѝ благодарен за това, а какво мисли нейният Иля по въпроса — хич не ми дреме.

— Добре де, синко, не се ядосвай — отново стана мек и сговорчив гласът на следователя, — просто се интересувам, в смисъл на общо човекознание. Виж сега какво: изчакай ме навън, аз ще изляза след пет минути и с теб ще отидем да съставим протокол, та да имам с какво да се явя пред началството и да искам обединяване на делата. Върви, върви, не чакай сервитьора, аз ще платя кафето ти, не е кой знае какво.

Седов мълчаливо стана и излезе. Давидов се загледа в него, докато вратата не се затвори.

— Противен тип — произнесе присъдата си той. — Ето в такива дреболии се проявяват хората. Не му дремело. Зарязал старата си съпруга, хванал си млада, живее с нейните пари, а като му пламнала главата — начаса повикал старата: хайде, утешавай ме в страшната ми мъка, а че твоят личен живот страда, хич не ми пука. Не ги обичам такива. Е, хайде, деца, да поработим. Какво измъдрихте?

Зарубин и Каменская споделиха идеите си накратко, получиха указания от следователя и поискаха сметката. Но Настя имаше и друг въпрос, който искаше да обсъдят.

— Фьодор Иванович, иска ми се да посетя жилището на Канунников.

— Защо?

— Просто така. Да поседя там, да помисля. Да огледам без бързане как е живял. Може да ми хрумне нещо.

— Разбирам — кимна Давидов. — Сега ела с мен, ще ти дам ключовете, в сейфа ми са. Ще ти дам и листче с печат, та като си тръгваш, отново да запечаташ вратата. И знаеш ли какво още? Вземи със себе си онзи участък, зоркото око, умно момче е, току-виж, ти подсказал нещо. Само че не се свързвай с началството му, обади се направо на него, ще ти дам визитната му картичка.

Настя получи от следователя ключовете от апартамента на Канунников, листчето за запечатване на вратата и телефона на участъковия Дорошин, излезе и реши да му се обади веднага. Не бива да отлага за утре, знаеш ли какви планове има човекът за неделя. Изведнъж ѝ стана неудобно: така де, неделя, а тя се кани да го моли в неговия законен почивен ден да я придружи на местопрестъпление. Не е хубаво някак си...

По гласа на Дорошин пролича, че той не изпадна във възторг от молбата ѝ, но все пак не отказа да отидат в дома, където бе извършено убийството. Разбраха се да се срещнат на другия ден в десет сутринта пред блока, в който бе наел жилище Олег Канунников. Настя прелисти бележника си, намери телефона на родителите на Олег и им се обади. Сестра му обеща да дойде към един следобед.

* * *

Наталия Седова гледаше с тревога седналия до нея в колата Иля. Когато Павел каза, че трябва да отиде със следователя в прокуратурата и да даде показания, ѝ се стори, че по лицето на Иля се мярна недоволство. То се знае, човек може да го разбере — та нали отначало въпросът беше само да закарат Павел до „Балакиревски“, където той да се срещне със следователя, да почакаат, докато те си поговорят, и да го върнат вкъщи. Паша обеща, че разговорът няма да е дълъг, а сега ето какво излиза...

А пък не бива да го оставят сам — той едва се държи на краката си след няколко дни безпаметно пиянство, вие му се свят, смазан е от тежък махмурлук. Е, как да го оставиш? Ами че той или ще падне на улицата и ще го приберат в болница, или още по-лошо — може да се озове в отрезвителя или пък да влезе в първата срещната кръчма и всичко да започне отначало. Наталия положи толкова усилия днес да го освети. Беше благодарна на Илюша, задето се съгласи да помогне, да закара Паша. Вярно, тя можеше да извика такси, но се страхуваше — знае ли човек какво да очаква след такъв запой. Все пак с Иля се чувстваше по-сигурна.

— Благодаря ти — каза тихо тя и нежно докосна ръката му.

Иля стисна дланта ѝ, вдигна я до устните си.

— Няма нищо, Наташенка, аз всичко разбирам. Не мисли, че ревнувам, просто знам, че ти си много добър човек и не можеш да зарежеш Павел в такова състояние. Докога ще чакаме?

— Представа нямам... Паша каза, че трябвало да пишат протокол. Не знам колко време е нужно за това. Провалих ли ти вечерта?

Разбира се, че я провали, тя прекрасно разбираше това. Имаха планове за днес, смятаха да отидат... Но защо ли да си спомня сега, нали нищо не излезе. Още следобед се обади Павел и преплитайки език, я помоли да отиде при него. Спешно. Наталия се уплаши, заряза всичко и хукна към дома му. Той ѝ отвори — страшен, небръснат, с мътни очи — и направо от антрето започна да ломоти, че трябвало моментално да се срещне със следователя, защото сега пък убили някакъв Чирик... Или беше Чигар. Изобщо, трябвало непременно и веднага да се срещне със следователя, а му било ужасно лошо, главата го цепела, езикът не го слушал, а краката му сякаш били чужди. Пияният Павел беше явление, познато на Наташа още от времената на брака им, затова тя знаеше какво и как трябва да направи, за да му върне поне подобие на човешки облик. Тя бе правила това неведнъж, когато той се прибирал на разсъмване след поредното напиване, а след два часа трябваше да отиде на работа.

Към седем часа Павел вече бе напълно адекватен, но Наталия не посмя да го пусне сам. Определено не биваше да шофира, а в метрото можеше да се случи какво ли не: да му се завие свят — и да се търколи надолу по ескалатора или от перона направо на релсите. И се обади на Иля. Какъв прекрасен човек е нейният Илюша! Тя не се съмняваше, че това не му харесва, но той нито с дума, нито с поглед показва, че е недоволен — просто пристигна веднага да помогне на нейния бивш съпруг, този пияница.

— Наташа, ще се омъжиш ли за мен?

Тя се сепна, широко отвори очи...

Нима? Нима дочака? Но защо именно сега, когато нейните мисли са заети най-вече с Павел и с въпросите как да му помогне? Впрочем... ясно е. Той все пак ревнува, макар че се старае да не го показва. Наталия се усмихна широко и щастливо.

— Да, Илюша. Кога искаш да го направим?

Стори й се, че той се посмути. Интересно, какъв ли отговор бе очаквал? Да не би отказ? Досмеша я.

— Надявам се, не веднага? — продължи тя през смях. — Събота вечер е, всички граждански са вече затворени.

— Не, не сега. И дори не утре, защото утре е неделя. Искам да знам по принцип: ще се омъжиш ли за мен?

— Разбира се.

Те седяха в колата близо до сградата на Градската прокуратура и Наталия често поглеждаше към входа. Ето, вратата започна да се отваря и на нея й се стори, че сега ще излезе Павел, но се показва онази жена, която бе влязла в сградата заедно с него и със следователя. Докога ще чакат? Искаше й се по-скоро да върнат Паша до дома му и да прекара поне остатъка от вечерта с Иля. Вярно, Соня беше сама къщи, но нищо, тя вече е голяма, няма да скучае, ще излезе да се разходи с приятелки или ще отидат на кино.

Напоследък Соня много я безпокоеше. Не стига, че с неприятна настойчивост постоянно говореше за пари и изгоди, ами и така напираше да общува с баща си, че не можеш да я удържиш. Вчера например веднага след училище отиде при Паша, но много скоро се върна ядосана, разстроена, дълго не отговаряше на въпросите на Наташа, после все пак се разприказва. Оказа се, че Павел се търкалял мъртвопийан, едвам й отворил. И никак не се зарадвал на дъщеря си, а веднага отишъл в кухнята, където Соня намерила всички възможни и невъзможни следи от няколкодневно пиянство. Не пожелал да разговаря с нея, седял и мълчал, после се тръшна на дивана и заспа. За Наташа нямаше нищо ново в това — беше виждала Павел във всякакво състояние, включително и в подобно, но тя разбираше какво подклажда интереса на момичето към баща му и това още повече я огорчаваше. Сонка иска пари. Мечтае си за дрешките, останали от Милена, и което е най-ужасното — говори за това на майка си открито, дори не чувства колко е неприлично. Не просто нетактично, а именно неприлично. Исква да живее в красиво обзаведения апартамент на баща си, да носи дрехите на неговата покойна любовница и да харчи спечелените от нея пари. Каква мерзост! И носител на тази мерзост е нейната родна дъщеря, нейното момиченце, нейната Сонечка. Кога успя да стане такава? Защо? Най-големият потрес за един родител е

внезапно да разбере, че до него не е любимото му дете, а съвършено чужд човек.

И ето, Иля ѝ направи предложение... Най-сетне изрече думите, които тя толкова дълго бе очаквала. И Наташа веднага се съгласи, без да се замисля, защото го обичаше и искаше да бъде с него. Но сега, седнала в топлата кола, обгърната от тишината, тя изведнъж разбра, че трябва да почака с женитбата. Нима има право да въвежда в семейството толкова малко користолюбиво чудовище като Соня? Нима има право да обременява Иля с грижи за нея, с постоянно общуване, с живот под един покрив?

Не, нека Сонка да завърши училище, да влезе в институт и тогава Наташа ще измисли нещо, за да не живеят заедно. Възможно е да се премести при Иля, а на дъщеря си да остави своето жилище, макар че за тази сополанка ще е твърде голям подарък да получи, без да си мръдне пръста, цял двустаен апартамент. А може би с Иля ще успеят някак да разменят двата си апартамента, така че Соня да получи гарсонiera. Тъй ще бъде по-справедливо. От друга страна, може ли да я остави да живее сама? С нейните възгледи за живота? Ами че тя моментално ще се забърка в някаква история, стига на хоризонта да ѝ се мярнат пари и някакъв призрак на разкошен живот. Тя трябва да бъде наблюдавана отблизо. Какво да прави тогава? Не е правилно нито да оставя Соня сама, нито да я стоварва върху плещите на Иля.

Ама защо, защо всичко е толкова... нелепо. Или... неправилно. Колко пъти си бе представяла този момент, бе го очаквала, беше ѝ се привиждала красива сцена в някой ресторант — как Иля вади от джоба си кутийка с пръстен и ѝ прави предложение, и тя е страшно щастлива да отговори с „да“, и двамата веднага започват да кроят планове: кога ще подадат заявление, кога ще се разпишат, къде ще отидат на сватбено пътешествие, после се целуват пред очите на всички и сервитьорът им носи шампанско, от най-скъпото... Като на кино.

А излезе съвсем друго. Думите, които бе очаквала толкова дълго, прозвучаха близо до сградата на Градската прокуратура, в кола, където още се носи отвратителната миризма на алкохолните пари, издишани от Пашка. И тя не знае как да осмисли това неочаквано предложение, защото не може да го приеме. Колко глупаво. Колко обидно.

— Илюша — плахо подзе тя, — да не би да се шегуваше за сватбата?

— Напълно сериозен бях. Никога не съм бил по-сериозен.

— Нали няма да се разсърдиш, ако те помоля да почакаш?

— Защо?

— Нека Соня да порасне още малко. За да мога да я оставя сама с чиста съвест.

— Не искаш да живеем заедно, така ли?

— Честно ли? Не искам. Та ти не си сляп, прекрасно виждаш каква е тя. Моя дъщеря е, единствена, и аз ще я обичам каквато и да е. Но ти не си длъжен.

Иля се обърна към нея, взе ръцете ѝ в своите и внимателно се вгледа в очите ѝ.

— Нали не ме лъжеш? Наистина ли причината е само тази?

— Че каква друга да е? — слиса се Наталия.

Така де, какви причини може да има да отложиш сватбата, щом толкова отдавна обичаш човека?

— Помислих си, че може би ти трябва отсрочка, защото... Е, с една дума, защото искаш да осмислиш отношенията си с Павел. Или с някой друг мъж. Например с онзи австриец, за когото постоянно говори Соня. А?

— Не — твърдо отговори тя. — Никакви други мъже не са причина, а най-малко Павел. Но сега не бива. Хайде да почакаме.

— Добре.

Стори ли ѝ се? Не долови ли облекчение в гласа на Иля? Не, разбира се, счуло ѝ се е...

Наталия отново погледна към вратата на сградата на прокуратурата. Хайде де, защо тази жена не се прибира? Стои, обажда се по мобилния си телефон. Докога ще си бърби? Или нарочно не си тръгва, очаква някого? Кого? Павел ли? Или следователя? Защо най-сетне не поеме за къщи, нали е събота, почти десет вечерта е. Да не би да става нещо сериозно с Паша? Той ѝ каза, че имал някакви неприятности...

Господи, кога най-сетне ще свърши всичко това! Той да погребее Милена — ако трябва, Наталия ще му помогне да организира всичко, и на погребението ще отиде, ако той я помоли, и на помена, ще бъде до него... Само всичко да приключи вече. Той да овладее мъката си, да престане да пие толкова и да започне да работи — тогава тя ще може да не се безпокои за него, да не ходи в дома му след работа, да не

изслушва търпеливо неговите вопли и безкрайните му разкази за Милена, които всъщност никак не са й интересни. Да, изневерявала му е. И какво от това? Той да не би да е светец? Защо жените на всички мъже могат да им изневеряват, а само неговата да не може? На него, не твърде младия и прилично пиещ беден полицаи. Ха, голямото съкровище за млада заможна красавица. Просто да се чудиш как го е търпяла толкова години, хем не просто го е търпяла, ами му е била вярна приятелка, грижела се е за него, хранела го е, лекувала го е. Ами че той трябва паметник да й вдигне, а не да се учудва, че е имала любовник. Защото тя, Наталия, получи Павел в най-добрия му вид — млад, силен и здрав, когато все пак не пиеше толкова много, а Милена го имаше вече в доста овехтял вид.

Внезапно Наталия ужасно се ядоса на Павел и на дъщеря си. Те я задушават, искат ту едно, ту друго, Павел — внимание, време и душевни сили, Соня — пари и блага. Те не й дават свободно да се радва на живота, не я оставят да обича Иля. Тя трябва да промени нещата: да положи всички усилия Паша по-бързо да се стегне след стреса, да си стъпи на краката и нека Сонка да живее с него, щом толкова иска. Нека носи дрехите на Милена, нека използва нейната козметика, парфюмите й, нека харчи нейните пари, ако са останали още, нека прави каквото иска. Само те двамата, Паша и Соня, да я оставят на мира. А тя ще се омъжи за Иля и ще бъде щастлива.

Наталия веднага се засрами от мислите си. Е, бива ли така? Сонечка е нейното момиченце, малкото й слънчице, а тя седи в колата на любовника си и крои планове как да се отърве от нея. Каква мерзост! Че и Паша... Той толкова страда, толкова се измъчва, а тя се дразни. Това не е хубаво. Лесно е да го разбере: той се срамува, че Мила му е изневерявала, не може да сподели това с никой приятел, самолюбието не му позволява... А и щом се случи така, че сега той няма човек, по-близък от бившата си съпруга, има ли тя право да го отблъсква? Той моли за помощ и ще бъде просто безчовечно да му откаже.

— Наташенка, аз не разбрах какво все пак се е случило на Павел? Защо беше днешната суматоха? Ти каза, че са убили някого?

— Той ми обясни така — въздъхна тя. — Някакъв наркоман, когото познавал.

— А защо е трябвало да тича да съобщава това на следователя, който се занимава с убийството на Милена? Има ли някаква връзка между двете престъпления?

— Вероятно. Паша казва, че са убили Мила, защото искат да го сплашат. Всичко това е свързано по някакъв начин с неговата работа. Не ми е разказвал подробности.

— А, разбирам. Гладна ли си?

— Малко — усмихна се тя. — Днес не успях дори да обядвам. А ти?

— Като вълк! Хайде да слезем, да се разходим, може да намерим някой павилион за хотдог.

— Ами ако Павел излезе?

— Абе ще почака твоят Павел, нищо няма да му стане. Ще подиша чист въздух десет минути, за него е полезно.

Ето на, и Иля се ядосва на Паша. Как, как да направи така, че на никого да не липсва вниманието ѝ, никого да не обиди?

Кой знае защо, на Наталия и през ум не ѝ минаваше въпросът: как да направи така, че самата тя да бъде щастлива?

* * *

Евгений Леонардович Йонов знаеше, че е направил сделка. Той смяташе, че е твърде стар, за да има право да се поддава на съблазънта да се самозалъгва, затова не си търсеше красиви оправдания и не измисляше нищо излишно. Толкова много години и сили бе отдал на Програмата, че искаше да види поне началото на нейната реализация, за да умре спокойно. Когато си тръгва от този свят, да знае, че нищо не е било напразно. Именно затова бе дал съгласие Програмата да се реализира тогава, когато е изгодно от политическа гледна точка, дори всички разчети и прогнози да сочат, че моментът е избран несполучливо. Несполуката в този контекст означаваше, че ефектът безспорно ще бъде мощен, но уви, кратковременен, тоест не за далечна перспектива, а за пет до седем години. За политическия живот обаче това е напълно достатъчно, защото президентският мандат е само четири години, и за пет до седем години изборите могат да се подсигурят на два пъти.

Условията по спогодбата, която Йонов, без да си криви душата, наричаше за себе си сделка, бяха съгласувани само с него, дори най-близкият му съратник — Дмитрий Шепел, не знаеше нищо за това. Ръководството на Фонда и всички негови служители искрено смятаха, че Програмата ще влезе в действие точно тогава, когато двете сфери — и правоохранителната, и престъпната — едновременно достигнат до нужната за максимален ефект кондиция. Но както и при всяко прекалено проточило се очакване, целта постепенно започна да отстъпва на втори план, а отпред излезе самият процес на интересна, увлекателна, необичайна и високоплатена работа. Никой вече не вярваше, че моментът за реализация ще настъпи, а служителите просто от сърце се наслаждаваха на работата, която обичаха и която им даваше възможност да живеят безпроблемно.

Какво пък, думите на Шепел от онзиден са разбираеми... Той наистина е загубил вяра в Програмата и ценността на идеята, в името на която толкова дълго се стара. Вярата е помръкнала сред ежедневните грижи. Сега за него е много по-важно да запази мира в семейството си и да не разруши отношенията си със съпругата и сина си. И да не трепери, че жена му може да го зарече. По принцип, мислеше си Йонов, това е правилно, защото Дима вече е във възрастта, когато семейните ценности стават най-важното, най-значителното в живота и те спохожда разбирането, че всичко останало, включително службата и кариерата, няма значение. Докато самият Евгений Леонардович толкова дълги години грижливо градеше своята независима старост, че връзките му със семейството практически се разрушиха. И не му остана нищо друго, освен Програмата — неговата любима рожба, която той създаде, отгледа и сега иска да я види как ще стъпи на краката си и ще заживее самостоятелен зрял живот. Едва когато съзре с очите си нейните първи уверени стъпки, Йонов ще може спокойно да се оттегли от работата си и — дай боже — лесно и бързо да умре. Нека рожбата продължи да се развива самостоятелно, ако оцелее — добре, не оцелее ли — значи, такава й била съдбата.

Той не обичаше да пътува с този шофьор, човек мълчалив и надменен, но службата за охрана на извънградската резиденция не позволяваше на посетителите да идват със свои шофьори. Не е нужно външни хора да знаят този адрес, тази къща и маршрута дотук. Ако човекът, на когото е разрешено посещение, шофира сам — моля, ако

ли не, изпращаха му кола със „собствен“ шофьор, проверен до девето коляно, и после го откарваха обратно.

Йонов не харесваше и този стил — да определят делови срещи късно вечер, а понякога и нощем. Не, той всичко разбираше: висшият държавник е толкова зает, че не би намерил друго време за разговор, но всичко това здравата намирисваше на „онези“ времена, когато най-важните политически въпроси се решаваха сред нощната тишина на кабинетите зад грижливо затворени врати и спуснати завеси на прозорците. Обикновените хора спокойно спят в леглата си, а ръководството на страната не дреме и ръководи съдбите им, без сън и почивка, без да щади силите си. Честна дума, някаква сталинщина...

Евгений Леонардович не обичаше и Рубльовското шосе, по което пътуваха, защото според него хората, живеещи тук, олицетворяваха неправилното отношение към парите. Той беше твърдо убеден, че парите трябва да бъдат функционални, като часовника. Просто не можеше да разбере защо е нужно един часовник да струва десетки хиляди долара, щом точността му си остава същата като на часовник за хиляда рубли. За какво са тези корпуси и верижки от платина, защо трябва да се украсяват с диаманти, защо трябва да се плаща за прочутото име на производителя, щом часовникът трябва просто правилно да показва времето?

Същото е и с парите. Защо например в къщата да се поставя мраморна камина? Камина — добре, това е жив огън и топлина по всяко време на годината, независимо от сезона и наличието на електричество. И самият Йонов не би отказал една камина в жилището си, но нима огънят ще стане по-жив, а въздухът — по топъл, от това, че камината е от мрамор, а не от по-евтин материал? Или да вземем басейните: и това е разбираемо, не всеки обича да се къпе в обществен басейн или в оздравителен център, където хората ходят с купени или издадени без преглед медицински бележки и може да пипнеш каква ли не зараза. Собственият басейн е къде-къде по-добро нещо, плуваш си в него, когато искаш, и не е нужно да излизаш от къщи. Йонов нямаше нищо против самите басейни и дори ги приветстваше, но да пръснеш луди пари, за да го облицоваш с най-скъпите плочки — това не го разбираше. Не проумяваше по какъв начин удоволствието и ползата от плуването са свързани с цената на материалите. Тук, в „Рубльовка“,

според Йонов парите губеха своята функционалност и изначален смисъл — и това го дразнеше.

На контролно-пропускателния пункт провериха документите му и чак след това кованата порта плавно се отвори. Стопанинът на резиденцията прояви уважение — чакаше госта на верандата. Професорът изопна гръб и се постара да се качи по стъпалата леко, без да пипа перилата.

— Радвам се, че ви виждам, Евгений Леонардович — подаде му ръка стопанинът и силно стисна дланта му. — Как пътувахте?

— Добър вечер, Владимир Игнатович. Пътувах прекрасно, нали си познавате шофьорите. Комфорт и безопасност.

Те влязоха в къщата и веднага тръгнаха към кабинета.

— Вечеря? — извърна се в движение Владимир Игнатович.

— Не, благодаря, не съм гладен.

— Тогава чай?

— С удоволствие.

В кабинета Йонов веднага зае обичайното си място — не във фотьойла до бюрото, а на мекия кожен диван, до широката ниска масичка. Той не е молител тук, а уважаван гост. Това така си тръгна от самото начало, още от времето, когато тази резиденция имаше съвсем друг стопанин.

— Късничко е, Владимир Игнатович, затова ще мина веднага на въпроса. На моята възраст вече е трудно да будувам...

Йонов не си отказа удоволствието да пококетира и в отговор получи очаквания комплимент:

— Какво говорите, Евгений Леонардович! Дай боже всички на вашата възраст да запазим такава работоспособност и ясен ум. Но ви слушам внимателно. Случило ли ви се е нещо? Някакви проблеми ли имате?

— В известен смисъл. Тъй като за нашата спогодба с вас знаем само ние, във Фонда се зародиха... как да го кажа, неправилни настроения. Хората не виждат перспектива и смисъл в работата си и започват да разглеждат Фонда като някаква синекюра, където можеш уютно да се скатаваш и където е добре да уреждаш роднини и познати. Ако позволим тези настроения да наберат сила и да се разраснат, много скоро ще изгубим онзи висок научен потенциал и нивото на научната работа, които създавахме някога и които през всичките тези години

поддържахме. Засега успявам да удържам процеса, защото все още се ползвам с авторитет и без моето заключение никого не назначават, но аз съм стар, Владимир Игнатович, много съм стар... Вече навърших осемдесет и всеки момент може да се озова във кабинета си. Не, не, недейте да спорите — направи протестиращ жест Йонов, щом забеляза, че домакинът отново се кани да вметне дежурен комплимент, — осемдесет са си осемдесет, не са трийсет или четирийсет, така че всеки момент организъмът може да ми скрои номер. Тогава процесът ще стане необратим. В тази връзка искам да ви задам един въпрос, Владимир Игнатович.

— Да, разбира се, слушам ви.

— Наистина ли ви е нужна нашата Програма? Защото, ако не ви трябва, ако не виждате в нея смисъл и полза, аз няма да си развалям отношенията с хората и ще им позволя да назначават при нас когото пожелаят. Повярвайте, това не са празни думи. Вчера ви се обадох след тежък разговор с човек, който иска при нас да започне работа синът му. И аз бях поставен пред избор: или да жертвам нивото и в крайна сметка самата Програма, за която хвърлих двайсет години труд, или скъсвам приятелските си и близки отношения с човек, когото познавам от трийсет години, когото обичам, уважавам и който ми е искрено скъп. Повярвайте ми, Владимир Игнатович, това не е лесен избор, никак даже... Днес ще пожертвам отношенията си с един стар колега, утре — с друг, и в крайна сметка ще остана насаме единствено с Програмата, която, както ще се разбере, на никого не е притрябвала. Това не е твърде хубава перспектива за дълбоки старини, не намирате ли?

— Господи, Евгений Леонардович, как можете да си мислите такива неща? — плесна с ръце домакинът. — Защо решихте, че Програмата не ни е нужна? Нима щяхме да влагаме купища пари за издръжката на вашия Фонд, нима щяхме да плащаме такива високи заплати, ако вие не виждахте смисъл в това?

— Щяхте да влагате — спокойно отговори Йонов. — И да плащате. Вие го разбирате не по-зле от мен.

— Но защо? Не е трудно да намерим накъде да насочим тези средства.

— Ами затова, скъпи Владимир Игнатович, защото дете, на което внезапно са отнели любимата играчка, започва да пици, да плаче, да

крещи, да тропа с крака, да размахва юмручета срещу мама и тате и да се оплаква от тях на всички наоколо. Ако закриете Фонда, как ще се държат хората, за които тази работа е била любима и — забележете, доходна? Точно така ще се държат. И вече необвързани с декларация за секретност и висока заплата, ще разкажат всичко на всички. Представяте ли си какъв скандал ще избухне в страната? Изведнъж ще се окаже, че държавата целенасочено е влагала пари в рушенето на правоохранителната система, за да могат бандитите безнаказано да се разхождат из улиците и да стрелят по честните труженици, да им отнемат последното, което имат, за да процъфтяват корупцията и беззаконието... И така нататък. Та нали разбирате, че в научните разработки всичко не е така и целите на Програмата са съвсем други, но в случай на шумен политически скандал формулировките ще бъдат именно такива. Това не ви трябва. И вие сте готови да плащате, да влагате луди пари, за да не го допуснете. Дори самата Програма да не ви е нужна и да не ви интересува. Ето защо аз отново задавам въпроса си: как да постъпя? Какъв избор да направя?

Вратата на кабинета се откряна и Владимир Игнатович, който тъкмо се канеше да отговори, замлъкна и направи знак с ръка: влизайте. Прислужницата, немлада жена с фино, но злобно лице, внесе поднос с чайник, чаши и две чинии — в едната сандвичи, в другата — бисквити. Тя ловко и бързо подреди всичко на масичката, наля чай и излезе. Йонов вдигна до устните си своята чаша, отпи и доволно се усмихна: макар да не обичаше „Рубльовка“, тук правеха хубав чай.

— Евгений Леонардович, с вас сме се разбрали да поддържате научната страна на Програмата, докато ние вземем решение за нейното реализиране. Аз разбирам вашите съмнения и колебания, времето тече — и нищо не се случва. Повярвайте ми, няма да чакате още дълго.

— А колко по-точно? Аз неслучайно ви припомних възрастта си. Срокът, който според вашите представи е кратък, за мен може да се окаже непосилно дълъг.

— Е, недейте така песимистично, какво говорите! Вие сте в прекрасна форма, две-три години за вас не са кой знае какъв срок.

— Сигурен ли сте, че става дума именно за две-три години?

— Сигурен съм, Евгений Леонардович, абсолютно. Следващите избори са през 2008 година и новият президент ще започне своята дейност с реализиране на вашата Програма. Така той ще си осигури

солидна репутация сред народа и със сигурност ще бъде избран за втори мандат. По този начин ние планираме да осигурим стабилност на властта за осем години.

Значи, трябва да се чака поне до пролетта на 2008 година, тоест три и половина години. Много е. Здравето може да го подведе. И през този период той ще трябва да се бори за всяка вакантна длъжност, да се разделя с приятели и да печели врагове. Не, това е невъзможно, той просто няма да издържи. На млади години конфликтите се преживяват по-лесно, голяма работа, скараш се с един — сприятеляваш се с друг, а на старини от мястото на изгубения приятел или съратник вече никой не се интересува и наоколо се образуват все повече празноти. И самотата става все по-страшна.

— Аз бих предложил друг вариант — замислено каза Йонов. — Вкарайте в играта новия министър на вътрешните работи. Незабавно. Махнете сегашния, той и без това не се радва на обичта на народа, доведете нов човек и нека той започне реализирането на Програмата.

— Мислите ли, че моментът е благоприятен?

— Не, не смятам. Но какво значи благоприятен момент? Това е гаранция, че ефектът ще бъде дълговременен и стабилен, с перспектива за десетки години. Ако Програмата се започне в кой да е друг момент, тя пак ще даде ефект, въпросът е само в неговата дълготрайност. Започнете ли сега — за вас ще е достатъчно, аз ви гарантирам девет-десет години. Новият министър ще започне реализирането, а към средата на 2007 година ще стане очевидно, че той е направил невъзможното: осигурил е безопасността на населението и е поставил правоохранителната система в служба на гражданите, а не на чиновниците и политиците. Вие ще го направите министър-председател, страната ще посрещне тази стъпка с разбиране и одобрение. Той отива на избори през март 2008 година и лесно ги печели, после веднага започва реализацията на Програмата в прокуратурата и съдебната система. И така до 2012 година Програмата набира скорост и хората с удоволствие ще гласуват за него още веднъж. Вашата стабилност ще бъде осигурена за осем години.

— Обсъждали сме такъв вариант — предпазливо проговори Владимир Игнатович, — но в момента нямаме подходяща фигура за такава игра. Мислехме за сегашния министър...

— Той не е подходящ — рязко го прекъсна Йонов. — В очите на населението той е никой, не е направил нито една що-годе съществена крачка, която хората да аплодират.

— Но именно началото на Програмата ще повиши авторитета му.

— Не. Човек, който дълги години нищо не е правил, не може ни в клин, ни в ръкав да извърши нещо неவிжданo. Никой няма да му повярва. Затова ни е нужен свършено нов човек, неочакван. Тогава всички ще кажат: ето, най-сетне дойде истинският ръководител, човек знаещ и компетентен, загрижен за народа, а не за собствения си джоб. Ние всички, Владимир Игнатович, направихме грешка.

— Каква?

— Прекалено се увлякохме от играта на корупция. Отначало тя ни беше удобна, защото съсипваше системата, която бяхме планирали да разрушим, и не забелязахме как тя се превърна в политическа сила. Сама по себе си, като явление, тя стана мощна политическа сила, защото притежава способността да формира общественото мнение.

— Имате предвид подкупването на избиратели?

— Не, не! Не става дума за това. Цялото население на страната знае, че деветдесет и осем процента от държавните чиновници вземат подкупи. И сам по себе си този факт доведе до обстоятелството, че хората вече на никого не вярват. Те не вярват, че политиците, които вече познават, изведнъж ще пожелаят да направят поне нещичко за народа. Само абсолютно нов човек може да промени рязко ситуацията, само неизвестна преди фигура, която не се е омърсила с тъпо бездействие, публична демагогия и строеж на извънградска къща за три милиона долара. Желателно е също той да няма деца, които са блъснали някого с колата си или са се сбили, след което са се измъкнали от наказателна отговорност.

— Но нали разбирате, че никак не е лесно да се намери такава фигура.

— Разбирам. Обаче трябва. И да се започне реализирането на Програмата незабавно. В този случай аз ще мога да осигуря научен надзор на високо ниво и да гарантирам ефект. Ако протакате, нищо няма да мога да осигуря. Аз съм стар човек, трудно ми е да се противопоставям на конфликти. Ще бъда откровен докрай с вас, Владимир Игнатович: трудно ми е да се боря със страха от самотата. Тя вече е съвсем близо и ще се стовари върху мен с катастрофална

сила, ако ме принудите да поддържам Програмата още няколко години, без никаква надежда най-сетне да я видя в действие. В този случай не мога да ви обещавам, че ще остана във Фонда. И вие ще трябва да се договаряте с някой друг.

По лицето на Владимир Игнатович плъзна недоволство, смесено с объркване. Йонов фактически му постави ултиматум, макар и много мек и твърде завоалиран. Или започвате реализирането на Програмата в най-близко време, или аз губя перспективата да видя плодовете на собствената си дългогодишна дейност и тогава вече нищо няма да ме задържи във Фонда. И няма да ме накара да изпълня задълженията, които съм поел, включително и за запазване на конфиденциалността. Последствията от разгласяването са ви известни, току-що ги оповестих. А аз съм стар човек, нямам от какво да се страхувам, и без това скоро ще умра. Решавайте.

— Ще докладвам за преговорите ни с вас, Евгений Леонардович. Надявам се да бъде взето решение, което да ви задоволи.

— И аз се надявам. Благодаря за чая.

Йонов стана и се отправи към вратата. Домакинът учтиво го изпрати чак до портата, стисна ръката му за довиждане и му помогна да се качи в колата. Усмивката му беше напрегната. Нищо, мислеше си професорът, ще се поядосва до сутринта, после ще докладва на когото трябва. И работата ще потръгне. Така де, колко може да се стои и да се чака? Вчерашният разговор с Шепел го подтикна към днешната среща и през изминалото денонощие Евгений Леонардович ясно разбра алтернативата: или спокойна достойна старост, или самота насаме с нереализираната Програма. Вторият вариант никак не му харесваше.

* * *

Тази вечер Настя Каменская заспа бързо, но още към два часа през нощта се събуди от неясна, смътна тъга. Беше сънувала следователя Давидов, който незнайно защо я разтърсваше за раменете и крещеше право в лицето ѝ: „Противно човече! Противен тип! Какво, нима и ти не го виждаш? Какъв детектив си тогава?!“.

Тя внимателно се измъкна от леглото, загърна се в топлия халат и отиде в кухнята да пие чай. Защо се оказа такава глупачка, а? Сляпа и

доверчива!

Никакви собствени пари не е имала Милена Погодина, не е имала за любовник и никакъв престъпен бос. Тя е била обикновено момиче, емигрантка без руски паспорт и регистрация за местоживееене. За сметка на това пари е имал Павел Седов...

И то твърде прилична сума. Прилична не в смисъл на произхода ѝ, а като количество. Колко струва днес „непривличане“ под наказателна отговорност за престъпления, свързани с наркотици? Десет хиляди долара, това е московската тарифа. В Питер е същото, в другите градове е по-евтино. Пипваш някое момче или момиче и бързо звъниш на родителите му. Ако имат пари, правиш уговорката, ако нямат — пишеш си плусче в отчета. Дори без много да се напругаш, като завъртиш само една такава сделка в месеца, можеш да спечелиш над сто хиляди долара за година. Ето ти ги и апартамента, и луксозния ремонт, и лечението в чужбина, и петзвездните хотели, и зъбите за Милена в лондонската клиника. Какво друго са ѝ правили там? Май ринопластика, нали съпругът ѝ е счупил носа, сериозно е повредил преградата. Родителите ѝ не са се задълбочавали във въпроса откъде Павел има такива пари, те, както и много хора, пристигнали от бившите съюзни републики, са смятали, че в Москва всички печелят много, а нямат и представа какви са цените за лечение в клиники в Германия, Швейцария и Англия... Затова бащата на Мила чистосърдечно и подробно разказа как Пашенка и Милочка ходели да се лекуват в чужбина, как Паша дал парите за тяхното жилище в Подмосковието и така нататък... А самият Седов прекрасно е разбирал, че всичките тези въпроси рано или късно ще възникнат, затова е измислил този номер: разправил е на следователя измислицата за любовника на Милена и веднага се е запил. Какво да иска човек от пияница? Кой ще му задава въпроси? Кой ще тръгне да проверява откъде са парите на Мила? Е, имала ги, нима е важно откъде.

Толкова сили и време бяха хвърлени напразно за търсене на този убит бандит, който уж бил оставил на Милена пари! Вярно, полза все пак има — нали Настя трябваше да се обърне към Равил, а той я насочи към Файзуло и Хаким. Но ако Седов не лъжеше, всичко щеше да стане известно много по-рано.

Сега поне е ясно защо Серьожка Зарубин не може да намери общ език с колегите на Павел. Те прекрасно знаят как той печели пари,

напълно е възможно всички там или почти всички да правят същото, затова не са наясно какво могат да разкажат на оперативния работник от „Петровка“ и какво не бива. И Павел, като напук, е в запой, не могат да го попитат...

Значи, версията за спорните пари може да бъде отхвърлена. Милена не е имала никакви връзки с престъпния свят и никакви чужди пари. Остават две версии: отмъщение на Седов и ревността на Канунников. И в двата случая убиецът е Олег Канунников, който се е скрил незнайно къде. Дали се е качил на един от влаковете, но е слязъл преди границата, дали е заминал с кола, дали пък изобщо не е заминал. Търсят го, но засега безрезултатно.

Утре ще отиде заедно с участъковия Дорошин в жилището на Канунников, ще огледа всичко подробно и внимателно и ще се постарее да си състави поне някаква собствена представа за този човек. А после...

Повдигаше ѝ се при мисълта какво ще трябва да прави после. Защото щеше да се наложи да общува доста отблизо с Павел Седов. Как да се държи? Как да разговаря с него? Да му намекне, че знае за произхода на парите и за неговите лъжи пред следователя? Или да му го каже открито? И после какво? Да негодува, да му кресне да се засрами, да го упреква? Идиотщина. Сякаш Седов е убеден, че постъпва правилно, а някаква си лелка от „Петровка“ изведнъж му отваря очите за цялата мерзост на това, което той прави. А ако се престори, че всичко е наред, всичко е нормално и в реда на нещата? И по този начин да признае, че одобрява постъпките му ли? Или да се престори на пълна наивница, която нищо не разбира, не знае кое колко струва и въпросът за несъответствието между неговите официални доходи и харчове дори през ум не ѝ минава?

Не, това е някакъв друг свят, друг живот, който ѝ е свършено чужд. В този свят има други нравствени норми, други мерки, а тя, Настя Каменская, е отживелица от миналото, която просто не може да съществува при тези нови стандарти и правила. Трябва да се маха от милицията. Не ѝ е мястото там.

Откъм стаята се чу тътрене на чехли. Чистяков, дори дълбоко заспал, съумяваше да осъзнае, че жена му не е до него. Той дойде в кухнята сънен и разчорлен.

— Какво пак те налегна? Безсъние или мирова скръб?

Алексей седна до масата срещу нея, взе чашата ѝ, отпи от изстиналия чай и се намръщи.

— Господи, каква помия пиеш?

— Каквото си направил, това пия — сопна се тя.

— Ама аз го направих сутринта, когато закусвахме. Колко пъти си доливала чайника?

— Два пъти — призна Настя. — За вечеря и сега. Изобщо не е помия, чай като чай.

— Какво ли разбираш ти от чай — промърмори той. — Сега ще направя пресен. Ще ядеш ли?

— Ще ям.

— Значи, мирова скръб... — с лек присмех направи извод мъжът ѝ. — Когато страдаш от безсъние, обикновено не примираш от глад, но пък много пушиш. А когато скърбиш, те връхлита зверски апетит.

Така си беше. Настя с удоволствие изяде затоплените от мъжа ѝ кюфтета с мариновани краставички, после изпи прясно запарения сладък чай с лимон. Алексей, като човек дисциплиниран, нощем обикновено не ядеше, затова седеше мълчаливо и търпеливо чакаше неговата страдаща съпруга да се нахрани до насита и да си върне настроението, подходящо да водят светски разговор.

— Казвай сега за какво скърбим днес...

Настя потърси с очи по кухненските рафтове, намери кутията с датски бисквити, постави я на масата. Дълго и придирчиво избира бисквитка, най-сетне я ухапа.

— Льоша, аз все пак ще напусна отдела.

— Е, bravo! Току-що те повишиха, скоро ще станеш полковник. Какво не ти харесва пак?

— Знаеш ли, разбрах, че не е трябвало да ме повишават. Стана само по-лошо. Разбираш ли, когато те повишават, с това сякаш ти казват, че си добър в работата си. И сега трябва да оправдая тази оценка.

— Ами оправдай я, какъв е проблемът? Та ти наистина си много добра в работата си.

— Не, не, Льошик, изобщо не е така... Първо, тази седмица допуснах всички възможни гафове, които можеха да се направят.

— Но нали се подготвяше за доклада си пред катедрата! Главата ти беше заета с други неща. Вълнуваше се, тревожеше се. Напълно

естествено е, че през тази седмица не работеше с пълните си възможности. И какво, заради тази дреболия трябва да зарежеш работата си, така ли? Не ме размивай, Аска.

— Има и още нещо... Аз не мога и не искам да работя с хора, които ме смятат за пълна глупачка.

— Интересно, кой смята така? — скептично присви очи Чистяков. — Аз нещо не съм ги срещал.

— Точно там е работата, Льоша. Там е целият номер. Нашият живот е от миналия век, нашите критерии за оценка на човека са други. Сега е нов век, дойде ново поколение нагли и нахални хора, които от нищо не се притесняват и от никого не се страхуват. Льоша, почти всички наши оперативни работници вземат подкупи, за да отърват престъпници от наказателно дело. Невъзможно е да не знаеш това, те го правят толкова открито, че човек трябва да е сляп и глух, за да не го забелязва. И какво мога да направя по въпроса? Да докладвам за тях? Безсмислено е, защото началниците го знаят и винаги ще ги прикрият пред службата за вътрешна сигурност. Да им обяснявам колко са лоши? Глупаво е... Те ще ме гледат, като че съм ненормална. Защо да са лоши, щом всички правят така — от най-незначителното милиционерче, което се занимава с дребен рекет, до най-големия генерал, който взема милиони като подкуп. Знаеш ли колко струва постът заместник-министър?

— Колко?

— Два милиона американски пари. Платиш ли ги — ставаш. Всички знаят това, така че искрено не разбират защо трябва да се срамуват, когато вземат своите малки и средни подкупчета. Вярно, аз мога да се преструвам, че нищо не знам и не забелязвам, и тогава те определено ще ме смятат наистина за сляпа и глуха. С една дума, Льошка, всичко това страшно ме отвращава и аз не знам как да живея с тези неща. Така че по-добре да съм далеч от тях. А тогава изниква и още нещо...

— Кое е то?

— Моят нов началник. Аз така и не разбрах що за птица е той, но това не променя същността на нещата. Той много сериозно ме молеше да остана, питаше ме какво трябва да направя, та да не отида да преподавам. Отговорих му, че искам да получа чин полковник и правото да служа още пет години. Той изпълни това условие, и то в

рекордно кратък срок. Просто невероятно кратък. Ръководството се е съпротивлявало, защото Афоня е успял да ме окаля пред тях, та тогава новият шеф се е обадил дори на Иван Заточни, помолил го е да окаже съдействие, да натисне съответните лостове. И ето, ще мине само седмица и аз ще отида при Болшаков и ще му кажа, че напускам заради катедрата. Как ще изглежда това? И какво ще си мисли той за мен след всичко това? А какво ще каже за мен Заточни, който се е обаждал на някого, молил е някого, уговарял се е с някого? През нашия век, Льоша, имаше телефонно право. Човек вдигаше слушалката, даваше указание — и всичко ставаше. При това човекът, който се обаждаше, не дължеше нищо на никого. Сега нещата се правят по друг начин, сега няма телефонно право, а има бартер, навсякъде и във всичко. Аз ти се обаждам, моля те — ти го правиш, но вече имаш право да отправиш своя молба към мен и аз не мога да ти откажа. Заточни е молил за мен, тоест сега дължи нещо на някого, и се получава, че всичко е било напразно, защото аз не съм се възползвала от неговата помощ, не съм останала на работа и въпреки всичко, съм напуснала. Неудобно е пред Болшаков, неудобно е пред Заточни, омерзително е да работя в тотално корумпирана среда, а ми се работи... Защото обичам работата си почти толкова силно, колкото теб. Разбира се, теб обичам по-силно, но след теб е работата ми. И ето, аз страдам. Съвсем се обърках...

— Разбирам — въздъхна Чистяков, стана и дръпна Настя за ръкава на халата. — Тази ситуация трябва да се разнищва с подробности, а аз нямам сили за това. Ужасно ми се спи, Аска, ужасно! Сега ще умра, ако не си легна. Хайде да се наспим хубаво, а утре цял ден ще нищим твоите страдания. Първо ще закусим, аз ще приготвя нещо вкусничко, после ще се облечем топло и ще отидем да се разхождаме в парка. Ще се разхождаме бавно, ще дишаме чист въздух и ще обсъждаме какво да правим с твоя проблем. Разбрахме ли се?

Настя съблече халата, мушна се под одеялото, сви се на кълбо. Невероятен човек е Льошка! Винаги намира нужните думи и нужната интонация, за да я успокои. Да се наспят, да закусят и дълго-дълго да се разхождат в парка и да разговарят... Сладка мечта. Жалко, че не ѝ е съдено да се сбъдне.

— Няма да се получи, Льошик — проговори виновно тя. — Утре още сутринта имам повторен оглед на местопрестъпление. В десет часа.

— И в неделя ли? Не можа ли да го отложиш за понеделник?

— Календарът изобщо не засяга убийците, Льош, те не го гледат. Просто изчезват и се крият, а ние трябва да ги издирваме, без да правим сметка кой ден от седмицата е. Мислех, че вече си свикнал, толкова години минаха.

— Абе свикнал съм. Добре, спи сега. Я да ти изпея една приспивна песничка. Искаш ли?

— Искам.

Тя по навик намести глава на рамото на мъжа си, подпъхна под бузата си края на одеялото.

— Първо ми разкажи приказка, после стихче и песничка — помоли Настя.

— Имало едно време три прасенца...

---

[1] Цитат от „От ума си тегли“ от А. Грибоедов, употребяван като крилат израз в смисъл че господарят може да те обича, но може и да ти причинява неприятности. — Б.пр. ↑

ГЛАВА 7.

В апартамента беше задушно и освен на неизветрели химикали, миришеше на безнадеждност и на някаква ненужност. Човекът, който бе живял тук, вече никога нямаше да се върне, а истинският стопанин нямаше да се появи, докато не му разреши следователят. Настя мълчаливо свали якето си, влезе в хола и седна на дивана, вперила поглед в мястото, където преди няколко дни, във вторник, бе лежало тялото на Милена Погодина. Участъковият Дорошин застана на прага.

— Ще оглеждаме ли, или първо ще помислите?

— Ще помисля. Да, исках да ви благодаря за свидетеля от апартамент 80. Той наистина обича да седи до прозореца и да наблюдава: кой идва, при кого, кога, дори как е облечен. Забавен дядка. А вие какво, наистина ли знаете всичко за жителите на вашия участък?

— Е, не за всички, разбира се — усмихна се Игор, — но за много от тях. За хората, които живеят тук отдавна, знам практически всичко, нали работя на този участък вече тринайсет години, така че ги познавам наизуст. Колкото до променливия контингент, тоест наемателите и временно пребиваващите гости, наблюдавам ги избирателно. Ако има опасност от някакви неприятности, наглеждам ги, а ако няма — да са живи и здрави.

— И все пак, за да ги изучи човек така добре, е нужно много време — поклати глава Настя. — Как успявате? Нали имате огромно количество други задължения.

— Ами не успявам — весело се засмя Игор. — Честно казано, не правя почти нищо друго, освен работата с населението.

— Сериозно?! Ами началството? Как ви позволява това?

— Не ми позволява. Всяко тримесечие ме мъмрят. За тринайсет години служба не съм получил нито една премия. Когато започнат равносметките — оплюват ме пред всички, показателите ми вечно са най-ниските.

Странно момче, помисли си Настя. За какво му е тази работа, щом и бездруго не я върши и получава само мъмрения от

ръководството. Нито благодарности, нито премии, нито повишения в службата. Сигурно не е московчанин, трепе се заради жилище — на участъковите дават служебни жилища.

— Не сте ли московчанин? — попита тя вяло.

— Защо? Кореняк съм. И мама и татко са се родили тук, и дядовците и бабите ми.

Гледай ти! Кореняк московчанин, умен, красив... И какво прави в тоя участък, интересно. И то толкова дълго, цели тринайсет години. Значи, държи на работата си. Защо ли? Тя изведнъж си спомни с каква хубава кола пристигна Дорошин пред блока, където бе живял Канунников, и почувства, че ѝ се повдига... Защо ли се учудва? В тази част на града има огромен брой жилища, които се дават под наем на хора, пристигнали в Москва без регистрация, и от всеки нелегален наемател участъковият може да взема по 500 рубли на месец, че и повече, ако жилището е скъпо и обитателят му е заможен. Тук е пълно и с магазини, от които може да получава пари. Да не говорим за административните протоколи, които може да съставя с цели купчини за всевъзможни нарушения. А може и да не ги съставя. Според това как се договорят. Вярно, за извънградска къща не можеш да спечелиш от тази работа, но за прилична кола — спокойно. Господи, и той е като всички!

— Игор — вдигна глава тя и го погледна право в очите, — за какво ви е тази работа? Не можехте ли да си намерите нещо по-добро?

Лицето му се напрегна за миг, после веднага се отпусна и отново стана приятно и приветливо.

— Това е стара история, дълга и скучна, и аз не обичам да я разказвам. Нека спрем дотам, че тази работа напълно ме задоволява.

— Нещо не ми се вярва — позасмя се Настя. — Как може да ви задоволява една работа, при която срещу мизерна заплата получавате само мъмрения?

— Ха, да не им обръщам внимание случайно! Е, получавам мъмрения, четат ми конско — и какво? Началството си е началство, аз съм си аз, правя само това, което смятам за нужно и което ми е интересно. Аз съществувам някак отделно от ръководството и се чувствам прекрасно.

— И как успявате? — попита тя с внезапен интерес.

— Какво именно?

— Да съществувате отделно от мнението на ръководството, което ви смята за лош служител?

— Ами много просто! Нашата правоохранителна система е устроена така, че живее сякаш отделно от хората, които по принцип би трябвало да защитава и закриля. Просто е такава, какво да се прави. Аз не мога да я променя. Не мога също да зарежа и хората. Така че трябваше да избирам на кого да служа — на хората или на системата в лицето на моите началници. С един задник, ще прощавате, не мога да седя на два стола. И изобщо, да си слуга на двама господари е нещо от областта на мошеничеството и авантюризма, не обичам това. Има служители, които избират началството, а има и глупави идеалисти като мен, които избират хората.

— Но нали тези, които избират началството, по този начин избират издигане в службата, кариера, благодарности, премии. Вие какво, не искате ли това?

— Не — отново се засмя той. — Искам си работата. Желая в моя участък деца алкохолици да не отнемат пенсията на старите си родители, мошеници да не обират пенсионерите, тийнейджърите да не бият малките, родители пияници да не оставят децата си без надзор. Звучи патетично, нали? Вероятно ви е трудно да повярвате, но това е истината. А ако имате предвид колата ми, тя, естествено, не е купена от заплатата ми. Искате да попитате откъде имам пари?

Настя искаше. Но от тази прямота някак се стъписа и не й хрумна веднага какво да отговори.

— Предполагам, че нямам право да се интересувам от това — предпазливо каза тя. — По принцип не е моя работа.

— Разбира се, че не е ваша — с лекота се съгласи Игор. — Но по физиономията ви виждам, че ме подозирате във всички смъртни грехове, като се започне от дребен рекет и се свърши с крупно рушветчийство. Успокойте се, не се занимавам с това. Просто имам заможно семейство.

Настя неотдавна бе чула нещо подобно. Павел Седов, който живееше явно не според средствата си, също твърдеше, че имал богата любовница и всичко, което си позволявал, се правело с нейните пари. Добре де...

— Жена ви печели добре, така ли?

— Не съм женен.

— Богати родители?

— Нещо такава. Анастасия, да обсъждаме моето финансово положение ли сме дошли тук?

— Извинете. — Настя стана от дивана. — Аз май наистина се бъркам в чужди работи. Игор, помолих ви да дойдете, защото сте почти връстници с Канунников. Аз съм четирийсет и пет годишна омъжена жена, невинаги успявам да видя света през очите на трийсет и четири годишен ерген. Вие сте млад, неженен, на същата възраст, така че ще ви е по-лесно да го разберете. Представете си, че трябва спешно да избягате след извършено убийство.

— Ще се постарая — позасмя се Дорошин.

— А сега хайде да огледаме жилището. Не като място, където е извършено убийство, а просто като дом, където един човек е живял дълго и внезапно е заминал, по всяка вероятност завинаги. Към един часа трябва да дойде сестрата на Канунников и ние ще можем да ѝ зададем всички въпроси, които възникнат у нас през това време. Спомняте ли си как изглеждаше всичко тук, когато намерихме трупа?

— Тук ли? — замисли се той. — Беше разхвърляно, вратичките на шкафовете отворени, тоест пълна картина на внезапно и припряно събиране на багаж. На масата — бутилка вино и две пълни чаши. Сякаш Погодина е дошла на среща с любовника си, двамата са смятали романтично да си пийнат, но не са успели, избухнал е скандал и той я е убил. Струва ми се, медицинският експерт каза, че освен следите от удушаване, е открил и травма на черепа на Погодина, тоест Канунников отначало я е ударил по главата с нещо тежко, после я е удушил с ръце. Нали не бъркам?

— Не, така е било. Е, какво, започваме ли? За вас са кухнята и банята, за мен — холът.

— Както кажете.

Игор излезе от хола, а Настя започна бавно да разглежда рафтовете на отворения гардероб и на секцията. Дрехите не бяха нищо особено, не от най-евтините, но не и прекалено скъпи. Впрочем може би Канунников бе взел със себе си най-ценните. Какво каза бдителният съсед от апартамент 80? В понеделник между дванайсет и един часа Олег се прибрал заедно с някакъв мъж. Сетне се разбра, че спътникът му е бил неговият помощник Кирил Сайкин. И двамата много скоро излезли с пълен сак. Сложили го в багажника на колата, с която дошъл

Сайкин, и заедно отпътували, като Канунников предварително прибрал своя автомобил в гаража. И свидетелят, и помощникът говореха точно за един сак, а не за големи куфари. Ако Олег наистина е взел със себе си най-ценните дрехи, в сака едва ли са се побрали повече от един костюм и два пуловера. От друга страна, за какво му е на човек, хукнал да бяга, скъпо облекло? Досвидяло му се е? Добре, ще зададем този въпрос на сестрата на Канунников, жените винаги помнят всичко, свързано с дрехите. Покрай другото тя ще каже как се е отнасял брат й към харченето на пари, пазел ли е вещите си, ценял ли ги е...

В остъклените секции бяха подредени книги, предимно справочници за строителство, но имаше и художествени, по заглавията им личеше — трилъри и фантастика. Напълно мъжки избор. Настя приклекна, отвори вратичките на долните секции. Също нищо особено: кутии с дискети, папки с документи и чертежи, резервна тонер касета за принтер (не е икономисвал, отбеляза си тя, не е носел тонер касетите за презареждане, а е купувал нови), четири еднакви неразпечатани кутийки. Настя отвори една от тях, извади флакон от тъмно стъкло, вътре имаше таблетки. Някакво лекарство. Всички надписи бяха на немски, но тя не знаеше езика и нищо не разбра.

— Игор! — извика.

— Моля! — отвърна Дорошин.

— Знаете ли немски?

— Ни най-малко. Защо, трябва ли?

— Трябва.

Участъковият дойде в стаята, носеше тиган.

— За какво ви е това нещо? — учуди се Настя.

— Проверявам колко грижливо домакинът си мие съдовете. Това е подробност от характера му. А за какво ви е немският?

— Ами намерих тук четири опаковки с някакво лекарство. Изглежда, нашето приятелче Канунников го е внасял от чужбина и е припечелвал от това.

— Защо смятате така? Може някой да го е помолил да донесе за болен човек.

— Защо тогава не го е дал на човека?

— Не е успял.

— Не, Игор, не е логично. Във фирмата на Канунников ясно ни заявиха, че през последните два месеца той не е напускал Москва. За

два месеца все е можел да предаде лекарството. Значи, то или е донесено за продажба и очаква своя купувач, или таблетките са за него.

— Не — поклати глава Игор, — и това не е логично. Там, в кухнята, той има аптечка, една пластмасова кутия, на нея отпред е залепено листче, на което пише: „Лекарства“. Е, тя е абсолютно празна. Тоест Канунников, когато си е събирал багажа, е взел всички лекарства със себе си, а това означава, че той наистина е заминал завинаги, а не в краткосрочна командировка. Ако тези германски таблетки му бяха нужни, той щеше да вземе и тях. Знаете ли какво, аз сега ще звънна на една моя приятелка.

— Немски ли знае? Или е фармацевт?

— Тя е любяща и грижовна съпруга на много болен човек. Знае всичко за медицинските препарати.

Дорошин взе една от кутийките, извади мобилния си телефон, обади се на познатата си и внимателно, буква по буква, ѝ продиктува надписите.

— Това е препарат за намаляване нивото на холестерола в кръвта — обърна се към Настя, след като прибра телефона в джоба си. — Взема се постоянно, всеки ден, в течение на поне година. Във всеки флакон има по сто таблетки, тоест четири кутийки е запас за една година. Не, Анастасия, човек, който постоянно взема тези хапчета, не може да замине без тях. Не става. Може да забрави болкоуспокояващо или йод, но не и такъв препарат.

— Не става — съгласи се Настя. — Добре, продължаваме.

Тя си записа в бележника поредния въпрос към сестрата на Канунников и се зае с поставения до прозореца компютър. Първо провери дискетите, които бе намерила в секцията, те се оказаха празни. Втората кутия с дискети стоеше на компютърното бюро, на тях имаше различни служебни документи, разчети, схеми, чертежи, проектосметки. Настя реши да не губи време за подробно преглеждане и пъкна кутията в чантата си. Сетне щеше да се заеме с тях. И бездруго на тези дискети не може да има нещо, свързано с убийството. Поръчки за убийство не се съставят в писмен вид, а е почти сигурно, че Канунников е убил Милена по поръчка.

— Анастасия! — разнесе се от кухнята гласът на участъковия. — Може ли да ви помоля да дойдете?

Той стоеше пред отворен горен шкаф и замислено разглеждаше наредените по рафтчетата чаши за вода, вино и твърд алкохол.

— Какво видяхте?

— По-правилно би било да попитате какво не видях — озадачено отговори Дорошин. — Ето вижте, всички видове чаши са точно по шест броя.

— Ами правилно, така се продават, по три или по шест. Вярно, понякога и по четири — сви рамене Настя.

— Но Канунников има от всичко по шест — настойчиво продължи той. — Чинии от всички големини, вилици, лъжици, ножове за хранене — от всичко по шест.

— Е, и?

— Ами онези две чаши за вино, които експертите прибраха? Онези, с които Канунников и Погодина са щели да пият? Щом две бяха иззети, значи, някой вид чаши трябва да са само четири. Разбирате ли? А аз нещо никъде не ги виждам...

Ами да. Браво на Дорошин. Самата Настя не обръщаше много внимание на съдовете, понеже никога не беше имала нито сервизи, нито комплекти „по шест“ или „по дванайсет“. Редовно чупеше чинии и чаши, защото във всичко, свързано с кухнята, беше изключително непохватна. Чаените лъжички все се озоваваха в кофата за боклук и когато някой съд или прибор съвсем изчезнеше, тя купуваше от най-близкия супермаркет нови, без изобщо да се грижи да са еднакви.

— Но понякога чашите за вино се продават по две — възрази тя, — например някакви празнични, сватбени, специални за подарък... Вие спомняте ли си какви бяха чашите на масата?

— Не се сещам точно, но мисля, че бяха най-обикновени, от тънко стъкло. Макар че, да си призная честно, не съм ги разглеждал, така че може и да греша. А вие не си ли ги спомняте?

— Не. Но можем да се обадим на чичко Фьодор, той сигурно си е в службата, делото му е подръка.

Игор се извърна и я погледна учудено, стиснал в ръце извадената от фурната тава.

— На чичко Фьодор?

Настя се смути.

— На Фьодор Иванович, следователя. Зад гърба му го наричаме чичко Фьодор. Е, как ви се вижда тавата?

Дорошин я повъртя в ръцете си, огледа двете повърхности.

— Мога да констатирам, че Олег Михайлович е бил човек педантичен и спретнат. Нямам претенции към състоянието на кухненското оборудване.

— Може Погодина да е чистила? — предположи Настя. — И сервизите по шест бройки да е купувала пак тя? Седов твърди, че Милена била много спретнат човек, точна и изпълнителна. Родителите ѝ и състудентите казват същото.

— Възможно е. — Дорошин се напрегна, вслуша се в нещо и се усмихна. — Най-вероятно сте права. В полза на вашето предположение говори една подробност.

— Каква?

— Чувате ли? В банята отнякъде църцори вода. Крановете на един педантичен и спретнат домакин не капят, той ги поправя навреме.

Настя се ослуша, но не чу нищо. Ама че шегаджия е този участъков! Сигурно вече е огледал банята и е видял капещия кран, а сега иска тя да повярва, че има толкова остър слух.

— Нищо не чувам — ядосано каза Настя. — Защо, какво има в банята?

— Още не съм ходил там. Започнах веднага от кухнята, както ми казахте.

Я гледай ти! Значи не е оглеждал банята. Наистина ли има толкова добър слух? Или нейният се е притъпил с възрастта?

Настя се върна в хола, като по пътя от любопитство надникна в банята. Отначало нищо не забеляза, във всеки случай крановете бяха в пълен ред. Но като се вгледа по-внимателно, откри локвичка до тоалетната чиния, в която от време на време капеше от гъвкавата тръба на казанчето. Ясно.

Тя седна на дивана и набра номера на следователя. Давидов, както бе очаквала, се оказа на работното си място, в кабинета си в Градската прокуратура. Е, не само Каменская се труди в неделя.

— Чашите ли? — недоумяващо попита той. — Да, спомням си ги, обикновени чаши, стъклени. Определено не бяха кристални.

— А имате ли фотографии от огледа? — настоя Настя. — Може ли да ги погледнете?

— Ти какво, не се доверяваш на паметта ми ли? — възмути се Фьодор Иванович. — Малка си още да се съмняваш в мен.

— Не се съмнявам, Фьодор Иванович, искам да проверя. Съществуват много скъпи съдове, наглед са простички, но струват луди пари. Такива скъпи предмети се продават не само като сервизи, но и по един-два. Моля ви, много ми е необходимо.

— Добре — промърмори Давидов. — Почакай, сега ще извадя делото.

Настя чу в слушалката как издрънчаха ключовете и как с метално скърцане прещрака бравата на огнеупорната каса. След известно време се чу гласът на следователя:

— Ето, гледам. Какво да гледам обаче?

— Надписите на чашите. Някакви фирмени знаци, логотипи.

— Няма такива неща. Просто чаши, най-обикновени, едни тумбести такива, с високи столчета.

— Определено ли няма нищо?

— Е, хайде сега, да не съм сляп? Ако не вярваш, ела да видиш лично. Днес ще вися тук до пет, до утре трябва да завърша едно обвинително дело, а то е цели дванайсет тома. Какво толкова има с тези чаши? Нещо не им е наред ли?

— После ще ви обясня. Благодаря, Фьодор Иванович.

— А инак как ти се вижда жилището? Някакви идеи изникнаха ли?

— Има някои — уклончиво отговори Настя. — Непременно ще прескоча при вас днес, ако успея.

Искаше ѝ се да поседи на удобното меко диванче и да помисли, още повече че с хола вече бе приключила, но чу как Дорошин влезе в банята, която беше в едно помещение с тоалетната, и отиде при него. Вярно, не веднага. Все пак не си отказа удоволствието да поседи пет минути със затворени очи, обмисляйки видяното в жилището и опитвайки се да събере многобройните подробности в една картина. Картината не се получаваше.

В банята участъковият, клекнал до тоалетната чиния, се занимаваше с гъвкавата тръба с някакви инструменти. Интересно, откъде ли ги е взел? Настя не се впусна в догадки и го попита.

— Мои са — кратко отговори той, без да се извърне.

— Вие винаги ли носите инструменти със себе си?

— Само когато съм на работа.

— Но защо?

— Знае ли човек... Понякога се налага да разбия брава — цялата милиция вече е на място, а техника го няма и не се знае кога ще дойде. И после, старците от моя участък са свикнали да ме възприемат като бърза помощ. Ако стане нещо, звънят първо в комуналната служба, но ако не намерят никого от първия път, се обаждат на мен. За тях капещ кран или изгорели бушони са истинска катастрофа, която не може да чака в онази кантора да вдигнат телефона. Та те са стари хора — повтори той нежно, — от всичко се боят. Изобщо им е трудно да разберат съвременния свят, а колкото повече неразбираеми неща срещат, толкова по-силен е страхът им и толкова по-трудно го преодоляват. Аз се отнасям с разбиране към това. Опааа!

— Какво има?

Настя приближи и се наведе.

— Виждате ли?

— Не. Какво трябва да видя?

— Е, ама как така, Анастасия... Ето, забелязахте ли?

— Ами не, не — започна да се ядосва тя. — Не разбирам от тези неща. Един гумен уплътнител, някаква гайка, това виждам. Точно от това място капе.

— Гайката е разхлабена. Тъкмо затова тече.

— Какво значи „разхлабена“? Сама ли се е развинтила?

— Гайките не се развинтват сами. Ето вижте, водата капе, защото гумичката не приляга плътно, а тя не приляга, защото гайката е била леко развинтена.

— Почакайте, Игор. — Настя замижа и потърка очите си с пръсти. — Аз нищо не разбирам от това. По каква причина решихте, че гумичката не приляга плътно, защото са развинтили гайката? Може да е от похабяване?

— Ако беше от похабяване, самата уплътнителна гумичка щеше да си остане на мястото, в същото положение, в което са я поставили, когато са монтирали крана. Тя не може да се разхлаби сама.

— Та какво точно е станало? — с любопитство попита Настя, която вече започваше да разбира за какво ѝ говори участъковият, това „зорко око“.

— А тя не е на мястото си. Явно е изместена. Ето, погледнете: уплътнителят е гумен, на него има вдлъбнатини от грапавини и

издатини, оставени от плътно притегнатите от двете страни метални повърхности. Виждате ли?

Настя присви очи, взря се и кимна.

— Виждам.

— А тези грапавини и издатини се намират ето тук. Не тук, където са следите върху уплътнителя, а ето тук. Това означава, че уплътнителната гумичка дълго време е била притисната ето в такова положение — виждате ли? — Дорошин завъртя гуменото кръгче така, че вдлъбнатината съвпадна с изпъкналия елемент на повърхността на гайката. — А после някой е отвинтил гайката. И то съвсем наскоро.

— И защо го е направил? — недоумяваше Настя.

— Този въпрос не е за мен — засмя се Дорошин. — Но не е зле да се обадите на вашия чичко Фьодор. Силно се съмнявам, че мъж, който се занимава със строителство, не би обърнал внимание на такава неизправност. За вас е простимо, вие сте жена, а Канунников задължително е трябвало да съобрази, че в един момент водата може да рукне и да залее не само неговата гарсониера, но и всички съседи. Той непременно е щял да оправи тръбата.

Прав е, помисли си Настя, трябва да се обади на Давидов да изпрати експерт. Да откачат тръбата и да я видят в лабораторията, както е редно. Нима наистина гайката е била отвинтена нарочно? Кой го е сторил? И защо? Просто лудница.

Не се получаваше никаква цялостна картина, абсолютно никаква...

Настя въздъхна и тръгна да се обади на следователя.

* * *

Сестрата на Олег Канунников закъсня с половин час и дойде не в един, както се бяха разбрали с Настя, а в един и половина. Пълна, червендалеста и гръмогласна, тя моментално изпълни цялата гарсониера.

— Ох, извинявайте, че закъснях — подзе тя още от прага, — нали е неделя, децата са вкъщи, а като си с тях, лесно не можеш да тръгнеш... Ту едно, ту друго. Още ли не са намерили Олежка?

— Търсим го — кратко отговори Настя.

— Но къде може да се е дянал? Каза, че заминава в командировка за ден-два, че ще се върне до събота. Той какво, да не би дори да не знае, че са убили Мила в неговото жилище? А погребението мина ли? Олежка дори не успя да се прости с нея.

— Погребението е във вторник.

— О, но защо толкова са го отложили? По православния обичай трябва на третия ден...

— За съжаление, Елена Михайловна, съдебномедицинската експертиза го забавя. Докато се направи аутопсия, докато в лабораторията приключат с всички биохимични изследвания... Това отнема време.

— Е, може пък и да е за добро — кой знае защо, се зарадва сестрата на Олег. — Дотогава Олежка ще се върне от командировка, поне ще успее да се прости с Мила, че то така излиза някак лошо, та той много я обича.

Човек само можеше да завиди на този брат заради привързаността на сестра му към него. Защото всички служители на милицията, които бяха разговаряли с цялото семейство на Канунников, ясно им бяха подсказали, че Олег е заподозрян за убийството на Милена. Само Елена Михайловна не искала и да чуе за това. По-точно, чула каквото е искала. И през ум не ѝ минавало, че брат ѝ може да се окаже убиец. Впрочем, мислеше си Настя, това е нещо обичайно — най-близките почти винаги най-слабо познават престъпниците и не забелязват очевидното. Обичта и доверието към тях ги заслепяват. Е, сега няма да разясняват подозренията си на Елена Михайловна, нека се чувства по-свободно.

Настя и Дорошин отвориха бележниците си и започнаха да задават въпроси. Пръв пристъпи към разпита Игор.

— Елена Михайловна, вашият брат прибран човек ли е?

— Да, много. Знаете ли, още като дете беше такъв, никога не оставяше играчките си разхвърляни, подреждаше ги най-грижливо, чак след това си лягаше. И тетрадките му винаги бяха в ред, учителите го хвалеха. А когато учеха чертане, стана пръв в класа, постоянно го даваха за пример. А как се грижеше за дрехите си! Мама не можеше да му се нарадва. Сам си переше ризките, гладеше си панталонките. А вие защо питате?

Дорошин се престори, че не е чул въпроса ѝ, и продължи:

— Когато Олег се премести тук, вие помагахте ли му с покъщнината?

— В какъв смисъл? — напрегна се Елена.

— Ами жилището е било дадено под наем само с мебелите, той е трябвало да купува съдове, спално бельо, кърпи... Или си е взел тези неща от къщи?

— А, това ли... Мила му помагаше. Заедно купуваха всичко. Знаете ли, Олежка страшно се радваше тогава, много тежко му беше да живее с нас, защото и без това в апартамент с една спалня бяхме четирима — родителите ни и ние с брат ми. Сетне аз се омъжих, после ни се роди първото дете, сетне второто. Нямаше къде да се обърне човек — петима възрастни и две деца, можете да си представите каква врява беше у дома, колко тясно, вечно всичко разхвърляно, невъзможно и да се разтреби. Олег много се ядосваше, постоянно се караше с мен, правеше забележки на мъжа ми, навикваше децата, когато не можеше да намери нещо. Много мразеше нещата да не са по местата си, да не е почистено. И ето, щом започна да припечелва, първата му работа беше да си наеме жилище, за да не е при нас. С Мила буквално си свиха семейно гнездо.

— Тоест живеели са тук заедно, така ли? — попита Игор.

Настя мислено му се възхити. Хубав въпрос, правилен. Тя знае отговора, той също, но трябва да чуят какво ще каже сестрата на Канунников.

— Не, Милена имаше свое жилище. И тя беше под наем, само че не държеше апартамент, а една стая — за по-евтино, защото не печелеше така добре, както Олежек.

— Не разбрах — защо не са живеели заедно? Нали казвате, че са имали голяма любов, защо не са се събрали?

— Милена си имаше собствени правила. Разбирате ли, първият ѝ съпруг не ѝ даваше развод, затова не можеха да се оженят с Олег. А тя смяташе, че няма как да живее с един мъж без брак. Може да се виждат, но не може да водят общо домакинство. Не, да не си помислите нещо, тя беше добро момиче, много святно, спокойно, приветливо, винаги беше усмихната, винаги в добро настроение. През всичките тези години нито веднъж не съм я виждала ядосана или недоволна. И истински обичаше Олежка.

Я колко интересно! Значи семейството на Олег знае за първия съпруг, който не ѝ давал развод, а че той все пак ѝ е дал развод, не знае. И че Милена с нейните „почтени правила“ прекрасно си е живеела с Павел Седов — те наистина не са наясно и с това.

— Направи ми впечатление, че в жилището е много чисто. Олег ли почистваше толкова внимателно? Или Милена?

— Олег, разбира се — убедено отговори Елена. — Той и когато живееше вкъщи, и тук винаги идеално почистваше, и съдовете излъскваше до блясък.

— Често ли идвахте тук?

— Аз ли? Не, не... Честно казано, веднъж-дваж в годината. Ами нямам време, работя, вкъщи ме чакат съпруг, родители, деца — докато напазарувам, докато стотвя, докато изпера, докато изгладя... За рождения ден на Олег задължително идвахме цялото семейство, да му честитим, и за Коледа се събирахме у него, той поднасяше подаръци на всички... Защо?

— Когато му гостувахте с цялото семейство, сигурно вие сте му помагали да се сервира масата и за други неща?

— Разбира се. Ако и Мила присъстваше, двете с нея правехме всичко, а когато я нямаше, двамата с Олежка.

— Значи, имате представа с какви съдове разполага той?

— Ами да.

— Кажете ми следното, Елена Михайловна: чиниите достатъчни ли бяха за всички? Чашите за вода, за вино?

— Ох, знаете ли, не стигаха... Олег беше купил от всичко по шест, а ние, възрастните, бяхме тъкмо шестима, ако броим и Мила, така че децата оставаха без прибори. Та им слагахме в чаените чинийки, те и без това не изяждат много, не умеят да използват ножове, а вместо вилици им давахме лъжички.

— А чашите за вино?

— Какво за тях? Децата нали не пият вино, а за възрастните имаше достатъчно. На децата наливахме сок във водни чаши, там в кухнята има шест. В шкафчето — ненужно уточни Елена.

— Тоест чашите за вино и за вода бяха точно по шест?

— Ами да.

— Да си спомняте случайно дали Олег нямаше комплект от две отделни чаши за вино? Някакви специални, красиви, скъпи, или

купени за спомен, или подарени от някого?

— Нямаше нищо такава — каза тя, помисли малко и добави: — Всъщност аз отдавна не съм идвала, от лятото, когато Олежка имаше рожден ден. Може след това да е купувал... А защо толкова разпитвате за това? Загубило ли се е нещо?

— Ами точно затова питаме — защото не знаем дали се е загубило или не. Надявахме се вие да ни разясните — включи се Настя, защото дойде удобният момент да попита за дрехите. — Погледнете, ако обичате, дрехите в гардероба. Разбирам, с брат си отдавна не живеете заедно и няма как да познавате наизуст целия му гардероб, но може нещо да ви направи впечатление.

Тя стана и отвори пред сестрата вратата на гардероба. Елена отначало хвърли един общ поглед по рафтовете и закачалките, после започна да разглежда съдържанието по-внимателно.

— Липсва един костюм, тъмносин на райенца, с него Олежка беше много елегантен. Сигурно с него е заминал, все пак ще участва в делови срещи.

— Каква марка беше костюмът, спомняте ли си?

— Разбира се, прекрасно си спомням. „Хюго Бос“.

Настя си отбеляза това в бележника.

— Друго забелязахте ли?

— Няма ги дебелите пуловери. Може би ги е прибрал някъде за зимата?

А, не, мислено отговори Настя, не ги е прибрал, а ги е взел със себе си, зима иде, а той е заминал задълго, ако не и завинаги. Значи си е облякъл костюма, а дебелите дрехи е събрал в сака. Дотук всичко е логично.

— О, ами якето? Къде е якето? — изведнъж се притесни Елена.

— Какво яке?

— Тук в гардероба висеше едно яке, с подплата от лисича кожа, топло яке, за най-големите студове. Съвсем ново беше, още с етикетите.

— Може брат ви да е заминал с него?

— Не, какво говорите, не може да е заминал с него! Господи, къде ли е?

— Почакайте, Елена Михайловна, дайте поред. Какво беше това яке и защо Олег не може да е заминал с него?

— Нали ви обяснявам — якето беше съвсем ново, скъпо, красиво, дори етикетите му си стояха. С лисича подплата, а отгоре едно такова... златисто. И с коланче.

Интересно, откъде знае тя, че етикетите са си били на мястото, щом не е идвала тук от лятото?

— Олег си го купи рано пролетта, когато започнаха разпродажбите и намалиха цените на зимните дрехи с петдесет процента. През пролетта и лятото той доста напълня, нещо с обмяната, та когато дойдохме да му честитим рождения ден, искаше да се похвали с якето, извади го от гардероба, премери го и — ужас, беше му малко! Тясно в гърба, отпред едва се закопчаваше. Той отначало се разстрои — разбирате ли, много обичаше дрехите си, избираше ги внимателно и после ги носеше с удоволствие, грижеше се за тях, навреме ги даваше на химическо чистене, изобщо... И това яке толкова си го харесваше! Обаче на, оказа се малко. Мила тогава го утешаваше, че нали, не се притеснявай, може до зимата да поотслабнеш. И той обеща, ако не отслабне, да го подари на мъжа ми. Тогава и той го премери, легна му идеално.

— Е, и какво, Олег успя ли да отслабне? — попита Дорошин.

— Не, не можа. Опитваше се да спазва някаква диета, но веднага получи усложнения с черния дроб и лекарят категорично му забрани да експериментира с храненето си. Олежка и без това има проблеми със здравето.

— Какви? — бързо попита Настя.

— Холестеролът му е много висок, вече втора година постоянно пие някакво лекарство.

— Какво лекарство?

— Не знам, Мила му го носеше от чужбина, от Швейцария. Та така, якето все още му е малко и когато последния път си говорихме с него, той обеща, че в края на месеца ще ни го донесе, като застудее. Освен това каза, че не е махнал етикетите, защото якето е скъпо и ако с мъжа ми се откажем, можем да го продадем. А на нас той щеше да ни го даде на половин цена, за колкото го беше купил. Скътала съм парите — кой знае защо, съобщи Елена, — малко не достигат, но мъжът ми ще вземе назаем от някого в службата си, за Нова година ще им дадат премии, та ще ги върне.

— И кога разговаряхте за това с Олег?

— Ами миналата неделя! Точно преди седмица. Е, и къде е сега якето?! В неделя си е висяло с етикетите, а в понеделник Олег е заминал. Да не го е откраднал някой?!

— Успокойте се, Елена Михайловна. — Настя затвори гардероба. — Ще разберем това.

— Вижте, защото пестяхме пари, а мъжът ми няма нищо за зимата, много разчихахме на тази дреха...

Сестрата на Канунников явно вече мислеше единствено за якето „с етикети и лисича подплата“, така че трябваше да привлекат вниманието ѝ към нещо друго и Настя с незабележим жест посочи на Дорошин вратата към банята. Той бързо пое щафетата.

— Елена Михайловна, можеше ли брат ви да се нарече сръчен човек?

— В какъв смисъл?

— Ами биваше ли го да закове нещо, да ремонтира, да завинти, да залепи.

— А, това да, Олежка правеше всичко вкъщи, ако имаше време. За всичко го биваше.

— А можеше ли да поправи водопроводен кран?

— Нищо работа! Откак навърши двацет години, вече никога не сме викали водопроводчик, той майстореше всичко сам. Винаги имаше хубави инструменти, грижеше се за тях, пазеше си ги.

— И още един въпрос, Елена Михайловна — включи се Настя. — Олег имаше ли сакове, куфари?

— Имаше, разбира се.

— Какви и колко?

— Два сака: единият по-малък, син, другият — голям, в защитен цвят, с колелца. Куфари — не, нямаше.

Настя не откри никакви сакове в жилището. С единия сак, по-малкия, Канунников бе излязъл от къщи, придружен от своя помощник Кирил Сайкин. Този син сак бе описал и самият Сайкин, и свидетелят от апартамент 80. Къде се е дянал обаче големият сак с колелцата?

Очевидно Канунников го е натъпкал с багаж и го е взел със себе си, когато си е тръгвал от тук след убийството на Милена. Жалко, че бдителният старец не е забелязал това — от два до пет той обядва и спи следобеден сън. Сайкин е казал при разговора, че за гарата Канунников е заминал с такси, а не със служебната кола, но опитите да

се намери шофьорът, който го е возил, бяха безуспешни. Изясни се, че отначало Канунников е помолил секретарката Жана да извика такси по телефона, тя не успяла да го направи веднага, защото вършела нещо друго в момента, през това време Сайкин излязъл от офиса на улицата да си купи цигари, видял свободно такси и го спрял. Шофьорът се съгласил да закара Олег Михайлович. Естествено, Сайкин не запомнил номера на колата, пък не го и погледнал. Откъде да знае, че ще потрябва.

Ех, ако можеха да намерят този шофьор! Той би разказал, че от офиса Канунников е отишъл не на гарата и не по работа, а вкъщи, помолил го е да почака, след около половин час е излязъл с голям сак с колелца. Впрочем каква ли полза от тези свидетелства? И без това е ясно какво е станало. Вярно, въпросният шофьор би могъл да разкаже къде е закарал Канунников после, но това също няма голямо значение, защото Олег може да е слязъл къде ли не и да е хванал друга кола. А после трета. И така до безкрай...

Пристигна изпратеният от следователя експерт, Доропшин бързо изнамери двама свидетели измежду обитателите на блока, демонтираха връзката на тръбата, свалиха я, опаковаха я и експертът си тръгна. А след него и сестрата на Канунников.

Настя отново набра номера на Давидов.

— Фьодор Иванович, кога да дойда при вас?

— Почакай, не ме припирай, тук имам работа още за три часа.

— Нали смятахте да приключите към пет?

— Всичко може да съм смятал. Не става. Сега колко е? Три и половина? Хайде, ела към седем. Вземи и онова окато момче, да си поговоря с него. Край, Настюха, чакам ви.

Тя слисано прибра телефона.

— Игор, с вас имаме проблеми.

— Сериозни ли? — усмихна се Дорошин. — Разочарована сте, че с нищо не ви помогнах и като ерген не съзрях нищо особено?

— Много ми помогнахте. Но проблемът е, че чичко Фьодор иска да ви види в кабинета си.

— Ама разбира се. Кога?

— Това е само единият проблем. Към седем. Така че вечерта ви е загубена, на човек му излиза скъпо да спори с чичко Фьодор. Има и друго обаче... Къде ще се дявам цели три часа? Живея на

„Шчолковская“, няма смисъл да се прибирам, цялото време ще ми отиде за път.

— Ако искате, ще ви закарам, нали съм с кола — предложи Игор.

— А после? Макар че от дома ми до „Балакиревски“ не е много далече, придвижването е страшно неудобно, голямо лутане, че и вали. Пак е безсмислено.

— Тогава имам друго предложение. Хайде да ви вода на гости у дома.

— Далече ли живеете?

— С колата — за десет минути.

Вярно, съблазнително е. Но някак неудобно.

— Ако ме заведете у вас, това ще обезпокои ли някого?

— Никого, освен моите котки. Ако ви интересува дали вкъщи не ме очаква дама на сърцето ми, веднага казвам: не. Сега тя е на стаж в Санкт Петербург, във факултета по психология. Алергична ли сте към котки?

— Май не съм. А вие колко имате?

— Шест.

— Я стига — от сърце се разсмя Настя, — питам сериозно. Колко са? Две ли?

— Нали ви казвам — шест. Имах пет, но неотдавна взех още едно коте. Бих ви поканил да прием кафе някъде, но котето трябва да се храни четири пъти на ден — още е малко, на два месеца и половина, така че непременно трябва да си ида вкъщи, преди да поемем към вашия чичко Фьодор. Е, какво, тръгваме ли?

— Тръгваме — реши се Настя.

* * *

Тя очакваше всичко, само не и такъв четиристаен палат. Доста добре си живее този редови московски участъков милиционер. Просторно квадратно антре, от което водят отворени врати към четирите стаи, кухнята, банята и тоалетната. Интересно, защо ли всички врати тук са отворени? Вярно, това е добре, можеш веднага да огледаш дома. Ей там е холът, това е спалнята, това е стаята с тренажорите, а това... Нещо неразбираемо, прилича на студио —

малко пиано, май синтезатор, китара, апаратура... Сигурно приятелката му се занимава с музика. Макар че Игор спомена, че тя била на стаж във факултет по психология. Добре де, всичко се случва, срещат се и психолози — любители на музиката.

— Влизайте. — Дорошин ѝ помогна да се съблече, даде ѝ пантофи.

Настя забеляза, че той прибра обувките ѝ в специален шкаф и затвори огледалната вратичка. Игор улови учудения ѝ поглед и обясни:

— Вие сте тук за първи път и не се знае как ще реагират котките. Ако не им харесате, може да направят беля.

— Каква например?

— Например да се изпишкат в обувките ви. Имало е прецеденти, така че по-добре да не рискуваме. Към мъжете са по-лоялни, но дамите трябва да внимават.

— Защо такава дискриминация?

— Трудно е да се каже. Вероятно разбират, че един мъж не може да остане тук завинаги — усмихна се Дорошин. — А дамата може. Хайде веднага да отидем в кухнята и да обядваме. Или предпочитате да се храните в хола?

— Не, не — уплашено отказа Настя, — никакъв хол! Аз съм свикнала да си похапвам в кухнята. А къде са котките, за които споменахте?

— Почакайте, още се крият. Дайте им двайсетина минути, те са предпазливи същества. Само малкият от нищо няма страх. Между другото, гледайте си в краката, да не го настъпите случайно, той е приблизително с цвета на пода.

И сякаш в отговор на думите му тъкмо откъм кухнята се чу пронизително жално мяукане.

— Идвам, миличко, идвам вече, не плачи — загука нежно Дорошин, — сега ще ядеш.

Кухнята смая Настя не толкова с размерите си, колкото с дългата редица панички: пет еднакви пластмасови, една голяма метална и две съвсем малки, до които лежеше чаровно кръглооко котенце, чиято светлобежова козинка почти напълно се сливаше с плочките на пода.

— Седнете. Аз сега бързо ще размразя месо за малкия и после ще ядем.

Игор взе котето на ръце, целуна го по челцето и по пухкавото гръбче, притисна го до бузата си.

— Когато са малки, са ужасно сладки — погледна той Настя със сияещи очи, в които грееше огромна нежност.

— А когато са големи? Стават кисели и горчиви ли? — пошегува се тя.

— Големите са сложни — отговори той много сериозно. — Всичко им е като при хората.

Като придържаше котето до бузата си, Игор отвори фризера със свободната си ръка, извади завитото във фолио месо, остави го в мивката, пусна гореща вода, а след няколко секунди ловко го разопакова, постави замръзналата топка месо в стъклена купа и я пъкна в микровълновата печка. Без да пуска котето, затвори вратата от кухнята към коридора и като улови погледа на Настя, обясни:

— Сега миризмата на месо ще привлече тук целия зверилник.

— А на вас ви се свиди, така ли? — подкачи го тя.

— Трябва да има ред. Онези, които може да ядат месо, ще го получат довечера, а които не бива, няма да получат изобщо.

Още не бе довършил, когато иззад вратата се чу шум, боричкане, мяукане, а след няколко секунди доста силно се затропа.

— Да нямате куче там? — учуди се Настя.

— Не, там са големите котараци и котки, всичките са в добра физическа форма — засмя се Игор. — Ако искате, може да погледнете, само не отваряйте, вижте ги през стъклото.

От любопитство Настя стана, отиде до вратата и надникна през стъклото. От другата страна, долу, бушуваше нещо, състоящо се от опашки, лапи и святкащи очи. Тя не можа да преброи животните, но разбра, че определено са повече от три.

— А ако отворя вратата, какво ще стане? — поинтересува се Настя.

— Нищо страшно, ще нахлуят тук, ще изчакат да сложа месото в паничката на малкия и ще започнат битка на живот и смърт. За горкото дете няма да остане нищо, то не може да се пребори с тях. Вярно, бих могъл да го нахраня от ръката си, но не искам да го приучвам към това.

— А не може ли просто да отпъдите големите от паничката?

— Мога, разбира се, но не е правилно. Котките трябва сами да градят своите взаимоотношения. Разбирате ли, има си определен ред

за хранене, те са свикнали с него, но всеки път се надяват аз да се предам и да наруша правилата. Но ако ги нарушавам, тоест, ако храня едни котки с месо пред очите на други, в техния котешки мозък това ще означава, че разрешавам войната. Тоест да избутват по-слабия и да му отнемат храната. А ако аз при това започна да гоня всички и да не ги пускам при паницата, какво се получава? Както казва моята Юлка, получава се когнитивен дисонанс.

На Настя ѝ дожаля за малкото коте, уплаши се от страшния котешки „когнитивен дисонанс“ и реши да не провокира война.

* * *

Соня Седова бързаше за среща. Вече закъсняваше безнадеждно, защото се наложи да изчака майка ѝ да тръгне с Иля за някаква изложба. Не че тя ѝ забраняваше да излиза с момчета, но Соня искаше да се облече „по-така“ и най-важното, да се гримира по-особено — нали днес ѝ предстоеше да излезе не с момче от класа ѝ, както обикновено, а с истински мъж, голям, като на Лялка Горданова, дори още по-готин...

Запознаха се преди два дни в дискотеката и той я покани на среща в неделя. Тя бе очаквала с нетърпение този момент, беше пресметнала всичко и когато той се обади сутринта, както се бяха разбрали, му обеща да се видят в пет часа, защото знаеше, че майка ѝ и Иля ще излязат към четири. Но те не излизаха и не излизаха — първо обядваха, после дълго пиха чай и обсъждаха нещо, сетне майка ѝ се захвана да търси някого по телефона... Соня нервно гледеше часовника и разбираше, че или здравата ще закъснее, а не се знае дали Антон ще я чака толкова дълго, или ще трябва да отиде на срещата не във вида, в който ѝ се щеше. А на нея ѝ се искаше да изглежда голяма, независима, стилна, с една дума, истинска дама, а не соплива ученичка. Със сигурност щеше да успее да се прибере преди майка си, така че тя нямаше да научи как се е облякла днес Соня и какъв грим си е сложила. Знаеше, че след изложбата майка ѝ, както обикновено, ще отиде у Иля, а това се проточва дълго, до късно...

По дяволите, колко ѝ писна да живее с майка си! Най-лошо от всичко е родителите да работят в училището, където учи детето —

Сонка няма и секунда спокойствие, постоянно е под контрол, че трябва и да лъже много хитро, защото майка ѝ познава всички нейни приятелки и съученици и може да провери всяка информация. Ох, колко ѝ е писнало! Да можеше да живее с баща си — той поне не се задълбава в нищо, а и много работа, прибира се късно, да не говорим за най-прекрасното — дежурствата, когато го няма вкъщи по цяло денонощие, че и повече. Соня отдавна беше забелязала, че изобщо е по-лесно да измамиш баща, отколкото майка, защото татковците, кой знае защо, се притесняват да питат за някои неща, докато майките не само задават тези въпроси, но и настояват за отговор.

Тя изхвърча като куршум от вагона на метрото и се затича нагоре по ескалатора, провирайки се между плътно застаналите пътници. Ескалаторът беше дълъг, Соня бързо започна да се задъхва, но въпреки това тичаше. Закъсна с половин час.

Но Антон все пак я бе дочакал. Слава богу! Ето го, стои, толкова красив, модерно облечен, толкова зрял. На двайсет и три години е, студент в театралния, вече се снима в епизодични роли, но непременно ще го забележат и ще му предложат главна роля в някой сериал — и цялата страна ще го гледа. Тогава Лялка Горданова с нейния бандит ще си затвори устата. Голяма работа — водел я по ресторанта и я чукал в разкошната си къща! А да присъстваш на фестивал с кинозвезда, а? Как ти се вижда?

— Здравсти — запъхтяно избъбри Соня. — Извинявай, не съм си пресметнала добре времето.

— Нищо — усмихна се Антон и я целуна. — Изглеждаш страхотно, много по-добре, отколкото в дискотеката. Нямаше и да те позная.

— Е, дискотеката — колкото можа по-небрежно отговори тя, — детска градина, там трябва и да изглеждаш като останалите...

— Е, да, разбира се. Къде да отидем? Искаш ли да пийнем нещо? Поразходиха се, бърбейки за някакви незначителни неща, после влязоха в бара на скъп ресторант, Антон си поръча кафе, а Соня, за да се вписва в ролята на голямо момиче, поиска коктейл с яйчен ликьор.

— А сега къде да отидем? — попита той, като я гледаше втренчено в очите.

Соня се смути, не знаеше как да реагира на такъв въпрос. Никак не беше глупава или неопитна и прекрасно разбираше какво намеква

Антон.

— Може на кино — отговори колебливо.

На кино тя обикновено ходеше с момчета, защото там можеше да си позволи много неща. Разбира се, до главното не се стигаше, за истински секс трябваше старателно да избере момент, когато вкъщи нямаше никого, но за всичко останало киносалонът напълно ставаше. Още повече при първа среща.

— Соня, аз вече не съм на възраст да галя момичетата по коленете и да им бъркам под полата. Ти имаш ли къде да ме заведеш?

Тя се изчерви и извърна очи, но бързо преодоля смущението си.

— А ти? — попита предизвикателно. — Или си свикнал девойчетата да мислят за това?

Той се позасмя и запали цигара.

— Аз, моето момиче, съм свикнал моите приятелки да се чувстват комфортно и свободно. А така те могат да се чувстват единствено на място, което те самите са избрали, а не мъжът. Затова повечето ме канят в дома си, където имат собствено легло и собствена баня.

Това беше толкова по мъжки, толкова различно от онова, което казваха и правеха съучениците ѝ, на които им беше все тая къде ще е, как ще е — стига да стане.

— А не си ли много бърз? — Тя се постара гласът ѝ да звучи хладно и надменно.

— Аз изобщо не бързам. Искаш да кажеш, че след време ще решиш въпроса, така ли?

— Ще го реша — твърдо отговори Соня.

— Кога?

— Мисля, след седмица, може би дори по-рано. Смятам да се местя при баща ми — излъга тя.

— А какво ще промени това? Майка, баща — разликата не е голяма.

— Не и с моя баща — засмя се тя. — Ти не го познаваш. Той в нищо не се бърка, не задава въпроси, по цели дни го няма вкъщи, а понякога и нощем.

— Добре, ще почакам. Само внимавай, не съм от хората, които можеш да мотаеш.

— Какво говориш, Антоне — разпалено заговори Соня, — давам ти честната си дума, всичко ще уредя.

После те отново се разходиха до метрото, където Антон беше паркирал колата си. Качиха се да се повозят. Вече съвсем се беше мръкнало, когато Антон спря автомобила на тиха пуста уличка и зацелува Соня толкова дълго и изкусно, че тя беше готова начаса да си отиде вкъщи, да си събере багажа и да довтаса у баща си. Нали не би я изгонил в края на краищата! Не, въпросът трябва да се реши колкото може по-скоро — ако Антон не я дочака, тя няма да си прости.

Както беше планирала, Соня се прибра преди майка си, бързо се преоблече, изми грима от лицето си, легна на дивана в своята стая и започна да обмисля плана за преместването при баща си.

* * *

Обядът се оказа простицък, състоеше се от ястия, купени от кулинарния щанд в близкия супермаркет, но беше вкусен. Впрочем Настя Каменская не беше придирчива. Нахраненото котенце сновеше като ракета из целия апартамент и си играеше с всеки попаднал в лапичките му предмет. От време на време Настя чуваше загадъчно фучене, долитащо ту от една, ту от друга стая.

— Кой фучи така? — попита тя Игор.

— Това е Карма. Тя е единствената, която още не е приела малкото. То постоянно ходи при нея, иска да си поиграят, а тя го гони.

Седяха в хола, пиеха чай с пасти и се подготвяха за разговора със следователя.

— Вижте какво се получава, Игор. В цялата гарсонiera има следи от ръцете на трима души: Милена Погодина, Кирил Сайкин, който е ходил там с Канунников в деня на убийството и му е помогнал да си събере багажа, и на още един човек, вероятно на самия Олег Канунников. Няма никакви други следи, а не е възможно в едно жилище да няма следи от постоянно живеещия домакин, нали така? Вярно, можем да предположим, че убиецът не е Канунников, а някой друг, но тогава този някой е трябвало най-внимателно да унищожи всички следи от домакина, да наслага навсякъде собствените си

отпечатъци, при това без да повреди отпечатъците на Погодина и Сайкин. Това е от областта на фантастиката, съгласен ли сте?

— Съгласен съм — кимна Дорошин.

— По-нататък. В присъствието на Сайкин Канунников се преструва, че се готви да замине за три дни. Но за продължително отсъствие багажът му явно е недостатъчен и всичко, което не е взел, когато е отишъл със Сайкин, той е трябвало да вземе после, след убийството на Милена. И какво взема? Яке, което изобщо не му трябва, защото не може да го носи. А какво не взема?

— Лекарство, без което не може.

— И какво означава това?

— Че след убийството на Погодина багаж е събирал не Канунников — замислено отговори Дорошин.

— Кой тогава?

— Не знам. Може да е имал съучастник в престъплението. Долу го е чакало такси, Канунников не е можел да се бави, за да не буди подозрения, затова е изпратил някого да събере багажа. Този помощник е взел от Канунников ключовете от жилището и е действал с ръкавици, затова не е оставил никакви следи.

— Добра версия — кимна Настя. — Още повече че се вписва в поръчковото убийство. Ще трябва днес да попитаме чичко Фьодор какво са казали експертите. Нали ръкавиците оставят собствени следи, да не говорим, че замазват наличните пръстови отпечатъци. По-нататък. Ревност. От ревност човек обикновено убива лично. Между другото, Игор, кажете ми като млад мъж: може ли човек дълги години да търпи изневярата, а после изведнъж, ни в клин, ни в ръкав, да започне безумно да ревнува, и то така, че да стигне до убийство?

— Може — уверено отговори Игор. — Аз знам, че при жените е различно, но при мъжете и това се случва. Честно казано, по-склонен съм да предполагам ревност, отколкото поръчка.

— Защо?

— Ако са искали да отмъстят на Седов, щели са да убият него. Какво общо има Милена? И този Шчеколдин, който е бил информатор. Нали казахте, че Седов отдавна не контактувал с него. Между едното и другото няма връзка, Анастасия. Да предположим, че Шчеколдин навремето е дал на Седов информация, въз основа на която е била заловена група наркотрафиканти или конфискувана голяма партида

стока. Минало е време, заинтересованите хора са намерили възможност да си го върнат. Ако те смятат, че сметките се разчистват с цената на човешки живот, напълно е логично да убиват хората, които са виновни, тоест Шчеколдин и самия Седов. Ако ли пък става дума не за стар, а за текущ случай, и Седов трябва просто да бъде сплашен, да му се окаже натиск, убийството на Милена се вписва в това, но не и смъртта на Шчеколдин. Информаторът вече не е нужен на Седов, те не общуват и ликвидирането му не може да въздейства на Седов по никакъв начин.

— Така е — съгласи се Настя. — Но аз ще ви нарисувам още една картинка: ние убихме любовницата ти, убихме твоя агент, макар и бивш, но сега ти разбираш колко отдавна те наблюдаваме и колко много знаем за теб. Имаш и дъщеря, и бивша съпруга. Не искаш ли да си помислиш коя от тях ще бъде следващата? Е, добре ли се чувстваш сега, драги Павел, с такива мисли? Спокойно ли спиш? Ами работата как ти върви? Сигурен ли си, че ще можеш да ги защитиш? Уверявам ви, Игор, смъртта в сравнение с този кошмар е по-добрият изход. Изживявала съм го, така че мога да съдя от собствен опит, а не по чуждите думи. Но ми се иска да разбере друго. При Милена и Олег всичко е вървяло гладко, той се е примирявал, че тя живее със Седов, защото е разбирал, че по друг начин тя не може да реши проблемите си. Трябва да прибере родителите си в Русия, да получи руски паспорт, да се разведе с оня идиот, съпруга си, трябва да си оправи зъбите и носа, да се лекува от безплодие... А за всичко това може да ѝ помогне именно Павел, който има пари и връзки, не Олег. В края на краищата тя трябва да получи образование, а за да те приемат в юридическия факултет, ако не си златен медалист, трябва да платиш двайсетина хиляди долара, за да не те скъсат на изпитите. Не платиш ли, скъсват те, там всичко е перфектно организирано, както и в другите вузове. Следователно Олег разбира, че Милена живее със Седов от чисто меркантилни съображения, а не по любов, и тъй като той не може да ѝ предложи нищо по-добро, мълчаливо търпи това положение. Още повече че Милена продължава редовно да се вижда с него, помага му да обзавежда жилището си, купува заедно с Олег съдове, спално бельо, кърпи, посреща гости в качеството на домакиня. Е, иска ми се да разбере с какво може да са съблазнили Канунников, за да го придумат да убие жената, с която той е прекарал няколко години в обич и

съгласие. Нима само с пари? Или може би са го шантажирали с нещо много сериозно?

— Аз мисля, че парите са били достатъчна съблазън — позасмя се Игор.

— Защо мислите така?

— Канунников е смятал, че заради пари може да се живее с нелюбим човек, като при това се изневерява на любимия. Нали Милена фактически е използвала Седов, докато е продължавала да обича своя ненагледен Олег. В крайна сметка и Олег го е използвал, защото Милена е получила развод, а това означава, че тя всеки момент е можела да напусне Седов и да се омъжи за Канунников. Повече от грозна ситуация, но щом Олег я е приемал, значи я е смятал за напълно допустима. А щом е смятал за допустимо такова нещо, защо да не е отишъл и по-далеч? Между другото, струва ми се, че причината може да е била не толкова ревността, колкото унижителното положение на самия Олег. И някой може майсторски да е използвал това... Сиреч, защо трябва да търпиш такова унижение, да делиш жена си с другиго, който я издържа, да се задоволяваш с жалки трохи и смирено да чакаш тя да се насити и да благоволи да зарече оня, когато можеш да се отървеш отведнъж и от унижението, и от нищетата. Вярно, Канунников има своя фирма, но ако съдим по начина му на живот, тя не му носи много пари.

— Това е така — въздъхна Настя. — Типична перачница за пари. Просто някой го е наел да регистрира фирма на свое име и да открие сметки, прехвърлил е на тези сметки големи суми, прикрил се е с фалшиви договори за консултации, за които са платени огромни хонорари, после с тези пари се строи жилищна сграда, апартаментите се продават, плащат се данъци... И готово, парите са чистички, прясно изкъпани. Канунников в действителност не е собственик, а нает управител с твърде скромна заплата. Естествено, обещали са му след завършването на операцията да му платят прилична сума, но най-вероятно не са се издължили, инак той нямаше да се съблазни да убие Милена за пари.

— Щеше да се съблазни. И още как... Парите никога не са много на човек, може само да са малко. Между другото, за парите. Тук не всичко ми е ясно. Да ви донеса ли още чай?

— Да, ако обичате.

Игор отиде в кухнята, а Настя стана и като потриваше гърба си, изтръпнал от седенето на мекия диван, се заразхожда из стаята — разглеждаше окачените по стените снимки в рамчици.

Ето един разкошен пухкав котарак, май от онези, които подхващаха битката за месото на котенцето. Беше заснет в невероятен ракурс и котешката муцуна на снимката изразяваше цяла гама мисли и чувства — от пълно презрение до миролюбива снизходителност към тези глупави двуноги, които щракат с някаква джаджа, вместо да ти дадат месо.

А ето и портрет на чудно красива жена на около четирийсет години във вечерна рокля с голи рамене, фамилната прилика е несъмнена, тя просто бие на очи: това е майката на Игор. А ето още една снимка — на нея са Игор, същата красива жена, само че с друга рокля, но пак вечерна, и някакъв мъж с изненадващо познато лице...

Господи, ами че това е прочутият баритон Дорошин!

Ето на, всичко се изясни, Игор е син на същия онзи Дорошин. Нещо повече, това е същият човек, който... Настя си спомни как преди няколко години, когато разследваше серия убийства, свързани с модната певица Светлана Медведева, разговаря с нейния продуцент, който така, между другото, ѝ разказа за някакъв младеж, син на известен оперен певец, който написал чудесен шлагер за Светлана. Официално за автор на песента бил обявен друг композитор, защото младежът, който сътворил песента, изобщо бил странен, не преследвал слава, не държал на авторството си, но от парите не се отказвал и редовно си ги получавал. Излиза, че продуцентът е говорел за Игор Дорошин. Или не? Тогава поне е ясно откъде той има толкова пари. Но момчето наистина е странно, щом пред славата на композитор е предпочело безславната и тежка работа на участъков милиционер.

Игор се върна с чайника и започна да налива чая. Настя отново седна на дивана и положи определени усилия да не поглежда снимката на стената, която не ѝ даваше мира.

— Та какво не ви е ясно за парите?

— Хайде още веднъж да се върнем към сроковете — помоли Дорошин. — Канунников е наел жилището през август 2000 година...

— Така е.

— А Погодина е заживяла със Седов в началото на 2001 година. Фирмата „Контракт — ОК“ се е появила значително по-късно, след

две-три години. Преди това Канунников се е издържал с доходи от временна работа, които не са му позволявали да наеме жилище в центъра на Москва. Откъде е получил тези пари?

— От Милена. Едва ли Седов е контролирал строго нейните разходи, тя спокойно е можела веднъж месечно да измъква по петстотин долара за жилището на любовника си.

— Съгласен съм. Но Олег е наел жилището, преди Милена да заживее със Седов. Откъде тогава са били парите?

Настя се замисли. Наистина, откъде? Още повече че жилището е трябвало да се обзаведе, да се накупи покъщнина. Нима Милена е печелела толкова много в туристическата агенция? Но тогава защо самата тя не си е наела нещо по-прилично, а се е задоволявала със стая в комунално жилище? И то в покрайнините на града? Пак няма логика!

— Трябва да търсим туристическата агенция, в която е работила Погодина — каза тя. — Там я е уредил на работа Канунников. Да я намерим и да изясним с какво се е занимавала точно и каква е била заплатата ѝ. А ако самият Канунников се е сдобил с пари, за да наеме гарсоньерата, трябва непременно да научим откъде ги е получил. Може да се е забъркал в нещо престъпно, да са му платили много пари, а сетне са го шантажирали с това и са го накарали да убие Милена. Все пак е добре, че днес с вас посетихме тази гарсоньера. Вече има за какво да разговаряме със следователя и най-важното — изяснихме в каква насока да търсим, защото досега се лутахме като слепи котета, пилеехме време без никаква полза.

Тя с удоволствие изяде още една паста и внезапно разбра, че не може да надвие любопитството си.

— Игор, името Светлана Медведева говори ли ви нещо?

Настя очакваше той да се смути, да сведе очи, но Дорошин дори не трепна.

— Говори ми. Ако имате предвид певицата — уточни той спокойно.

— Познавате ли се с нея?

— Познаваме се. Е, не много отблизо.

— Вие ли сте написали песен за нея?

— Аз. Но това беше отдавна, преди около пет години. Кой ви каза?

— Нейният продуцент.

— Глупав дърдорко — невъзмутимо отбеляза Игор и отпи от чая си. — Не очаквах, че сте наясно с шоубизнеса.

— Наистина не съм — засмя се Настя, — с него разговаряхме по работа, когато започна една серия убийства в клубове.

— А, разказвали са ми, спомням си.

— Само за нея ли сте написали песен, или сте ощастливили и други?

— Анастасия, не обичам да говоря за това, но щом ме попитахте, ще ви кажа: пиша предимно за група „Нощни рицари“, тоест две от всеки три мои песни вземат те, останалите отиват при други изпълнители. Получават се по пет-шест песни годишно. Парите ми ли пресмятате?

— Не, опитвам се да разбера как живеете. Вашите началници и колеги знаят ли за това?

— Само моят старши участъков, той ми е стар приятел, останалите — не...

— Но ходите на работа с тази разкошна кола?

— Разбира се. Нямам друга.

— И не криете от околните своето благосъстояние?

— Не, разбира се. Миналата година при нас дойде нов началник... И като се заяде този човек с моите обувки „Кендзо“! Знаем те, вика, по какъв начин си спечелил парите за такива обувчици. Между другото, забеляза и колата.

— И вие какво? — живо се интересува Настя.

— Казах, че имам богат баща и той ми дава много пари.

— А той?

— Започна да ме хока, да съм се засрамел, че аз, капитан от милицията, живея на гърба на баща си. Много весело беше.

— Значи, той не ви повярва?

— Ни най-малко — весело констатира Дорошин.

— И смята, че се занимавате с рекет?

— Естествено. На него просто през ум не му минава друг начин за печелене на пари.

— И останалите служители от вашия отдел ли мислят така?

— Вероятно — равнодушно сви рамене той. — Та те не са слепи, имат глави на раменете, а щом имат, следователно мислят.

— И вие как ги разубеждавате?

— Аз ли? — учудено вдигна вежди той. — Ами никак. Да си мислят каквото щат, мен какво ме засяга?

— Е, и аз се опитвам да разбера как живеете — настойчиво повтори Настя. — Началството постоянно ви ругае и ви смята за лош служител, самият вие ми казахте това днес. Нещо повече, всички ваши колеги подозират, че доходите ви са съмнителни... С други думи, цялото ви професионално обкръжение така или иначе си мисли лоши неща за вас. Нали?

— Не знам — отново сви рамене той. — Сигурно е така. И какво от това?

— И вие се примирявате. Не мога да разбера защо... Хайде, обяснете ми!

Дорошин въздъхна, стана, излезе и след малко се върна с огромен сибирски котарак в ръце, същия, от снимката. Отново се настани във фотьойла срещу Настя, намести котарака в скута си и започна ритмично да го почесва по корема и гърдите. Животното замижа и замърка.

— Разбирате ли, Анастасия, в служебния си живот ние сме или кучета, или котки. Кучето предано обича стопанина си, иска да заслужи одобрението на водача на глутницата, така е създадено. А котките не са колективни животни, те правят само каквото смятат за нужно, и то само когато искат, така че не се нуждаят от одобрението на стопанина си, защото не признават неговото превъзходство, водачеството му. Именно затова котките не се поддават на дресировка.

— Ами Куклачов? Той има цял театър на котките.

— Куклачов е мъдър човек, той не кара котките да правят неща, които те не желаят. Дълго време ги наблюдава, забелязва какво им харесва да правят и използва и затвърждава само това. Всеки човек е свободен да избира какъв да бъде в живота — куче или котка. Ако избере да бъде куче, за него, естествено, е важно околните да го харесват, началството да го обича, той се стреми да угоди на водача на глутницата и да получи неговото поощрение. Аз съм избрал да бъда котка. Тоест котарак. И ми е абсолютно безразлично какво си мислят за мен околните, ако самият аз съм сигурен, че постъпвам правилно и така, както ми повелява моята съвест. Да не би да се изразих твърде високопарно?

— Твърде, да — усмихна се Настя. — Но пък го казахте образно и достъпно. Затова ли обичате котките?

— А, не, тук процесът е по-скоро обратен. Харесвам ги още от дете, но като ги наблюдавах, започнах да разбирам какъв искам да бъда.

Значи, той е избрал да бъде котарак. А излиза, че тя, Настя, е направила за себе си избор в полза на кучето и сега я тормози въпросът кой какво ще си помисли и как ще се отнася към нея.

— Вашите родители знаят ли как си вадите хляба?

— Естествено. За тях работата ми в милицията е постоянен източник за главоболие. Те искаха за мен съвършено друго бъдеще.

— Тоест не ви одобряват?

— Меко казано — позасмя се Дорошин. — В най-критичните моменти заявяват, че ги позоря.

— О, дотам ли се стига? И как живеете с това?

— Нали ви казах, че съм избрал да бъда котарак. Те имат право на собствено мнение и аз го уважавам. Аз обаче имам право на собствен живот и се надявам, че и те ще го уважават. Вярно, те не постъпват според очакванията ми, но това нищо не променя. Аз пак си правя и ще правя само това, което смятам за нужно и правилно.

Той погледна часовника и стана. Котаракът меко скочи от скута на стопанина си и недоволно измяука.

— Време е да тръгваме, Анастасия.

* * *

Ръмеше досаден студен дъжд и на Наталия ужасно не ѝ се слизаше от колата. С Иля прекараха тази вечер прекрасно, тя отдавна не се бе чувствала така спокойна и радостна. И Павел май излезе от запоя... Във всеки случай, днес нито веднъж не ѝ се обади, не я помоли да отиде при него, не се оплака нито от самота, нито че няма с кого да си поговори за Милена. Той преживя тежко вестта за изневярата ѝ, но май превъзмогна този удар.

— Лека нощ, Илюша — каза тя гальовно.

— Лека нощ — нежно я целуна той. — До утре?

— Утре имам педагогически съвет, ще се освободя към седем.

— Е, нормално. И аз ще бъда зает цял ден, а вечерта ще се видим, нали?

— Да. — Тя слезе от колата и му махна с ръка. — До утре.

Минаваше дванайсет, но във всички стаи светеше. Значи, Соня още не си беше легнала. Наталия намери дъщеря си в своята стая — момичето седеше на дивана, беше подвило крака под себе си, увито в одеяло. И гледаше майка си уплашено, като подгонено зверче. С чисто измито лице, без наклепани мигли и устни, с още влажна мита коса тя изглеждаше толкова мъничка, крехка и беззащитна, че сърцето на Наталия се сви. Нима този нежен ангел е същото онова момиче, което мисли само за пари и всевъзможни изгоди?

— Какво се е случило? — разтревожено попита Наталия. — Защо седиш тук? Защо още не си в леглото? Нали утре си на училище.

— Аз... страх ме е — смотолеви Соня.

— От какво те е страх? Ти никога не си се бояла да оставаш сама къщи. Какво си измисляш?

— Не си измислям. Мамо, струва ми се, че ме следят.

— Какво?!

Наталия безсилно се отпусна на стола.

— Кой те следи? Откъде ти хрумна това?

— С момичетата отидохме в едно заведение и там един тип постоянно ме гледаше. Мислех, че просто иска да се запознаем, понеже не сваляше очи от мен, но после излезе и аз видях през прозореца как се срещна с някакъв друг човек. Поговориха си нещо, а когато се прибирах към къщи, забелязах онзи, другия. Толкова се уплаших!

— Сонечка, да не ти се е сторило?

— Не, сигурна съм. Сега ще ме е страх да излизам от къщи.

— Какво говориш, момичето ми, успокой се. Утре ще отидем заедно до гимназията и заедно ще се приберем. Тъй ще правим всеки ден. Когато съм с теб, нищо няма да ти се случи — взе да я успокоява Наталия, макар че самата тя изтръпна от ужас.

Убиха Милена, после някакъв друг човек, Паша много се притесни, смята, че всичко това по някакъв начин е свързано с работата му. Но ако наистина е така, опасност може да дебне и Соня.

— А този... Този човек, когото си забелязала, видя ли в кой блок влезе ти?

— Да, дори ме последва във входа, но аз успях да се шмугна в асансьора.

Значи, той знае не само в кой блок живее Соня, но и на кой етаж. Господи, какво става? Трябва да скрие детето някъде, докато нищо не се е случило. Но къде?! При Иля? Не, това не е изход, Соня не го обича и за нищо на света няма да се съгласи, макар че Иля, разбира се, няма да откаже да помогне. Но не бива да я оставя и тук, защото стане ли нещо, в жилището са само две безпомощни жени, и то в най-добрия случай. А може да изненадат Сонка сама... Трябва спешно да се обади на Павел, той ще измисли нещо, в края на краищата това му е професията и става дума за дъщеря му.

Наложи се да чака дълго, докато Павел вдигне, явно беше заспал дълбоко.

— Паша, някой следи Соня — изтърси Наталия без дълги предисловия. — Какво да правим?

Той моментално се разсъни, поиска Соня да вземе слушалката и дълго ѝ задава въпроси, сетне ѝ каза да извика на телефона майка си.

— Мисля, че трябва да я доведеш при мен — решително заяви Павел. — Тук няма да я търсят, всички знаят, че тя живее с теб. Нощем едва ли наблюдават блока, аз ще дойда веднага и ще я взема, а ти сега ѝ пригответи багажа.

— Но, Паша, това не е изход — запротестира Наталия, — нали трябва да ходи на училище, пак ще я проследят.

— Значи, ти още утре ще отидеш при директора, ще му обясниш всичко и ще се разберете Соня да не ходи на училище, докато всичко не се оправи. Тя изобщо няма да излиза от къщи и никой никога няма да я намери. Разбра ли? А между другото, помисли и ти къде да поживееш временно. Щом те знаят адреса, не бива да оставаш там сама. Поживей при родителите си или например при твоя Иля. Дори при него е по-добре. Той да те кара сутрин на работа, а после да те взема, сама не ходи никъде. Разбра ли?

Той говореше толкова отсечено, напористо и убедително, че Наталия не възрази повече. Павел знае как е най-добре да се постъпи и тя трябва да му се довери.

— Веднага се обади на Иля и му кажи да дойде да те вземе. Не оставай в апартамента сама. А аз след около четирийсет минути ще взема Соня.

Наталия затвори и се втурна към гардероба.

— Пригответъй се, отиваш при баща си.

— Защо? — учуди се Соня.

— Ще живееш при него, докато всичко не се изясни.

— Ами на училище? Той няма да може да ме води и връща, а аз се страхувам сама.

— Няма да ходиш на училище, ще се разбере с директора. Ще стоиш при баща си и няма да си подаваш носа навън.

— Ами ти? И теб може да проследят.

— Аз ще живея при Иля. Не се тревожи, Сонечка, това е само временно; щом открият кой е убил Милена, ще намерят всички престъпници, ще изяснят кой и защо те е следил и после всичко ще си бъде както преди, пак ще живеем с теб тук. Върви да си събереш багажа.

Наталия изчака момичето да отиде в стаята си и набра номера на мобилния телефон на Иля.

— Илюша, стигна ли у вас?

— Не, още пътувам. Случило ли се е нещо?

— Много ми е неудобно, че те безпокоя, но... Не би ли могъл да се върнеш и да ме вземеш?

— Да те взема ли? — изумено попита той. — Къде ще те водя?

— У вас. Тук имаме едни усложнения, после ще ти обясня всичко. Соня се мести временно при баща си и аз също трябва да поживея някъде другаде. Или при родителите си, или при теб. Ако не си съгласен, ще отида при родителите си, макар че трябва да им обяснявам всичко, а те ще започнат да се притесняват, да се тревожат... Но ако това ти причинява неудобство...

На самата нея ѝ беше противно да слуша жалкото си мънкане, но като тактичен човек, Наталия никак не беше сигурна, че Иля ще приеме ситуацията с възторг. Толкова ѝ се искаше той да я приеме в дома си! Но от друга страна, нещата станаха толкова неочаквано, като гръм от ясно небе, а Иля Бабицки не обичаше изненадите. Наталия знаеше това със сигурност.

— Ама моля ти се, Наташенка — чу се неговият ласкав глас, толкова познат, толкова любим, — как мога да бъда против? Вече обръщам и след трийсетина минути ще съм при теб. Не мога по-бързо, вали, много е хлъзгаво...

Ето на, напразно се страхуваше. Иля наистина я обича, сега тя може да не се съмнява в това.

* * *

Тази нощ Александър Едуардович Камаев спа дълбоко и спокойно. Делото, на което бе решил да посвети живота си, напоследък претърпя донякъде неочакван обрат, така че се наложи той да променя плановете и някои отработени схеми, но това внасяше приятно разнообразие и нещо ново и интересно в рутината на ежедневието. Вечерта той солидно и с апетит вечеря, с удоволствие почете от купена наскоро книга и заспа рано.

От мекия пухкав сън го изтръгна звънът на телефона. Бабицки. В един часа през нощта. Какво става?

— Наталия има някакви проблеми и ще трябва за известно време да я взема вкъщи — заяви той.

— Какви проблеми? — сепна се Камаев. — Какво е станало?

— Не знам, после ще ми разкаже, сега пътувам към нея. Просто ви съобщавам, за да знаете, че ще поживее при мен, но не задълго...

— По дяволите! Какво може да се е случило?

— Нали ви казвам — не знам. Утре ще ви съобщя.

— Да не би тя да те будалка нещо, Иля? Знаем ги тези женски номера: измислят си какво ли не, за да се преместят при теб уж временно, а после не можеш да ги изгониш.

— Александър Едуардович, аз съм наясно какво иска Наталия: тя не смята да живее отделно от дъщеря си, докато момичето не порасне и не поумнее, така че не желае да живеем тримата. Може да не се безпокоите, засега няма да остане завинаги.

— Е, прави си сметката, на твоя отговорност. А с дъщеря си ли ще се мести при теб?

— Не, сама. Соня ще отиде при баща си, той ще я вземе.

— Господи, ама какво става там? — вече сериозно се разтревожи Камаев.

— Утре ще ви разкажа всичко.

— Иля, още веднъж ти повтарям: да не ти е минало през ума да превърнеш тази ситуация в женитба. Категорично съм против и ти го

знаеш. Наел съм те, работиш за мен и бъди така добър да изпълняваш изискванията ми.

— Не съм забравил, Александър Едуардович.

След този разговор Камаев дълго време не заспа. Лежа неподвижно в леглото, вперил поглед в тавана, и мисли, мисли... Всичко ще стане, трябва само да се въоръжи с търпение. Не може да не се получи. Всяко нещо си има строга вътрешна логика, на нея е подчинено човешкото поведение и ако я разбереш правилно, можеш да управляваш поведението.

А парите никога не са много.

Те могат да бъдат само малко. Или изобщо да ги няма.

ГЛАВА 8.

На Настя никак не ѝ се спеше и тя реши да прегледа дискетите, намерени в жилището на Канунников. Съдържаха обичайните неща за млад мъж, който се занимава със строителство и продажба на апартаменти: схеми, чертежи, проектосметни документации, типови договори за покупко-продажба на жилища в строяща се сграда, също типови договори за извършване на строително-монтажни и довършителни работи, компютърни игри...

Всъщност Настя не бе и разчитала да намери на тези дискети и дискове нещо вълнуващо, хвърлящо светлина върху извършеното убийство, просто трябваше да свърши работата си докрай, а същевременно да се постарее по-добре да разбере самия Олег Канунников. Вярно, съдържанието им не обрисуваше характера на Олег по-ярко, но тя въпреки това методично изучаваше материалите, защото разбираше: няма да може да заспи. Чувстваше се като на тръни, сякаш вътре в нея някаква застинала маса се бе разлюляла, оживяла и започнала да придобива съвършено нови форми, като покрай това бе пренастроила всичко, което се намира край нея: мислите, чувствата и дори работата на сърцето...

Не разбираше абсолютно нищо от строителство, ето защо дори на тези дискети да имаше нещо необичайно, тя нямаше да го забележи. Но продължаваше да гледа и дори се опитваше да проумява някои неща, например все пак схвана етажния план на сградата, построена от фирма „Контракт — ОК“. Обикновена жилищна сграда, апартаментите — от гарсонieri до четиристайни, планировката им стандартна, никакъв лукс, във всеки вход по два асансьора и помещение за портиер.

За да не ѝ е толкова скучно, Настя дори започна да разглежда плановете на апартаментите и да разсъждава в какъв би ѝ се искало да живее. Четирите стаи отхвърли веднага, прекалено много са, с Чистяков не им трябва толкова, пък и да чистиш такива палати — няма да ти стигнат и двата почивни дни. Три? Може да се обмисли. В

едната стая — спалнята, в другата — диванът, телевизорът и компютърът, в третата... Май ще бъде излишна. Вероятно двустаен ще е точно за тях, например ето такъв, с голяма кухня. Или този, където кухнята е по-малка, но пък антрето е просторно, в него могат да се вместят огромен брой рафтове за книги и папки, а това съществено ще облекчи решаването на проблема с пространството в хола.

Сладко беше да мечтае. Настя погледна своя кротко сумтящ в съня си съпруг и отиде в кухнята да пие чай. С чай се мечтаеше още по-добре, особено с пълната кутия вкусни бисквити. Защо ли гледа тези дискети? Настя си представи как сутринта ще ги занесе в службата, ще отиде при началника да докладва за вчерашния ден, прекаран отначало в жилището на заподозрения, после в кабинета на следователя, ще разкаже за дискетите и Болшаков ще я попита: има ли нещо интересно в тях? А тя честно ще отговори: „Аз нищо не разбрах, не съм наясно с тези неща“. И какво ще си помисли той за нея? Вместо да извика специалист, който разбира от строителство, и да му даде дискетите, тя ги държа у себе си почти цяло денонощие, и то без никакъв резултат. Това какво е, показател за висок професионализъм? Достойни ли са тези думи за човек, когото току-що са повишили в длъжност?

И изведнъж в главата ѝ се пръкна мисъл, абсолютно неприсъща за Анастасия Каменская. „Много важно какво щял да си помисли за мен. Да си мисли каквото ще. Трябваше първо аз да видя тези дискети. В края на краищата аз съм старша в групата и трябва да имам собствено мнение за всеки факт.“

Настя се вслуша в мисълта, доста ѝ се учуди и си наля още чай. Откъде ли дойде това? Какво ѝ става? Откога започна да не ѝ дреме за мнението на началника?

Дорошин. Днес той направи с нея нещо... вълшебно. И тя изведнъж разбра, че може да се живее не само така, както живее самата тя, но и другояче. Тя е жена, израснала и получила възпитание в съветско време, когато одобрението на водача на глутницата, бил той ръководител в службата или партиен шеф, беше входен билет към издигането в йерархичната стълба. Мнението на околните за теб беше онази движеща сила, която задействаше целия механизъм на твоята социализация. И ако механизмът не работеше или проскърцваше някъде, ти се превръщаше в неудачник. Не ти даваха карти за почивка

във ведомствената станция, не те включваха в списъците за поощрение, не ти записваха ред за купуване на дефицитни мебели, телевизор или кола, за жилище пък да не говорим. И то се знае, не те приемаха в партията, а без партиен билет не можеше да очакваш повишение или преместване на по-високоплатена работа. Такива бяха правилата на играта в онези времена — дефицитът за какво ли не, като се започне от хранителните продукти и се свърши с жилищата, се създаваше изкуствено, за да бъдат хората зависими от благоразположението на водача на глутницата и съответно — управляеми.

А Игор Дорошин е вече друго поколение, той е навършил двайсет години, когато на мястото на старите правила на играта окончателно дойдоха нови, а пък и едва ли изобщо си спомня епохата на застоя. Когато умря Черненко, дойде Горбачов и започна перестройката, тогава Игор е бил на дванайсет години, а Настя беше на двайсет и пет. Тя успя да поживее в онази епоха и не само да получи образование и възпитание, а дори да поработи. Обикновеният участъков Дорошин днес ѝ преподаде урок по удивителна вътрешна свобода.

Изведнъж ѝ стана леко и весело. „Никъде няма да отида — помисли си тя, без да забележи, че се усмихва до уши. — Няма да дочакате. И можете да си мислите за мен каквото искате. Съдбата ми подари голям късмет — работа, която обичам и с която искам да се занимавам още дълги години. Тя ми носи и радост, и отчаяние, и умора, и победи, и никога не ми омръзва. И аз ще я върша — каквото и да си говорите или мислите за мен. Сега не можете да ме пенсионирате: ако Болшаков не ме измами и напише предложение, скоро ще стана полковник и ще получа правото да служа поне до петдесет години, а няма да ви дам повод да ме изхвърлите от службата по други причини. Да, точно така!“

Тя бързо допи чая си и се върна при компютъра. Вкара поредната дискета и като намери на нея поредните етажни планове, реши да поддържа доброто си настроение и да продължи да мечтае за просторно жилище. Така, къде е третият вход? Именно в него се намират въпросните двустайни апартаменти с голямото антре. Ето я страничката, отгоре има надпис „Вход 3“. Но апартаментите са различни. Настя би могла да се закълне: на всички прегледани чертежи

не бе виждала такива жилища. И изобщо тук има само по два на етаж, а не по четири.

Вгледа се по-внимателно. Странна работа. С лекота разчиташе предишните планове, а тук нещо не схващаше, появиха се някакви съвсем различни обозначения. Лъошка би помогнал, все пак е мъж, но спи, жал ѝ е да го буди.

— Лъоша — повика го шепнешком.

Надяваше се да не спи толкова дълбоко.

Чистяков отвори очи и с дрезгав от съня глас измуча:

— А? Какво има пак?

— Умееш ли да разчиташ планове?

— Какви планове пък сега?

— Ами такива, строителни. Сгради, етажи, апартаменти. Умееш ли?

— Какви толкова умения са нужни за това?

— Лъошик, ела тук, а? — жално помоли Настя. — Не разбирам всичко на тази дискета.

— А съвест имаш ли?

— Нямам и никога не съм имала — засмя се Настя. — Ти какво, скъпи? Откъде у мен съвест?

— Абе личи си — ядосано прогъгна той.

Алексей с пъшкане се смъкна от дивана и загърнат с одеялото, дошляпа бос до компютъра.

— Е, и какво не разбираш?

— Ето виж... — Настя премести курсора с мишката до заинтересувалото я място в плана. — Тук е асансьорът, това е входната врата на апартамента, това е вратата към кухнята, това — към хола. Нали така?

— Така е.

— А това какво е?

— Камина.

— Камина ли? — учуди се тя. — Сигурен ли си?

— Господи, Ася, та това е елементарно! Виждаш ли издатината в стената? Това е комин на камина.

— Я виж ти! А това какво е?

— Това е стълбище.

— Накъде води?

— Аска, ама ти да не си сляпа? Ето го втория етаж, към него води стълбището. Заради това ли ме събуди? И изобщо с какво се занимаваш цяла нощ? Мислех, че работиш, а ти разглеждаш апартаменти. Да не мислиш за местене?

— Е — усмихна се тя, — мечтая си за непостижими неща. Благодаря, Льошик. Много ми помогна. Лягай си.

Той с мрачен вид се потътри към дивана. Настя скочи, зави го хубаво, целуна го.

— Е, Льоша, не се сърди, а? — помоли тя. — Наистина имах нужда. И наистина е по работа. Спи, злато мое.

Тя поседя на крайчеца на дивана, ритмично потупвайки мъжа си по рамото, сякаш приспиваше дете, докато той отново засумтя.

Значи, това изобщо не е същата сграда...

А ако продължим веригата на логиката — не е такава дискета, тоест това е дискета, която няма никакво отношение нито към фирма „Контракт — ОК“, нито към самия Канунников. И това по никакъв начин не може да е сградата, която Олег е построил по-рано, преди да създаде фирмата, защото на всички чертежи има дати. Чертежите на сградата, в която са предвидени мезонети с камини, са с дати от 2004 година. Чужди чертежи и чужда дискета. Как са се озовали те у Канунников? Защо? Има ли това отношение към убийството на Милена Погодина?

Тя се отдалечи на пръсти от дивана и отново седна пред компютъра. Май на първата страница на всички комплекти етажни планове имаше адрес на сградата. Да, определено. А на тази дискета тя пропусна първата страница, защото търсеше апартамента в третия вход, който ѝ хареса. Настя бързо намери съответното място и се позасмя: адресът беше друг. Още сутринта ще отиде на този адрес и ще види какво има там.

Впрочем защо сутринта? До сутринта има още много време, а и изобщо не ѝ се спи. Тя извади дискетата и изведе на екрана картата на Москва. Ето я улицата, не е толкова далече, през нощния град може да стигне за двайсетина минути.

— Льоша — отново прошепна тя.

— Ще те убия — сънено промърмори мъжът ѝ.

— Льоша, трябва да отида до едно място. Може ли да взема колата?

— Да не откачи? — стана някак застрашителен гласът на Чистяков. — Три часът през нощта е. Къде ще скитосваш?

— Искам да видя сградата със стълбищата и камините.

— Не може ли да я разгледаш утре?

— Може, но ще загубя време. Е, да я взема ли?

— Абе прави каквото искаш.

— А къде са ключовете?

— В джоба на якето. Край, аз спя.

Настя се облече, взе ключовете и бързо излезе.

Пътят отне повече време, отколкото предполагаше: валеше и Настя не посмя да кара твърде бързо. Тя отдавна имаше книжка, но не беше добър шофьор, защото крайно рядко използваше уменията си на практика.

След половин час намери мястото и спря. Ето я въпросната сграда, оградена е с дъсчен стобор. Значи, строителството още не е завършено. Сигурно се изпълняват довършителните работи, защото външно сградата изглежда напълно готова. Настя бавно подкара колата покрай оградата, докато не видя голям плакат, известяващ населението кой е изпълнител на строежа, какви са плановите срокове за предаване и на кои телефони могат да се правят запитвания за купуване на апартаменти. Тя добросъвестно преписа в бележника си цялата тази информация и си тръгна.

* * *

Работната сутрин започна с изненади. В кабинета на Каменская нахълта сияещият Сергей Зарубин.

— Няма да повярваш! — закрещя той, размахвайки папката, която стискаше в ръцете си.

— Няма — веднага се съгласи Настя. — На какво?

— Нашият нов шеф е направил невъзможното! Така е притиснал ръководството на Седов, че още рано тази сутрин те са ни изпратили материалите по всички дела, с които той се е занимавал през последните три години. Не неговите собствени оперативни материали, а извлечения, в които е отразена същината на случаите и са изброени участниците. Е, това е, вече може да се работи, защото досега само си

губех времето с измъкване на информация капка по капка. Слушай, тоя нов шеф си го бива, Афоня за нищо на света нямаше да се напъва заради нас.

— Определено — отново се съгласи тя. — Серьожа, трябва да издирим една фирма. Спешно е. Ще го направиш ли?

— А ти не можеш ли? Или сега стана голям шеф и не си цапаш ръчичките? — хитро примижва Зарубин.

Настя веднага си помисли, че довчера в отговор на такава тирада би се разстроила, би се измъчвала дълго — че как, колегите й ще си помислят лоши неща за нея, че се е надула и разни подобни. А днес думите на Зарубин изобщо не я засегнаха. Благодаря ти, Игор Дорошин, за вчерашния урок.

— Имам определена среща с участъковите, които обслужват територията в района на Държавната библиотека. Искам да намеря туристическата агенция, в която е работила Погодина. Трябва вече да изчезвам, Серьоженка, така че направи го ти, бъди така добър. Ето, дръж, тук е написано всичко.

Тя пхна в ръцете на Зарубин откъснатото от бележника листче, заключи кабинета и се затича по дългия коридор, по който напоследък обикновено ходеше бавно и тежко.

Участъковите бяха трима, разстоянията между изходите на трите станции на метрото се оказаха наистина големи и всички изходи се падаха в различни участъци.

— Интересува ме една туристическа агенция, която през 1999–2000 година се е намирала до един от изходите от разпределителния възел — обясни Настя.

— В моя участък няма такива — веднага отговори един от участъковите. — При мен е Александровският парк, нали разбирате, правителствен маршрут. На „Моховая“ има няколко, но те не са до изхода на метрото, а доста по-далече.

— Това, което търсите, май е при мен — замислено каза другият. — Малка фирмичка, но страхотно съмнителна.

— Съмнителна ли? — заинтересува се Настя. — В какъв смисъл?

— Ами нали е център, суперцентър, до Кремъл, тук наемите са безумни и оцеляват само големите фирми, истински богатите. А тази е съвсем малка. Бих казал дори — жалка.

— Откъде тогава имат пари да си плащат наема?

— Проучвал съм въпроса. Собственичката е жена на някакъв... бандит ли, бизнесмен ли, впрочем това почти винаги е едно и също. Доцяло ѝ се играчка, та мъжът ѝ ѝ купил. Дамата трябва да се занимава с нещо, да се чувства дейна, да командва, да се разпорежда, а приходите нямат значение. Мъжът ѝ плаща наема. Ако искате, може да отидем веднага, ще ви я покажа.

— Непременно. А при вас има ли нещо такова? — обърна се Настя към третия участък, който беше мрачен мъж на средна възраст.

— Имам една туристическа агенция, само че тя едва ли ще ви заинтересува, появи се едва миналата година.

— А какво е имало преди това на същото място?

— Магазин. Той фалира и помещението бе купено от голяма фирма, ще открива филиал.

— А преди магазина? — настойчиво разпитваше Настя.

— Не знам, аз работя в този участък от 2002 година.

— Проучете, моля — строго каза тя и като се чу отстриани, за пореден път се изненада. — Вие трябва да имате паспорта на сградата, а в него пише кога какво се е намирало в нея от момента на построяването ѝ.

— Има паспорт, но той е в участъка ни. Ако бяхте казали какво ви трябва, щях да го донеса — тросна се мрачният мъж.

Настя мълчаливо му подаде визитната си картичка.

— Сега с вашия колега ще отидем да видим неговата агенция, а вие, ако обичате, прескочете до вашия участък, разгледайте паспорта и ми се обадете по телефона.

Само довчера тя щеше да се постарее да не го поглежда в лицето, знаейки, че няма да види нищо приятно на това лице. Някаква си лелка от „Петровка“ довтаса и започна да строява всички, знаем ги тия! Но днес го погледна не само от упор, но и с любопитство, като не преставаше да се изненадва от себе си. Вярно, любопитството беше адресирано не толкова до участъкския, колкото лично до нея, Настя Каменская. Просто ѝ беше интересно каква реакция ще предизвика у нея видяното. А тя видя именно това, което бе очаквала и от което цял живот се бе старала да се защити: недоволство и презрение по неин адрес. Реакцията ѝ обаче беше неочаквана: нямаше никаква реакция.

Ето на, мрачният човек прави кисела физиономия, не му харесва да изпълнява поръченията на „лелката от «Петровка»“, никак не му се разкарва сега до участъка, защото е имал съвсем други планове... Е, и какво от това? Ще отиде като поп, ще види паспорта, ще се обади и работата ще бъде свършена. И нека си мисли за нея каквото ще, това си е негова лична работа.

Участъковият Николай Песков, на чиято територия се намираше „съмнителната“ туристическа агенция, заведе Настя право в кабинета на собственичката — красива, добре поддържана дама в скъп костюм.

— Коленка! — зачурулика дамата. — Откога не сме се виждали! При нас всичко е наред, можете да не се безпокоите. Кого сте довели? Нима клиентка? Ще ви черпя с коняк.

— Не, Алиса Борисовна — позасмя се Песков, — май не съм заслужил коняк. Това не е клиентка.

— Аз съм от милицията. — Настя подаде удостоверението си.

— Господи! — ужасено плесна с ръце Алиса Борисовна. — Какво, да не се е случило нещо с някого от нашите? Моят щат е малък, всички са ми пред очите, познавам и майчиното мляко на всеки...

— Тъкмо по този повод ми е нужна вашата помощ — прекъсна я Настя. — Наистина ли познавате добре персонала си?

— Вземам на работа само хора, които познавам лично — гордо заяви Алиса Борисовна.

— И колко голям е щатът?

— Нали ви казвам, малък е. Само дванайсет души.

— И винаги ли е било така? Или по-рано агенцията е била по-голяма, а после сте направили съкращения?

— Не, не сме правили съкращения. Моята агенция е малка, защото осъществяваме ексклузивно обслужване, доста е скъпо, а не се търси много. Какво има, да не би някой клиент да се е оплакал от персонала? Веднага ще взема мерки...

— Алиса Борисовна, при вас работила ли е Милена Погодина?

— Мила ли? Да, разбира се, но това беше толкова отдавна... Коленка, вие сигурно си я спомняте, едно красиво момиче, работеше на рецепцията.

— Алиса Борисовна, откак ви познавам, на рецепцията ви работи вашата племенница... Или каква ви се падаше там — позасмя се Песков.

— А, да, вие не заварихте Мила... Жалко. Непременно щяхте да се влюбите. Тя беше толкова красиво момиче, работеше прекрасно, никога нищо не объркваше и не забравяше. Когато напусна, казах ѝ така: ако ти трябва препоръка за нова работа, само ми звъни, ще те охарактеризирам по най-добрия начин.

— А тя кога напусна? — попита Настя и извади бележника си.

— Е, не помня, отдавна беше.

— Трябва да знам кога точно.

— Добре, сега ще извикам кадровика, да провери. А вие защо питате за нея? Случило ли се е нещо?

— За съжаление, Алиса Борисовна, Милена загина. Била е убита.

— Какъв ужас!

Красивото лице на собственичката на туристическата агенция изрази искрено огорчение и дори нещо като шок.

— Да не би да мислите, че са я убили, защото е работила при мен? Това е абсолютна глупост!

Глупост, разбира се, насмешливо си помисли Настя. Такава глупост можеше да осени само човек, страдащ от мания за величие.

— Не се вълнувайте, Алиса Борисовна, тя изобщо не е загинала заради това. Убил я е любовникът ѝ.

— От ревност ли?

— Ще научим, когато го намерим. Засега се крие.

— А кой е бил нейният любовник? — живо се заинтересува даматата. — Както познавам Мила, мога да предположа, че е някой заможен бизнесмен. Отгатнах ли?

— Не, бил е съвсем обикновен човек.

— Странно.

— Защо да е странно?

— Ами, защото...

В този момент вратата на кабинета се отвори и от нея надникна солиден, добре облечен мъж.

— Викали сте ме, Алиса Борисовна?

— Да, проверете, моля, кога Мила напусна агенцията.

— Мила ли? — Веждите на кадровика се повдигнаха. — Каква Мила?

— Е, Мила, която работеше на рецепцията. Погодина.

— Ама това беше отдавна...

— Наясно съм, но трябва да знам точно кога — надменно отговори Алиса Борисовна.

— Проверете също и кога сте я назначили на работа — бързо добави Настя. — И каква е била заплата ѝ. И формално, и в действителност.

— Това е търговска тайна — моментално реагира собственичката.

— Алиса Борисовна, не съм от данъчната полиция и дори не от инспекцията, аз търся убиеца и изобщо не ме интересува какви заплати отразявате във ведомостите и какви плащате в действителност. Трябва стъпка по стъпка да възстановя какво е правила Погодина и нейното финансово положение във всеки период от живота ѝ. Разбирате ли?

Настя се обърна към кадровика и му се усмихна чаровно:

— Та така. Датата на постъпване на работа, датата на напускането и двете заплати — официална и реална. Бъдете така добър.

Кадровикът премести поглед към началничката си, която помисли малко и снизходително кимна — сиреч, прави каквото ти казват. Той разбиращо изпъшка в отговор и се скри зад вратата.

— А вас, Алиса Борисовна, ще помоля да си спомните всички подробности за Милена. Като се започне с това как е попаднала на работа при вас и се завърши с обстоятелствата, при които е напуснала.

Паметта на Алиса Борисовна никак не беше лоша и тя разказа, че един някогашен, но не много близък познат, бивш съученик, я попитал дали няма при нея място за красиво и умно младо момиче. Алиса Борисовна по онова време ръководела своята агенция от около половин година, това била първата ѝ работа и нямала никакъв опит в подбора на персонал. В началото назначила съвсем случайни кандидати и ето че след половин година взела да жъне плодовете на това недоглеждане: започнала да схваща как трябва да си търси хора и кого може и трябва да вземе на работа, а кого да не назначава в никакъв случай. Обаждането на съученика се случило в момента на масовите уволнения на „първия набор“, в агенцията имало предостатъчно вакантни места и Алиса Борисовна се поинтересувала от квалификацията на „красивото и умно младо момиче“. Съученикът казал, че тя е с гимназиално образование и има приличен житейски опит, а като актив — интелигентност, честност и добросъвестност.

Чужд език? Не, учила го е само в гимназията, после не го е използвала. А какво представлява иначе, откъде се е взела? Съученикът обяснил, че става дума за приятелката на негов приятел. Добро момче, тя също била добро момиче, много му се искало да им помогне. Добре, съгласила се Алиса Борисовна, да дойде.

Милена дошла на другия ден и собственичката на агенцията веднага я харесала. Алиса Борисовна явно не беше от жените, които мразят младите красавици. Самата тя, много красива, ярка, със скъпи украшения, нито за миг не се съмнявала, че не може да има съперници. Ако Милена знаела поне един чужд език, щели да ѝ предложат работа, свързана с контакти с чуждестранни туроператори, ала тя се оказала годна само да посреща любезно посетителите, да отговаря на въпросите им и на телефонните обаждания. Но пък изпълнявала тази далеч не сложна работа безупречно...

Нещо повече, Алиса Борисовна веднъж забелязала, че Мила, както е прието да се казва, създава добър образ на агенцията: влиза от улицата потенциален клиент и първото, което вижда, е едно красиво, много любезно и доброжелателно младо момиче с приятен глас и такава усмивка, че на човека непременно му се дощява да остане и да сключи договор с тази агенция. Алиса Борисовна ѝ повишила заплатата до триста долара. Разбира се, имало известен проблем с незаконното пребиваване на Милена в Москва, с фалшивия ѝ документ за местожителство, но в случай на усложнения богатият и влиятелен съпруг на Алиса Борисовна бил готов да се включи и да оправи нещата.

Погодина работила в туристическата агенция малко повече от година, а после напуснала. Един от клиентите оценил потенциала на момичето и му предложил друга работа.

— Ето, за това ми разкажете по-подробно, ако обичате — помоли Настя.

Интересно, каква ли работа са ѝ предложили и колко време е останала Милена там? Към момента, когато се е запознала със Седов, тя вече никъде не е работела. Или Седов и за това е излъгал?

Някой звънна на мобилния телефон на Песков. С крайчеца на ухото си Настя долови думите му: „Вече не е нужно, намерихме я“, и разбра, че се обажда онзи мрачен участъков. Какъв характер, а! Нали тя специално му даде визитната си картичка с номерата на телефоните

си, обаче не, не пожела да общува с нея, обади се на колегата си. Не му е харесала „лелката от «Петровка»“. Много важно.

— Разбирате ли — посмути се Алиса Борисовна, — когато дойде при мен, Милена си имаше гадже, онова момче, дето помолило моя съученик да им помогне за работата. Май се казваше Олег. Виждах го често, той посрещаше Милена вечер след работа.

— Всеки ден ли? — попита Настя.

— Е, това не знам, но мисля, че беше често, макар и не всеки ден... Той не ми се видя... С една дума, нищо особено. Бях сигурна, че момиче като Мила заслужава нещо по-добро.

— Този ли беше? — Настя ѝ подаде снимката на Канунников.

— Да, да, точно този. Гледай ти, колко много сте научили вече за нея! Та така, когато момичетата ми казаха, че тя привлякла вниманието на един от нашите клиенти, аз от сърце се зарадвах за Мила.

— Този клиент е ухажвал Погодина, така ли?

— Във всеки случай, аз го разбрах така — отговори уклончиво Алиса Борисовна. — А след известно време Мила дойде при мен и ми каза, че ѝ предложили друга работа, с по-добро заплащане.

— И вие не се опитахте да я задържите?

Собственичката на агенцията се понамръщи.

— Анастасия Павловна, ние с вас сме зрели хора и прекрасно разбираме какво се крие зад думите. Тогава разбрах, че се е намерил заможен мъж, който е готов да вземе Мила под крилото си. Как можех да я задържа? Радвах се, че момичето най-сетне ще уреди личния си живот. Нали не можеше да се мотае до старини с онзи Олег... Та той нямаше дори кола.

Тъй де, това е аргумент. Щом нямаш автомобил, няма и смисъл да мечтаеш за личен живот. Какво пък, богатите си имат странности.

— Алиса Борисовна, трябва ми името на този клиент — настоя Настя.

— Че откъде да го взема? — неподправено се учуди Алиса.

— Разпитайте служителите си, може някой да си го спомня.

— Служителите ли?

Алиса Борисовна извади от чекмеджето папка, отвори я и внимателно се зачете.

— Не — каза тя след известно време и поклати глава, — едва ли ще стане. През тези години целият ми персонал се смени, останали са

само трима души: главният счетоводител, кадровикът и моят шофьор. Мениджърите са все нови, никой от тях не завари Мила.

Сякаш чул тези думи, през вратата се шумугна кадровикът.

— Ето — каза той и подаде на Алиса Борисовна лист хартия, — както искахте.

Алиса взе листа, но преди да го даде на Настя, го прочете.

— Вижте, Погодина е била назначена на 14 май 1999 година и е напуснала на 1 август 2000 година.

— Колко време мина от момента, когато научихте, че клиентът ухажва Милена, до нейното напускане?

— Около две седмици. Може би три.

— Значи, Алиса Борисовна, ще направим така: сега вие ще поканите един от мениджърите, най-оправния, и ще го помолите да намери сведения за това кой какви пътувания е поръчал при вас през юни и юли 2000 година.

— Но това ще отнеме много време — опита се да възрази Алиса.

— Именно затова ви моля да поканите най-оправния ваш сътрудник — усмихна се Настя. — На някой по-несръчен това наистина може да отнеме часове... А аз ще почакам.

Алиса Борисовна отчаяно въздъхна, но изпълни молбата. Дребно младичко момче с бръснат череп изслуша задачата, сви рамене и каза, че ще му е нужен около един час.

— Значи, аз ще се върна след час — обърна се Настя към собственичката на агенцията. — Довиждане.

На улицата тя благодари на Песков за помощта, раздели се с него и реши да прескочи до Дома на книгата. Вече бе изминала около половината път, когато прекараната безсънна нощ внезапно се стовари върху ѝ с цялата си мощ и безжалостно я притисна към тротоара. Настя почувства, че ако не седне моментално някъде, ако не пийне силно кафе и не хапне нещо, просто ще рухне. Краката не я слушаха, ръцете не искаха да държат чантата, очите отказваха да гледат, а главата — да мисли.

Преди да стигне до Дома на книгата, тя хлътна в първото срещнато заведение и се тръшна на една маса. Младата сервитьорка ѝ подаде менюто, което Настя дори не може да прочете: от слабост главата ѝ беше размътена и тя не разбираше какви думи образуват буквите и какво означават тези думи.

- Две двойни еспресо — поръча тя. — И нещо за ядене.
- Какво по-точно? Салати, топли сандвичи, печива, десерти?
- Топъл сандвич и колкото може по-бързо.

Момичето се оказва съобразително, впрочем може би разбра всичко по физиономията на Настя, и само след две минути на масата имаше две чаши силно кафе и огромен, стоплен в микровълнова печка сандвич. Настя гаврътна на един дъх първата чаша и захапа невероятно дебелия сандвич, който ѝ се стори вълшебно вкусен. Махна с ръка на съобразителната сервитьорка и тя веднага дойде до масата.

— Слушам ви.

— Кажете, когато човек изпитва страшна слабост, какво трябва да направи?

— Да изяде нещо сладко — много сериозно отговори момичето.

— Щом човек се чувства отпаднал, организмът му се нуждае от захар. На сърцето задължително е нужна глюкоза.

— Правилно — кимна Настя. — Дайте ми да хапна най-вкусния десерт, който имате. Какво ще ми препоръчате?

— Вземете си „Холивудска мечта“, ще ви хареса. Прави се от пандишпанено тесто, пресни плодове, шоколадов мус и бита сметана. Много е вкусно.

— Донесете — одобри Настя.

А тя, глупачката, досега си въобразяваше, че холивудската мечта са главни роли във филми, снимки, милионни хонорари, вили на брега на океана и диаманти колкото юмрук. А то било просто: плодове с шоколадов мус и бита сметана. Това и нищо повече...

Сандвичът, втората чаша кафе и десертът съживиха Настя. Сега можеше да се обади. Първо — на следователя Давидов. Вчера наистина бе направила страшна грешка и беше дошло време да се покае. Чичко Фьодор, разбира се, ще ѝ вдигне скандал, но ще бъде прав — тя напълно си го заслужи.

— Фьодор Иванович — подзе тя, но следователят веднага я прекъсна:

— О, Настюха, тъкмо навреме се обаждаш. Току-що дойде отговорът за пръстовите отпечатащи, снети от кутията с фасовете. Е, онези на стълбището, до жилището на Канунников.

— Спомням си. И какво?

— Настюха, няма да повярваш! Отпечатъците ги има в „Делта“, принадлежат на съдения за притежание на наркотици Шчеколдин, по прякор Чигрик. Усещаш ли как се подреждат нещата?

„Делта-С“ — автоматизираната дактилоскопична идентификационна система. Излиза, че убитият информатор на Павел Седов е тъкмо онзи тип, който незнайно защо е седял с часове на стълбищната площадка до жилището на Канунников. Там, където беше убита любовницата на Седов... Кълбото започна да се разплита!

— Страхотно — тихо възкликна Настя, после сниши глас почти до шепот, макар че заведението и бездруго беше празно, и попита: — А вие изискахте ли делото за трупа на Шчеколдин?

— Че как! Вече е на път към мен. Излиза, че този Шчеколдин е висял пред жилището на Канунников, и то дълго време, нещо е дебнел или е изчаквал... А сетне, веднага след убийството на Погодина, са пречукали и него, само че в другия край на града. Но ти всъщност защо се обаждаш?

— Да се покая.

— Сгазила си лука ли? — строго попита Давидов.

— И още как. Фьодор Иванович, взех от жилището на Канунников една кутия с дискети...

— Е, спомням си, ти ми каза вчера. И какво? Да не си ги изтрила?

— По-лошо. Изтрих следите.

— Какви следи?

— Разбирате ли, цяла нощ гледах тези дискети, мислех, че ще науча нещо ново за Канунников, и изведнъж разбрах, че те изобщо не са негови. Подхвърлили са му ги. А това означава, че на кутията не може да има негови следи, той дори не я е докосвал. Просто са взели собствената му кутия с дискети, а са оставили тази.

— Е, станалото — станало... Ти защо толкова си се притеснила?

— Ами трябва да знам със сигурност има ли ги там неговите отпечатъци или не. Ами ако греша? А аз така я опипах, че сега нищо не може да се определи. Ако там са само моите следи, добре, но представете си, че и някой друг е оставил, а аз съм унищожила всичко.

— Да, Настюха, това хич не е хубаво — огорчено проточи следователят. — А защо изобщо реши, че дискетите не са негови?

— Така, интуиция. Разбирате ли, Фьодор Иванович, Канунников е човек на реда, много прибран и педантичен. Той е купувал всичко с резерв и всичко негово е еднакво, еднообразно. В шкафа му имаше кутия с празни дискети, всички те са еднакви, от една марка. А на бюрото кутията е съвсем друга и дискетите са от различни марки. Ето, вчера ви попитах за чашите за вино. Всички негови съдове са от една марка, тоест купувани са наведнъж и от едно и също място. А чашите, които сте извели от местопрестъплението, са съвсем други, вчера нали ги гледахме заедно с вас. И явно не са от подарък, не са сувенирни, а най-обикновени. Не може да ги е купил Канунников, не му е в стила...

— Сиреч, смяташ, че и тях са му подхвърлили?

— Да.

— Ами отпечатъците? На тях са и неговите отпечатъци, и на Погодина. Между другото, защо съскаш така? Да не си настинала?

— Не, просто говоря тихо. Седя в едно заведение, чакам в туристическата агенция да ми намерят материали.

— А, значи, намери агенцията? Е, браво, за това имаш моята похвала. Оперативно си действала. Добре де, не си скуби косите, донеси ми тази кутия, ще отида лично при експертите, ще си поговоря с тях. И аз нося вина.

— Ама вие какво общо имате? — учуди се Настя.

— Е, че как, Настюха? На местопроизшествие аз съм главният, трябваше да наредя на експерта да види всичко, а ако той ми кажеше, че на кутията изобщо няма следи, трябваше да се позамисля. Ние всички тогава не сме обърнали внимание на кутията. И между другото, прокурорът криминалист също, така че не само ти си виновна. Ти, ако става въпрос, изобщо нямаш вина, не си длъжна да мислиш вместо нас. Сега ми кажи какво имаме за Погодина?

— Назначена е в туристическата агенция през май 1999 година, наистина я е уредил Канунников чрез свой познат. През август 2000 година е напуснала.

— Защо? Изгонили ли са я?

— Не, харесал я някакъв клиент на агенцията и я съблазнил или с друга работа, или с пари и перспективи.

— Ти установи ли кой е той?

— Чакам. Ще ми дадат списък, ще избираме от него.

— Гледай ти! Че там никой ли не го помни?

— На тази агенция само името ѝ е помпозно — засмя се Настя. — Персоналът е едва от дванайсет души заедно с шофьорите и чистачките. За пет години всички са се сменили, там изобщо само собственичката си спомня нашата Погодина... Е, и кадровикът, но вече с доста усилия.

— Добре, дръж ме в течение.

Настя остави телефона на масата, погледна часовника си и си помисли, че май ще успее да изпие още една чаша кафе и да изяде още един десерт. Вече се чувстваше значително по-добре, но трябваше да се запаси със захар и калории за целия работен ден, който вероятно щеше да бъде тежък и дълъг.

* * *

Евгений Леонардович внимателно слушаше отчета за хода на комплексните изследвания. Всъщност го интересуваше как върви разследването само по случая, по който работеше Каменская, но като научен ръководител на цялото направление, не можеше да си позволи да не вниква в това, което ставаше във Воронеж или в Тулска област. По установен открай време ред материалите се докладваха в хронологична последователност и отчетът за ставащото в Москва беше последен, защото там комплексното изследване бе започнало по-късно. Най-сетне дойде редът и на убийството на Милена Погодина.

— Поставен е въпросът за обединяване на това дело с делото за убийството на някой си Алексей Шчеколдин — докладваше бившият следовател Геннадий. — Шчеколдин е бил наркоман, съден е за притежание на наркотици, получил е условна присъда, не е въдворяван в местата за лишаване от свобода, дълго време е поддържал връзка с любовника на Погодина — Павел Седов, през последните година и половина-две контактите с него са били прекратени. Именно това е дало основание за обединяване на делата. В този аспект действията на следователя Давидов трябва да се определят като правилни. Версията за убийството на Погодина заради спорни пари с престъпен произход засега не е намерила потвърждение, работата по нея е спряна, на преден план е излязла версията, че на Седов са отмъстили наркопласъори, които той е залавял по-рано.

— Какво значи „по-рано“? — навъси се Йоноу.

— По времето, когато Седов още е контактувал с Шчеколдин. В противен случай престъпниците е нямало да стигнат до Шчеколдин.

— Разумно — кимна Евгений Леонардович. — Продължете, моля.

— Ние очакваме следователят, щом получи делото на Шчеколдин, да издаде постановление за експертиза на урината, засъхнала на стълбищната площадка близо до жилището на Канунников. Ако не направи това, значи, за нищо не го бива. Той вече има информация, че по кутията с фасовете, намерена там до прозореца, има пръстови отпечатьци именно на Шчеколдин. И по принцип би трябвало да събере две и две. Сега е задължително да провери следите от слюнка по фасовете и урината. Тъй като е налице трупът на Шчеколдин, може да се постигне абсолютна идентификация на човека, който е стоял на стълбищната площадка до жилището на Канунников. По следствието аз свърших.

— Сега за експертизите. — Началникът на отдела Кувалдин кимна към Зинаида Василевна, опитна специалистка по експертизите с огромен стаж.

На това място Йоноу се отпусна, той не беше силен по въпросите на криминалистиката и смяташе, че може да не внимава много в тях. По физиономията на Зинаида Василевна личеше, че тя има безброй претенции към изземането на образците и провеждането на експертните изследвания. Служителите от следствено-оперативната група унищожили сами всичко възможно, защото отначало на местопроизшествието работил младичък техник криминалист, който не умеел да разговаря със старшите офицери и покорно чакал те да благоволят да излязат от помещението... За изследване била предоставена само бравата, извадена от входната врата на жилището на Канунников, а оригиналните ключове не били представени за сравнение... За провеждане на сравнително изследване от Кирил Сайкин не били иззети обувката, с които е бил, когато е ходил до жилището заедно с домакина... Зле били опаковани откритите на стълбището фасове: изсипали ги в един плик, докато според правилата те трябвало да бъдат опаковани всеки в отделна кесийка и едва тогава всички кесийки да се събират в хартиен плик...

Евгений Леонардович слушаше с половин ухо и си мислеше за Шепел и сина му. Днес още не е срещал Дмитрий, а нали, ако се срещнат, Дима със сигурност отново ще повдигне въпроса за назначаването на Вадим. Какво да отговори? Как трябва да се държи? Йонов още не беше получил отговор от Владимир Игнатович, но нищо чудно — нали бяха разговаряли в петък късно вечерта, после минаха двата почивни дни, когато много ръководители предпочитат да отдъхват извън столицата, а сега беше още понеделник следобед... Въпросът е сериозен, не се решава за пет минути, Евгений Леонардович знаеше от опит, че ще трябва да чака отговора най-малко седмица. И през цялата тази седмица ще трябва да се държи някак с Шепел. Как? Ах, Димка, Димка, в интересна ситуация постави ти своя стар наставник. Дали да не действа като страхливец? Да се престори на болен, да си остане вкъщи, да изключи мобилния си телефон, а на домашния да отговаря Роза и да казва на всички, че професорът не се чувства добре и е наредил да не го безпокоят. Не, това са детинщини, глупаво е на неговите осемдесет години да се крие като момче, направило беля. И защо в края на краищата трябва да се страхува от Шепел? Нека Димка се бои от него.

— Благодаря — заяви Кувалдин на Зинаида Василевна. — Оперативно-издирвателната дейност, ако обичате.

Надигна се брадатият Сергей Александрович, отвори папка. Йонов се оживи и се заслуша.

— Тук картината е много разнообразна, защото нивата на професионализма на участващите служители сериозно се различават — започна той. — В самото начало аз докладвах за важен пропуск в тяхната работа, а той все още не е отстранен. По случая работят четирима и нито един от тях още не е открил този пропуск.

— Може би го виждат, но го смятат за несъществен? — обади се Йонов.

— Определено е така — сви рамене Сергей Александрович, — но аз не разбирам защо го смятат за несъществен. Какви основания имат за това? Най-вероятно просто не го виждат.

— Искате да кажете, че сте сигурен във важността на тази информация? — настоя професорът. — Смятате, че именно в нея се крие ключът към разкриването на престъплението? По-точно, вече на двете престъпления, ако имаме предвид и Шчеколдин.

— Нищо не смятам — сухо отговори Сергей Александрович, — в моята задача не влиза разкриването на престъпленията, а анализът и оценката на професионалната дейност на служителите в полето на изследване. Но за себе си ще кажа, че аз на първо място бих отстранил този пропуск. Хвиля и Рижковски според мен допускат недоглеждане, тоест справят се със задачите, но това не е достатъчно. Все така много добре се изявява Зарубин, отбелязвам това във всеки доклад. Донякъде се е подобрила работата на Каменская... Явно вие, Евгений Леонардович, бяхте прав — след обсъждането на нейната дисертация на заседанието на катедрата тя рязко засили темпото и през изминалите две денонощия свърши извънредно много неща. Освен това като неин плюс бих поставил привличането към работата на участъковите пълномощници, тя умее да използва потенциала им и познанията им на местните особености, така спестява собствен труд и време. При това не мога да не отбележа, че тя допусна съществена грешка, като практически се самоотстрани от огледа на местопроизшествието в момента на откриването на трупа на Погодина. От една страна, това ѝ позволи с помощта на местния участък да открие следите от присъствието на Шчеколдин, което наистина е добре за делото, но от друга, още в момента на огледа, тоест миналия вторник, би могла да забележи неща, които видя едва вчера, и да направи съответните изводи. По този начин бе изгубено време.

Сергей Александрович започна подробно да изброява грешките, допуснати от Хвиля и Рижковски, и на това място Йонов отново се отнесе в мислите си. Беше му интересно да слуша само за Каменская.

— И така, изводите — методично приключи своята част от отчета бившият оперативен работник. — Почти напълно са разрушени връзките между подразделенията, блокиран е информационният обмен, няма практическо сътрудничество. За да се получи от Федералната служба за контрол на наркооборота необходимата за работата информация, е трябвало да се задействат връзки чрез ръководството, това е значителна загуба на време. Заподозреният и обявен за издирване Олег Канунников се занимава със строителство, но за изясняване на неговата професионална дейност не са привлечени служители от подразделението за борба с икономическите престъпления. Не се поддържат международните връзки и за да бъдат

разпитани шафнерите от варшавския, пражкия и хелзинкския влак, се налага да се чака, докато влаковете се върнат в Москва.

— Благодаря ви — кимна Кувалдин. — Верочка, слушаме ви.

Психоложката Верочка, специалистка по разпределение на кадрите, окачи на стената схема. Тя обожаваше нагледните материали.

— В работата по делото, предмет на нашето изследване, активно са включени петима души, плюс още двама на периферията. Основното ядро са следователят Давидов, служителите от „Петровка“ Зарубин и Каменская, служителите от територията Хвиля и Рижковски. На периферията — началникът на отдела Болшаков и участъковият Дорошин. От тези седем души можем да отбележим идеално подбраната двойка Зарубин-Каменская. Зарубин е активен, мобилен, енергичен, психически устойчив, с повишен фон на настроението, притежава добро чувство за хумор, не е злопамятен, емоционално е лабилен. Каменская, напротив — предпочита аналитичната работа, слабо подвижна, фонът на настроението ѝ е устойчиво снижен, много обидчива и злопамятна. Те идеално се допълват. Още една двойка, която можем да отбележим в положителен смисъл, е двойката Давидов-Каменская. Те се познават отдавна, помежду им са установени неформални доверителни отношения и това се отразява благотворно на сътрудничеството им. В двойките Давидов-Хвиля и Давидов-Рижковски доверителни отношения не са установени, макар че Давидов прави за това всичко възможно. Хвиля има пренебрежително отношение към Давидов, понеже го смята за старомоден старец, а Рижковски просто панически се страхува от следователя. Колкото до тандема Хвиля-Рижковски, заедно те работят добре, между тях съществува пълен контакт и взаимно разбиране, наистина Хвиля малко злоупотребява със старшинството си при разпределянето на задълженията, но това е нещо обичайно. Виж, контакт между тази двойка и двойката Зарубин-Каменская няма изобщо. Тоест те общуват, но не мога да кажа, че работят заедно в съгласие. При разпределяне на силите аз бих могла да препоръчам Каменская — с оглед на нейните психологически особености, да бъде поставяна в двойка или само с млади неопитни служители, или с хора, които я познават отдавна. Тя е много силно мотивирана за одобрение от страна на референтната група и избягва ситуации, в които поведението ѝ може да предизвика негативна или присмехулна

реакция, затова се притеснява да изпълнява функции на ръководител, ако усеща опасност от вътрешна съпротива. Например тя би могла много добре да работи в двойка с Рижковски, но по никакъв начин не бива да я поставят в двойка с Хвиля.

Вера докладва дълго, подробно, личеше, че ѝ е ужасно интересно това, което прави. Йонов слушаше с удоволствие младата жена: докато от криминалистична експертиза не разбираше, с психологията що-годе беше наясно. Добре че Програмата беше задоволена с превъзходно техническо оборудване и нужния брой специалисти, имаше възможност не само да се проследява всяка крачка на онези, които бяха попаднали в полето на комплексното изследване, но и да се чува всяка тяхна дума, да се наднича във всяко написано от тях листче. Е, почти във всяко.

Професор Йонов се върна в кабинета си леко уморен, но напълно спокоен. И почти веднага довтаса Шепел.

— Евгений Леонардович, помислихте ли за моята молба? — подзе той направо от прага.

— Помислих.

— И какво ще ми кажете?

— Хайде да почакаме да дойде новото щатно разписание и тогава ще решаваме — избегна прекия отговор Йонов.

— Трябва да отговоря нещо на Кира — упорито настоя Шепел, пронизвайки Йонов с изпъкналите си кръгли очи. — Защото ѝ казах, че ще имаме вакантни места.

— Ами точно така ѝ отговори: чакаме щатното разписание. Обясни ѝ, че не се знае колко пари ще ни дадат повече и ще има ли възможност да се въведат нови длъжности. Може средствата да ни стигнат само за техник или чистачка.

— Но нали ние с вас знаем, че това не е така. Евгений Леонардович...

— Дима — леко повиши тон Йонов, — от дълги години работим заедно, винаги съм те обичал, но никога не съм предполагал, че ти ще се опиташ да злоупотребиш с това. Не ме карай да съжалявам, че имам добро отношение към теб.

Шепел мълчаливо се обърна и излезе от кабинета. Затръшна вратата. Ето на, обиди се, затаи злоба в себе си. Още малко — и дългогодишната приятелска връзка ще се скъса. Още една... Студената

ръка на самотата посягаше към Йонов, силните ѝ пръсти са все по-близо и по-близо и всеки миг ще докоснат неговото набраздено от бръчки чело. Евгений Леонардович с тъга си помисли, че делото, на което бе посветил двацет години, започва да разрушава живота му.

Нима може да стане така?

* * *

Соня едва дочака баща ѝ да отиде на работа сутринта. Сега тя ще живее тук. Искаше ѝ се колкото може по-бързо да остане сама и да започне да се адаптира към новото си местенце. Утре е погребението на Милена, трябва да потърпи още един ден — и край, започва новият живот... Разбира се, ще отиде на погребението, през цялото време ще бъде до баща си, та той да почувства, че сега дъщеря му е неговият най-близък човек. Ще мине време и той вече няма да може да си представи живота си в това жилище без Соня. Най-важното е тя да се загнезди, и то по-здраво.

Още щом баща ѝ затвори вратата след себе си, Соня, която се бе преструвала, че спи, моментално скочи от леглото. Изми се, облече се надве-натри, закуси набързо и започна да изучава жилището, най-вече гардеробите, рафтовете, шкафовете. За свое дълбоко разочарование, не откри нито пари, нито разкошни украшения. Но къде са парите? Непременно трябва да има, баща ѝ казваше, че Милена печели много добре. Нима ги е държала в банка, в сейф или на сметка? Това е лошо... И е странно, че няма нито едно бижу, тоест не чак абсолютно никакво, нещичко се намира, но далеч не такова, на каквото момичето бе разчитало. Сигурно тази Милена е харчела всичките си пари за лечение... Каква глупачка. Каква полза от това лечение сега, когато умря? А можеше да останат поне пръстени и обици с диаманти.

И дрешките, за които така страстно бе мечтала Соня, се оказаха не толкова много, но пък онези, които намери, хвърлиха момичето в пълен възторг. Тя с наслада премери всички дрехи на Милена, дълго се въртя пред огледалото и се възхищава на собствения си вид — толкова зрял, стилин, сексапилен. После се захвана с бельото. Сутиените, уви, не ѝ ставаха, гърдите на Милена бяха по-големи, но пък всичко останало просто ѝ прилепваше, особено пеньоарите, късите блузки и

лъскавите копринени пижамки. Соня си представи как тук ще дойде Антон и как тя ще се кипри пред него с това бельо... Дори ѝ се зави свят от тази представа. Трябва да научи кога ще е денонощното дежурство на баща ѝ. Ох, дано е по-скоро.

Антон се обади по телефона към обед, когато Соня вече бе приключила с изучаването на жилището и дрехите и лениво се излежаваше на дивана пред телевизора с чаша сок в ръка. Тя се зарадва, че при запознаването им му бе дала номера на мобилния, а не на домашния си телефон, инак той нямаше да я намери, тъй като Антон още не ѝ беше дал своя. Така и щяха да се изгубят.

— Вече съм при татко — радостно събщи тя на младежа.

— Значи, мога да дойда? Давай адреса.

— Не днес.

— Защо?

— Утре е погребението на Милена, така че татко може да се прибере по-рано. Виж, от вдругиден нататък всичко ще е различно.

— Сигурна ли си?

— Стопроцентово. Между другото, сега известно време няма да ходя на училище, така че ще можем да се виждаме през деня, дори още от сутринта, щом татко тръгне за работа.

— Е, добре — въздъхна Антон. Момичето долови одобрение в гласа му. — Браво. И изобщо ти си страхотна.

— И ти — щастливо се засмя Соня. — Знаеш ли, хрумна ми една идея. Да ти я кажа ли?

— Казвай. А добра ли е?

— Зависи колко пари имаш. Можеш ли да не ходиш в твоя институт?

— Ден-два мога. Защо?

— Не, повече. Например месец.

— По принцип е възможно, ако купя медицинска бележка от лекар.

— Бихме могли да заминем за чужбина. Как ти се вижда тази идея?

— За чужбина ли? Къде по-точно? — учуди се Антон.

— Ами за всяка страна, за която не е нужна виза. Турция, Египет, Кипър, Обединените арабски емирства, има и някакви други страни, можем да изберем. Знаем как да направя така, че татко да ме изпрати

някъде. Ще успея, сигурна съм. Най-важното е да заминем, а там можем да стоим колкото искаме, ако не е нужна виза. Един месец определено може, проучила съм.

— Соня, всичко това наистина е чудесно измислено, но да живеем цял месец в хотел... скъпо е. Нямам толкова пари.

— Я стига, аз ще измъкна от татко, той ще ми даде колкото ми трябва.

— Това е толкова неочаквано... — замислено смотолеви Антон. — Трябва да помисля, да преценя едно-друго.

— Помисли, разбира се — недоволно се съгласи Соня.

Беше сигурна, че Антон моментално ще се запали по нейната прекрасна идея, а той щял да обмисля... Впрочем разбираемо е, нали се снима, сигурно трябва да уреди всичко със своите снимки, а не само в института и за медицинското.

Добре, нека мисли. Ако не го измъдри, Соня ще замине и без него. Важното е да отиде в чужбина, и то без дъртите, които ѝ висят на главата и непрекъснато я учат как трябва да живее.

А пък вече там тя ще се оправи. Млада и красива е, а ако вземе и дрешките на Милена — и добре облечена. Такива жени не остават без мъжко внимание. Разправяли са ѝ, че момиче като нея може дори прекрасно да се уреди с някой богат турчин или египтянин, още повече че сега не е сезон, туристите са по-малко и конкуренцията е по-слаба.

Щом майка ѝ е толкова тъпа, че не иска да замине за Австрия с Андреас, тя, Соня Седова, няма да изтърве своя шанс.

* * *

Списъкът на клиентите на туристическата агенция, платили за пътувания през юни-юли 2000 година, се оказа учудващо кратък. Участъковият Песков беше прав — оборотът на Алиса Борисовна е съвсем малък, от такива доходи е невъзможно да се плати наемът на помещение в самия център на Москва. В списъка, който собственичката на агенцията тържествено връчи на Настя, имаше само четири имена, едното от тях — женско. Някой от тримата мъже в него трябваше да е човекът, който бе отвел Милена Погодина от агенцията.

Настя излезе и набра номера на Зарубин.

- Къде си? — попита тя.
— Ами, на едно място... — отговори уклончиво Сергей.
— Не можеш ли да говориш?
— Ами да.
— Но можеш да слушаш, нали?
— Мога.
— Намери ли строителите?
— Разбира се.
— Къде е кантората им?
— На Запад.
— Кога ще се освободиш?
— След двацетина минути.
— А като местонахождение къде си? Далече ли?
— Не много.

Настя разбра, че няма да получи ясно обяснение, и продължи да задава въпроси, на които Зарубин можеше да отговаря кратко и напълно неутрално. След две минути подобни преговори те се разбраха да се срещнат след един час на станцията на метрото „Парк Фили“. Щом офисът на строителната фирма, която бе построила сградата с камините, се намираше в Западния окръг, Настя реши да се придвижи именно в тази посока. Вярно, Зарубин ѝ каза, че телефоните, на които човек трябвало да се обади за закупуване на жилище, принадлежали на съвсем друга организация, чиито координати той също намерил, но Настя реши да отиде там по-късно.

Наложи се да чака Сергей, той закъсняваше, но Настя не се ядосваше: оперативният работник не може да прецени точно времето, което ще му е нужно за разговор със свидетели. Тя извади купеното от един павилион списание и добросъвестно, макар и без капчица интерес, почете за „тайните на красотата и здравето“. Красотата струваше скъпо, защото, както уверяваше списанието, не било възможно да се постигне без кремове, лосиони и маски, чиито цени бяха цитирани пак в него и хвърлиха Настя в известна почуда. Здравето струваше по-евтино, но за неговото поддържане на ден се изискваше повече време от часовете в денонощието. Интересно, човекът, който съчинява всичко това, има ли поне бегло понятие от аритметика?

Зарубин се появи някъде отстрани и веднага се тръшна на пейката до Настя.

— Защо ме извика? — недоволно захленчи той. — И по телефона можех да ти кажа адреса на кантората.

— Предлагам размяна. Ти ще ми дадеш адреса на строителите, а аз на теб — списъче. Трябва бързо да намериш всички тези хора, а ако имаш достатъчно време — и да ги провериш.

— Дълъг ли е списъкът?

— Не се притеснявай, само четири имена. Особено внимание обърни на мъжете, те са трима.

— Кои са тези хора? — намръщи се Зарубин.

Настя му разказа за посещението си при Алиса Борисовна. Как в нейната агенция работила Милена, при какви обстоятелства напуснала...

— Разбираш ли, още вчера Дорошин обърна внимание, че Канунников се е сдобил с пари за наемане на жилище в средата на август. По това време, по наши сведения, той е нямал работа. Отначало мислех, че Милена го е финансирала с парите, които е вземала от Седов, но тя се е запознала със Седов по-късно. Значи, или тя тогава си е намерила източник на доходи, или самият Канунников е измислил начин да печели. Това трябва да се изясни. Този клиент, който е харесал Милена, или наистина ѝ е намерил работа с добра заплата, или я е издържал. С една дума, налага се да го намерим.

— Ще го намеря, не се тревожи. Но не разбирам за какво ни е. Какво отношение може да има това към убийството, ако са убили нея и Шчеколдин изключително заради самия Седов? Според мен ти ме товариш с излишна работа, Настя Павловна. Аз още от сутринта тичам по възможни заподозрени, събирам информация за хората, на които Седов навремето е усложнил живота. Какво значение има къде, кога и като каква е работила Погодина преди сто години?

— Серьожа, ти забравяш, че през всичките тези години Погодина и Канунников са били заедно. Всичко, което е ставало в нейния живот, е засягало и него. Аз просто искам да разбера по какъв начин са го накарали да убие жената, която той толкова години е обичал. С какво са го купили или с какво са го шантажирали. Нещо повече, хората, които са го наели, може да са му предоставили помощ след убийството, например убежище. Те му помагат да се крие. Ако

разберем с какво са му дърпали конците, ще научим кой го е наел и по този начин ще се сдобием с още едно поле за издирване на самия Канунников.

Настя не спомена на Сергей за появилите се снощи подозрения за странните чаши и чуждата дискета, за изчезналото яке и оставеното вкъщи лекарство. Това щеше да отнеме твърде много време, а то и бездруго не им стигаше. Освен това, тя може и да греши, а версията за поръчковото убийство при всяко положение трябваше да се провери.

— Добре, ясно — въздъхна Зарубин и горестно се почеса по темето. — Ще смятаме, че имам осем ръце и седем глави и изобщо че съм някакъв изрод. Може би имаш още задачи за мен? Казвай веднага, не ме измъчвай.

— Имам — усмихна се Настя. — Да отидеш до чичко Фьодор. Веднага.

— Защо не направо до Филипините? — изсумтя той. — Поблизичко е.

— До Филипините после, а сега до „Балакиревски“. Трябва да му предадеш една кутия.

— Каква кутия пък сега? — Зарубин направи такава физиономия, сякаш Настя му предлагаше да отнесе на следователя част от разчленен труп.

— Ето тази. — И тя извади от чантата си опакованата в полиетилен кутия за дискети. — Ще го направиш ли?

Сергей мълчаливо взе кутията и я пхна в сака си.

— Мислите, че като съм малък и невзрачен, може да ме тормозите — подхвана той обичайната си ария. — Ох, само като порасна...

— Да, като пораснеш, ще станеш Шварценегер — подзе Настя.

Тя отдавна знаеше наизуст целия репертоар на Зарубин.

Наложи се здравата да се полута, докато най-сетне намери адреса. Офисът на строителната фирма се намираще на първия етаж на обикновен жилищен блок и заемаше само две помещения, наистина доста просторни. Всъщност това беше обикновен апартамент, преустроен и оборудван като офис. Настя знаеше от опит, че най-често така изглеждат фирмите едnodневки, които се създават за изпълняване на една конкретна операция, в случая — за построяването на една сграда. После фирмата изчезва...

Скучната вяла госпожица, която отвори на Настя, едва отлепяйки устни, ѝ каза, че генералния директор го няма в момента, на обект е, и главния инженер го няма, тук е само счетоводителката. Но за Настя и тя беше достатъчна.

Симпатичната млада жена с готовност се съгласи да разговарят. В очите ѝ Настя не забеляза нито паника, нито вълнение и си помисли, че с финансовата отчетност очевидно тук нещата са наред. Впрочем, ако всичко беше така, както тя го бе мислила снощи, в тази фирма не би и трябвало да има някакви проблеми с данъците и останалите детайли около счетоводството. Вероятно всичко беше чисто и прозрачно.

— Името Канунников говори ли ви нещо? — попита тя.

— Канунников ли? — замислено повтори счетоводителката. — Не, не съм го чувала.

— А имали ли сте работа с фирма „Контракт — ОК“? Може би сте ползвали някакви техни консултанти? Те са се специализирали именно в това.

— Не си спомням. Но по-добре да проверя. Сега ще прегледам документите, може да съм забравила. Как казахте, че се нарича фирмата?

— „Контракт — ОК“ — повтори Настя.

Счетоводителката си записа името на лист и започна да вади папки.

— Какво значи „ОК“? Че всичко е наред, така ли?

— Олег Канунников, директор на фирмата.

— Остроумно.

Известно време тя изучава съдържанието на папките, после вдигна глава.

— В счетоводните документи не личи да сме плащали нещо на този „Контракт“.

Настя ѝ показа снимката на Канунников.

— Погледнете, може би сте го виждали? Ако е идвал при вашия директор или при главния инженер...

Счетоводителката внимателно разгледа снимката и поклати глава:

— Не, никога не съм го срещала. Вярно, може да е идвал, когато не съм била тук... Но не съм го виждала, определено.

— Кой е инвестирал пари в строителството?

— С нас сключи договор фирма „Тирес“, а пък чии пари се въртят там — не е наша работа — строго отговори младата жена. — Работата ни е да разработим проекта, да наемем работници, да сключим договори за доставка на строителни материали и така нататък.

Значи, „Тирес“. Настя днес бе чула това име от Зарубин. Дотук всичко се връзваше.

— А откъде наехте работници? — поинтересува се тя.

— Строителната бригада е турска, както и техническите ръководители, и главният инженер. Нашият директор отдавна поддържа отношения с турски строителни фирми, смята, че те работят на европейско ниво, но вземат по-евтино.

— Той смята така — уточни Настя. — А вие на друго мнение ли сте?

— Не, аз не разбирам от тези неща. Моята работа са финансите, а не строителството.

— Имам още един въпрос към вас. Съгласувахте ли проекта с фирма „Тирес“?

— Ама разбира се, не може без това. Та нали те продават апартаментите в този блок.

Значи, дискетата с етажните планове с еднаква вероятност може да е попаднала при Канунников както оттук, така и от „Тирес“. „Тирес“ е двойник на „Контракт — ОК“, няма съмнение. На нейните сметки също са налели някакви незаконни пари, та посредством продажби на апартаменти да ги изперат и после да ги скрият някъде в чужбина. И е много вероятно парите в „Контракт — ОК“ и в „Тирес“ да са постъпвали от един и същ източник. Не може да е обикновено съвпадение фактът, че двете фирми действат по еднаква схема, дискетата незнайно как се е прехвърлила от едната кантора към собственика на другата — и при това между тях да няма никаква връзка.

Има връзка, има.

И с убийството на Милена Погодина нещата изобщо не стоят така, както им се струваше досега...

* * *

До Експертно-криминалистическия център към Градското управление на вътрешните работи, който се намираше на „Трети Колобовски“, следователят Давидов пътува дълго. По средата на деня улиците бяха претъпкани с коли и му отне два пъти повече време да чака в задръствания, отколкото отиде за самото пътуване. С пакета със злополучната кутия за дискети в скута, Фьодор Иванович отново и отново се връщаше мислено към разговора, който бе провел с детектива от Мньовники.

Делото за убийството на Алексей Шчеколдин бе предадено на следователя към обяд, а оперативният работник дойде след половин час, за да даде необходимите пояснения. Трупът на Шчеколдин, който починал от счупване на шийните прешлени, бил открит късно вечерта в понеделник, тоест точно преди седмица, в същия ден, когато е била убита Милена Погодина. И през тази седмица оперативните работници успели да съберат за наркомана Чигрик доста информация, която добре обрисувала характера му, но не хвърляла никаква светлина върху историята на неговата трагична смърт.

Оперативна информация за Шчеколдин имаше не само по местожителство, но и при детективите, отговарящи за улица „Тверская“ в района на кинотеатър „Пушкински“. Именно там, в подлеза, се мотаели вечер дребните търговци на дрога и нуждаещите се наркоманчета. Чигрик бил забелязан отдавна, но или бил достатъчно умен и ловък, за да не го хванат на местопрестъплението, или, ако все пак това се случи, да излиза сух от водата. Веднъж наистина извадил крайно лош късмет, не успял да се измъкне и все пак се озовал в съдебната зала, но съдията проявил към него нечувана снизходителност и му издал само условна присъда. В светлината на информацията за връзката на Чигрик с Павел Седов това не изглеждаше странно.

Чигрик имал солиден стаж в употребата на наркотици — цели седем години. А това, естествено, не можело да не се отрази на здравето му и най-вече на особеностите на мисленето и светогледа му. Като физика той бил мършав и хилав, а като интелект — самоуверен и лекомислен. Смятал се за страшно умен, лъжел и се фукал. И бил

убеден, че обичайната участ на наркоман и наркопласьор ще го подмине, защото той не е като всички, специален е. В моменти, когато нямал пари, смятал, че това е изключително подъл обрат на съдбата, а не закономерно следствие от начина на живот на един безделник, и започвал да крои някакви невероятни планове за незабавно забогатяване. Щедро ги споделял с приятели, хора като него, и под път и над път с многозначителна физиономия заявявал, че скоро всичко ще бъде тип-топ и джобът му ще се напълни с луди пари. Чигрик не разказвал подробности, но по всякакви начини наемквал за източника на разкошното забогатяване.

В едни случаи споменавал някакъв нов познат, който просто загубил ума и дума пред необикновените таланти на Альоша Шчеколдин и смятал веднага да го назначи на работа в собствената си фирма, където щели да му плащат по хиляда долара на месец. В други случаи Чигрик разправял за „една услуга“, която го помолили да направи и за която му обещали да платят добре. Какво от неговите разкази било истина и какво — не, никой не знаел точно, но той наистина периодично се снабдявал с пари.

Ала през последната година и половина фантастичните му източници попресъхнали, мозъкът на Чигрик съвсем престанал да работи и той се сринал до обичайния живот на наркоман, който краде от собствения си дом пари и вещи, за да си купи доза. Шчеколдин участвал в традиционно „наркомански“ кражби от коли или отнемал от деца мобилни телефони. Нали бил хилав, не смеел да закача големите, за това прогнилият му мозък все пак бил достатъчен. Не пропускал и старците, които причаквал пред банките, за да задигне пенсиите им. Просто да се чудиш как така не са го заловили...

През последните две-три седмици Шчеколдин изведнъж отново си върнал високомерния вид. По цели дни се губел някъде, при срещи с познати правел физиономия на безумна делова умора и небрежно подхвърлял по някой намек, че е изровил поредния източник и скоро ще има пари. На въпроси какъв е този източник — загадъчно се усмихвал и отговарял, че хората трябвало да бъдат заставяни да делят с другите.

Фьодор Иванович Давидов бе живял дълго, бе видял две и двеста и имаше богат опит в следствената работа, затова умееше да събира прости числа. По думите на Седов оперативните му контакти с Чигрик

били преустановени преди около година и половина, именно от този момент Шчеколдин започнал да изпитва финансови затруднения. А от това следваше очевидният извод: Седов му е давал по нещичко. Самият Седов е използвал оперативната информация, за да изнудва за пари задържани и да унищожава протоколите за тях. Получавал е информацията от Чигрик и му е отпуснал „хонорар“. Колко ли такива „Чигрики“ са били свързани със Седов? Определено не е бил един...

Когато умствените способности на наркомана Шчеколдин са започнали да будят у Павел съмнения и напълно логични опасения, той е престанал да ползва услугите му. Джобът на Чигрик внезапно се е опразнил. И ето че той, изтормозен и без допълнителните финансови постъпления, е намислил да реши проблемите си по най-радикален начин: да вземе пари от самия Седов. И то много. А още по-добре — да накара бившия си съдружник отново да го приюти под финансовото си крило. До какви логически съждения е стигнал изпитият мозък на Альоша Шчеколдин беше трудно да се определи, но едно бе несъмнено: той е решил да следи Седов, да се опита да събере за него някаква важна информация, която би могъл да продаде скъпо. Но как е можел да следи Павел, който, първо, го е познавал, а второ, придвижвал се е изключително с кола?

Отначало Чигрик не се е сетил за тези две обстоятелства, но много скоро е схванал, че няма да успее да осъществи комбинацията в първоначално замисления ѝ вид. Все пак е установил къде живее Павел и докато е размишлявал как да действа по-нататък, е видял Седов с Милена. Ето го отговора! Именно с нея ще се захване, тази красавица не познава Чигрик и няма да забележи, че той я следи. Вярно, и тя пътувала с кола, но Альошка се напънал и преодолял и тази пречка: задигнал обиците на майка си... Това станало тъкмо преди две седмици, майката на убития разказала това на оперативните работници. И тъй, със спечелените пари наел познато момче с автомобил. Установили кое е това момче и го разпитали, после го разпитал и следователят, протоколът фигурираше в делото. Наел го само за три дни, но и това се оказало достатъчно Чигрик да научи, че Милена има любовник, в чието жилище ходи два-три пъти седмично. Какво пък, решил предприемчивият Чигрик, щом не успява да шантажира Седов, може да шантажира неговото гадже, тя ще плати, а парите ще вземе пак от Седов. Има ли значение чия ръка ще подаде

банкнотите, щом те излизат от един и същ джоб? За Шчеколдин въпросът за джоба бил принципен, той бил дълбоко обиден на Павел, задето той го „зарязал“.

И така Альоша Шчеколдин започнал да причаква Милена Погодина край нейното любовно гнезденце. Дебнел я търпеливо, дълго стоял на стълбищната площадка над гарсоньерата на Канунников, не мърдал никъде, като превърнал в отходно място площадката пред входа на тавана. Там е седял и миналия понеделник, когато е била убита Милена... И е видял нещо. Или някого. Кого ли? Канунников? Е, и какво? Олег живее там и е напълно естествено да се прибира вкъщи и да излиза оттам. Дори Канунников да е забелязал, че на стълбището има някакъв непознат младеж, той не е обърнал особено внимание на това. Когато човек излиза посред бял ден от собственото си жилище, той определено знае, че никой не може да го обвини в нещо осъдително, и изобщо не се тревожи, ако някой го забележи... Друг е въпросът, ако на човека му е нужно алиби и твърди, че е пътувал някъде си през девет земи в десета, а не щеш ли, се намира свидетел, който е видял как той е излязъл именно от дома си точно по еди-кое си време. Ако Канунников е убиецът, той е трябвало да реагира на присъствието на Шчеколдин. Но как го е забелязал? Нима Шчеколдин е бил толкова лекомислен, че не се е криел? Не, не може да бъде... Тогава биха го видели всички обитатели на деветия етаж, още повече че той е прекарал на наблюдателния си пост доста дълго време и явно се е намирал там не един ден: нали е трябвало да установи колко често идва там Милена. Всички обитатели на деветия етаж са били разпитани още тогава, когато зоркият участъков и Настюха Каменская са намерили консервената кутия с фасовете и обилните следи от урина, ала никой от съседите на Канунников не бил виждал Чигрик. Значи, Шчеколдин е проявявал разумна предпазливост и е правел всичко възможно, за да не го засекат. Как тогава го е сгащил Канунников? Това е интересен въпрос.

Но както и да е било, след като е убил Милена и си е събрал багажа, Канунников е излязъл от жилището и е разбрал, че на пътя му е застанал свидетел с неясен произход. И го е отвел нанякъде. Как? Подмамил го е с някакви обещания, придумки, заплахи? Това знае само Канунников. Когато го намерим, ще го попитаме.

Днес полският персонал от международните вагони на влака „Москва-Варшава“ бе пристигнал в Москва. Ако си купуваш билет за Варшава, дават ти място само в съответните вагони, а останалите, в които се пътува до Вязма, Смоленск, Орша, Минск и Брест, ги откачват в Брест, на границата. Ванюшка Хвиля трябва да се заеме с шафнерите. Да видим какво ще кажат те. В сряда ще пристигне персоналетът на пражкия влак. Но къде, къде изчезна този Канунников?

С него до вчера сутринта всичко изглеждаше толкова безспорно, но ето че Настюха Каменская отиде с онзи оправен участъков, Дорошин, на местопроизшествието — и отново изникнаха съмнения. Тези пусти чаши, якето, лекарството за високия холестерол. Сега и тази кутия с дискети... Ох, ох, ох...

Но ето, пристигнахме.

Следователят Давидов знаеше реда при организацията на експертните изследвания, но смяташе грубо да го наруши, като използва собствения си авторитет, почетната си възраст и старите си приятелства и познанства. На експерта Давид Лвович Милкис, своя стар приятел, той се обади предварително и Милкис дълго и подробно му разказва за болестите си, които не му позволявали да работи бързо, поради което експертизите се трупали и със седмици чакали реда си, както и за принципността на началника на Експертно-криминалистическия център и колко той обичал реда... Фьодор Иванович изслуша всичко това благодушно и търпеливо, след което безапелационно заяви:

— Е, очаквай ме тогава, Додик, скоро пристигам.

И затвори. Важното беше, че Давид си бе на мястото, а другите проблеми все някак щеше да реши.

Принципният началник, който обичал реда и с когото Давид Лвович плашеше следователя, се оказа извънредно симпатичен човек, млад и усмихнат, но ужасно зает. Телефонът му непрестанно звънеше, а в кабинета на всеки трийсет секунди влизаха някакви хора, които питаха или искаха нещо. За Фьодор Иванович не представляваше никаква трудност да вклини в този бурен поток фраза, в която ключови бяха думите „много спешно“ и „реших да не изпращам, дойдох лично“. Началникът не се задълбочи много, реагира правилно на ключовите думи и веднага разписа подаденото му от следователя постановление за извършване на експертиза от експерта Д. Л. Милкис.

Давидов благоразумно премълча за конкретния срок, в който трябваше да се извърши експертизата.

— Додик, ето ме и мен! — радостно съобщи следователят, когато влезе в кабинета, където работеше Милкис. — Виж какво съм ти донесъл.

Той тържествено тропна на масата пакета с кутията и сложи до него постановлението, парафирано от началника.

— Слушай, Федя... — Милкис замислено огледа приятеля си. — Сигурно криеш, че всъщност си евреин. Умееш да правиш и невъзможното. Хайде, показвай какво си донесъл.

Фьодор Иванович подробно, от уважение към експерта, който не признаваше краткостта и обичаше да слуша дълги разкази, изложи същината на въпроса. Докато той не завърши повествованието, Милкис дори не докосна пакета.

— Добре, дай да видим — каза той. — Ти засега пийни чаец и не ми пречи, ако ми потрябваш, ще те питам. Чайникът е на перваза, контактът е долу, до касата, е, ти знаеш, не ти е за пръв път.

Следователят си свари силен чай, сложи три лъжички захар, седна в ъгъла и потъна в размисли. Знаеше, че на Милкис предстои продължителна работа, но беше готов да чака. Времето течеше неусетно...

— Значи, какво мога да ти кажа — прекъсна размислите му гласът на Давид Лвович. — Кутията е стара, в смисъл че не е направо от магазина. По нея има и драскотини, и пантичките ѝ са протрити, има и други следи от продължително използване. Следи от пръсти — безброй, взаимното им разположение е характерно за държане с дясна ръка, оставени са най-вероятно от един човек, но това после ще го огледам по-внимателно... Предполагам, че е жена, ако съдя по размерите на следите и по плътността на папиларните линии. Налице са много гънки и бръчици, така че мога да предположа, че става дума за дама на средна възраст, макар че тя може просто да има тънка и суха кожа. Пасва ли?

— Ами да, нали ти казах — кимна следователят. — Жената е над четирийсетте, Каменская от „убийствения“. Какво друго?

— Освен това някой грижливо е бърсал тази кутийка, и то два пъти. Ето тук — обърна се той към Давидов. Сетне го сгълча: — Ама ти какво седиш, Федя? Ела тук, по-близо, погледни, нали говоря на теб,

не на себе си. Ето виж тук, на закопчалката, има влакна от памук и частици от абсорбираща хартия, вероятно тоалетна или домакинска. Закопчалката е метална, та влакната са се закачили за нея. Само погледни през микроскопа, полюбувай се, какви красавци! Можем да дадем кутията на химиците, да опитат да установят с какво точно са я бърсали. По пластмасата, разбира се, едва ли е останало нещо, но по влакната — определено. Ако искаш, издействай още едно постановление за извършване на физикохимическа експертиза, ще им дадем кутията днес, а ти после ще донесеш постановлението.

— Тоест излиза, че отначало са избърсали кутията с памучен тампон с някаква течност, за да унищожат окончателно всички предишни следи, а после са я подсушили с домакинска хартия — замислено проговори Давидов.

— Или с тоалетна — уточни експертът. — Не отивам толкова далеч в изводите си, логиката не е моето поле на действие. Обяснявам ти като стар приятел и опирайки се на собствения си многовековен опит, че има влакна от памук и специална хартия, а в заключението ще напиша, че са открити частици с еди-какъв си цвят и размер. А какви са тези частици — със сигурност ще ти кажат само в нашия тринайсети отдел. Е, това ли беше? Или имаш още нещо?

— Засега е това. Благодаря ти, Додик, ти винаги ме спасяваш. Какво щях да правя без теб? Та значи, ще ти оставя кутийката, напиши ми заключението и я дай в тринайсети, нали? А аз ще донеса постановлението още утре.

— И сигурно пак го искаш спешно, а? — изхъмка Милкис.

— А, не, вече няма нищо спешно, научих всичко, което ми трябваше, а документите да си вървят по реда. Ти кога ще дойдеш на вилата ни? От лятото се канеше и така и не се накани — смъмри го Фьодор Иванович, укорително поклащайки глава. — Моята Тамара всеки път, като наближи събота, се сеца за теб; защо, вика, Додик не идва, обеща, а пък никакъв го няма. Хвърлила ти е око, да знаеш. Да внимаваш, ей, дърт козел такъв!

Той шеговито размаха пръст към Милкис. Експертът доволно се засмя.

— Винаги съм казвал, че твоята Тамара трябваше да се омъжи за мен, а не за неверник като теб. Божке, божке, такова хубаво еврейско момиче беше, какво ли намери у теб? Още като бяхме в трети курс,

когато ти започна да я ухажваш, си помислих: лошо ѝ се пише на момата, ако избере този неверник, ох, лошо. По-добре да беше избрала мен.

— Не лъжи, Додик, не си го помислил ти, а майка ти. Просто чувам гласа ѝ.

— Е, какво значение — мама или аз — избегна уточненията Давид Лвович. — Мама винаги е харесвала твоята Тамарка, после дълги години ми опява, че съм я изтървал.

— Абе знам, знам, сто пъти си ми казвал.

Преди да се разделят, старите приятели обсъдиха семейните новости и Фьодор Иванович си тръгна, след като изтъргна от Милкис твърдо обещание да посети Давидови на вилата им с жена си, дъщеря си, зетя и внуците ако не през най-близките почивни дни, то със сигурност за Нова година.

* * *

Настя ясно разбираше, че не бива да се навира във фирма „Тирес“ сама. Първо трябва да събере информация за нея. До края на работния ден имаше време, макар и малко, така че тя тръгна към управлението за борба с икономическите престъпления, след като предварително се обади по телефона и си уговори среща с оперативния работник, който „обслужваше“ сферата на строителството. Настя почти не познаваше Дмитрий Найдъонов, това беше естествено, стари кадри почти не бяха останали — текучество. Той, макар да не изрази особен възторг, се съгласи да се срещнат и да сподели информация.

Когато обаче Настя отиде при него, се оказа, че той не знае нищо нито за „Контракт — ОК“, нито за „Тирес“, за тези фирми не била получавана оперативна информация и те не били обект на разработки.

— Какво, имате основания да смятате, че там нещо не е наред по нашата част, така ли? — попита Найдъонов.

— Нямам основания — честно призна тя и добави: — Засега. Хората перат пари, разбира се, но днес това се прави толкова грамотно юридически, че е невъзможно да ги пипнеш. Аз се интересувам има ли някаква връзка между тези фирми. Дори съвсем незначителна.

— Връзка ли? — замисли се Найдъонов. — А на кои територии са офисите им?

Настя отвори бележника си и прочете адресите. Едната кантора се намираше в Южния окръг на Москва, другата — в Източния.

— Местните оперативни работници със сигурност знаят нещо — поясни Дмитрий. — Сега ще звънна.

Настя тактично излезе в коридора. Беше наясно от собствен опит, че детективите страшно мразят да решават подобни въпроси в присъствието на чужди уши.

— Ще запаля цигара на стълбището — каза тя, докато затваряше вратата. — Извикай ме, когато научиш нещо.

Тя изпуши цигарата, после прелисти същото онова списание с невъзможните „женски“ съвети и научи, че за хубав загар трябва всяка сутрин, преди да тръгнеш за плаж, да изядеш един суров морков. Гледай ти, каква връзка!

Запали втора цигара. Найдъонов нещо не я вика. Може изобщо да е забравил за нея и да се е захванал със своите си работи? Мина половин час. Настя решително тръгна по коридора към кабинета му, но щом приближи, вратата се отвори пред нея и едва не направи цицина на челото ѝ.

— Идвах при теб — каза Дмитрий, радостно усмихнат. — Слушай, излиза, че има връзка. И в двете фирми помощник-директорите са работили преди това в службата за безопасност на „Нефтяник“. И единият, и другият са дошли в интересуващите те фирми направо оттам. Разбираш ли накъде отиват работите?

— Разбирам. Парите в тези фирми са се наливали от „Нефтяник“ и „Нефтяник“ е следяла и контролирала отблизо директорите чрез свои хора. Страхотно! — зарадва се Настя. — Почакай, но нали „Нефтяник“ е държавна организация.

— Не съвсем, но почти — кимна Найдъонов. — Петдесет и два процента от акциите са собственост на държавата.

— Значи, петдесет и два процента от парите на „Нефтяник“ принадлежат на държавата. И тогава за прането на пари се разкрива съвсем друга картина.

— Разбира се — потвърди той. — Това вече се нарича злоупотреба. Ти знаеш ли къде прехвърлят те парите от продажбите на апартаментите?

— За „Тирес“ не знам, а „Контракт — ОК“, изглежда, е открила сметки в Полша, Чехия и Финландия.

Разбира се, помисли си Настя, именно там са сметките им, не току-така Канунников е имал дългосрочни визи точно за тези страни. Той е пътувал до тях, и то неведнъж.

Когато се върна в службата си, тя най-напред отиде при началника.

— Константин Георгиевич, трябва да огледаме по-отблизо „Нефтяник“ — заяви тя, след като докладва на Болшаков резултатите от днешните си проучвания.

— Смятате, че хора от „Нефтяник“ имат нещо общо с убийството на Милена Погодина ли?

— Сигурна съм.

Тя помълча, докато събере мислите си. Болшаков търпеливо я изчака.

— Аз през цялото време съм разсъждавала в неправилна посока.

— Само вие ли? — повдигна вежди той и иронично се усмихна.

— Всички ние — поправи се Настя. — Трупът на Погодина беше открит в жилището на Канунников, самият той изчезна и ние се хванахме за него, без да забелязваме нищо друго. Още повече че Канунников и жертвата са имали лични отношения, тоест съзирахме там мотив. Всъщност той не я е убил. Някой е направил да изглежда така.

— С каква цел?

— Трябвало е да премахнат самия него. Издирваме го като избягал убиец. Всъщност той отдавна е мъртъв и когато това бъде установено, всичко ще изглежда като случайно убийство. Например с цел обир... Никой няма да заподозре, че са го ликвидирали по съвсем други причини. Това е много сложна комбинация, Константин Георгиевич, но много ефективна. Един избягал убиец може да бъде убит от кого ли не, включително от случаен другар по чашка. А директор на фирма може да бъде убит заради дейността на тази фирма, така че, за да не се рови никой в тази дейност, са превърнали Канунников в убиец. Гениален ход. И ние се вързахме. Забележете, още не сме намерили Канунников и смятаме, че той се крие. Трупът му без документи лежи някъде неразпознат, а може би вече е погребан. Заради сегашното положение с информационния обмен между

регионите може изобщо никога да не научим, че той е убит. Избягал, издирван — и толкоз. Наясно сме, че се крие след извършено убийство, така на никого и през ум няма да мине да се задълбае и да се сети, че човекът е изчезнал по други причини. Разбирате ли?

— Да, но нали вие се сетихте — забеляза Болшаков напълно справедливо.

— Това беше чист късмет, Константин Георгиевич. Аз случайно грабнах кутията с дискетите от жилището на Канунников и случайно се натъкнах на чуждата дискета. И случайно ѝ обърнах внимание. Ако не се интересувах от жилищния проблем и не бях започнала да мечтая за нов дом, не се знае дали щях да забележа, че една от дискетите има отношение към съвсем друга жилищна сграда, строена от съвсем друга фирма. Така се навързаха работите... Но сега трябва да направим две неща: да измислим оперативен начин за проникване в „Нефтяник“ и да поискаме данните за всички трупове, намерени по маршрута на влака „Москва-Варшава“.

— Защо сте сигурна, че той е заминал именно с варшавския влак?

— Ами защото е смятал да пътува точно за Полша. Заминал е за там, закъдето се е канел. Не за Прага, не за Хелзинки, а именно за Варшава. По някакъв начин или са го убили направо във влака и са го изхвърлили по пътя, или са го накарали да слезе на една от гарите. А останалите билети са били купени за заблуда, за да ни объркат. И не ги е купувал Канунников.

— А кой? — любопитно попита началникът.

— Човек, който е имал достъп до паспорта му. Кирил Сайкин. Господи, Константин Георгиевич, та това е толкова просто, било е толкова очевидно от самото начало! — Настя се хвана за главата и простена: — Аз съм виновна, че не забелязах нещо, което просто се набива на очи.

— Е, Анастасия Павловна, откъде у вас този стремеж да се самобичувате? По случая, освен вас, работи маса народ и никой нищо не е забелязал. Между другото, кой вземаше показания от Сайкин? Вие лично ли?

— Не, аз дори не съм се срещала с него. Разпитвали са го Хвиля и Рижковски, после и следователят.

— Проверявали ли са що за човек е?

— По всичко личи, че не. Просто са му повярвали. Нали всички бяхме сигурни, че именно Канунников е убил Погодина, а Сайкин дори не се е познавал с нея, не би могъл да има мотив за убийство... Затова към неговите думи са се отнесли с доверие и повече никой не го е проверявал.

— Е, тук наистина сте се издънили — поклати глава началникът. — Имам предвид не конкретно вас, а всички. Подгответе запитване до регионите, аз ще го подпиша. И ще измислим нещо за „Нефтяник“. Сериозна организация е, там службата за безопасност наброява три хиляди души из цялата страна, но аз ще намеря начин да проникнем, обещавам ви.

Настя стана, но в този момент завибрира мобилният телефон в джоба ѝ. Тя погледна дисплея, на който се изписа номерът. Хвиля. Трябваше да вдигне, можеше да е нещо важно.

— Да — каза тя полугласно.

— Хвиля е. Разпитахме шафнерите. Разпознаха Канунников по снимката, запомнили са го, защото е представил билет до Варшава, а е слязъл в Смоленск.

— Обяснил ли е това по някакъв начин на шафнерите?

— Те са поляци, почти не говорят руски и изобщо не са любопитни хора, не се бъркат, където не им е работа. Пътникът пожелал да слезе — ами да слиза, има право. Те му върнали билета.

— А вие как разговаряхте с тях? — поинтересува се Настя.

— Докарахме една полякиня, студентка от Института за руски език.

Значи, той е слязъл доброволно и дори си е взел билета. Така е трябвало и да бъде, защото в Брест граничарите проверяват билетите и ако се е окажело, че шафнерът държи билет, а пътника го няма никъде, са щели да вдигнат тревога. Е, може би не тревога, но непременно са щели да отбележат това в някакви документи. А в отговорите, дошли от граничните пунктове, ясно е казано, че името Канунников не се е мяркало никъде. Ако бяха убили Олег и го бяха изхвърлили от влака, билетът щеше да остане у шафнерите.

И все пак защо той е взел билета?

Настя мислено се опита да се постави на негово място. Ето, тя тръгва в служебна командировка с влак. Насред пътя се случва нещо, например обаждат ѝ се по телефона и ѝ съобщават, че Льошка е

катастрофирал или някой от родителите ѝ се е разболял сериозно и е в болница в тежко състояние. Тя, естествено, ще слезе още на първата гара и ще хукне обратно, към Москва. Ще се сети ли за билета при такива обстоятелства? Хайде де! Макар че билетът определено ѝ е нужен, след връщането от командировка трябва да го предаде в счетоводството заради отчетността, такъв е редът, въведен от паметивека, и никой не го е отменял. Коя да е финансова проверка ще открие отпускането на парите и ако срещу тези пари не са представени билети, счетоводителят ще си има куп неприятности. И после, Настя, разбира се, ще започне да звъни къщи и да пита какво точно е станало. Може би ще се обади в службата и ще каже, че не заминава в командировка, че трябва да се върне...

Не, всичко това никак не прилича на случилото се с Канунников. Той е бил абсолютно спокоен, затова, като човек дисциплиниран, не е забравил за билета. Следователно са го накарали да слезе от влака не със съобщение за някакво нещастие, случило се в Москва с близките му. Пък и това е глупаво — нали човек, който има мобилен телефон, винаги може да се обади и да провери. Но кой, кой се е обадил на Канунников? И какво са му казали?

Добре, да продължим нататък. Значи, слиза той от влака. Какво ще прави после? Това зависи от съобщението, получено по телефона. Ако са му казали, че трябва да се върне в Москва, защото във Варшава са се променили обстоятелствата и пътуването временно се отлага, той ще отиде в касата на гарата да попита кога е първият влак за Москва и има ли билети за него. Така, това става. Настя бързо записва на компютъра задача за транспортната милиция на Централна гара Смоленск.

Какви други варианти може да има? Казали са на Канунников, че непременно трябва да занесе във Варшава някакви допълнителни документи, затова се налага да слезе от влака, преди да пресече границата, а утре по същата линия ще му пратят документите и новия билет, така че той спокойно да продължи пътя си. В този случай Канунников ще търси място да пренощува.

Тя отново се извърна към компютъра и формулира задача за управлението на вътрешните работи в Смоленск: хотели, таксиметрови шофьори, частни квартири.

Още един вариант: обяснили са му, че на гарата в Смоленск някой ще го посрещне и ще го закара някъде. Нищо тревожно, просто така трябва във връзка с работата. Да подпише нещо или пак за да дочака утрешен куриер с документи и нов билет. Тогава нито служители от хотели, нито таксиметрови шофьори ще си спомнят нещо за него. Разумно. Най-вероятно точно така е станало. Посрещнали са го, веднага са го поели с кола, той не се е мотал нито една излишна минута на гарата, никого за нищо не е питал, нищо не е търсил и никой не го е забелязал и запомнил.

И тъй, посрещнали са Олег Канунников, закарали са го някъде... И са го убили. Някъде сред прочутите Смоленски гори. Напълно е възможно трупът още да не е намерен.

Настя бързо състави документите, распечата ги и ги занесе на Болшаков за подпис.

И чак след това почувства, че умира за сън. Вече бе започнала да си събира нещата и сладко да мечтае за мекото легло, когато вратата се отвори и влезе следователят Давидов.

— Добре че те сварих. Бях тук по свои работи, та си казах: я да се отбия при теб. Трябва да поговорим.

Настя отчаяно остави чантата си на пода и отново седна зад бюрото.

* * *

Соня с нетърпение чакаше баща ѝ да се прибере от работа, искаше ѝ се колкото може по-бързо да започне да реализира плана си. Ала тъй като нямаше достатъчно опит, не можа веднага да схване, че баща ѝ е доста пийнал.

— Здравсти, тате.

Както обикновено, подложи бузата си за целувка, но навреме се поправи и побърза тя да го целуне.

— Ще вечеряш ли?

— Не.

Той мълчаливо се съблече, отиде в кухнята, извади от шкафа водна чаша от дебело стъкло и бутилка джин и седна на масата.

— Тате, кога тръгваме утре? — попита Соня и седна срещу него.

— Закъде?

— За погребението.

— Ти няма да ходиш никъде — отсече Павел. — Нямах работа там. Ще останеш вкъщи.

— Ама как така, тате — взе да протестира момичето. — Как ще отидеш без мен? Та аз съм най-близкият ти човек.

Павел мълчаливо наля в чашата три пръста джин и го изпи на един дъх.

— Не може да излизаш от къщи. Ако те следят, ще те видят на погребението и ще научат сетне къде се прибираш. Нима не разбираш такива прости неща?

В гласа му звучеше нескрит яд и раздразнение и Соня се уплаши, че нещо е сбъркала. Нещо не е преценила добре.

— Извинявай, тате, не се сетих. Прав си, разбира се. Но и така не бива.

— Как? — вдигна глава той и впери мътен поглед в дъщеря си.

И чак сега Соня започна да подозира, че баща ѝ е пиан. А може и така да е по-добре, мярна се в главата ѝ — по-лесно е да изтръгнеш обещания от пиан човек, а после може само да го притискаш, че ти е дал дума...

— Ето, ще седя тук — предпазливо, сякаш опипвайки почвата в тресавище, подзе тя, — ще седя ден, два, три... Но не мога вечно да стоя заключена, нали? Въпросът обаче не е в мен, аз ще си поседя вкъщи, ще почета книжки, ще погледам телевизия, но нали ти всеки ден ще излизаш за работа и ще мислиш как ли съм аз тук, дали не са ме намерили, дали не са дошли... Ами че ти ще се побъркаш от тревоги. А за какво са ти излишни дертове? И без това си в траур, загуби Мила, и без моите проблеми ти е тежко.

— Това са преди всичко мои проблеми — прекъсна я Седов. — Аз съм ти баща и съм длъжен да се грижа за твоята безопасност.

— Ами нали и аз това казвам — продължи Соня. — И бездруго си имаш грижи. Знаеш ли какво си помислих? Защо не взема да замина някъде?

— Къде?

— Ами не знам. Някъде по-далеч от Москва, където няма да ме търсят. Как мислиш?

— На село ли? — кисело се позасмя Павел. — На някое затънтено място? Наистина ли ще отидеш?

Да бе, как пък не, ще хукне тя за село.

— Защо непременно на затънтено място? — помръдна раменца тя. — Нали може да замина за чужбина. За някоя страна, където полесно дават визи. Бих могла да поживея там, докато нещата се изяснят, а щом ти ми се обадиш, че мога да се връщам, веднага ще долетя. А, тате?

Той си наля още, няколко секунди съзерцава прозрачната течност в чашата, изпи я.

— Значи, тегли те към чужбина, така ли? — изломоти той.

Соня сметна за благоразумно да премълчи и да остави тази забележка без отговор. Естествено, че ѝ се ще. Та кой не иска? Ето, нейните съученички вече всичките са излизали в чужбина поне по веднъж, а някои ги извеждат дори всяка година, още от първи клас. Само тя, като последна глупачка, никъде не е ходила...

Сетне изведнъж се досети, че вече бе подхващала с баща си разговор за пътуване в чужбина съвсем наскоро, преди десетина дни. Той не е забравил, както не е забравил и че тогава ѝ отказа доста рязко. Лошо. Сега той ще си мисли, че Соня преувеличава, че го притиска, за да постигне своето.

— Смяташ ли, че ще можеш да живееш сама в чужбина? Какво ще правиш там?

— Нищо особено, същото, каквото и тук. Ще напълня куфара с книги, ще си взема учебниците, по цели дни ще седя в хотела и ще уча. Е, може да изляза някъде да хапна и да се поразходя. Но поне там няма да се страхувам. Знаеш ли колко бях напрегната през целия ден днес? Постоянно се ослушвах, надничах през шпионката всеки път, когато асансьорът спираше на нашия етаж. Ужас! Не го пожелавам и на врага си! Или щом погледнех през прозореца, все ми се привиждаше онзи човек и от страх се обливах в студена пот.

Стори ѝ се, че е намерила верния тон — лицето на баща ѝ се смекчи и по него се изписа нещо като съжаление.

— Горкото ми момиче — изломоти отново той. Наля си и отпи. — И всичко това е заради мен.

На прав път е. Още малко да понатисне — и той ще се съгласи.

Но Соня не успя да понатисне още. Без да продума, Павел стана и отиде в спалнята. Много скоро момичето чу как той хърка. Значи, здравата се е натряскал. Тя не успя да постигне каквото искаше. Но може и да го излъже, утре да му каже, че ѝ е обещал. Щом е толкова пиян, нищо няма да си спомни.

* * *

Настя имаше чувството, че ще заспи направо във вагона на метрото, но щом успя да седне на освободило се място и притвори очи, пред тях изникна гарсоньерата на Олег Канунников. Какво бе станало там?

Миналия понеделник, 14 ноември, Олег отива в офиса, където му съобщават, че се налага веднага, със следобедния влак, да замине за Варшава. Помощникът му Кирил Сайкин го припира, трябва да успеят да купят билет от касата, после да отидат да вземат важни документи, да получат още някакви подписи, след това вкъщи, за багажа. Няма време. Между другото, защо е това бързане за Варшава? Е, може да се измисли защо е толкова спешно, да се съчини някаква лъжа, колко му е, най-важното обаче е Канунников да замине. Претекстът? Ами елементарно: именно в Полша трябва да се преведат парите, получени от продажбата на апартаментите в построената сграда. Точно затова Олег е пътувал дотам неведнъж, правел е договорките, организиран е откриването на сметките и какво ли не още в тази връзка...

Значи, претекстът за пътуването е ясен и не учудва Канунников, защото прехвърлянето на парите в чужбина е било крайната цел на операцията, за която са го наели навремето. А че е спешно — просто са го преметнали с някаква хитра причина, защото той е повярвал. Какво става по-нататък?

Сайкин и Канунников отиват в дома на Олег да вземат багажа. Олег — със своята кола, а Кирил — със служебната, като шофира той. Така твърди Сайкин и най-вероятно това е истина, защото във фирма „Контракт — ОК“ всички са знаели за спешното заминаване на директора и са видели как Кирил се старае да му помогне. Няма смисъл да лъже, определено много хора са видели как двамата тръгват. Кирил се качва в гарсоньерата заедно с домакина и активно му помага,

като навсякъде оставя следи от пръсти. Когато дойде милицията, ще има прекрасно оправдание: да, бях тук и изобщо не го крия. Той знае, че много скоро ще трябва да се върне, за да убие Милена и да събере багажа на Канунников, имитирайки спешното заминаване за дълго време, но не може да действа с ръкавици: и те оставят следи, а експертизата непременно ще ги открие. Тогава ще стане ясно, че в жилището е идвал външен човек, който е искал да прикрие отпечатъците си. А така — всичко е чисто и логично, тук не е имало други хора и само домакинът може да е убил Милена. Така де, няма как Сайкин да я е затрил, нали! Той е идвал тук само заедно с Олег, помогнал е да съберат багажа му. Нещо повече, толкова е предвидлив, че под някакъв измислен претекст се обажда от жилището на Канунников в службата и съобщава, че в момента се намират в дома му, събират багажа за заминаването му в командировка. Дори задава някакъв въпрос и прави така, че е нужно и Олег да вземе слушалката и да обясни нещо или да даде някакви указания... Секретарката Жана още при първия разговор с оперативните работници е съобщила за това обаждане. Така Кирил има свидетели, че наистина е бил в жилището на Канунников, следователно следите от ръцете му са се появили по най-естествен начин.

След като приготвят багажа, те напускат жилището. Олег паркира автомобила си в гаража и те продължават пътя си със служебния форд. Отиват до касата за билети. Сайкин казва, че е останал да чака в колата, а Канунников е отишъл да купи билет. В действителност е станало точно обратното: за билети е отишъл самият Сайкин. Под какъв претекст? Ами под всякакъв. В края на краищата Канунников е директор на фирма, тоест началник, защо да се блъска по опашки, това не е работа за шефове. Сайкин може да се е похвалил, че умее да се прережда, и се е наел да купи билети до Варшава и обратно, като е обещал така да стане по-бързо. Или е наприказвал нещо друго, но така или иначе е грабнал паспорта на Канунников и е тръгнал към касата.

От едното гише е взел билети до Варшава — за отиване и връщане, а от съседното — еднопосочен билет до Хелзинки. Постъпил е много разумно, като не е купил двата билета от един и същ касиер: би изглеждало най-малкото странно да купиш билети за един и същи човек за един и същи ден, но за различни влакове, това би

предизвикало учудване, ненужни въпроси и тогава касиерът непременно би запомнил такъв купувач. Нещо повече, би запомнил, че не собственикът на паспорта е купувал билетите. В това няма никакво нарушение, билетите се продават не на човек, а „на паспорт“, но когато милицията се втурне да издирва Канунников и започне да проверява гишетата по гарите, касиерът непременно ще си спомни, че билетите е купил не той, а друг човек. Сайкин не може да признае, че той е купил билетите, защото ще излезе, че е знаел за двата различни влака, след което милиционерите биха си задали съвсем ненужни въпроси и биха заподозрели какво ли не. Много по-просто е да каже, че на касата е отишъл Олег Михайлович, а неговият помощник и представа е нямал за билета до Финландия.

Между другото, има и купен предния ден билет до Прага. Със сигурност и той е работа на Сайкин. Той не е разполагал с паспорта, ясно, но пък е имал сума ти възможности предварително да си запише паспортните данни на Олег, а с тях лесно са му продали билета. Не всички касиери се съгласяват, но много го правят — и това не е голямо нарушение.

Така, докъде стигнахме? А, да, до касата и билетите. След като билетите са купени, те тръгват... Между другото, закъде? В своите показания Сайкин твърди, че са отишли на улица „Бережковская“, където Олег Михайлович се срещнал с някакъв човек и взел от него някакви документи. Напълно е възможно да е било така, само че едва ли Сайкин не е знаел кой е този човек и какви документи е предал на Канунников. Наясно е бил, със сигурност. Но това не е важно, защото тези документи и без това не са притрябвали на никого, понеже не им е било съдено да стигнат до Варшава.

От „Бережковская“ те се връщат в офиса. Докато са отсъствали, там е трябвало да подготвят още някакви важни документи, без които Олег не можел да тръгне по някакъв начин. Вярно, Сайкин казва, че са се върнали, защото Олег Михайлович забравил в сейфа някакви важни документи, но това е малко вероятно: Канунников явно не е човек, който може да прояви небрежност в служебните си дела. Впрочем и това не е важно, същественото е, че са се върнали.

Два часа и половина преди заминаването на влака Канунников тръгва от офиса с такси. Защо не със служебната кола? Защо не го е закарал шофьорът или пак Сайкин? Кирил твърди, че Олег

Михайлович не взел служебната кола, защото трябвало да отиде и на друго място „по лична работа“. Тези думи чул само помощникът, никой друг не може да ги потвърди. Секретарката започнала да търси такси по телефона, не намерила от първия път, после се захванала с нещо друго, а през това време Сайкин излязъл да си купи цигари и спрял за шефа минаващото наблизно свободно такси. Тъй ли е било в действителност?

Ох, не е станало така. Не може Сайкин да е пуснал директора „по лична работа“, защото е трябвало да бъде стопроцентово сигурен, че Олег няма да си отиде вкъщи. Два часа и половина са много време. Всъщност Сайкин изпраща Канунников... Но къде? Ами например в „Нефтяник“. Оттам току-що са се обадили и са поискали директорът на „Контракт — ОК“ веднага да отиде. Цялата операция е била разработена от службата за безопасност на „Нефтяник“, затова обаждането е било истинско и Олег наистина е отишъл там, там са го задържали колкото време е трябвало, а после са го закарали на гарата. Сайкин не е споменал това на оперативните работници, защото името „Нефтяник“ изобщо не е бивало да фигурира в разговорите с милицията. Можел е да лъже свободно и без никакви опасения, понеже съдбата на Канунников вече е била предрешена и той никога не би могъл да опровергае показанията на своя помощник. Защо е трябвало да се връща в офиса? Защо Сайкин не е закарал Канунников в „Нефтяник“? Нали са можели да се обадят на Олег, докато той заедно с помощника си е пътувал в колата... Не, не е можело да стане така. В този случай е щяло да се наложи не само да закара директора до „Нефтяник“, но и да остане там, да чака, а после да закара шефа на гарата. А Сайкин е имал съвсем друга задача: предстояло му е да убие Милена, и то именно докато Канунников още не е бил заминал от Москва.

И тъй, Олег Михайлович добросъвестно седи в кабинета на някого от шефовете на корпорация „Нефтяник“, слуша какво му говорят, чете някакви документи и се опитва да се ориентира в тях, а през това време... Какво става през това време? Нещо, което го кара към два часа следобед да се свърже с Милена Погодина... През това време тя е на лекции. Канунников ѝ изпраща есемес, Милена веднага отговаря също с есемес, Олег ѝ пише още един, след което Погодина му звъни — именно в този ред действията им са отчетени от

компанията за мобилни връзки. Жалко, че сред вещите на Погодина на местопрестъплението не е бил намерен нейният мобилен телефон и няма възможност да се прочетат тези съобщения... След като разговаря с Канунников, Погодина незабавно отива в дома му. Но защо? Той е забравил нещо, което му е необходимо за пътуването, и я моли да го вземе и да му го занесе на гарата, понеже самият той вече няма време за това? Напълно е възможно.

Ами локвата в банята? Ами протеклата тръба?

Ето това е! Ама разбира се, всичко е толкова просто! На организаторите на двете убийства е била нужна гаранция, че Погодина ще отиде в жилището. Невъзможно е да се предвиди и режисира ситуация, при която Олег ще забрави нещо и ще помоли Милена, която има ключове от жилището, да му донесе забравена вещ на гарата. Трябва да вземат постановката на спектакъла в свои ръце. На Олег се обажда някакъв човек, мъж или жена, представя се за съседа отдолу и се оплаква, че апартаментът му е наводнен. Операцията е била подготвена достатъчно прецизно и момчетата от службата за безопасност на „Нефтяник“ са имали възможност да научат, че Олег не познава съседите си и не контактува с тях. Обаждането не буди съмнения у Канунников, защото от тръбата за студена вода, водеща към тоалетното казанче в дома му, наистина капе, той добре си спомня това. Сайкин е трябвало да отвинти гайката, та водата да започне да капе, така е привлякъл вниманието на домакина... Олег е нямал време да поправя тръбата, защото Сайкин достатъчно умело е припирал шефа си да бърза. А когато сетне са му съобщили, че долният апартамент е наводнен, той и за миг не се е усъмнил, че го лъжат. И това е била втората цел на посещението в жилището на директора.

И тъй, звънят на Олег и му казват, че от неговия апартамент тече вода в апартаментата отдолу и съсипва скъпия ремонт. В „Нефтяник“ са го приклезили здраво, а той започва да се изнервя... И или сам се досеща, или умело му подсказват, че трябва да се обади на някого, който има ключове от жилището, и да го помоли да отиде и да спре водата. А ключове има само Погодина, това е изяснено предварително. Така Милена спешно отива в жилището, а там я чака убиецът. Кой е той? Ами именно Сайкин, сега това е очевидно. Не е било кой знае колко трудно да влезе, бравите са най-обикновени, ключовете за тях —

също, а пък да ги задигне от директора за пет минути и да направи копия, е фасулска работа.

Убиецът удря Погодина с нещо тежко по главата, после я удушаваша с ръце. След това започва да събира дрехи и други вещи на Канунников, така че милицията веднага да разбере: човекът е заминал задълго, завинаги. Средата на ноември е, застудява се сериозно, скоро ще настъпят зимните студове, значи, беглецът непременно ще си вземе дебели дрехи, той просто не може да замине без тях. И убиецът събира в големия сак с колелца два пуловера и якето с лисичата подплата. Откъде да знае, че якето е отесняло на Канунников, че той не може да го носи и е смятал да го даде на зет си? Убиецът намира в кухнята аптечката и изсипва цялото ѝ съдържание в същия сак, но за лекарството, което Олег трябва да взема всеки ден, не знае, затова не го търси и не го взема.

На дискетите на Канунников може да има някакви материали, представляващи опасност за „Нефтяник“. Или Сайкин със сигурност знае, че има такива. Убиецът проверява компютъра. Намира ли нещо на твърдия диск? Ако е намерил, унищожил го е. Няма време обаче да проверява дискетите, затова просто взема цялата кутия, а оставя на нейно място друга, предварително грижливо подготвена пак в „Нефтяник“. Впрочем вероятно не толкова внимателно, понеже заедно с дискетите, които имат отношение към сградата, построена от „Контракт — ОК“, в кутията е попаднала дискета от друга фирма, която също е съгласувала всички свои действия с корпорация „Нефтяник“. Чиста случайност...

Какво друго прави Сайкин? Постава на масата две чаши и бутилка вино, на които има отпечатъци на Канунников и Погодина. Налива вино в чашите. Операцията е била подготвена внимателно, предварително, затова не е било трудно да се намерят чашите и бутилката. Хората от службата за безопасност на „Нефтяник“ са следвали Канунников дълго време и след някой негов обяд или вечеря с Милена в ресторант чашите и бутилката са се озовали у тях. Ето защо не са били от комплектите, намиращи се в жилището. Било е достатъчно само да се купи вино от същата марка и да се прелее в бутилката, която Олег е пипал. Ако чашите и бутилката са били взети от ресторант, на тях трябва да са останали следи от ръцете на сервитьор например. Ала сервитьорът хваща чашите само за

столчетата, а оставените по този начин следи обикновено не са годни за идентификация. Именно това е написано в заключението на експерта: на столчетата има следи, но... А по стените на чашите следите са на Погодина и домакина. Тоест няма никакво съмнение, че чашите са „тукашни“. Вярно, Канунников още не е намерен и следствието и експертите нямат на разположение неговата дактилоскопична карта, но като образци за сравнително изследване в такива случаи се използват отпечатъци, получени от „типично домакинските“ места в жилището, за каквито традиционно се смятат банята, кухнята и шкафовете. Колкото до бутилката, първоначално се е смятало, че тя е купена от магазин, затова следите от нечии други пръсти, освен тези на Канунников, не са смутили никого. Важното е, че Олег е държал в ръцете си тази бутилка.

Това е всичко, сцената е готова и очаква зрителите. Домакинът на жилището се среща със своята любовница, налива вино по случай романтичната среща преди отпътуването му и това е била въпросната „лична работа“, която Канунников уж е смятал да свърши, преди да тръгне. Но внезапно между тях избухва свада, която завършва с убийство. Каква трагедия! Ето какво прави ревността със свестните мъже.

Убиецът излиза от гарсоньерата с големия сак и... Забелязва Чигрик. Не, не става. Чигрик се крие, невъзможно е да го види, ако не знае, че е там. Тогава? Ами ясно какво... Убиецът не действа сам. Разбира се, в апартамента той е сам, но умниците, разработили тази толкова хитра операция, не могат да оставят работата на самотек. Близо до входа се намират поне двама души, които контролират ситуацията, включително възможното появяване на хора от обкръжението на Канунников или на някакви други нежелани елементи. Защото знае ли човек, всичко се случва, трябва да се застраховат... Те отдавна наглеждат жилището, още от ранна утрин, това са азбучни правила за осигуряване на безопасността, затова, естествено, са засекли Чигрик. Внимателно са проверили къде се намира той и какво прави. И са предупредили убиеца. Затова, когато е излязъл от жилището на Канунников, където е лежал трупът на Милена Погодина, той е влязъл в контакт с неизвестния мършав младеж и под някакъв претекст го е извел навън, където, както се казва, са го „неутрализирали“. Откарали са Чигрик в другия край на

града, в Мнъовники, и са го убили, след като предварително са изяснили какво е забелязал и дори е заснел с видеокамера неща, които не е бивало да види.

Ето сега всичко пасна точно, тухла по тухла, нито една улика не „увисна“, нито един факт не остана необяснен. Все още обаче няма отговор на въпроса: а защо е било нужно всичко това?

Защо е трябвало да убият Олег Канунников? Това знаят само хората от „Нефтяник“. И е глупаво да се надяваме, че те веднага ще разкажат всичко, щом ги попитаме. Остава да разчитаме на Константин Георгиевич Болшаков, който обеща да помогне при намирането на оперативни контакти с корпорацията.

— Станция „Шчолковская“, последна. Влакът няма да продължи, моля, освободете вагоните.

Настя подскочи и отвори очи. Налага се да стане и да слезе на перона, но незнайно защо няма сили и краката не я слушат. А трябва да се качва по стъпалата към изхода, да се тътри до автобусната спирка, да чака автобуса, после да пътува, сетне я чака още път пеша... Навремето само една безсънна нощ не я вадеше от релси до такава степен. Вероятно вече наистина е твърде стара за тази работа и няма защо да се вкопчва в нея, а да напусне и да освободи път на младите, силните и пъргавите.

„Няма да дочакате! — прозвуча в главата ѝ собственият ѝ глас. — Ще работя, докато ме държат нозете. Аз съм нормален жив човек и имам право да се уморявам. Между другото, имам право и да греша понякога. Така че няма да дочакате!“

Настя неволно се усмихна и веднага улови погледа на възрастния мъж, който идваше насреща ѝ и се усмихваше в отговор. И това, незнайно защо, ужасно я зарадва.

Реши да не чака автобуса, а веднага пред метрото да се качи в някое такси, което ще я закара вкъщи срещу петдесет рубли. Нищо, няма да обеднеят с Чистяков. Затова пък моментът на мечтаното пъхване под одеялото и потъването в сладък сън ставаше по-близък...

Слезе от колата и спря пред входа. Трябва да звънне още на едно място, последното. Щом влезе вкъщи, неудържимо ще я привлече диванът, ще ѝ се прииска да заспи и няма да има воля да се обади. А трябва.

Настя набра номера на Иван Хвиля.

— Подръка ли ти е справката за телефона на Канунников?

— Сега ще я намеря. Какво ти е нужно?

— Погледни кога и откъде са му се обаждали, преди да започне да изпраща съобщения на Погодина. На 14 ноември, до 13,45.

— Има едно обаждане в 13,39.

Точно така. Тъй и трябва да е било.

— От кой номер?

— Не се е изписало. Явно от автомат.

И това е нормално. Все пак bravo на теб, Каменская, рано е още да те изхвърлят на буницето. Разбира се, обадили са се от уличен автомат, че как иначе? Защо да оставят следи? Защо да дават възможност на Канунников да върне обаждането на непознатия съсед? Нали на Олег е подготвена ролята на избягал убиец, така че милицията непременно ще провери телефонните му контакти. А на кого е притрябвало това?

Ето на, сега може да се прибере. С чиста съвест.

И отново действителността безжалостно зачеркна невинните й мечти. Още щом влезе в жилището си, чу мъжки гласове, единият от които, естествено, беше на мъжа й, а вторият се оказа гласът на Серьожа Зарубин. Ама че лош късмет! Хем Настя още в службата, след разговора си със следователя, се канеше да му звънне и да го предупреди да не си губи времето да търси свързаните със старите дела на Павел Седов, а също и да не се занимава със списъка на клиентите на туристическата агенция. Всичко това няма никакво отношение към убийството на Милена Погодина. Канеше се, но така и не му се обади, защото мозъкът й бе заспал, преди тялото й да получи възможност да заеме хоризонтално положение.

— Ася! — Чистяков излезе в антрето и помогна на жена си да се съблече и събуе. — Ние те чакаме вече един бог знае откога.

— Защо? — прошепна тя на ухото на Алексей.

— Серьожка каза, че си му възложила нещо, та е дошъл да се отчете — едва чуто отговори мъжът й.

— Не е ли могъл да почака до утре?

— Казва, че имало нещо спешно.

— Абе не може да има нищо спешно — страдалчески се намръщи Настя. — Просто е минавал някъде наблизко и е решил да се

възползва от безплатната вечеря. Какво, да не би да не познавам Зарубин? Льоша, умирам за сън.

— Е, не знам, Асенка, оправяйте се — тихичко каза Чистяков и разпери ръце. — Не можех да го изгоня, я, щом казва, че работата е спешна.

— Какво си шепнете вие тук?

Зарубин бе застанал до тях съвсем неочаквано и абсолютно безшумно.

— Целуваме се — спаси положението Льоша и веднага демонстрира как го правят с Настя.

— Абе вие сте направо някакви сексманиаци — тросна се Сергей. — Настя, престани с тая порнография, а идвай да ядем, защото мъжът ти не ще да ме нахрани, докато теб те няма. А междувременно ще ти разкажа нещо страшно любопитно.

Очите на оперативния работник пламтяха като на ловно куче, хванало следа, и Настя разбра: просто не може в този момент да му каже, че всичко това на никого не е притрябвало и никак не ѝ е интересно. Човекът толкова се е старал! Толкова се е радвал, като е открил нещо неочаквано, а не е знаел, че почти всички тайни около убийството на Милена Погодина са разкрити. Впрочем... Не е ли прекалено самоуверена? Всичко, което бе споходило ума на Фьодор Иванович и нейния, беше доста умозрително, а най-важното: Канунников го нямаше — нито жив, нито мъртъв. Тя, Каменская, измисли, че той не е между живите, и изхождайки от този факт, построи цялата хипотеза. Ами ако греша? Нали това още не е потвърдено...

Само преди минута ѝ се струваше, че умира за сън и не иска нищо друго на света. Но се оказа, че е и гладна като вълк.

— Ето. — Зарубин тържествено сложи на кухненската маса пред нея няколко листа. — Отгоре е списъкът, който ти ми даде, а по-нататък са сведенията, които успях да събера.

— И какво, трябва да прочета всичко това, така ли? — ужасено попита Настя.

— Добре де, аз ще ти го разкажа. Няма да повярваш какъв късмет може да те сполети в този живот! Четирима души — и представи си, да започна точно с него! Когато схванах нещата, изобщо зарязах останалите, само проверих адресите им и с какво се занимават.

— А кой е този толкова важен човек? Казвай де, стига си ме измъчвал...

— Иля Сергеевич Бабицки.

Бабицки. Да, имаше такъв в списъка на клиентите, ползвали услугите на агенцията на Алиса Борисовна.

— И какво не е наред с него?

— Иля Сергеевич Бабицки е любовник на Наталия Максимовна Седова, бившата съпруга на Павел Седов.

— Ама че номер, а! — възкликна Настя. — Излиза, че той се е познавал с Милена още преди тя да заживее със Седов. Ще ми се да знам от кой момент той е любовник на жената на Седов.

— Е, засега не знам това. Наясно съм само, че Бабицки изобщо не е милионер или престъпен бос, а е обикновен руски програмист. Местоработата му е посочена в справката. Налице е и адресът му.

— Слушай, как научи за жената на Седов? — не мирясваше Настя. — Само за половин ден...

— Фасулска работа! Намерих участъковия по местожителството на Бабицки и го помолих да направи една проверка по паспортния режим. Не че разчитах много на тази работа, просто исках да вляза в жилището и да видя що за птица е тоя Бабицки, как и с кого живее, какъв е стандартът му. Отиваме, Бабицки ни отваря, а в стаята виждам мадама. Участъковият погледна паспорта му и попита за дамата. Бабицки веднага започна да се ежи, че нали, жилището си е мое, регистриран съм тук, приемам на гости когото си искам. А мадамата се оказа една такава кротка, сговорчива, сама дойде при нас и си подаде паспорта, че го и успокояваше: не се ядосвай, Илюша, хората си вършат работата, нали знаеш колко нелегални имигранти има в града и какви проблеми им създават. Участъковият веднага подхвана приказката и запя нещо за престъпления, извършвани от имигранти, а аз — хоп, чопнах паспорта и взех да го прелиствам. И гледам: печат за разтрогване на брак с гражданина П. Д. Седов, роден 1963 година. И датата на разтрогването съвпада с онова, което е посочил Седов, когато е говорел за развода си. Така че това е същият Павел, можеш да не се съмняваш. И мадамата се казва Наташа, като бившата съпруга на Седов. А в раздела за децата е записана дъщеря Софя, като дъщерята на Седов. Рядко име за наше време, така че не ми говори за някакво

съвпадение. Всичко пасва. После специално проверих по моите бележки. Е, заслужих ли вечеря в твоята кухня?

— Ти си заслужи вечеря в най-добрия ресторант в Москва — искрено отговори Настя. — Но засега хапни тук. До по-добри времена.

Чистяков им поднесе своите прочути телешки стекове, но Настя почти не усещаше вкуса им, а машинално се тъпчеше, опитвайки се да надвие умората и да прецени какво отношение има получената информация към убийството на Милена Погодина. Определено имаше някаква, защото такива съвпадения са подозрителни. Неведнъж бяха разпитвали Павел Седов за познатите на Милена и той нито веднъж не бе споменал Бабицки, макар да бе говорил за някакъв Иля, когато бе разказвал за жена си и дъщеря си. Излиза, че не е знаел за познанството на своята приятелка с любовника на съпругата му, вярно, бившата. А защо?

Или Милена е криела това от него, или самият Седов го е премълчал при разговорите си със следователя и оперативните работници. Защо ли? И още един въпрос: а Наталия Седова знае ли за това?

Колко въпроси... Пък ужасно ѝ се спи. Какво казваше незабравимата Скарлет О'Хара? „Сега няма да му мисля. И утре е ден!“ Да, именно така ще постъпи Настя Каменская. Тя вече няма сили нито да седи, нито да дъвче, нито да реже месото, нито да мисли. Да спи, да спи, да спи...

ГЛАВА 9.

На младия оперативен работник Виктор Рижковски бе възложено да „наглежда“ Иля Бабицки. Задачата се оказа толкова лесна, че Виктор беше леко разочарован: дори при идеално изпълнение няма да може да се гордее кой знае колко. Бабицки не подозираше за наблюдението, не правеше проверки, нито опити да „избяга от опашката“, и изобщо се държеше най-обикновено.

Виктор зае поста си край неговия блок рано сутринта, към осем Бабицки излезе с жена — явно това беше въпросната Наталия Максимовна Седова, за която го бе предупредил Зарубин. Те потеглиха с колата към Парка на културата, в района на Остоженка жената слезе от колата и тръгна към сграда, която приличаше на училище. Виктор не можа да огледа зданието по-подробно, защото Бабицки веднага продължи и той трябваше да поеме по петите му. Следвайки получените инструкции, моментално звънна на Зарубин, събщи му къде е отишла Седова и къде се намират в момента те с Бабицки.

Изглежда, Иля Сергеевич живееше на високи обороти. От Остоженка той отиде в Крилатское, посети някаква жилищна сграда, където прекара около час, след което се върна в центъра, остави колата на платен паркинг на „Нови Арбат“ и премина през дворовете до „Стария Арбат“. Рижковски го следваше като сянка, не забравяйки на всеки петнайсет-двайсет минути да докладва на Зарубин. Беше му скучно, понеже програмистът не правеше нищо интересно...

Ето, влезе някъде, Виктор бавно приближи, прочете табелката на входната врата. Някаква фирма. Много му се искаше да прояви оперативна съобразителност, да го последва вътре, да разиграе някаква сценка и да научи при кого е дошъл Иля Сергеевич, но Зарубин и Каменская строго му бяха забранили да проявява самоинициатива. В задачата влизаше само проследяване на маршрутите му, а с контактите му щели да се заемат други хора. Виктор разбираше, че това наистина е правилно: ще нахълта сега през тази врата, ще заговори някого, охраната например или секретарката, а през това време Бабицки може

да мине покрай него и да излезе. И какво ще прави тогава? Ще прекъсне наред думата едва започнатия разговор и ще хукне навън след него? Няма по-добър начин да привлечеш вниманието.

В офиса на фирмата Бабицки прекара около половин час, през това време Виктор успя да си купи от близкия павилион хотдог и кутия със сок и да хапне, разхождайки се по отсрещния тротоар. После пое подир Иля Сергеевич в една от арбатските улички, където в малко кафене Бабицки се срещна с някакъв младеж. Виктор видя през прозореца как седнаха на маса и веднага се обади на Зарубин.

— Когато излязат, последвай новото лице — нареди Сергей.

— Ами Бабицки?

— Хвиля ще го поеме от паркинга. Бабицки няма къде да се дене, а трябва да установим кой е този младеж.

Рижковски се въоръжи с търпение и зачака. Тази среща продължи около четирийсет минути, най-сетне събеседниците взеха да се сбогуват. Младежът излезе пръв, Бабицки остана да си допие и дояде поръчката. Още щом се озова на улицата, младежът извади мобилен телефон и се обади на някого. Разговорът беше кратък, момчето се мръщеше и настояваше за нещо, после се усмихна и затвори. Явно постигна каквото искаше, придума отсрещния. Виктор разбра, че трябва да действа.

С бързи крачки изпревари младежа, като едновременно държеше мобилния си телефон и натискаше бутоните. Когато разстоянието помежду им стана десетина метра, оперативният работник спря, извърна се с лице към настигащия го младеж, направи ядосана физиономия и сърдито тръсна ръка със стиснатия в нея телефон.

— По дяволите! — високо изрече той. — Вечно ми прави този номер!

Улови погледа на младежа, който вече се бе озовал до него, бързо бръкна в джоба си и извади банкнота от сто рубли.

— Слушай, друже, помогни ми, а? — И той подаде парите на младежа, чиято самоличност му бяха наредили да установи. — Имаш ли телефон? На моя му падна батерията, а аз на всяка цена трябва да се обадя, много е спешно. Ето, дръж, няма да говоря за повече от три долара, дори за по-малко, просто страшно ми се налага.

Беше напорист и убедителен и младежът с усмивка му подаде телефона си.

— Ох, много благодаря!

Виктор се извърна леко, застана така, че непознатият да не вижда какво прави, и натисна бутона „Изходящи разговори“. На най-горния ред светна името — Соня, след секунда се появи номерът на телефона, след още една секунда — часът на обаждането. Преди две минути. Рижковски не успя да запомни целия номер, очите му уловиха трите последни цифри, но и те засега му бяха достатъчни. Трябваше да набере някакъв номер, който да остане в паметта на телефона, инак младежът, ако не беше глупак, лесно щеше да разбере, че случайният минувач всъщност не се е обаждал на никого. Виктор набра първия хрумнал му номер, за щастие никой не отговори.

— Пфу, закъснях... — С разстроена физиономия той подаде апарата на законния му собственик. — Тръгнала е. Сега ще ми вдигне скандал. Добре, благодаря, друже. Все пак вземи парите.

Отново му подаде банкнотата, но младежът отказа, взе си телефона и си тръгна. Повече не можеше да го следва по петите, онзи вече го познаваше. Но това не беше страшно. Защото каква беше задачата? Да разбере кой е той. Не да проследи маршрутите и контактите му, а само да установи самоличността му — и наличната информация беше повече от достатъчна за целта.

След като се убеди, че младежът се е изгубил в тълпата разхождащи се по „Арбат“ туристи, Рижковски отново звънна на Зарубин.

— След разговора с Бабицки той се е обадил на Соня, ето последните три цифри на телефона ѝ.

— На Седова ли? Гледай ти, гледай ти! Нали ми беше казал, че имаш някакви познати при онези от мобилните връзки...

— Имам — потвърди Виктор. — Една операторка, точно във фирмата, която обслужва телефона на нашия човек. Да се заема ли?

— Давай, и то бързичко. И веднага ми се обади. Докато отидеш до твоето момиче, аз ще ти изпиша напълно телефончето на тази Соня. По-нататък ще се справиш сам.

Въпросната Галочка, която работеше като оператор във фирмата за мобилни връзки, никак не обичаше да прави каквито и да било нарушения, но пък много обичаше мъжа си, когото младият оперативен работник Витя Рижковски буквално бе спасил от неминуема смърт.

В онзи трагичен момент Виктор не беше на работа, късно през нощта се прибираше от своята приятелка и по щастлива случайност пътя му пресякоха двама идиоти... Те бяха решили, че да крадат коли, като ги отключват сами, е трудно и опасно, а много по-лесно е да издебнат качващ се или слизащ от колата си шофьор, да го зашеметят с удар по главата, да му вземат ключовете и спокойно да отпрашат с автомобила. Именно това се опитваха да направят с мъжа на Галочка, умен и образован човек, но дребен и хилав. Един нанесен от бандитите удар по главата можеше да се окаже смъртоносен за него. Виктор Рижковски беше не само в отлична физическа форма, но и в приповдигнато настроение, мечтаеше да върши подвизи ако не в името на любовта, поне за себеутвърждаване, и такава възможност му се предостави. Той забеляза, че щом до тротоара спря кола, от близкия вход се изсулиха двама съмнителни типа и поеха право към автомобила. По-конкретно — към предната лява врата, от която трябваше да слезе шофьорът. Оперативният работник бързо съобрази какво става и всичко завърши съвсем благополучно за съпруга на Галочка. Вярно, когато дребничкият хилав шофьор видя изваденото от джоба на единия престъпник желязо, с което възнамеряваха да го цапардосат по темето, му прилоша, но все пак не толкова, колкото би могло да му прилошее, ако Витя Рижковски не се намираше наблизо.

Крепейки горкия шофьор под ръка, Виктор го изпрати до дома му, където младата му жена взе да охка, да се вайка, да го пои с капки за сърце и пламенно да благодари на милиционера. Точно в оня момент се разбра къде и като каква работи тя. Оттогава Рижковски неведнъж бе прибягвал до помощта ѝ, като разбираше, че може да ѝ създаде неприятности, но от друга страна — мотаенето с официалните запитвания далеч невинаги помагаше на оперативността, необходима при разкриването на престъпления.

Когато влизаше в сградата на телефонната фирма, в джоба си вече бе скътал листче с номера на София Павловна Седова. Последните три цифри бяха същите, които той бе запомнил.

Галочка винаги много се притесняваше, когато изпълняваше молбите на Витя Рижковски, боеше се да не я хванат, тъй като началството ѝ беше строго, но чувството на благодарност за спасения живот на съпруга ѝ надвиваше страха. Тя въведе в компютъра номера на телефона на Соня Седова и само след няколко секунди записа на

листчето номера, от който ѝ бяха звънили. Още едно въвеждане — и на екрана се появи информацията за собственика на номера, включително паспортните му данни и адресът. Антон Маневич, роден през 1982 година.

* * *

Застанала в коридора на гимназията, Настя Каменская чакаше да иззвъни звънецът за края на часа и от класната стая да излезе Наталия Максимовна. Оставаха десет минути. Какво ли ще ѝ каже Наталия? Знае ли, че Бабицки се е познавал с Милена?

Звънецът я оглуши — Настя вече бе забравила колко пронизителен е той. Вратите на класните стаи започнаха да се отварят, децата се изсипаха в коридора. По разписание Седова имаше час по немски в езиковия кабинет, именно пред този кабинет я причакваше Настя.

Оказа се, че Наталия Максимовна е красива стройна жена, изглеждаща много по-млада от възрастта си, но на Настя се стори, че на лицето ѝ са изписани тревога и угриженост. Когато Каменская се представи, Седова никак не се учуди и това се видя на Настя малко странно. Излиза, че тя е очаквала хора от милицията да я посетят. Защо ли? Седова знае, че между нея и убийството на Милена има някаква връзка, така ли?

— Къде можем да поговорим? — попита Настя.

— Сега ще имам час — уморено отговори Наталия Максимовна.
— Междучасието е двайсет минути. Ако това време ви е достатъчно...

— От вас зависи — усмихна се Настя.

— Тогава да влезем в класната стая.

Те влязоха в същия кабинет, където Седова току-що бе имала час.

— За съжаление, не мога да ви помогна много — започна тя още щом седнаха: Настя до бюрото, на което имаше наушници и микрофон, Седова — на обичайното учителско място. — Защото не съм го виждала.

— Кого не сте виждали? — не разбра Настя.

— Човека, който е следил Сонечка. Вярно, тя го описа много подробно, но все пак не съм го виждала с очите си. Сигурно е по-добре

да поговорите с нея.

Това пък какво е? Какъв човек? Кога е следил Соня? И изобщо какво значат всички тези неща? Настя дори се посмути.

— Почакайте, Наталия Максимовна, аз нищо не разбирам. Някой следи дъщеря ви, така ли?

— Нима не знаете? — учуди се от своя страна Седова. — Нима Паша... Тоест бащата на Соня нищо ли не ви е казал? Бях сигурна, че сте дошли при мен, защото той ви е съобщил за Соня.

— Не. Той нищо не е споменавал. Защо, какво се е случило?

Развълнувано и пресекливо Седова разказа какво е станало в неделя и че Соня временно се преместила при баща си, дори засега нямало да ходи на училище. Павел трябвало да го събщи в милицията, канел се, но явно бил забравил, сега не му било до това, защото днес погребвали Милена.

„Не е забравил — мислено я поправи Настя, — а се е запил, както обикновено.“ Разбира се, не каза нищо такова на глас.

— Не знаех за това. Добре че ме предупредихте, ще пореботим по въпроса. Изглежда, наистина трябва да си поговоря със Соня. Сега тя е на погребение с баща си, така ли?

— Не, сигурно си е вкъщи. Павел не ѝ разрешава да излиза. А защо дойдохте, щом не е заради нея?

— Дойдох заради Милена, нали работим по нейното убийство.

— Но аз практически не я познавах — поклати глава Седова. — Само съм я виждала веднъж-дваж.

— При какви обстоятелства?

— Ние с Иля...

— С Иля ли? — вдигна вежди Настя, като се престори, че няма представа от ситуацията.

— Иля е моят приятел. С него водехме Соня да се вижда с баща си, обикновено той посрещаше момичето сам, но два или три пъти беше с Милена. Това е цялото ни познанство.

— Значи, Павел ви е запознал — уточни Настя.

— Разбира се. Ние сме цивилизовани хора, пък и Милена не ми е сторила нищо лошо, с мъжа ми се разделихме по съвсем други причини, тогава Павел още не беше я срещнал. Освен това Милена много се грижеше за него, направи много добри неща. Ако не беше тя, той никога нямаше да се загрижи за здравето си. С една дума, аз нямах

никакви претенции към нея. Но нали вече разказах всичко това на вашия колега. Защо ме питате отново?

— Извинете, Наталия Максимовна, така трябва. Има някои подробности, които се налага да уточня.

— Ами уточнявайте ги по-бързо тогава. — В гласа на Седова прозвуча леко раздражение. — След десет минути междучасието ще свърши.

— Спомнете си, ако обичате, и то колкото може по-подробно, момента, когато за пръв път се запознахте с Милена. Сама ли бяхте, или бяхте с приятеля си?

— С Иля. А защо ви е нужно това?

— Моля ви, Наталия Максимовна — твърдо повтори Настя. — Хайде да не губим време, нали сама казахте: междучасието свършва.

— Спряхме пред блока, където живее Павел. Той вече чакаше, до него стоеше Милена. Разбира се, тогава я видях за пръв път, но Соня я познаваше отдавна и подробно ми беше описвала външността ѝ, така че бях сигурна, че е тя. Та така, спряхме там, Соня слезе от колата, слязохме и ние с Иля, за да поздравим. Павел каза: „Запознайте се, това е Мила, Милена, моята приятелка. Мила, това е Наталия, майката на Соня“. Не представи Иля, Павел изобщо не е много добре възпитан. Това беше.

— Как реагирахте вие?

— Ами никак, боже мой! Подадох ѝ ръка, стиснах я, казах: „Наталия Максимовна“. Тя отговори: „Много ми е приятно. Милена“.

— А вашият приятел?

— Целуна ѝ ръка, каза си името... Не, първото и фамилното име. И тя му рече: „Много ми е приятно. Милена“. За какво са ви тези подробности? В тях няма нищо интересно. Нали не може да са я убили, защото сме се познавали с нея. Вие май криете нещо от мен?

Настя не реагира на последния въпрос. Нямаше време, трябва да побърза, за да не чака следващото междучасие.

— Какво стана после?

— Нищо особено. Павел каза, че той ще върне Соня, и си тръгнахме.

— Обсъждахте ли Милена с вашия приятел?

— Какъв странен въпрос... Ами, естествено. Беше ми интересно да си поговорим за жената, която бе заела моето място до бащата на

Соня.

— Припомнете си колкото може по-точно какво казахте на Иля и какво ви отговори той. За мен е важно какво е било първото ви впечатление от Милена. И вашето, и впечатлението на приятеля ви. Разбирате ли, първото впечатление не всякога е вярно, но то почти винаги носи в себе си някакво усещане, което на момента може да изглежда странно, но след известно време се оправдава.

— Да, разбирам за какво говорите — кимна Седова. — Милена ми се стори спокойна, сдържана, с чувство за собствено достойнство. Много доброжелателна, приветлива. Усмивката ѝ беше просто чудесна. Но вие трябва да имате предвид, че по това време аз вече знаех доста за нея, включително и как се държи с Павел, как се грижи за него. Така че впечатлението ми не беше съвсем... ново.

— А какво сподели приятелят ви Иля?

— Съгласи се с мен. Каза, че по-рано не вярвал много на Соня, която ни бе разказвала колко красива била Милена, мислел, че момичето преувеличава, а сега лично се убедил, че това е истина.

Значи, Бабицки е скрил от Наталия, че се познава с Милена. Или те все пак не са се познавали? Какво като е ползвал услугите на туристическата агенция, където е работила Погодина. Може просто да не я е забелязал. А някой съвсем друг мъж да е хлътнал по младата красавица на рецепцията. Дали Настя не прибърза, като каза на Зарубин, че не е нужно да проверява останалите хора от списъка на Алиса Борисовна? Дали не сгреши?

— Искам да поговоря с вашия приятел, ако е възможно — предпазливо изрече тя. — За мен е важно да чуя неговите впечатления.

— Разбира се, моля. Мисля, че той няма да има нищо против.

— Ще ми дадете ли координатите му?

Настя упорито се преструваше, че днес за пръв път е чула името на Иля от самата Наталия Максимовна, а фамилното Бабицки изобщо не е знаела.

Седова продиктува адреса и домашния му телефон. Звънецът за следващия час беше иззвънял преди няколко секунди и тя започна да нервничи, понеже в стаята вече надничаха ученици, които, щом видеха учителката в компанията на непозната жена, бързо затваряха вратата.

Настя излезе от сградата на гимназията, погледна мобилния си телефон, на който, докато разговаряше с Наталия Максимовна, бе

изключила звука: три пропуснати повиквания, всичките от Зарубин. Значи, имаше нещо спешно. Тя веднага му се обади.

— Настя, докладвам: младежът, с когото се е срещнал Бабицки, е някой си Антон Маневич, студент от театралното училище. И най-важното — познат на Соня Седова.

Ето на, сега вече може да не се съмнява: връзката Бабицки-Погодина не е случайно съвпадение.

— Къде се намира сега Бабицки? — попита тя.

— Хвиля съобщи, че от „Нови Арбат“ си е тръгнал към къщи.

— Аз поемам Бабицки — реши Настя. — Сега ще отида при него. Ако Хвиля съобщи, че се е отклонил някъде, ще ми се обадиш веднага, нали?

— Разбрахме се. Ами Маневич?

— Серьога, кой от нас е най-красивият?

— От кои да избира? — попита Зарубин.

— От нас четиримата.

— Тогава — ти.

— Е, де, сериозно говоря...

— Витя. Хвиля е много мрачен, като недохранен бултериер. А аз съм съвсем невзрачен.

— Тогава изпрати Рижковски у Павел Седов. Там трябва да е Соня. Да си поговори с нея за Антон. Инструктирай го. Ти пък се заеми с този Антон. Серьожа, трябва да действаме едновременно, за да не успеят да се свържат и наговорят по телефоните. Разбра ли? Кажу на Рижковски да тръгне към дома на Павел и да чака да му звънеш. Аз ще чакам пред дома на Бабицки. Щом намериш Маневич — обаждаш ми се и започваме. Ти имаш ли представа къде да го търсиш?

— Че какво има да го търся? — каза Зарубин. — Той се срещна с Бабицки и веднага след това тръгна за театралното училище, там го причаква Витка. Витя отначало не го последва, а после, когато установих къде учи Маневич, му казах да отиде до училището и да чака — то е съвсем близо, между „Стария“ и „Новия Арбат“. В случай че Маневич ни потрѣбва, да може бързо да ни го предаде. Рижковски ми се обади преди десет минути, видял Маневич, когато той излязъл да пуши заедно с други студенти.

— Ами добре тогава. А, почакай — сети се тя, — насмалко да забравя. Седова ми довери, че Соня се преместила временно при баща

си, защото ѝ се сторило, че някой я следи. Витя да провери това. То, между другото, е добър претекст за разговор: може да се позове на майката на момичето, а за Маневич не е нужно да пита направо, тя сама ще си каже.

— Прекалено е сложно... — усъмни се Зарубин. — Витя няма да се справи, млад е, неопитен. Защо не отидеш ти при Соня, а?

— Да бе, кой тогава ще посети Бабицки? Рижковски ли? Този Бабицки е два пъти по-възрастен от него, ще види сметката на Витя, ще го направи на пух и прах. Соня все пак е седемнайсетгодишно момиче, ще му бъде по-лесно да се справи с нея. Освен това тя по-бързо ще се разприказва пред младо красиво момче, отколкото пред мен, определено. Между другото, за Бабицки. Проверихте ли каква е тази фирма на „Стария Арбат“, в която той се е отбил?

— Естествено. Търгуват с компютърно оборудване. Така че нашият програмист е ходил там по работа. Но аз съм си записал имената на ръководството и всичко останало. Трябват ли ти?

— Засега не. Добре, Сержик, аз тръгвам. Чакам да ми се обадиш.

* * *

Иван Хвиля седеше в колата, паркирана на улицата близо до блока, в който живееше Иля Бабицки, и наблюдаваше входа. Беше поел Иля Сергеевич на „Нови Арбат“, когато той прибираще колата си от платения паркинг, но оттам нататък не се бе случило нищо интересно. Бабицки веднага си тръгна към къщи, като по пътя спря само веднъж, за да напазува от един магазин. По принцип с всичко това трябваше да се занимават други хора, от съвсем други подразделения, така наречените „външното“ или „опашките“, но докато се точат всички запитвания и съгласувания, щеше да мине много време.

Зарубин вече му се бе обадил, беше го предупредил, че ще дойде Каменская, затова, когато Настя се качи в колата при Хвиля, той не се изненада. Само попита какво да прави, щом тя отиде при Бабицки.

— Ще ме чакаш — кратко отговори Настя.

Когато се обади Зарубин и съобщи, че всички са готови и „войските са изведени на позиция“, тя въздъхна и отвори вратата.

— Е, с бога напред. Аз тръгвам.

— Защо не отидем двамата? — предложи Хвиля.

— Той не бива да те вижда. Може да ни послужи за нещо.

Иля Сергеевич не отвори веднага. Настя вече бе започнала да нервничи, но когато видя Бабицки по тениска, с престилка и мокри ръце, разбра, че го е сварила да готви. По спокойната му физиономия личеше, че Наталия Максимовна го беше предупредила, че може да го посетят от милицията, както и се очакваше.

— Във връзка с Милена, нали? — попита той веднага. — Заповядайте, моля, аз ей сега...

Настя влезе в хола, огледа се. Мебелировката показваше средно заможен дом. Много книги, хубав скъп компютър, работното бюро — отрупано с дискети и дискове.

Бабицки се появи в хола вече без престилка, вместо тениската с къси ръкави беше облякъл тънък пуловер с кръгло деколте. Иля Сергеевич се стори на Настя много симпатичен и обаятелен и тя отново започна да се съмнява в собствените си подозрения.

— Наташа ми каза, че ви интересува моето впечатление от запознанството с Милена — пръв започна той. — Така ли е?

— Да.

Той повтори всичко, което Настя вече бе чувала от Седова. Добави буквално два-три щриха, които изобщо не говореха, че той знае за Милена Погодина повече, отколкото иска да покаже.

— Иля Сергеевич, вие ходили ли сте на Канарските острови? — попита тя.

Той замря за миг. Или й се стори?

— Не. Не съм ходил на Канарите — отговори твърдо.

— И не сте се канели да отидете?

— Не. Защо, какво има?

— Доколкото знам, през лятото на 2000 година вие сте си подготвяли екскурзия именно до Канарските острови. Или сведенията ми са неверни?

Бабицки се умълча, загледан някъде встрани, към тъмния екран на изключения компютър.

— Значи, знаете... — каза той най-сетне. — Какво пък, глупаво е да крия, щом вече сте наясно. Само ви моля да не казвате за това на Наташа. Ще й бъде неприятно.

— Защо?

— Защото с Милена бяхме близки. Не много дълго. После тя се запозна с Павел и прекъснахме връзката си. Но това беше в периода, когато ние с Наташа вече... Е, разбирате.

— Разбирам — кимна Настя. — А как стана така, че Милена не само се е запознала, но и е заживяла с бившия съпруг на вашата любовница? Получили са се някакви роднински отношения, не намирате ли?

Бабицки се позасмя и погледна Настя в очите.

— В живота се случват и по-странни съвпадения.

Какво пък, значи вие, господин Бабицки, сте избрали такава версия. Добре, ще почакаме. Имаме още за какво да си поприказваме с вас.

— Нека да оставим това — сговорчиво кимна Настя. — Разкажете ми всичко, което знаете за Милена.

Бабицки започна да разказва неща, които Настя отдавна знаеше. За живота ѝ в Средна Азия, за сложните ѝ отношения със семейството на съпруга ѝ, как пристигнала в Москва, как работила на сергии...

Настя чакаше. И дочака. Мобилният ѝ телефон ѝ даде сигнал, че е получила есемес. Тя се извини, прекъсна Бабицки и погледна дисплея. „Б. е наел М., за да се запознае със С. Твой З.“ Бързо работи Серьожка, браво на него! За по-малко от половин час е накарал Маневич да пропее. Впрочем студентът от театралното училище едва ли е труден обект за опитния оперативен работник — нали го учат на актьорско майсторство, а не как да избягва даване на показания.

— Извинете — обърна се тя към Иля Сергеевич. — Продължете, моля.

— Ами аз всъщност вече разказах всичко. С нея бяхме заедно няколко месеца, после тя започна връзка с другия.

— Как се запозна Милена с Павел Седов?

— Е, за това е най-добре да попитате него, не съм присъствал. Аз бях, така да се каже, поставен пред свършен факт.

— А как и кога Соня Седова се е запознала с Антон Маневич, и това ли не знаете?

Лицето на Бабицки посивя.

— Иля Сергеевич, хайде да започнем всичко отначало. Защо свързвате различни хора със семейството на Павел? Отначало сте му

пратили Милена, сега — Антон. Какъв интерес ви води? За какво е целият този цирк?

Той вдигна глава и погледна Настя дръзко и дори мъничко весело.

— Имайте предвид, в това няма нищо престъпно. Не можете да ме привлечете под отговорност за такова нещо.

— Ще го имам. Отговорете на въпроса, ако обичате.

— Наеха ме.

— Кой?

— Един мъж.

— Добре че не са били двама — позасмя се Настя. — Кой е той?

— Александър Едуардович Камаев.

— Какво представлява този Камаев?

— Нищо особено. Просто заможен човек.

— И за какво му е притрябвало това?

— Искаше да докара Павел до крах. Той знаеше по какъв начин Седов си печели парите и се беше заканил да направи така, че или да го вкарат в затвора, или да го убият. Възложи ми да намеря и наема красива жена, която да скубе пари от Павел постоянно, с прилични суми. Така че той да бъде принуден да увеличава интензивността на своите служебни подвизи, а когато интензивността расте, намаляват предпазливостта и благоразумието. Рано или късно той трябваше да започне да прави грешки и тогава или щяха да го притиснат неговите хора, или да попадне на такива, които просто ще го убият заради това, с което се занимава. Както виждате, нищо престъпно. Престъпления върши само Павел, а ние чакаме това да приключи.

Значи, ето откъде Милена Погодина се е сдобила с пари още през август, преди да заживее с Павел. Давала е тези пари на Канунников за наема на жилището му. И това е била високоплатената работа, която тя е започнала, след като е напуснала туристическата агенция на Алиса Борисовна. Още едно късче от пъзела намери мястото си.

— Ами Антон?

— За съжаление, Мила загина и ние решихме да не повтаряме ходовете си, а да направим нови. Още повече че Соня вече порасна, ходи с момчета, спи с тях.

— Откъде знаете? Да не сте ѝ светили?

— Наташа ми каза. Тя е майка, прекрасно забелязва тези неща.

— И каква е задачата на Антон?

— Да мотивира момичето да се премести при баща си. Пак Антон ѝ подсказа как може да го направи.

— Значи, никой не я е следил?

— Ама разбира се, че не е. На кого е притрябвало да я следи? Измислила си е това, родителите ѝ клъвнаха и всичко се получи, както тя искаше. Соня е користолюбиво момиче, парите на баща ѝ мира не ѝ даваха, така че сега тя ще бъде до Павел и ще започне да го скубе, а момчетата ще ѝ помагат. Ако вие не поперчите — добави той много сериозно.

— Ще поперча — също сериозно отговори Настя.

— Няма да можете. Поперчите ли за това, ще намерим друг начин. Седов във всички случаи няма да се спре, вече отдавна се е превърнал в роб на лесните пари и няма да може да се откаже от тях.

Прав е, помисли си с горчивина Настя. В това, което са вършели с този Камаев, няма нищо престъпно, нищо, за което да е предвиден член от Наказателния кодекс. Можеш да пресипнеш, крещейки под път и над път, че това е грозно, аморално, безнравствено, но не можеш да ги вкараш зад решетките заради него.

— Какъв интерес има Камаев от това? Или и той е нает от някого?

— Не, не е нает. Той самият е инициатор на цялата тази комбинация. Заради Седов са загинали сестра му и племенникът му. Сега той си отмъщава.

Това се случило през зимата на 2000 година. Късно една вечер, някъде към полунощ, в жилището на Борис Безбородов иззвънял телефонът и сериозен мъжки глас съобщил, че синът на Борис — Георгий, е задържан за трафик на наркотици. Най-късно до три часа въпросът трябвало да бъде решен: или протоколът се предава на прокурора, или... десет хиляди долара.

Борис се слисал. Той нямал толкова пари. В миналото бил лекар педиатър, сетне се опитвал да прави бизнес, но твърде несполучливо. В началото работите уж потръгнали, но финансовата криза през 1998 година съсипала фирмата му и той така и не могъл отново да си стъпи на краката. Как можел да реши въпроса за три часа, и то посред нощ? Невъзможно било дори да продаде нещо.

И Борис се обърнал към един познат. Не твърде почтен, не твърде чистоплътен човек, но винаги разполагал с налични пари. Познатият се съгласил да помогне, наистина срещу значителна лихва, но в онзи момент това не спряло Безбородов. Важното било да спаси сина си от милицията. Взел парите и когато мъжът със сериозния глас се обадил отново, отговорил, че е готов да плати. Казали му да отиде на някакво място. Когато Борис заедно с жена си — Лариса, пристигнал там, отново му се обадили и му наредили да отиде на друго място, после на трето... С една дума, проверявали дали той не е повел подире си службата за вътрешна сигурност. По пустите нощни улици това е по-лесно да се проследи. На Борис дори дали да поговори със сина си, за да се убеди, че не го мамят. Най-сетне операцията по размяната на деветнайсетгодишното момче срещу парите приключила. Закарали Георгий вкъщи.

Той плачел и разказвал, че това се случило заради пътуването му до Питер, за което го подкокоросали познати момчета. Заминали цяла компания, осем души, за три дни. От седемте си спътници Жорик почти не познавал двама, запознали се съвсем наскоро. Вече в Питер един от тях, Льоша Шчеколдин, предложил на Георгий да спечели петстотин долара срещу някаква дреболия: да сложи в раничката си един пакет и да го занесе в Москва. Шчеколдин не обяснил какво има в пакета, само хитро и многозначително се усмихвал. Жорик признал на родителите си, че заподозрял нещо нередно, но много му се искало да прибере петстотин долара, защото му било омръзнало да врънка баща си за всяка копейка. Задържали го пред къщи, когато се прибирал с приятелите си от кино, задържали и Льошка Шчеколдин, затова Жора не отрекъл и веднага признал всичко. Казали му, че ако родителите му платят, ще го пуснат.

Нощта преминала в сълзи, признания и тежки родителски упреци. А на сутринта Безбородов-старши се озовал лице в лице с проблема: откъде да вземе пари, за да върне дълга си. Вече нямал фирма, трябвало да продава вещи, мебели, украшенията на жена си, но това изисквало време, а дългът растял всеки ден, защото лихвата била безбожна. На такава можело да се съгласи само притиснат до стената човек.

Направил първото, което се сетил: помолил Лариса да потърси помощ от брат си — Александър Камаев. Самият той не искал да се

обади на шурей си, знаел, че Камаев не го обича много-много. Освен това Лариса веднъж вече била искала от брат си пари за мъжа си и тогава Александър му дал безвъзмездно голяма сума, за да може Борис да започне своя бизнес. Наистина Борис се кълнял, че веднага щом си стъпи на краката, непременно ще върне тези пари, и действително смятал да го стори, ако може, но бизнесът му станал на пух и прах. В тази ситуация не му се искало отново да моли за помощ Камаев.

Лариса се обадила. За нея било мъчително да признае пред брат си, че синът ѝ е бил замесен в трафик на наркотици, че се е оказал глупак и нехранимайко, затова излъгала, че парите трябва да даде на мъжа ѝ за нов опит да започне бизнес. Камаев отказал, и то грубо и оскърбително. Заявил, че не желае да издържа неудачници, които се опитват да забогатееят, без да имат и най-малки способности за това. Щом Борис не може да бъде бизнесмен, да продължава да лекува деца и да не си вре носа там, където не му е работа. Борис не научил за този разговор. Жена му казала, че брат ѝ бил в продължителна командировка в САЩ, невъзможно било да го намери по телефона — там техническите характеристики на спътниковата връзка били други и нашите мобилни телефони не работели на територията на Щатите. Така уж ѝ обяснила съпругата на брат ѝ. Лариса не искала да влошава още и бездруго напрегнатите отношения между двамата обичани от нея хора.

Времето минавало. След един ден се обадил кредиторът и напомнил за нарастващия дълг. Безбородов поискал отсрочка, която онзи, естествено, не му дал. Предупредил го само, че той може да върне парите, когато иска, но лихвата се трупа. Пет процента за денонощие. Тоест сега вече дългът е единайсет хиляди, а вдругиден ще бъде дванайсет.

Безбородов и жена му започнали да продават вещи, но получените пари били наистина нищожни в сравнение с трупащата се всяко денонощие лихва. Борис продал колата си — спешно и затова смехотворно евтино, но докато търсел купувач и се занимавал с оформянето на документите, дългът нараснал още и получените пари пак не стигали.

И настъпил денят, когато Лариса не се прибрала. Вечерта се обадил кредиторът и заявил, че съпругата на Безбородов ще остане при него, докато дългът не бъде изплатен изцяло.

— Гледам, че си доста бавен — подигравателно казал той. — При тези темпове никога няма да ми върнеш парите. Решавай проблема си по-бързо и ще получиш своята Лара.

Борис се решил на отчаяна стъпка: да продаде апартамента. Макар че това щяло да изисква време, парите със сигурност щели да стигнат да покрие три, дори четири пъти нараснал дълг. Вярно, не било ясно къде ще живеят след това, но както и да е, все някак щели да го решат, стига да си върне Лара. Тя не била много здрава, имала болно сърце. Къде са я скрили, в какви условия, как се държат с нея? Той се побърквал от тревога и от неизвестността. И дори през ум не му минало да подаде заявление в милицията за отвлечането на жена му: разбирал, че кредиторът няма да му прости това. Той бил страшен човек.

Намерил се купувач на апартамента, вече оформяли документите, когато кредиторът се обадил за пореден път и казал, че Лариса е умряла. Безбородов да си върнел дълга, от него да минело — от днес процентите вече не се трупали, и да си вземел жената.

Борис погребал Лариса, продал апартамента, с останалите пари наел най-евтиното жилище, което успял да намери. Струвало му се, че най-страшното в живота му вече се е случило, но както се разбрало, грешал. Минал още един месец и синът му — Георгий, се обесил. Оставил бележка, в която пишел, че майка му е починала заради него и той не може повече да живее с това непоносимо чувство на вина.

След второто погребение Борис Безбородов напуснал Москва и заминал далече в Подмосковието, върнал се към лекарската си практика и започнал работа в селска болница. С останалите пари купил полусрутена къщурка, стегнал я собственоръчно, след три години се събрал с медицинска сестра от същата болница, самотна майка с две деца. Камаев неотдавна казал, че те сключили брак...

Александър Едуардович смятал, че за гибелта на сестра му и племенника му е виновен само Седов — онзи оперативен работник, който задържал Георгий и изнудвал родителите му за пари. Затова не могъл да му прости. Изцяло го завладяла жаждата за мъст. Не мислел за това, че ако бил дал парите, когато сестра му го помолила, Лариса и Жорик щели да останат живи. Разбира се, той щял да ѝ помогне, ако тя му била признала за какво ѝ трябват тези пари, а не да го лъже...

Той обмислил плана си и пристъпил към изпълнението му. Започнал да се оглежда за човек, който би могъл да стане негов главен помощник. Вниманието на Камаев било привлечено от Иля Бабицки — програмист, изпълняващ поръчки на неговата фирма, която търгувала с програмни продукти. Бабицки бил разведен, с приятна външност, далеч не глупав, образован и което било не по-малко важно — на подходяща възраст. Неговата първа задача била да провали брака на Седов, да отдалечи от него спокойната му кротка съпруга, която нито била свикнала, нито се стремяла към луксозен живот, и да пробута на Павел истинска хищница, която да го скубе и да го принуди да печели много повече.

Камаев, човек доста заможен, предложил на Иля добра „заплата“ и той се съгласил. Запознал се с Наталия Седова и съвсем неочаквано за себе си първо се влюбил в нея, а после разбрал, че я обича истински.

Александър Едуардович не жалел парите и Иля, следвайки неговите указания, търсел и наемал хора, жени и мъже, млади и на възраст, за изпълняване на нужните задачи. Намерил една от проститутките, които обслужвали Павел и приятелите му в банята, и тя срещу много пари се съгласила да инсталира на удобно място камера и да запише сексуалните лудории на юначните ченгета. Именно тази касета изиграла решаваща роля Наталия да напусне съпруга си. Не е нужно да споменаваме, че и младежът, който донесъл и връчил касетата на Наталия, и мнимият приятел на Бабицки от службата за спасение били наети за еднократно изпълнение.

Щом Павел останал сам, дошло време Иля да му потърси заместничка на Наталия. Бабицки срещнал Милена съвсем случайно — наистина се канел да замине на почивка на Канарските острови и отишъл в агенцията на Алиса Борисовна. Заговорил красивото приветливо момиче и разбрал, че е намерил онази, която можела да се заинтересува от неговото предложение, а на свой ред — да заинтересува Павел. След още няколко посещения в туристическата агенция, приятно бърбене, дребно подаръче, покана за ресторант и обсъждане на перспективата за нова работа, Милена се съгласила. Много обичала своя Олег и била готова на всичко, за да му помогне по някакъв начин. В случая можела реално да му помогне с пари, за да си наеме жилище, в което да се срещат. Сексуалният ѝ опит от брака ѝ бил унизителен и мъчителен и сега, когато тя срещнала човека, с

когото всичко било различно, възможността за интимни срещи ѝ изглеждала като най-важното, най-необходимото нещо, заради което тя може и трябва да пожертва много, ако не и всичко. Тя била сигурна, че Олег ще я разбере и ще се съгласи.

И той наистина се съгласил. Макар че един господ знае защо... Характер вероятно. Милена притежавала невероятна способност да убеждава и я използвала.

Спогодбата между нея и Бабицки била сключена през август, след което започнала подготовката. Бабицки харчел парите на Камаев, като наемал хора, които изпълнявали задачи и доставяли информация за Павел. Тази информация била грижливо анализирана: ударът трябвало да бъде нанесен точно в целта, без никакви грешки, защото щяло да бъде трудно да се намери второ момиче като Милена Погодина. Още в момента на запознанството им Седов трябвало да хлътне така, че всички други жени да бъдат забравени веднъж завинаги. След няколко месеца всичко било готово. Милена се запознала с Павел и продължителната подготовка дала плодове. Тя била облечена и сресана точно както трябва, държала се правилно и Павел луднал по нея още от първата минута. Но това било само началото. Следвало да се направи така, че той да ѝ предложи да заживее с него. И тази задача била решена успешно. Сетне започнало голямото скубане...

Милена действала грамотно, основният акцент паднал върху самия Павел. Всичко за него, любимия: и по-хубаво жилище, и ремонт, и мебели, каквито харесват само на него, и здравето му, което, естествено, трябвало да се поддържа в добри европейски клиники, а не в Русия. И онази сцена в бара на автомивката, след която Павел най-сетне се решил на операция, също била режисирана и поставена от Камаев и Бабицки. Момичето дори не гъквало за себе си, с детински възторг и благодарност приемало от Седов подаръци и съвсем не евтини знаци на внимание. Затова пък, когато той заговорил, че и Милена трябва да се погрижи за здравето си и поне да си подмени избитите от онзи негодник съпруга и зъби, от само себе си се разбирало, че и това по никакъв начин няма да се прави в московски болници. А нека се полекува и от безплодие, та тя толкова иска дете... На Павел допаднала ролята на добър вълшебник, когото гледат с възторг. Свикнал сам да предлага на Мила помощ и за родителите ѝ, и

за лечението на брат ѝ, алкохолика. Той дори не подозирал, че може да му хареса тази роля, но пък много добре го разбирали хората, които анализирали информацията за него и съставяли психологическия му портрет.

После изникнал въпросът за образованието на Милена, за нейната бъдеща професия. Нали не можела вечно да живее на гърба на Павел. Естествено, нека си избере институт. И тя избрала юридическия факултет на университета, но за да влезе, без да има никакви привилегии и кой знае какви знания, трябвало да се плати. Двайсет хиляди. Естествено, Бабицки проверил предварително в кой институт колко вземат за приемане и Милена избрала най-„скъпия“ вариант.

За всяка своя стъпка и изобщо „за положението на фронта“ Милена редовно докладвала на Бабицки и получавала от него полезни съвети и конкретни задачи. За контактите им тя в никакъв случай не бивало да използва мобилния си телефон, тъй като не се знаело какво може да хрумне изведнъж на Павел — ами ако вземел да ревнува и тръгнел да проверява приятелката си? А полицаите като него, които се занимават с наркопласъори, имат повече от достатъчно възможности за това. Милена била много предпазлива, дисциплинирана и изпълнявала стриктно всички инструкции...

До мига, в който някой я убил. Тогава спешно на сцената трябвало да излезе Соня, дъщерята на Павел, на която да „помагат“ специално подбрани и инструктирани приятели и приятелки...

— Вие толкова лесно ми разказахте всичко — дори не се опита да скрие учудването си Настя. — Защо, Иля Сергеевич?

— Искам това да свърши — спокойно отговори Бабицки. — Но едва сега, когато дойдохте, изведнъж проумях, че страшно го желая. Най-много от всичко на света.

— Защо? — повтори тя.

— Защото обичам Наташа и искам да се оженя за нея.

— И какво ви пречи?

— Камаев. Той ми забранява дори да мисля за това. Наташа не бива да бъде постоянно до мен, докато работя за него. Ще трябва да обяснявам някак отсъствията си, телефонните разговори, ще започна постоянно да лъжа и рано или късно тя ще ме хване. И всичко ще рухне. Дори ако вие не успеете да попречите на Камаев и той продължи да съсипва живота на Седов, това ще става вече без мен.

— Но вие сте могли да се освободите от него, да нарушите спогодбата си. Защо не сте го направили? Защо е трябвало да чакате с вас да се земе милицията?

— Знаете ли какво щеше да направи той с мен заради непослушанието ми? Щеше да разкаже всичко на Наташа и да провали живота ни с нея. Камаев е отмъстителен и злопамятен, на никого не прощава, ако хората не се държат така, както той очаква. А вие ме намерихте не по моя вина и той няма да има за какво да ме наказва. Ще ме освободи. Защо ме гледате така, Анастасия Павловна? Слаб човек съм, тъй ли? За съжаление, е така. Но е невъзможно да ме арестувате и вкарате в затвора заради това.

— Да — потвърди тя и неволно повтори след Иля Сергеевич, — за съжаление, е така.

* * *

Когато излезе от Бабицки, Настя се качи в колата при Хвиля, който търпеливо я чакаше.

— Обади се Виктор — събщи Иван и сгъна вестника, който четеше. — Тази дъщеря на Седов е отявлена лъжкиня. Цял час го будалкала за чичкото, който я следял, а пък не могла два пъти поред да опише еднакво външността му.

— А Виктор какво? Хванал ли я е?

— Не е имало заповед да я хваща. Нали е искал да измъкне от нея нещо повече за Маневич. Запознали се съвсем наскоро с него.

— Да, знам.

— А освен това споменала, че иска да замине временно за чужбина, докато търсят този чичко, който я следял. Бива си ги стремежите на съвременните ученички, а?

— И още как — разсмя се Настя. — Сигурно смята да отиде с любимия?

— Така е разбрал Витя. С него, с Антон. Соня ужасно се стараела да изглежда голяма пред Витюк и когато той й понамигнал — и тя взела да се перчи, че нали, и ние не сме вчерашни, можем с гаджето да поживеем в чужбина.

Да, господа Камаев и Бабицки, вие умеете да удряте безпогрешно, да подбирате нужните ви хора и да им давате правилни инструкции. И наистина от гледна точка на наказателното право не може да ви се предяви нищо. Не можете да бъдете съдени.

— Да вървим, Ваня — уморено каза тя.

— Къде отиваме?

— В службата, на „Петровка“. Сега ще се обадя на Зарубин и Рижковски, да се съберем, да поговорим.

* * *

В петък сутринта, когато Настя Каменская вече приближаваше сградата на Градското управление на „Петровка“, ѝ звънна началникът:

— Анастасия Павловна, тук ли ще сте днес?

— Вече почти дойдох, след пет минути съм в кабинета си.

— А след петнайсет елате при мен, може ли?

— Разбира се, Константин Георгиевич.

Тя се качи в кабинета си, помисли дали да пийне кафе, но реши, че няма да успее, и вместо това надникна при Коротков.

— Юра, да знаеш случайно защо ме вика шефът?

— Знам — мрачно отговори Юрий. — Нищо добро. Седов е получил инсулт.

— Как така инсулт?!

— Ами така. Като се запил във вторник, на помена, та не спрял и в сряда, и в четвъртък, а снощи получил удар. В болницата е.

— И какво казват лекарите?

— Загуба на говора и на двигателните функции. И не се знае ще се оправи ли или не.

— Господи, какъв кошмар — изохка Настя. — Значи за това ме вика Болшаков?

— А, не, това е само предястието. Нали си го помолила да потърси връзка с „Нефтяник“, та е намерил нещо. Дошъл е и отговор от Смоленска област.

— Ама това е хубаво! — зарадва се тя.

— Не знам, не знам, не съм сигурен...

Коротков никога не страдаше от излишен оптимизъм.

Настя разбра, че Юрка знае нещо, а може би и не просто „нещо“, а всичко, но не иска да говори. Добре де, началникът ще ѝ каже.

Точно петнайсет минути след обаждането на Болшаков Настя спря пред кабинета му. От него насреща ѝ изхвърча висок мъж в цивилно облекло, като едва не я събори. Настя разпозна в него един от ръководителите на Отдела за борба с икономическите престъпления. Интересно, какво е правил рано-рано в кабинета на Болшаков? И профилите на двете подразделения са различни, и нивото на генерала е твърде високо, за да ходи лично при обикновен началник от криминалната милиция.

— Седнете, Анастасия Павловна. — Болшаков се усмихна широко и посочи най-близкото до него място до дългата маса за съвещания. — Имам да ви съобщя три неща. Едно неутрално, почти хубаво, едно лошо и едно много лошо. С кое да започна?

„С най-лошото“ — понечи да отговори Настя, но каза съвсем друго:

— Както ви е по-удобно.

— Тогава ще започна с лошото, защото то няма отношение към другите две. Павел Седов е в болница в много тежко състояние. Получил е инсулт. Искрено, по човешки му съчувствам, но с това е свързан и един чисто служебен въпрос. Надявам се да не ви е нужен повече като свидетел? Защото едва ли ще успеете в исторически обозримо бъдеще да му зададете дори един въпрос и да получите отговор.

— Не, успяхме да научим всичко, което ни трябваше.

— Добре. Сега неутралното съобщение: от Смоленска област дойде отговорът на нашето запитване. По снимката на Канунников, която им пратихме, е бил разпознат намиращ се при тях в моргата труп на мъж, който досега се водел неидентифициран. Трупът бил намерен в гората, без багаж, без документи, без пари, дори без часовник, затова всички били сметнали, че чисто и просто става дума за убийство с цел грабеж. Оказахте се права, Анастасия Павловна, за което ви поздравявам.

— Благодаря — поусмихна се тя. — Е, какво, дойде ли редът на най-лошото?

— Мисля, че да. Е, как, готова ли сте?

— Ама много ли е лошо? — попита тревожно Настя.

— Много. Вярно, не знам как ще го приемете вие, може на вас да се стори не чак толкова... По свои канали намерих оперативни контакти с „Нефтяник“, нещо повече, вече получих резултат. Ето на тази касета са отговорите на всички ваши въпроси. Кой говори на нея — не мога да ви кажа, нямам право. Сега вие ще я изслушате и аз ще я унищожа. Разбрахме ли се?

И в този момент Настя разбра какво е правил в кабинета висшият офицер от отдела за икономически престъпления. Дошъл е да поставя условия.

Гласът на касетата беше приглушен, но всяка дума се разбираше отчетливо...

Олег Канунников, както и редица други хора, бил нает за изпълняване на операция по пране на пари и прехвърлянето им в чужбина на лични сметки на някои висши служители от корпорация „Нефтяник“. Олег бил човек без твърди принципи, сговорчив, добросъвестен, уморен от безпаричието, нелюбопитен, без прояви на прекалено правдолюбие и търсене на истината, с една дума, с психологическите си характеристики напълно подходдал за подобна работа.

Дълго време всичко вървяло по мед и масло. На сметките на регистрираната от него фирма се прехвърляли пари по фалшиви договори, започнало строителството на жилищен блок...

Ала изведнъж Олег се разбунтувал. Той бил единственият професионален строител от всички, които оглавили по спогодба с „Нефтяник“ специално създадени фирми, затова само той разбрал, че в строителството крайно грубо се нарушава технологията, благодарение на което себестойността на жилищата рязко намалява, а печалбата от продажбата им по пазарни цени съответно скача до небесата. Нарушенията можели да доведат до рухване на сградата след 8–10 години, а ако през зимата се случат резки скокове на температурите, например петнайсетина градуса за едно денонощие, катастрофата можело да се случи и по-рано. Канунников провел строги инспекции с ръководителя на организацията подизпълнител, но онзи се дразнел, правел се, че не разбира за какво става дума, и уверявал, че строителството се извършва в строго съответствие с утвърдения проект. В действителност, разбира се, нарушения имало, но съзнанието на хората от „Нефтяник“, при които вече след

утвърждаването на проекта и проектосметната документация взела връх алчността. Естествено, строителите изпълнявали указанията на „Нефтяник“, но в онзи момент Олег не подозирал това. Хората от корпорацията го успокоили, обещали му да въздействат на строителите. Олег обаче не мирясал. Никой не очаквал той лично почти ежедневно да посещава строежа, никой не разбирал за какво му е трябвало това — нали сградата не била негова собственост и изобщо би трябвало той да е наясно за какво са го наели и да не си урежда нос, където не му е работа.

Но Канунников си навирал носа, и то упорито и нахално. От корпорацията дошло недвусмислено указание да спре и да не пречи. За известно време той се укротил и не безпокоял шефовете си от „Нефтяник“, но пък постоянно тормозел хората, които строели сградата. Писнало им от това и те поставили въпроса ребром: или махнете този досадник, или зарязваме обекта. Вие самите ни наредихте да строим по-евтино, а сега не можете да ни защитите. Тогава от „Нефтяник“ избрали друга тактика. Предложили на Канунников да изложи съображенията си в писмен вид, с чертежи и изчисления. Олег седнал пред компютъра и подготвил всички документи. Приели ги и обещали да ги разгледат. Естествено, разглеждали ги до момента, когато почти всички жилища в блока били продадени. А сетне един умен и хитър човек от службата за безопасност на корпорацията изведнъж се досетил:

— Ние нещо не сме преценили добре този Канунников. Бяхме сигурни, че е кротък, послушен и равнодушен към всичко, че главното за него са парите, затова заложихме на него. Оказа се, че сме сбъркали и той не е толкова кротък и послушен, нито пък е равнодушен. Сега надига глас за нарушенията в технологията на строителството, а утре кой знае срещу какво ще се възпротиви... Схващате ли? Ето това е. Трябва да го премахнем. Изкомандвайте го бързо да приключи прехвърлянето на парите на задграничните сметки и тогава ще решаваме въпроса.

Хората от същата служба за безопасност щели да решат въпроса. За главен изпълнител назначили Кирил Сайкин. Предвидливите момчета от „Нефтяник“ били прикрепили в качеството на помощник към всеки нает ръководител на фирмите по един свой човек. Така било

по-сигурно, всичко се държало под контрол. Ето че се оказало удобно и при такава необходимост...

Настя изключи диктофона и мълчаливо го подаде на началника. Константин Георгиевич, без да продума, извади касетата и с едно движение на силните си пръсти я счупи надве.

— Както разбирам, не ни дават Сайкин — тихо и замислено проговори Настя.

— Правилно схващате. Забранено ни е да закачаме корпорация „Нефтяник“, при това забраната идва от най-високо място. Ще ви кажа нещо повече: „Нефтяник“ се подготвя за ролята на официален спонсор на редица важни държавни програми, както и на управляващата партия за следващите избори за Държавна дума. За целта тя трябва да бъде чиста като детска сълза, защото Сметната палата няма да сваля очи от нея. Ръководството на „Нефтяник“ е получило негласно указание до края на тази година да се освободи от всички пари, чийто произход може да предизвика нежелателни въпроси. При това им е била гарантирана определена... да го наречем, не точно неприкосновеност, но слепота на компетентните органи. Дръжте се прилично и тихо, а ние няма да ви закачаме по своя инициатива. Стига само вие да не допуснете откъм вас да се размирише. Ето защо неочакваното поведение на Канунников се е оказало опасно за тях.

— Е, и какво ще правим? Ще оставим убийствата на Погодина и Щечолдин като уж неразкрити, а с убийството на Канунников да се оправят в Смоленска област?

— От вас зависи, Анастасия Павловна. Както решите вие, така ще бъде.

— Тоест как? — изумено погледна тя началника си.

Откога подобни въпроси се решават от оперативни работници? Открай време такива проблеми са били работа на ръководителите. Те са вземали решенията, а оперативният състав покорно ги е изпълнявал и никой никога не се е интересувал много-много какво изпитват те при това.

— Можем да се пазарим. Просто това не ви е хрумвало. Поставаме им нашите условия: ако не искате името на корпорацията да фигурира в един контекст с три убийства, дайте ни Сайкин с друг мотив за престъплението. С какъвто и да е мотив. Можете да измислите ревност, отмъщение или нещо друго, но ни позволете да

вкарале убиеца в затвора. Вие се договаряйте и с адвоката му, за да не провали играта. Как ви се вижда такъв пазарлък?

Настя смаяно слушаше Болшаков. Дори за миг ѝ се стори, че времето се е върнало и пред нея седи не нов шеф, а любимият ѝ началник, Колобок Гордеев. Докато работеше под ръководството на Афоня, беше принудена да забрави, че всичко може да бъде и така. И тогава я осени прозрение: ама, разбира се, тъкмо Колобок му е подсказал този ход. Та нали тя, както я бе помолил Болшаков, се бе обадила на Гордеев и той, след като се почуди известно време, се съгласи да се срещне с новия началник-отдел. Значи са се срещали — и очевидно неведнъж.

— Сигурен ли сте, че те ще се съгласят? — попита тя предпазливо.

— Няма друг изход — спокойно и твърдо отговори Константин Георгиевич. — Да допуснем, че нас могат да ни притиснат. Но те са извадили лош късмет със следователя. Безполезно е да притискат Давидов. Той не се поддава на такива сделки. Вие го снабдихте с купища информация и той няма току-така да се престори, че не я е виждал.

— Откъде знаете?

— Знам — меко каза Болшаков и повтори: — Знам със сигурност. Повярвайте ми. Но естествено, ние можем да постъпим и другояче. Да приемем техните условия без възражения.

— Ами Давидов?

— Вече е готова заповедта за пенсионирането му. Щом бъде дадена команда, заповедта незабавно ще бъде пусната в действие, ще бъде подписана само за час и делото веднага ще бъде предадено на друг следовател, по-съобразителен и сговорчив. Разбира се, делото може да му бъде отнето и така и да бъде предадено на друг, но това ще събуди подозрения у Давидов и той може да провали всичко.

— А ако се пазарим за нашите условия?

— Тогава заповедта няма да бъде задействана и подписана. Фьодор Иванович ще остане на поста си. И така, какво е вашето решение?

— Е, защо пък моето? — Настя упорито се съпротивляваше да вземе решение, което би я натоварило с отговорност. — Вие сте началник, вие трябва да решите.

— Аз вече взех решението си. Сега бих искал да чуя вашето. Ако съвпадна — ще се радвам. Ако ли не, ще положа всички усилия, за да разбера и обмисля вашите аргументи, или ще се постарая да ви придумам. Във всеки случай вие ще излезете от този кабинет едва когато мненията ни няма да си противоречат.

„Значи, ще живея тук вечно — мрачно си помисли Настя. — Кога е било такова нещо — началник и подчинен да мислят еднакво? Само при Колобок, но Колобок е неповторим и няма да има втори като него.“

— Аз бих се попарила с тях... — изрече безнадеждно, вече подготвена за дълга и безплодна дискусия.

— Радвам се, че мненията ни съвпаднаха — усмихна се Болшаков. — Между другото, Анастасия Павловна, когато имате свободна минутка, нахвърляйте ми списъка с вашите най-ярки постижения през последните две-три години. Време е да напиша предложението за удостояването ви с чин полковник за особени заслуги.

* * *

— Защо си такъв кисел, Иля?

Александър Едуардович Камаев се поразмърда наляво-надясно на въртящия се стол, за да раздвижи кръста си, уморен от дългото седене.

— Аз съм този, който трябва да е тъжен и ядосан — продължи той бодро, макар че на душата му беше мрачно и тягостно. — Моят план безславно се провали, всички мои усилия не доведоха до нищо, защото Седов нито влезе в затвора, нито го убиха. И вече едва ли ще го затворят или застрелят, защото отсега нататък той ще води живот на безполезно растение, което не става от леглото. Аз съм този, който днес е в траур. А ти, обратното — получаваш заветната свобода и сега можеш да се ожениш за своята Наташа. Вече не е нужно да криеш от нея къде ходиш и с кого се срещаш... Защо не се радваш?

Бабицки вдигна към него очи, пълни с болка и омраза.

— Наташа няма да живее с мен. Тя взе решение да остане до Павел и да се грижи за него. Ако някой ден той оздравее, тя ще се върне. Ако ли не...

— Какво?! Какво каза?

— Това, което чухте. Наташа ми каза, че Павел си няма никого, освен нея и никой няма да се грижи за него, защото Соня е още малка и изобщо трябва да учи, да завърши гимназия, да влезе в институт. Тя е добър човек и просто не може да го изостави в нещастieto му, в тежката болест. Все пак не ѝ е чужд.

— Господи, каква глупост, страхотна идиотщина... Тя е полудяла!

— Това не е глупост или идиотщина, Александър Едуардович. Това е обикновена човешка доброта, готовност да помогнеш, когато един човек се нуждае от помощ. Впрочем вие не можете да го разберете...

— Защо? — надменно попита Камаев.

— Защото помагате не когато човек наистина се нуждае от помощ, а когато с красивия жест на помощта можете да решите собствен проблем. Вие сте обичали сестра си, много сте я обичали, ревнували сте я от съпруга ѝ и ви се е искало да ѝ докажете, че сте по-добър, по-силен, по-преуспял. Именно затова сте дали пари на Борис първия път. Мислели сте, че това ще го унижи пред жена му и ще накара Лариса да изпитва към вас дълбока благодарност. Но нищо такова не се е случило. Лариса не е станала по-нежна и по-внимателна към вас, нито пък е охладняла към мъжа си. Затова, когато е помолила втори път за помощ, сте ѝ отказали. Има ли значение за какво конкретно са ѝ трябвали парите — за нова фирма или за подкуп за Седов? Тя ви е молила. Нуждаела се е от помощ. А вие сте ѝ отказали, защото лично за вас тази помощ не е обещавала никакви емоционални изгоди, в което сте имали възможност да се убедите по-рано. И затова не сте дали парите. А Лариса е загинала. И Жорик е загинал. Защото в крайна сметка Борис не е могъл да върне навреме дълга си. През всичките тези години вие живеете в страх, защото не знаете със сигурност дали в края на краищата Лариса е споделила с мъжа си, че не сте ходили в никаква командировка в чужбина, че е разговаряла с вас, молила е за пари, а вие сте отказали. Дали е казала, или не е? Борис мълчи, а вие не смееете да го попитате. Постоянно сте му натяквали, че Лариса и Жорик са загинали по негова вина, а същевременно сте се страхували, че той знае истината. И колкото повече сте се бояли, толкова по-силно сте го мразели. Защото не Борис

е виновен за смъртта им, а вие самият, Александър Едуардович... Дълбоко в себе си прекрасно разбирате това, но не смеете да си го признаете. Чувството на вина е непоносимо за вас и през всичките тези пет години го замаскирате, криете го от самия себе си, като го представяте като отмъщение. Мислехте, че отмъщавате на Седов, а всъщност си измолвахте прошка от сестра си и племенника си. Вие сам сте създали вътре в себе си страшен конфликт, а решаването му бе възложено на всички нас: на мен, на Наташа, на Милена, на Соня, на Седов, дори на Канунников... Милена беше убита, макар и не пряко заради вас, но кой знае как би потръгнал нейният живот и животът на Олег Канунников, ако тя не работеше за вас и не живееше със Седов. И Олег беше убит. Седов е парализиран. Наташа е прикована към леглото му. Соня е в дълбока депресия — не стига, че се случи такова нещастие с баща ѝ, ами и Антон я заряза без никаква причина. Аз останах сам, без Наташа. Ами че вие ни съсипахте живота, нима не виждате това?! Борехте се със собственото си чувство на вина, а погубихте всички нас.

— Какви ги дрънкаш? — възмутено изрече Камаев и бавно се надигна от стола, извиси се над бюрото в кабинета си и над седналия насреща му Иля Бабицки. — Кой ти е дал право да ми говориш такива неща? Какво изобщо знаеш за мен?

— Достатъчно, напълно достатъчно, за да изрека това, което чухте — безучастно отговори Иля Сергеевич. — През тези пет и повече години ние често и дълго разговаряхме с вас и вие, без да искате, ми разказахте за себе си много неща. Аз просто умея да слушам. И не съм толкова глупав, както сте се надявали.

Той стана и тръгна към вратата, сякаш смазан, с отпуснати рамене. Това беше. Пет години упорита работа, пет години взаимна любов. И всичко свърши.

Остана само празнота и горчилка.

* * *

Професор Йонов се запозна с последните отчети за московското изследване и за личността на Анастасия Каменская. За уточняване на подробностите поканиха при него началника на Каменская —

Константин Болшаков, отдавнашен участник в Програмата, когото с цел провеждане на експеримента бяха преместили от резерва на предната линия.

Същината на експеримента се състоеше в назначаване в няколко региона на хора от резерва на Програмата, които започваха да работят както трябва и да формират високопрофесионално кадрово ядро в своите подразделения. В момента на назначаването им в техните подразделения се провеждаха комплексни монографични изследвания, с цел да се получи пълна и всестранна картина на професионалното ниво на служителите, на тяхната компетентност и мотивация. След година изследването трябваше да се повтори и да се направи сравнение, за да стане ясно доколко грамотната дейност на честния ръководител е повлияла върху ефективността на работата.

Освен това, по искане на Евгений Леонардович, специалистите съставяха характеристика на подполковник Каменская с цел решаване на въпроса за нейната пригодност за работа във Фонда. Характеристиката не го зарадва: Каменская се оказа непригодна за тази служба. Изводът беше: силно мотивирана в своята работа и не иска да я променя при никакви условия. Йонов разбираше, че такива предложения — като това за участие в свръхсекретната Програма — могат да се правят само когато има гаранция, че няма да получиш отказ. В противен случай цялата секретност ще отиде по дяволите. Каменская ще откаже — такъв беше категоричният извод на специалистите психолози. Така че дори нямаше смисъл да се разговаряме нея.

— Поздравявам те, Костя. — Йонов сърдечно стисна ръката на Болшаков. — Много добре започна, експериментът засега върви успешно. Предприе ли някакви стъпки по кадровия въпрос?

— Каменская е назначена за старши оперативен пълномощник по особено важни дела, аз подготвям предложението за удостояването ѝ с чин полковник от милицията за особени заслуги, така че засега тя няма да ни напусне — започна да докладва Болшаков. — Освен това се срещнах с полковник Гордеев и се посъветвах с него как да привлечем на работа в отдела някои служители, които са работили там по-рано. Например Лесников от Отдела за криминални разследвания и Селуянов, който сега е заместник-отдел в един от окръзите на Москва.

Гордеев обеща да говори с тях лично. Набелязани са няколко кандидатури от територията, сега се работи по въпроса.

Йонов го слушаше с удовлетворена усмивка. Ето такива млади хора — като Костя Болшаков — са неговата надежда, те са и опората на цялата Програма. Добре обучени, грамотно подготвени, честни. В резерва на Програмата ги има достатъчно.

— Имам един подарък за теб — хитро намигна Йонов. — Ти не знаеше, че бях хвърлил око на твоята Каменская, нали?

Лицето на Болшаков моментално помръкна.

— Искате да я вземете във Фонда ли?

— Исках. И дори наредих да я проучат. Изводът обаче, уви, не ме зарадва. Тя желае да работи само там, където е, и няма сила, която би могла да я изтръгне. Първоначалните резултати от проучването говореха, че тя е подходяща за нас, че можем и дори трябва да ѝ предложим работа, и че е твърде вероятно тя да приеме това предложение... Ала през последната седмица постъпиха данни, че мотивацията ѝ за работа в твой отдел рязко е нараснала. Да не би да се е влюбила в теб, млади ми приятелю? — пошегува се Йонов.

— Ей, как можяхте да го кажете, Евгений Леонардович — смути се Болшаков.

— Е, де, шегувам се, шегувам се... С една дума, не я вземаме, остава при теб. Това е моето решение, така че ще черпиш. Пази я, дръж се добре с нея, умна глава е.

— Знам — облекчено се усмихна Болшаков.

След като се сбогува с Константин, Евгений Леонардович отново се зае да преглежда писмения отчет за резултатите от монографичното изследване на работата по убийството на Милена Погодина и изведнъж откри приложение от няколко страници, което по-рано не беше забелязал. Започна да го чете. Това беше историята на Борис Безбородов и неговото семейство.

На Йонов му притъмня пред очите. Той, ученият, изследователят, бе седял в своята кула от слонова кост и никога не бе мислил до какво води в реалния живот разюзданата свобода, с която разполагат днес правоохранителните органи. Той бе мислил само за това, че отслабващата система на защита води до изгубване на квалификацията на нападащите. Не му бе хрумвало, че слабата защита и слабото нападение са корави мелнични камъни, които мелят човешки съдби, и

между тези камъни може да се озове всеки, дори най-честният и почтен човек, който никога не е имал нищо общо с престъпността. Те прекалено се бяха вторачили в своята обожавана Програма, в собствените си научни амбиции, и бяха забравили за хората.

Настроението му се развали. Евгений Леонардович припряно събра книгата, сложи ги в чантата си, извика колата и си тръгна за къщи. Вечеря, пусна Роза да си върви, угаси полилея, остави само лампиона над дивана и полегна, покрит с одеяло. Наболяваше го сърцето, в гърлото му бе заседнала буца — сигурен признак, че кръвообращението му не е в ред. Отговор от Владимир Игнатович все още нямаше. Добре ще е да разберат, че Програмата трябва да се задейства незабавно, докато още не всички съдби в тази страна са смазани от страшните мелнични камъни на правовото безхаберие. Ами ако не разберат?

И в този момент професор Йонов, който бе посветил на Програмата двайсет години от живота си, изведнъж разбра, че му е безразлично...

Той вече не иска да участва във всичко това. Не желае да работи във Фонда. Не ще да се занимава с Програмата. Не иска да воюва с Дима Шепел заради назначаването на сина му. Да назначават когото искат. Те са дали живот на чудовище, което в течение на последните петнайсет години методично и последователно е превръщало страната в огромно гробище на прекършени и съсипани съдби.

Евгений Леонардович задряма, легнал на дивана, и сънува себе си, застанал самотен сред гробове. Той нямаше представа кои са хората, погребани тук, но незнайно защо, ясно разбираше, че е виновен за тяхната смърт. Разплака се насън, сълзите се търкаляха по сбръчканите му бузи и попиваха в меката възглавница.

След час и половина Йонов се събуди. Не помнеше съня си, не се сещаше, че бе плакал. Но знаеше определено: решението е взето. Той напуска.

Това е най-малкото, което може да направи, но нали трябва да се започне с нещо.

Септември 2005 г. — януари 2006 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.